

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego 2022

Report on the socio-economic situation of Opolskie Voivodship 2022

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego 2022

Report on the socio-economic situation of Opolskie Voivodship 2022

Urząd Statystyczny w Opolu Statistical Office in Opole

Opole 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Janiny Kuźmickiej

Zespół autorski

Editorial team

Joanna Biernacka, Michał Buczyński, dr Agnieszka Dembicka-Niemiec, Beata Dzierżanowska, Małgorzata Kania, Elwira Kunicka, Sylwia Lew, dr Danuta Michoń, Maria Mołodowicz, Wioletta Mulica, Wiktoria Pordzik, Joanna Rakowska, dr hab. Edyta Szafranek

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Jolanta Bardoń, Izabela Wieszczyk

ISSN 2084-672X

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejną edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego”. Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie informacji dotyczących rozwoju społecznego i gospodarczego regionu. W publikacji poprzez szczegółową statystyczną charakterystykę i zobrazowanie sytuacji województwa opolskiego na tle kraju przedstawiono tendencje rozwojowe regionu opolskiego.

Publikacja składa się z syntezy oraz części analitycznej wzbogaconej wyjaśnieniami metodologicznymi i pogrupowanej w następujące rozdziały tematyczne: środowisko, społeczeństwo, gospodarka oraz finanse jednostek samorządu terytorialnego. Poszczególne kategorie przedstawiono w ujęciu dynamicznym co umożliwia obserwację skali zjawiska, ogólnych tendencji rozwojowych i kierunków zmian.

Opis analityczny dodatkowo zilustrowano w formie map, wykresów i tabel przedstawiających wybrane zjawiska w wieloletniej retrospekcji czasowej, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju i innych województw. Uzupełnieniem publikacji jest aneks tabelaryczny, w którym zawarto wybrane dane o województwie opolskim oraz m. Opolu w latach 2010–2021.

Zapraszam Państwa do zapoznania się z treścią opracowania, które dostępne jest w formie elektronicznej udostępnionej na stronie internetowej US Opole <http://opole.stat.gov.pl>. Wyrażam nadzieję, że będzie ono cennym źródłem informacji o stanie i tendencjach rozwoju społecznego i gospodarczego województwa opolskiego dla licznego grona Czytelników.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

Janina Kuźmicka

Opole, maj 2022 r.

Preface

The Statistical Office in Opole presents you with the next edition of the annual "Report on the socio-economic situation of Opolskie Voivodship". The purpose of this study is to provide information on the social and economic development of the region. The publication presents development trends of the Opole region through detailed statistical characteristics and illustrations of the situation of Opolskie Voivodship in comparison with the country.

The publication consists of an executive summary and analytical part enriched with methodological explanations and grouped into the following thematic chapters: environment, society, economy and finance of local government units. Individual categories are presented in dynamic approach which enables the observation of the scale of the phenomenon, general development trends and directions of changes.

The analytical description has been additionally illustrated in the form of maps, charts and tables presenting selected phenomena in a long-term retrospective period, as well as in relation to the average values for the country and other voivodships. The publication is supplemented by a tabular annex containing selected data on Opolskie Voivodship and the city of Opole in the years 2010–2021.

I invite you to familiarise yourself with the content of the study which is available in electronic form on the SO Opole website <http://opole.stat.gov.pl>. I hope that it will be a valuable source of information about the state and tendencies of the social and economic development of Opolskie Voivodship for a wide range of Readers.

Director
Of the Statistical Office in Opole

Janina Kuźmicka

Spis treści

Contents

	Strona Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	17
Symbols	
Ważniejsze skróty	18
Major abbreviations	
Synteza	19
Executive summary	23
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	27
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	30
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	38
Chapter 3. Area and territorial division of Voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	39
Chapter 4. Environment	
4.1. Warunki meteorologiczne	39
Meteorological conditions	
4.2. Powierzchnia	41
Area	
4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	43
Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	47
Pollution and protection of air	
4.5. Ochrona przyrody. Lasy	49
Nature protection. Forests	
4.6. Odpady przemysłowe i komunalne	53
Industrial and municipal waste	
4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	57
Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	60
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	60
Human capital	
Demografia	60
Demography	
Edukacja	70
Education	
Zasoby pracy	80
Labour resources	

	Strona Page
5.2. Jakość życia	87
Quality of life	
Zamożność mieszkańców	87
Inhabitants' wealth	
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	95
Social assistance and family support	
Warunki mieszkaniowe	102
Housing conditions	
Ochrona zdrowia	108
Health care	
Kultura	117
Culture	
Bezpieczeństwo publiczne	122
Public safety	
Społeczeństwo informacyjne	125
Information society	
Aktywność społeczna	127
Social activity	
Rozdział 6. Gospodarka	129
Chapter 6. Economy	
6.1. Produkt krajowy brutto	129
Gross domestic product	
6.2. Koniunktura gospodarcza	133
Business tendency	
6.3. Przedsiębiorczość	137
Entrepreneurship	
Podmioty gospodarki narodowej	137
Entities of the national economy	
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	141
Research and development as well as innovation activity	
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	147
Using of information and communication technologies in enterprises	
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	151
Financial results of non-financial enterprises	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	155
Investment outlays of enterprises	
6.4. Produkcja i usługi	158
Production and services	
Rolnictwo	158
Agriculture	
Przemysł	162
Industry	
Budownictwo	167
Construction	
Rynek wewnętrzny	174
Internal market	
Transport	176
Transport	
Energia	182
Energy	

	Strona Page
Rozdział 7. Finanse jednostek samorządu terytorialnego	185
Chapter 7. Finance of local government units	
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	185
Revenue of local government units	
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	188
Expenditure of local government units	
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	191
Result of budgets of local government units	
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	194
Projects co-financed by the European funds	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie opolskim	200
Chapter 8. Selected data on Opolskie Voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o mieście Opolu	204
Chapter 9. Selected data on city of Opole	
Źródła danych	206
Sources of data	

Spis tablic

List of tables

Tablica Table	Strona Page
1. Warunki meteorologiczne	39
Meteorological conditions	
2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	41
Geodesic area by land use	
3. Zużycie wody według potrzeb	43
Water consumption by needs	
4. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi	45
Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	48
Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	
6. Odpady przemysłowe	53
Industrial waste	
7. Odpady komunalne zebrane selektywnie	56
Municipal waste collected separately	
8. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	58
Outlays on fixed assets for environmental protection and water management (current prices)	

Tablica Table	Strona Page
9. Ludność	60
Population	
10. Wychowanie przedszkolne	71
Pre-primary education	
11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny	76
Persons who took or passed matriculation exam	
12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL	80
Economic activity of the population aged 15–89 years in the 4th quarter by the LFS	
13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	90
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	
14. Świadczenia społeczne	91
Social benefits	
15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	93
Average monthly available income	
16. Świadczenia wychowawcze	95
Child-raising benefits	
17. Świadczenia pomocy społecznej	96
Social assistance benefits	
18. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	98
Beneficiaries of social assistance at domicile	
19. Żłobki i kluby dziecięce	99
Nurseries and children's clubs	
20. Zasoby mieszkaniowe	102
Dwelling stocks	
21. Wodociągi	104
Water supply system	
22. Kanalizacja	105
Sewage system	
23. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	107
Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	
24. Placówki opieki zdrowotnej	109
Health care facilities	
25. Instytucje kultury	118
Cultural institutions	
26. Wypadki drogowe oraz ich skutki	124
Road accidents and their effects	
27. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	125
Households with access to the Internet at home and Internet users	
28. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	127
Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register	
29. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności	134
General business climate indicator by kind of activity	
30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	138
Entities of the national economy in the REGON register	

Tablica Table	Strona Page
31. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) ..... Intramural expenditure on research and development by source of funds (current prices)	142
32. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące) ..... Intramural expenditure on R&D by origin of funds (current prices)	144
33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji	145
34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych ..... Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	154
35. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) ..... Investment outlays (current prices)	157
36. Przemysł	164
37. Budownictwo	167
38. Budownictwo mieszkaniowe	171
39. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)	174
40. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni	176
41. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	177
42. Komunikacja miejska	181
43. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	183
44. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	185
45. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	189
46. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	192
47. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r.	193
48. Wartość całkowita projektów, w tym wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca 2021 r. .... The total value of projects including the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the voivodship by the end of 2021	195

Spis wykresów

List of charts

Wykres Chart	Strona Page
1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2020 r. .... Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2020	30
2. Ubytek naturalny na 1000 ludności w 2021 r. .... Natural decrease per 1000 population in 2021	31
3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r. Net internal and international migration for permanent residence per 1000 population in 2021	31
4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2021	36
5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące) .... Intramural expenditure on research and development per capita in 2020 (current prices)	36
6. Temperatury powietrza .... Air temperatures	40
7. Opady atmosferyczne .... Atmospheric precipitation	40
8. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane .... Land reclaimed and managed	42
9. Ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi .... Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	46
10. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. .... Area of special nature value under legal protection in 2020	51
11. Odpady przemysłowe wytworzone na 1 mieszkańca .... Industrial waste generated per capita	54
12. Odpady komunalne zebrane selektywnie według frakcji w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych selektywnie .... Municipal waste collected separately by fraction in relation to total municipal waste collected separately	55
13. Odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca .... Municipal waste collected per capita	56
14. Nakłady na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2010–2020 (ceny bieżące) Outlays on fixed assets by source of financing in 2010–2020 (current prices)	59
15. Ludność .... Population	61
16. Ludność według płci i wieku .... Population by sex and age	63
17. Indeks starości .... Ageing index	64
18. Mediana wieku ludności .... Median age of population	65

Wykres Chart	Strona Page
19. Małżeństwa zawarte, rozwody oraz mediana wieku nowożeńców	66
Marriages contracted, divorces and median age of grooms and brides	
20. Ruch naturalny ludności	67
Vital statistics	
21. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 ludności	69
Net internal and international migration per 1000 population	
22. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	72
Children in pre-primary establishments	
23. Ludność według poziomu wykształcenia	74
Population by level of educational attainment	
24. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych	74
Pupils and graduates of primary schools	
25. Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2020/21	76
Students of post-primary schools by types of schools in the 2020/21 school year	
26. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków	77
kształcenia w roku szkolnym 2019/20	
Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education in the 2019/20 school year	
27. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2019/20	79
Graduates of higher education institutions by broad fields of education in the 2019/20 academic year	
28. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów	81
Activity rate by quarters	
29. Stopa bezrobocia rejestrowanego	84
Registered unemployment rate	
30. Wynagrodzenia według zawodów	88
Wages and salaries by occupations	
31. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze	90
przedsiębiorstw	
Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	
32. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.	94
Subjective evaluation of material situation of household in 2020	
33. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie w 2020 r.	97
Reasons for granting social assistance to a family in 2020	
34. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych	100
Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	
35. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności	110
Medical and nurses per 10 thousand population	
36. Lekarze specjaliści	111
Medical specialists	
37. Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2020 r.	116
Calls of emergency medical system units to the occurrence places in 2020	
38. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2020 r.	119
Events organised by culture institutions and event participants in 2020	
39. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu	126
ostatnich 12 miesięcy	
Individuals using e-government services during the last 12 months	

Wykres Chart	Strona Page
40. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy ..... Individuals ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months	126
41. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące) ..... Indices of gross domestic product (current prices)	129
42. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju ..... Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value	131
43. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) ..... Gross value added by kind of activity (current prices)	132
44. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące) Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)	133
45. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności ..... General business climate indicator by kind of activity	135
46. Podmioty gospodarki narodowej ..... Entities of the national economy	138
47. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD ..... Entities of the national economy by PKD sections	140
48. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca ..... Intramural expenditure on research and development per capita	142
49. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R ..... Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D	143
50. Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo ..... Internal R&D personnel per 1000 economically active persons	144
51. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem ..... Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales	146
52. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	147
53. Przedsiębiorstwa korzystające z płatnych usług w chmurze obliczeniowej ..... Enterprises using cloud computing paid services	148
54. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu ..... Enterprises with Internet access	149
55. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe ..... Enterprises receiving orders via computer networks	150
56. Przedsiębiorstwa wykorzystujące urządzenia lub systemy Internetu Rzeczy ..... Enterprises using Internet of Things devices or systems	151
57. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem ..... Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials	152
58. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych ..... Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	153

Wykres Chart	Strona Page
59. Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące)	156
Indices of investment outlays (current prices)	
60. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	158
Cattle density per 100 ha of agricultural land	
61. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	159
Pigs density per 100 ha of agricultural land	
62. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)	160
Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)	
63. Dynamika skupu mleka	161
Indices of cows' milk procurement	
64. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	164
Indices of sold production of industry (constant prices)	
65. Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)	165
Sold production of industry by PKD sections (current prices)	
66. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	166
Indices of average employment in industry	
67. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD	166
Average paid employment in industry by PKD sections	
68. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	168
Indices of sold production of construction (current prices)	
69. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	168
Indices of construction and assembly production (current prices)	
70. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)	169
Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)	
71. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	170
Indices of average paid employment in construction	
72. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	170
Indices of the number of dwellings completed	
73. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa	171
Dwellings completed by forms of construction	
74. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)	175
Indices of retail sales of goods (current prices)	
75. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	177
Hard surface public roads	
76. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r.	180
National lines of scheduled bus transport in 2020	
77. Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki	182
Electricity consumption by economy sectors	
78. Wydatki budżetowe według działów w 2020 r.	191
Budgetary expenditure by divisions in 2020	
79. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2020 r.	193
Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2020	
80. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich	196
Total value of subsidies received by local governments for the implementation of European projects	

Spis map

List of maps

Mapa Map	Strona Page
1. Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ i NO ₂ w 2020 r. .... Concentration of suspended particulate matter PM _{2,5} , PM ₁₀ and NO ₂ in 2020	30
2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku) .... Employment rate by the LFS in 2021 (annual average)	32
3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku) .... Unemployment rate by the LFS in 2021 (annual average)	32
4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. .... Average monthly available income per capita in households in 2020	33
5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r. Social assistance beneficiaries in the total population in 2020	33
6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2020 r. .... Dwelling stocks per 1000 population in 2020	34
7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. .... Outpatient health care units in 2020	34
8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące) .... Gross domestic product per capita in 2020 (current prices)	35
9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. .... Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021	35
10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r. .... Hard surface public roads per 100 km ² of total area in 2020	37
11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r. .... Energy from renewable sources in 2020	37
12. Podział województwa opolskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r. .... Division of Opolskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021	38
13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r. .... Water consumption for the needs of the national economy and population in 2020	44
14. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r. .... Population connected to wastewater treatment plants in 2020	47
15. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Area of special nature value under legal protection in 2020	51
16. Lesistość w 2020 r. .... Forest cover in 2020	52
17. Odpady komunalne zebrane w 2020 r. .... Municipal waste collected in 2020	57
18. Zmiana liczby ludności w latach 2010–2021 .... Population changes in 2010–2021	62
19. Przyrost/ubytek naturalny ludności w 2021 r. .... Natural increase/decrease in 2021	68

Mapa Map	Strona Page
20. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2021 r. .... Net migration of population for permanent residence in 2021	69
21. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/21 ..... Pre-primary education in the 2020/21 school year	73
22. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/21 ..... Pupils in primary schools in the 2020/21 school year	75
23. Szkolnictwo wyższe ..... Higher education	78
24. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r. .... Registered unemployment rate in 2021	84
25. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2020 r. .... Average monthly gross wages and salaries in 2020	89
26. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r. .... Scope of use of social assistance at domicile in 2020	98
27. Żłobki i kluby dziecięce w 2020 r. .... Nurseries and children's clubs in 2020	101
28. Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r. .... Housing conditions of population in 2020	103
29. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r. .... Population connected to the water supply system in 2020	104
30. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r. .... Population connected to the sewage system in 2020	106
31. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r. .... Population connected to the gas supply system in 2020	108
32. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020 r. .... Outpatient health care in 2020	112
33. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r. .... Expenditure of gminas and city with powiat status in “Health care” division in 2020	117
34. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r. .... Expenditure of gminas and city with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2020	121
35. Zagrożenie przestępczością w 2021 r. .... Crime risk in 2021	122
36. Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r. .... Road safety in 2021	124
37. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2021	128
38. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r. .... Entities of the national economy in 2021	139
39. Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w 2020 r. .... Investment outlays per capita in 2020	155
40. Produkcja sprzedana przemysłu w 2020 r. (ceny bieżące) ..... Sold production of industry in 2020 (current prices)	163

Mapa Map	Strona Page
41. Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r. .... Dwellings completed in 2021	173
42. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r. .... Improved hard surface gmina and powiat roads in 2020	178
43. Drogi dla rowerów w 2020 r. .... Bicycle tracks in 2020	179
44. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r. .... Consumption of electricity in households in 2020	184
45. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2020 r. .... Own revenue of gminas budgets per capita in 2020	187
46. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2020 r. .... Investment expenditure of gminas budgets per capita in 2020	190
47. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2020 r. .... Debt of gminas in % of revenue in 2020	194
48. Dotacje na projekty europejskie uzyskane przez gminy na 1 mieszkańca w 2020 r. ... Subsidies for European projects obtained by gminas per capita in 2020	197
49. Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach w 2020 r. .... Ratio of the value of subsidies for European projects to own revenue of gminas in 2020	198
50. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach w 2020 r. .... Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas in 2020	199

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero:	(0) zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
	(0,0) zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification presented in an abbreviated form.
"W tym" "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

The names of some sections of the Polish Classification of Activities – PKD 2007 used in publication have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powierze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy divisions	
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
mln	milion
zł PLN	złoty zloty
szt.	sztuka
kpl.	komplet
g	gram gram
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t	tona tonne
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre
m ³	metr sześcienny cubic metre
r.	rok
dok. cont.	dokończenie continued

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
Nr No.	numer number
pkt	punkt
ok.	około
poz.	pozycja
p. proc.	punkt procentowy percentage point
Dz. U.	Dziennik Ustaw
m.in.	między innymi
tj. i.e.	to jest that is
tzw.	tak zwany
ww.	wyżej wymieniony
GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activity
ZUS SII	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution
KRUS ASIF	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Agricultural Social Insurance Fund

Środowisko

Na obszarze województwa opolskiego w 2020 r. w porównaniu z 2010 r. do wód lub do ziemi odprowadzono mniej ścieków przemysłowych i komunalnych, a prawie wszystkie ścieki podlegały procesom oczyszczania. Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w porównaniu z wielkością emisji w 2010 r. wyemitowano mniej zanieczyszczeń pyłowych, ale więcej zanieczyszczeń gazowych. Zwiększyła się zarówno ilość odpadów przemysłowych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), jak i wytworzonych odpadów komunalnych. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się również udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie. W 2020 r. nakłady na ochronę środowiska w województwie opolskim ukształtowały się na poziomie niższym od notowanych w 2010 r. Najwięcej środków pieniężnych przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu. Jednocześnie w tym samym okresie odnotowano wzrost nakładów na środki trwale służące gospodarce wodnej. Największy udział w tych nakładach stanowiły środki przeznaczone na zbiorniki i stopnie wodne.

Spółeczeństwo

Sytuacja demograficzna województwa opolskiego nadal pozostaje trudna. Rok 2021 był kolejnym, w którym odnotowano spadek liczby ludności. Pogłębił się również proces starzenia się społeczeństwa, na co wskazują rosnący poziom współczynnika starości demograficznej oraz indeksu starości, a także zwiększająca się wartość mediany wieku. W wyniku wzrastającej przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń pogłębił się ubytek naturalny. Obserwowany w dalszym ciągu większy odpływ ludności z województwa niż jej napływ, skutkowało ujemnym saldem migracji ludności wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.

W roku szkolnym 2020/21 w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i policealnych uczyło się więcej dzieci i młodzieży niż w roku szkolnym 2019/20, natomiast mniej w szkołach dla dorosłych. W badanym okresie zmniejszyła się liczba szkół. W ciągu roku spadła liczba studentów kształcących się w uczelniach mających siedzibę na terenie województwa. Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie z budżetu jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły się w porównaniu z poprzednim rokiem.

W województwie opolskim wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzonego w 4 kwartale 2021 r. wskazują na poprawę wskaźników rynku pracy w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. Zwiększyła się liczba osób aktywnych zawodowo, jak również wzrosła wartość współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego na koniec 2021 r. również ukształtowała się na korzystniejszym poziomie niż na koniec 2010 r. Bilans bezrobotnych w 2021 r. kształtował się korzystnie, odnotowano mniejszą liczbę nowo rejestrujących się bezrobotnych niż osób wyłączonych z ewidencji.

W 2020 r. w województwie opolskim poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych. Nastąpił wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych względem 2010 r. W badaniu z 2020 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych był niższy w porównaniu z 2010 r. Na wyższym poziomie niż w 2010 r. ukształtowało się przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Poprawę warunków płacowych odnotowano we wszystkich sekcjach działalności gospodarczej. Wyższa w porównaniu z 2010 r. była również przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto otrzymywana w 2021 r. przez emerytów i rencistów. Wyższą dynamiką charakteryzowało się świadczenie wypłacane przez ZUS niż wypłacane rolnikom indywidualnym. Pod względem wynagrodzeń korzystniejsza sytuacja wystąpiła w sektorze przedsiębiorstw. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto 2021 r. w tym sektorze było wyższe w porównaniu z 2010 r.

W województwie opolskim w porównaniu z 2019 r. więcej środków finansowych przeznaczono na wsparcie rodzin w ramach programu „Rodzina 500+”. Względem 2010 r. zmniejszyła się liczba beneficjentów świadczeń ze środowiskowej pomocy społecznej. Poprawiła się w odniesieniu do 2011 r. dostępność usług opiekuńczych oferowanych rodzinom oraz opiekunom prawnym z najmłodszymi dziećmi, na co wskazuje m.in. obserwowany przyrost liczby placówek oraz liczby oferowanych w nich miejsc.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. zasoby mieszkaniowe w województwie opolskim wzrosły w porównaniu z 2010 r., podobnie jak przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz przeciętna liczba izb w mieszkaniu. Na koniec 2020 r. w odniesieniu do 2010 r. odnotowano wzrost zarówno długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej, jak i liczby przyłączy. Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej przyczynił się do wzrostu odsetka ludności korzystającej z tych sieci.

W województwie opolskim w 2020 r. w relacji do 2012 r. zwiększyła się liczba personelu medycznego pracującego bezpośrednio z pacjentem, z wyjątkiem pielęgniarek i położnych. Odnotowano spadek zarówno liczby podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i udzielonych w nich porad. Zwiększyła się liczba szpitali ogólnych świadczących stacjonarną opiekę zdrowotną, przy jednoczesnym spadku liczby łóżek. W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na 1 mieszkańca więcej środków finansowych na ochronę zdrowia niż w 2012 r.

W województwie opolskim w sferze usług kultury w 2020 r. względem 2010 r. zaobserwowano spadek liczby czytelników bibliotek publicznych, zwiedzających muzea i wystawy, odwiedzających galerie oraz uczestników imprez w placówkach kultury. Zmniejszyła się również liczba widzów i słuchaczy teatrów oraz instytucji muzycznych, a także widzów w kinach stałych. Na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego jednostki samorządu terytorialnego w województwie opolskim w 2020 r. przeznaczyły mniej środków finansowych niż w 2010 r.

W strefie bezpieczeństwa publicznego sytuacja w województwie opolskim w 2021 r. względem 2015 r. poprawiła się w zakresie liczby przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. Jednocześnie odnotowano wyższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Zdecydowana większość przestępstw stwierdzonych miała charakter kryminalny. Na drogach województwa opolskiego w 2021 r. zarejestrowano mniej wypadków drogowych w porównaniu z 2010 r. i równocześnie odnotowano mniejszą liczbę ofiar śmiertelnych oraz rannych.

W województwie opolskim w 2021 r. w porównaniu z 2015 r. wzrósł odsetek gospodarstw domowych z co najmniej jedną osobą w wieku 16–74 lata, które miały dostęp do Internetu. Zwiększył się również udział osób w wieku 16–74 lata korzystających regularnie z Internetu. Odnotowano także wzrost udziału osób korzystających z usług administracji publicznej przez Internet.

W 2020 r. względem 2010 r. poprawił się stopień aktywności społecznej mieszkańców, o czym świadczy m.in. notowany w województwie wzrost liczby aktywnie działających organizacji non-profit. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w województwie opolskim w 2021 r. w relacji do 2010 r. zwiększyła się.

Gospodarka

W latach 2011–2020 wzrost produktu krajowego brutto w województwie opolskim był na ogół wolniejszy niż przeciętnie w kraju. W 2020 r. sytuacja gospodarcza kształtowała się pod wpływem obustrzeń związanych z pandemią COVID-19, co skutkowało słabszą niż w poprzednich latach dynamiką produktu krajowego brutto. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego kształtowały się poniżej średniej krajowej. Na podstawie wartości PKB według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca (w PPS) województwo opolskie zostało zaliczone do grupy regionów słabiej rozwiniętych. W grupie tych regionów znalazła się większość województw. W strukturze wartości dodanej brutto według rodzajów działalności największe znaczenie miał przemysł, będący wyróżnikiem gospodarki województwa. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny, jednostki prowadzące działalność w podregionie opolskim wytworzyły ponad 2-krotnie większą wartość PKB i osiągnęły

korzystniejsze wskaźniki niż w podregionie nyskim. Z analizy WDB według rodzajów działalności w poszczególnych podregionach wynika, że podregion nyski miał bardziej rolniczy charakter, a podregion opolski – bardziej przemysłowy. W badanym okresie obserwowano zwiększenie zróżnicowania PKB na 1 mieszkańca między podregionami.

Koniunktura gospodarcza w województwie opolskim w kwietniu 2022 r. została oceniona negatywnie w większości prezentowanych działów gospodarki. Najbardziej pesymistycznie oceniają koniunkturę podmioty z sekcji budownictwo. Najkorzystniejsze oceny koniunktury formułują firmy zakwaterowania i gastronomii. Wśród wskazywanych barier w prowadzeniu działalności w kwietniu br. wymieniana była przede wszystkim niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej.

W województwie opolskim na koniec 2021 r. odnotowano więcej podmiotów gospodarki narodowej wpisanych w rejestrze REGON niż w 2010 r. Wśród ogółu podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej działało w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych.

W latach 2010–2020 wystąpił w województwie opolskim (podobnie jak w kraju) wzrost nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2020 r. omawiane nakłady były 6,9-krotnie większe w porównaniu z 2010 r. (w kraju – 3,1-krotnie). Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R wynosił w 2020 r. prawie 46% i był ponad 2-krotnie wyższy niż w 2010 r. W skali roku spadło rzeczywiste zaangażowanie personelu w działalność B+R, wyrażone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). W tym samym czasie wzrósł odsetek przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych, które wprowadziły innowacje, natomiast spadła ogólna wartość nakładów na innowacje w przedsiębiorstwach.

Prawie 30% przedsiębiorstw deklarowało zwiększenie w 2020 r. wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w związku z otwarciem się pracodawców na coraz większą liczbę technologii usprawniających zdalną formę świadczenia pracy. W 2020 r. w porównaniu z poprzednim rokiem, zmniejszył się natomiast odsetek podmiotów otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe. W omawianym okresie nastąpił również spadek zainteresowania przedsiębiorstw wykorzystaniem otwartych danych publicznych, dalej jednak cieszyły się one popularnością, szczególnie w kategorii gospodarka i finanse. W 2021 r. udział przedsiębiorstw w województwie opolskim posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu wynosił 96,1% (w kraju – 98,5%) i zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem. Odsetek przedsiębiorstw wyposażających swoich pracowników w urządzenia przenośne pozwalające na mobilny dostęp do Internetu pozostawał na poziomie sprzed roku, natomiast zwiększył się udział przedsiębiorstw korzystających z płatnych usług w chmurze obliczeniowej. W 2021 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, odnotowano wzrost udziału przedsiębiorstw korzystających z Internetu Rzeczy (IoT), który najczęściej był wykorzystywany w logistyce.

W 2021 r. w porównaniu z 2010 r. odnotowano wyższy wynik finansowy: ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wynik na pozostałej działalności operacyjnej, brutto oraz netto. Zwiększyły się przychody ze sprzedaży na eksport oraz ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe kształtowały się bardziej korzystnie niż w 2010 r. Poprawił się również wskaźnik poziomu kosztów. W ogólnej liczbie badanych podmiotów większy był udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto, natomiast mniejszy ich udział w przychodach ogółem.

W 2021 r. nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw były wyższe niż w 2010 r. Rozpoczęto więcej nowych inwestycji i ich wartość kosztorysowa zwiększyła się w porównaniu z 2010 r.

W województwie opolskim w czerwcu w 2021 r. w odniesieniu do 2010 r. zwiększyła się liczebność bydła oraz drobiu, a zmniejszyła trzody chlewnej oraz owiec. Na rynku rolnym przeciętne ceny skupu zbóż były wyższe niż w 2010 r. Wzrosły również ceny skupu żywca rzeźnego wołowego, wieprzowego i drobiowego oraz mleka krowiego, natomiast spadły ziemniaków jadalnych.

Województwo opolskie w 2021 r. wytworzyło 2,1% krajowej produkcji sprzedanej przemysłu. W latach 2016–2021 wzrost produkcji sprzedanej przemysłu był na ogół szybszy niż przeciętnie w kraju. Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w stosunku do 2015 r. towarzyszyło zwiększenie przeciętnego zatrudnienia oraz wydajności pracy w przemyśle.

W 2021 r. w porównaniu z 2010 r. w województwie opolskim odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej. Produkcja wzrosła w dwóch z trzech działów budownictwa, a najbardziej w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków. W stosunku do 2010 r. zanotowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania, jak i mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

W województwie opolskim w 2021 r. w relacji do 2020 r. zarówno wartość sprzedaży detalicznej, jak i hurtowej ukształtowała się na wyższym poziomie.

Długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w 2020 r. w odniesieniu do 2010 r. zmniejszyła się, podobnie jak wskaźnik gęstości dróg. W 2020 r. w województwie opolskim w porównaniu z 2010 r. w zakresie dostępności regularnej komunikacji autobusowej w ruchu krajowym odnotowano m.in. wzrost liczby linii. Tabor komunikacji miejskiej względem 2010 r. zmniejszył się, co wpłynęło m.in. na obniżenie wskaźnika prezentującego średnią liczbę przewozów pasażerskich na 1 mieszkańca. Odnotowano również zmniejszenie długości eksploatowanej sieci kolejowej w województwie opolskim.

Odnotowany w stosunku do 2010 r. wzrost mocy zainstalowanej oraz osiągalnej przez elektrownie w województwie opolskim skutkowało zwiększeniem w 2020 r. rozmiarów produkcji energii elektrycznej. Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w województwie opolskim w odniesieniu do 2010 r. zwiększyła się. Zmniejszeniu uległ natomiast poziom zużycia, czego konsekwencją był spadek wartości wskaźnika zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca ogółem.

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

W latach 2010–2020 dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa opolskiego rosły szybciej niż wydatki. Głównym źródłem dochodów tych jednostek były dochody własne. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu. Istotną pozycję w budżecie każdej jednostki samorządu terytorialnego stanowiły także dotacje, szczególnie inwestycyjne, których celem jest zdynamizowanie rozwoju danego obszaru. Dotacje inwestycyjne w największym zakresie sfinansowały wydatki inwestycyjne w budżecie samorządu województwa.

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące, z których najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia, zakup materiałów i usług oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych. Struktura wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w województwie i przeciętnie w kraju przedstawiała się podobnie. Największy udział w strukturze stanowiły wydatki na oświatę i wychowanie.

W 2020 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się zbiorczo nadwyżką, po trzech latach osiągnięcia deficytu. Dodatni wynik uzyskały wszystkie rodzaje jednostek samorządu terytorialnego.

W odniesieniu do 2019 r. nieznacznie wzrosło zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego. Najwyższy wskaźnik zadłużenia odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu.

W całkowitej wartości umów o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa najwięcej środków przeznaczono na Regionalny Program Operacyjny. Ze środków UE dofinansowano ponad 60% całkowitej wartości projektów. Najwięcej dotacji na realizację projektów europejskich otrzymywał budżet samorządu województwa.

Executive summary

Environment

In the area of Opolskie Voivodship in 2020 compared to 2010, less industrial and municipal wastewater was discharged into waters or into the ground, and almost all wastewater underwent treatment processes. Plants of significant nuisance to air quality emitted less particulate pollutants, but more gaseous ones in relation to the emission values in 2010. Both, the amount of industrial waste (excluding municipal waste) and generated municipal waste increased. Compared to 2010, the share of separately collected municipal waste also increased. In 2020, outlays on environmental protection in Opolskie Voivodship were lower than those recorded in 2010. The largest amount of money was allocated to the protection of air and climate. At the same time, there was an increase in outlays on fixed assets for water management. The funds allocated to water reservoirs and falls accounted for the largest share in those outlays.

Society

The demographic situation of Opolskie Voivodship remains difficult. 2021 was another year in which the population decline was recorded. The ageing process of the population also deepened, as indicated by the growing level of the demographic rate of ageing and the ageing ratio, as well as the increasing value of the median age. As a result of the increasing predominance of the number of deaths over the number of births, the natural decrease deepened. The continued greater outflow of the population from the voivodship than its inflow resulted in a negative net internal and international migration of population for permanent residence.

In the 2020/21 school year, more children and youth were taught in primary, post-primary and post-secondary schools than in the 2019/20 school year, while fewer people – in schools for adults. The number of schools decreased in the period considered. During the year, the number of students studying in higher education institutions located in the voivodship decreased. Public expenditure on education from the budget of local government units increased compared to the previous year.

In Opolskie Voivodship, the results of the Labour Force Survey (LFS), carried out in the 4th quarter of 2021, indicate an improvement in the labour market indicators compared to the corresponding period of 2010. The number of economically active population increased, as well as the value of the activity rate and the employment rate. The number of registered unemployed persons in powiat labour offices of Opolskie Voivodship at the end of 2021 was also at a more favourable level than at the end of 2010. The unemployment balance in 2021 was positive, there was a lower number of newly registered unemployed persons than those excluded from the register.

In 2020, the material situation of households improved in Opolskie Voivodship. There was an increase in the average monthly per capita available income in households compared to 2010. In the 2020 survey, the at-risk-of-poverty rate after social transfers was lower compared to 2010. The average monthly gross wages and salaries in entities employing more than 9 persons were higher than in 2010. Improvements in wage conditions were recorded in all sections of economic activity. The average monthly gross retirement and other pension received in 2021 by retirees and pensioners was also higher compared to 2010. The benefit paid by the Social Insurance Institution (SII) was characterised by higher dynamics than that paid to farmers. In terms of wages and salaries, there was a more favourable situation in the enterprise sector. The average monthly gross wages and salaries in 2021 in this sector were higher compared to 2010.

In Opolskie Voivodship, in comparison with 2019, more funds were allocated to support families under the "Family 500+" programme. Compared to 2010, the number of beneficiaries of community social assistance benefits decreased. In relation to 2011, the availability of care services dedicated to families and legal guardians with the youngest children improved, as indicated, among others, by the observed increase in the number of establishments and the number of places offered therein.

As of 31 December 2020, the dwelling stocks in Opolskie Voivodship increased compared to 2010, as did the average useful floor area per dwelling and the average number of rooms in a dwelling. At the end of 2020, compared to 2010, an increase in the length of the water supply, sewage and gas supply systems was observed, as well as in the number of connections. The development of the water supply, sewage and gas supply systems contributed to the increase in the proportion of the population using these systems.

In Opolskie Voivodship in 2020, the number of medical personnel working directly with a patient increased in relation to 2012, with the exception of nurses and midwives. There was a decrease in both the number of out-patient health care entities and consultations provided therein. The number of general hospitals providing in-patient health care increased with a simultaneous decline in the number of beds. In 2020, local government units allocated more funds per capita for health care than in 2012.

In Opolskie Voivodship in the field of cultural services, in 2020 compared to 2010, there was a decrease in the number of borrowers in public libraries, visitors to museums and exhibitions, visitors to galleries and participants of events in cultural institutions. The number of audience in theatres and music institutions as well as audience in indoor cinemas also decreased. In 2020, less financial resources were allocated to the culture and protection of the national heritage by local government units in Opolskie Voivodship than in 2010.

In the area of public safety, the situation in Opolskie Voivodship in 2021 improved in relation to 2015 as regards the number of ascertained crimes in completed preparatory proceedings. At the same time, there was a higher value of the rate of detectability of delinquents in ascertained crimes. The vast majority of ascertained crimes were of a criminal nature. Fewer road accidents were registered on the roads of Opolskie Voivodship in 2021 compared to 2010 and, simultaneously, a lower number of the fatalities and injured was recorded.

In Opolskie Voivodship, the proportion of households with at least one person aged 16–74, that have access to the Internet increased in 2021 compared to 2015. The share of people aged 16–74 using the Internet on a regular basis also enhanced. There was also an increase in the percentage of persons using public administration services via the Internet.

In 2020, with respect to 2010, the level of social activity of inhabitants improved, as evidenced by, inter alia, the increase in the number of actively operating non-profit organisations recorded in the voivodship. The number of foundations, associations and social organisations, entered into the REGON register in Opolskie Voivodship increased in 2021 compared to 2010.

Economy

In the years 2011–2020, the increase in gross domestic product in Opolskie Voivodship was generally slower than on average in the country. In 2020, the economic situation was influenced by restrictions linked to the COVID-19 pandemic, resulting in weaker dynamics of gross domestic product than in previous years. GDP per capita and labour productivity measured by gross value added per person employed were below the national average. On the basis of the GDP value according to the Purchasing Power Parity per capita (in PPP), Opolskie Voivodship was included in the group of less developed regions. Most voivodships were included in the group of such regions. In the structure of gross value added by kind of activity, industry was of the greatest importance, being a distinguishing feature of the voivodship's economy. Taking into

account the territorial cross-section, units operating in Opolski Subregion generated over 2 times higher GDP value and achieved more favourable indices than in Nyski Subregion. The analysis of GVA by kind of activity in individual subregions shows that the Nyski Subregion was of more agricultural nature, while Opolski Subregion – of more industrial one. During the period considered, there was an increase in the differentiation of GDP per capita between subregions.

The business tendency in Opolskie Voivodship in April 2022 was assessed negatively in most of the presented divisions of the economy. The entities from the construction section have been the most pessimistic about the business tendency. The most favourable assessments of the business tendency have been formulated by accommodation and catering companies. Among the indicated barriers to conducting economic activity, in April in the current year, mainly the uncertainty of the overall economic situation was mentioned.

In Opolskie Voivodship, at the end of 2021, there were more entities of the national economy entered in the REGON register than in 2010. Natural persons conducting economic activity predominated among all entities. The largest number of entities in the national economy were active in the trade; repair of motor vehicles section.

In the years 2010–2020, there was an increase in intramural expenditure on research and development per capita in Opolskie Voivodship (as in the country). In 2020, the discussed expenditure was 6.9 times higher than in 2010 (in the country – 3.1 times). The share of intramural expenditure on R & D financed by the business enterprise sector in 2020 accounted for almost 46% and was more than twice as high as in 2010. The actual engagement of staff in R & D activities, expressed in full-time equivalents (FTE), decreased annually. At the same time, the proportion of industrial and service enterprises that introduced innovations increased while the overall value of expenditures on innovations in enterprises decreased.

Almost 30% of enterprises declared an enlargement of the use of information and communication technologies in 2020 due to the employers' opening to an increasing number of technologies improving the remote form of work. In 2020, compared to the previous year, the percentage of entities receiving orders over computer networks decreased. In the discussed period, there was also a decline in the interest of enterprises in using open public data, but they were still popular, especially in the economy and finance category. In 2021, the share of enterprises in Opolskie Voivodship with broadband Internet access amounted to 96.1 % (in the country – 98.5 %) and decreased compared to the previous year. The percentage of enterprises equipping their employees with portable devices allowing mobile access to the Internet remained at the previous year's level, while the share of enterprises using paid cloud computing services increased. In 2021, compared to the previous year, there was an increase in the share of enterprises using the Internet of Things (IoT), which was most often used in logistics.

In 2021, compared to 2010, there was a higher financial result: from sales of products, goods and materials, from other operating activity, gross and net. Revenues from sales for export increased as did their share in net revenues from sales of products, goods and materials. The basic economic and financial indicators were more favourable than in 2010. The cost level indicator also improved. In the total number of surveyed entities, the share of enterprises with a net profit was higher, while their share in total revenues – lower.

In 2021, the investment outlays of the surveyed enterprises were higher than in 2010. More new investments were started and their cost-estimate value increased compared to 2010.

In Opolskie Voivodship, in June 2021, in relation to 2010, the number of cattle and poultry increased while the number of pigs and sheep declined. On the agricultural market, the average procurement prices of cereals were higher than in 2010. The procurement prices of animals for slaughter: cattle, pigs and poultry as well as cow's milk also increased, while of edible potatoes fell.

In 2021, Opolskie Voivodship manufactured 2.1 % of the domestic sold production of industry. In the years 2016–2021, the increase in sold production of industry was generally faster than the average in the

country. The growth in sold production of industry compared to 2015 was accompanied by an increase in the average paid employment and the labour productivity in industry.

In 2021 compared to 2010, an increase in the construction and assembly production was recorded in Opolskie Voivodship. The production increased in two of the three construction divisions, and most notably in enterprises specialising in building construction. Compared to 2010, there was an increase in the number of dwellings completed, as well as those in which construction has begun and dwellings for which permits have been granted or have been registered with a construction project.

In Opolskie Voivodship in 2021, in relation to 2020, both the value of retail sales and of wholesale were at a higher level.

The length of public roads with hard surface in 2020 decreased compared to 2010, as did the rate of road density. In 2020, in Opolskie Voivodship compared to 2010, in terms of the availability of scheduled bus services in national traffic, there was, inter alia, an increase in the number of lines. The urban transport fleet compared to 2010 decreased, which, inter alia, reduced the ratio presenting the average number of passenger transport per capita. There has also been a reduction in the length of the railway network in operation, in Opolskie Voivodship.

The increase in installed and achievable capacity by power plants in Opolskie Voivodship compared to 2010 resulted in a rise in the volume of electricity production in 2020. The number of electricity consumers in households in Opolskie Voivodship increased in relation to 2010. On the other hand, the level of electricity consumption decreased, which resulted in a drop in the value of the electricity consumption ratio per capita.

Finance of local government units

In the years 2010–2020, the revenue of the budgets of local government units of Opolskie Voivodship grew faster than the expenditure. The main source of income of these units was their own revenue. The largest share of own revenue in the total income was recorded in the budget of the city with powiat status. Grants, especially investment ones, the aim of which is to stimulate the development of a given area, were also an important item in the budget of each local government unit. The investment grants in the largest scope financed investment expenditure in the budget of the voivodship local government.

The main burden on the budgets of local government units were current expenditures, the most of which were allocated to wages and salaries, purchase of materials and services as well as benefits for natural persons. The structure of expenditure of the budgets of local government units according to the divisions of the budget classification in the voivodship and on average in the country was similar. The largest share in the structure was constituted by the expenditure on education.

In 2020, the budgets of local government units closed collectively with a surplus, after three years of deficit. All types of local government units obtained a positive result.

In relation to 2019, the debt of local government units increased slightly. The highest debt ratio was recorded in the budget of the city with powiat status.

In the total value of the contracts for co-financing projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the voivodship, the most funds were allocated to the Regional Operational Programme. More than 60% of the total value of projects was co-financed from the EU funds. The most grants for the implementation of European projects were received by the budget of the voivodship local government.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia; w %) Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2020 (as of 31 December; in %)	0,2	0,3
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r. (w hm ³) Consumption of water for needs of the national economy and population in 2020 (in hm ³)	8367,4	130,6
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w 2020 r. (w hm ³) Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2020 (in hm ³)	7347,0	64,4
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2020 r. (w dam ³) Total municipal wastewater treated in 2020 (in dam ³)	1333859	32359
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. (tony/rok): Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020 (tonnes/year):		
gazowych gaseous pollutants	186155755	16272213
pyłowych particulate pollutants	22588	1042
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia; w %) Total area under legal protection in total area in 2020 (as of 31 December; in %)	32,3	27,6
Lesistość w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia; w %) Forest cover in 2020 (as of 31 December; in %)	29,6	26,7
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2021 (as of 31 December)	122	103
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r. Natural increase per 1000 population in 2021	-4,9	-6,1
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2021	0,1	-1,4
Przeciętne trwanie życia w 2020 r. (w latach): Life expectancy in 2020 (in years):		
mężczyzn males	72,6	73,0
kobiet females	80,7	81,0
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/21 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6 in 2020/21 school year	901	922

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie Voivodship
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku; w %) Employment rate by the LFS in 2021 (annual averages; in %)	55,8	56,3
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku; w %) Activity rate by the LFS in 2021 (annual averages; in %)	57,8	58,0
Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku; w %) Unemployment rate by the LFS in 2021 (annual averages; in %)	3,4	2,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Registered unemployed persons per job offer in 2021 (as of 31 December)	15	12
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w 2021 r. (w zł) Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in 2021 (in PLN)	5889,84	5378,28
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2021 r. (w zł) Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2021 (in PLN)	2554,59	2520,79
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. (w zł) Average monthly available income per capita in households in 2020 (in PLN)	1919,21	1711,34
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2020 r. (w %) At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2020 (in %)	14,8	14,4
Współczynnik Giniego w 2020 r. (w %) Gini coefficient in 2020 (in %)	27,2	24,6
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r. (w %) Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020 (in %)	4,1	3,6
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2020 r. (w tys. zł) Social assistance benefits granted in 2020 (in thousand PLN)	3509572	87622
Dzieci przebywające w żłobkach ^b i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Children staying in nurseries ^b and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2020 (as of 31 December)	128,2	176,5
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient health care unit in 2020 (as of 31 December)	1498	1308
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personnel per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December):		
lekarze medical	24,1	19,8
pielęgniarki nurses	49,9	50,0
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in hospitals per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December)	43,8	41,2
Produkt krajowy brutto ^c (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł) Gross domestic product ^c (current prices) per capita in 2020 (in PLN)	60663	47723

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Łącznie z oddziałami żłobkowymi i żłobkami przyzakładowymi. c Wstępny szacunek

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including nursery wards and workplace nurseries. c Preliminary estimate.

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie Voivodship
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	1270	1116
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	22	10
Personel wewnętrzny B+R ^a na 1000 osób aktywnych zawodowo ^b w 2020 r. Internal R&D personnel ^a per 1000 economically active persons ^b in 2020	8,5	3,6
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^c w 2021 r. (w %) Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises ^c in 2021 (in %)	84,5	82,2
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w 2021 r. (w %) Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in 2021 (in %)	93,3	94,1
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^c w 2021 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^c in 2021 (previous year=100; current prices)	111,5	117,5
Obsada bydła ^d na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. (w szt.) Cattle density ^d per 100 ha of agricultural land in 2021 (in heads)	42,8	25,8
Obsada trzody chlewnej ^d na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. (w szt.) Pig density ^d per 100 ha of agricultural land in 2021 (in heads)	73,8	59,9
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle ^e w 2021 r. (w zł) Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in industry ^e in 2021 (in PLN)	684066	664872
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie ^e w 2021 r. (w zł) Sold production of construction (current prices) per 1 average employed person in construction ^e in 2021 (in PLN)	715628	823102
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r. Dwellings completed per 1000 population in 2021	6,1	3,4
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Hard surface public roads per 100 km ² of total area in 2020 (as of 31 December)	100,3	90,5
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Length of railway lines operated per 100 km ² in 2020 (as of 31 December)	6,2	8,4
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2020 r. (w %) Share of renewable energy sources in production of electricity in 2020 (in %)	17,9	4,1

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. d Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages. c Data concern economic entities employing more than 49 persons. d As of 1 June. The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021. e Data concern economic entities employing more than 9 persons.

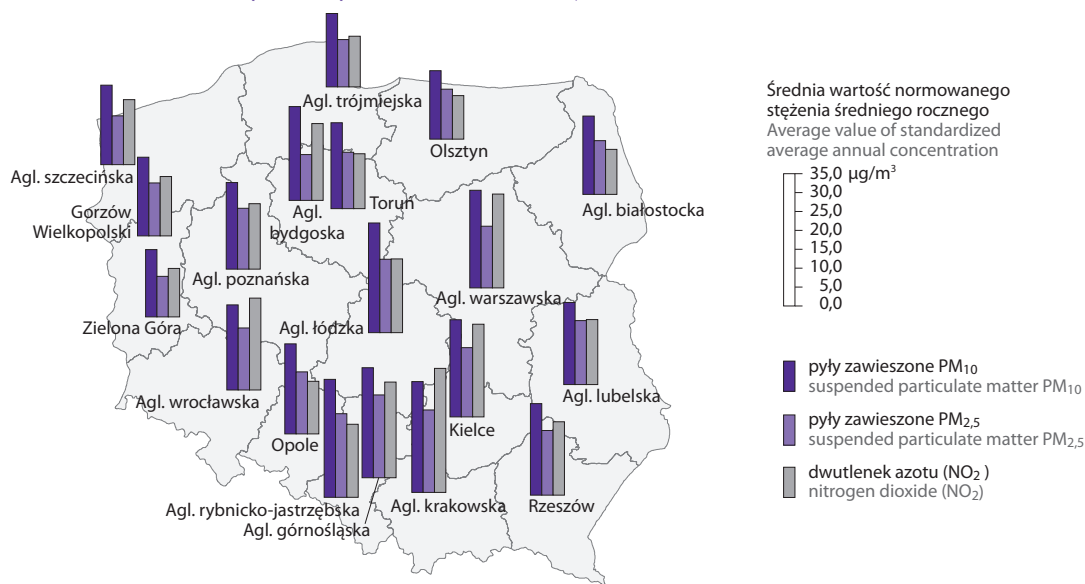
Rozdział 2

Chapter 2

Województwo na tle pozostałych województw

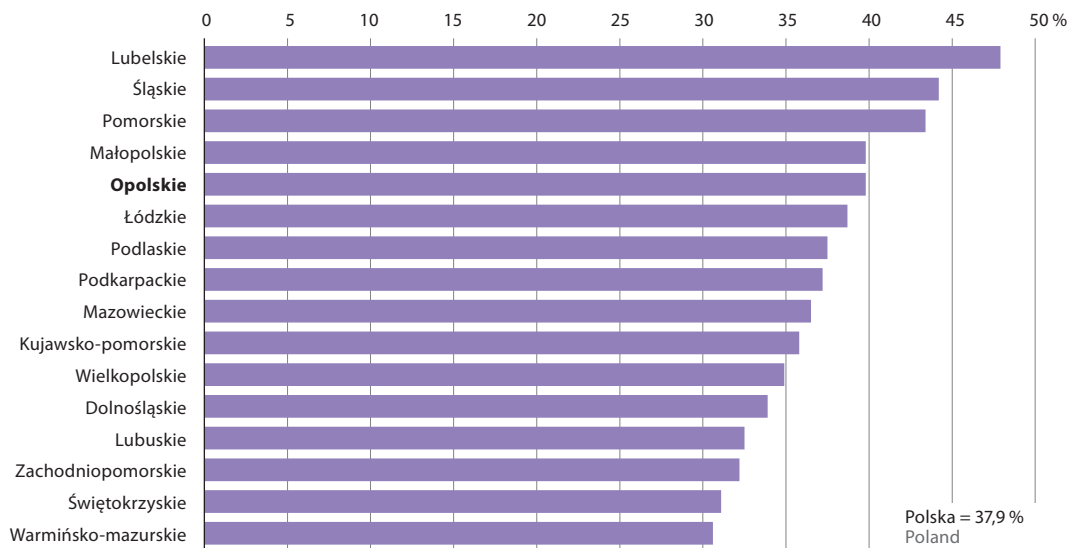
Voivodship against the background of other voivodships

Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2020 r.
 Map 1. Concentration of suspended particulate matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2020

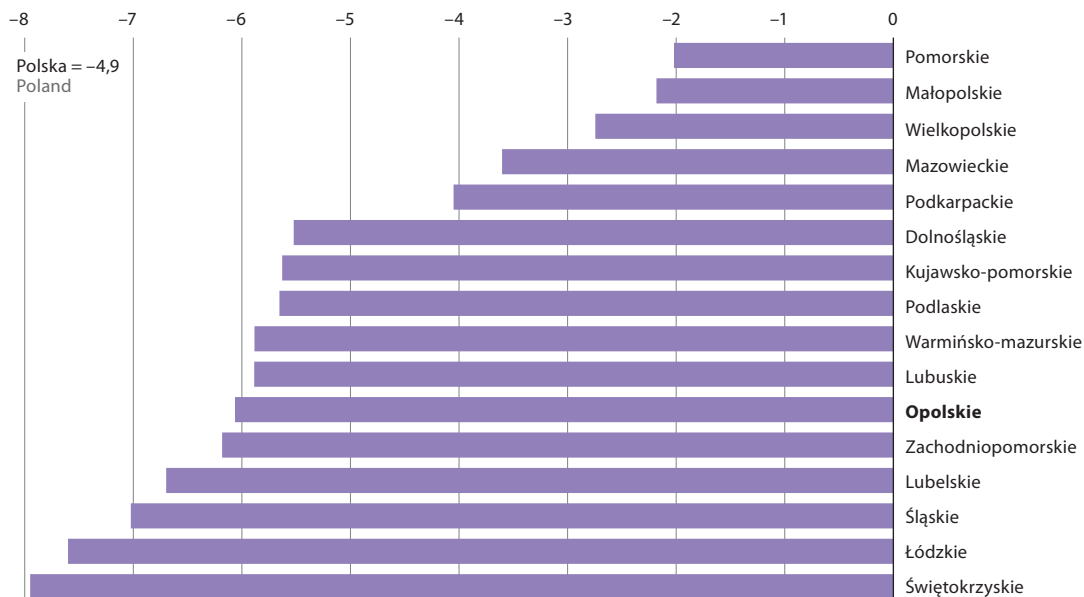

Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2020 r.

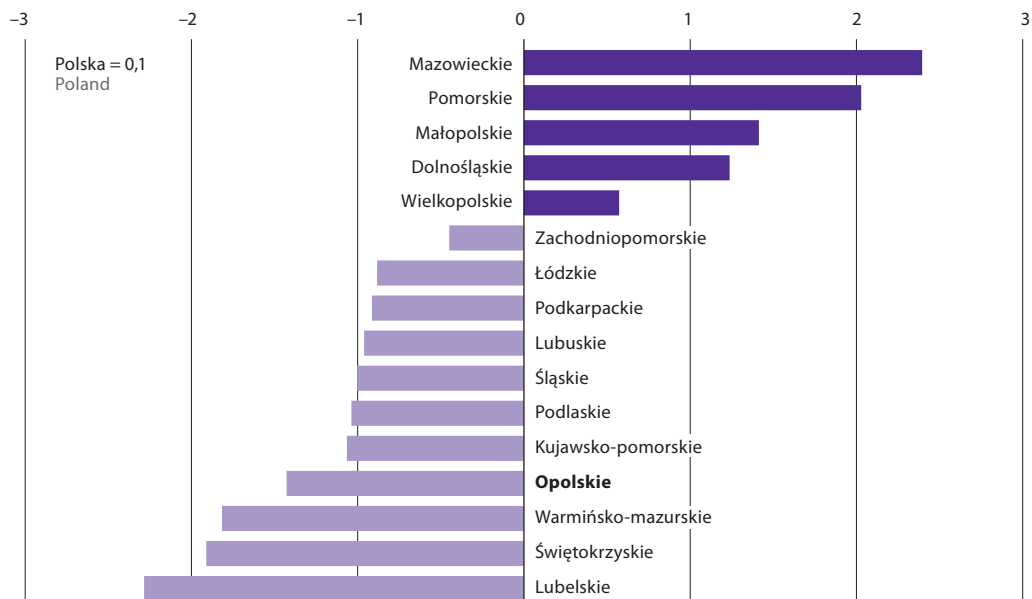
Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2020

Wykres 2. Ubytek naturalny na 1000 ludności w 2021 r.
Chart 2. Natural decrease per 1000 population in 2021

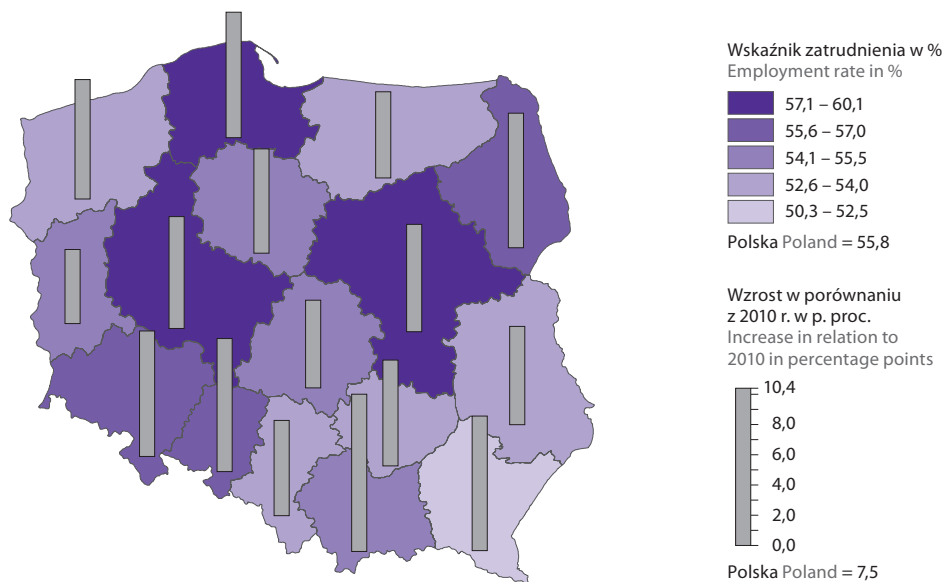

Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.
Chart 3. Net internal and international migration for permanent residence per 1000 population in 2021

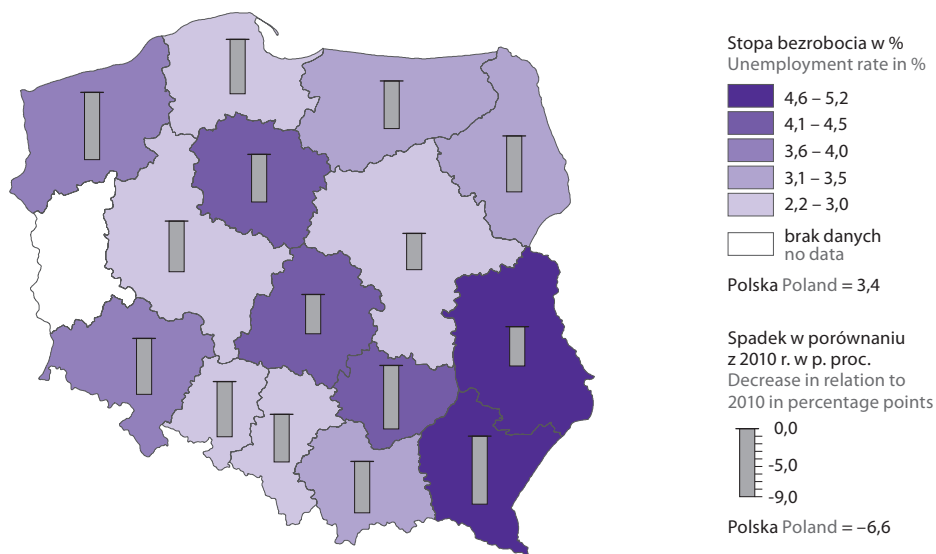

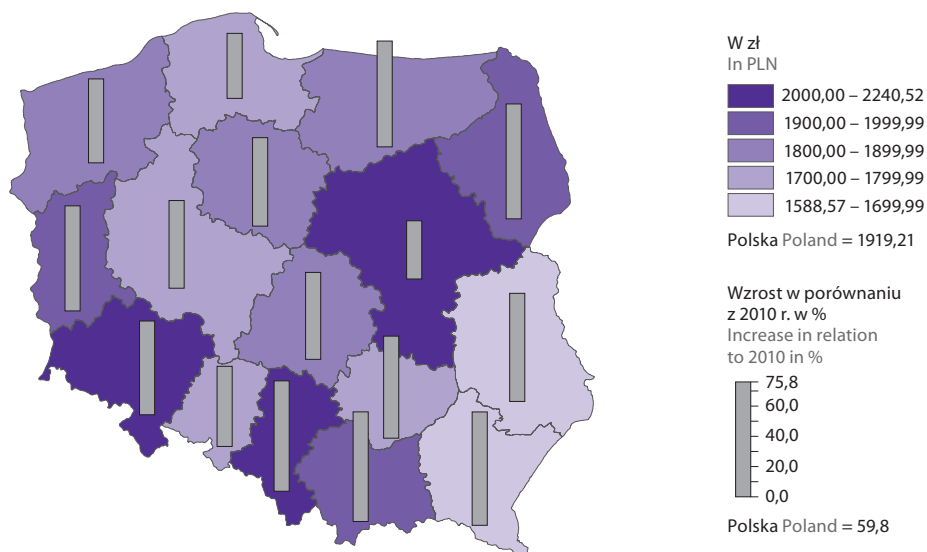
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)
 Map 2. Employment rate by the LFS in 2021 (annual average)

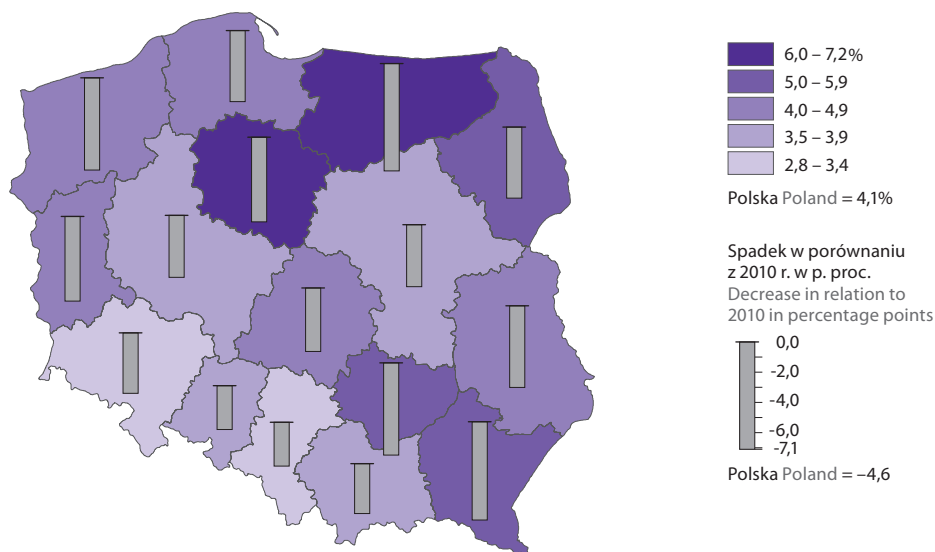
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)
 Map 3. Unemployment rate by the LFS in 2021 (annual average)

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r.
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2020

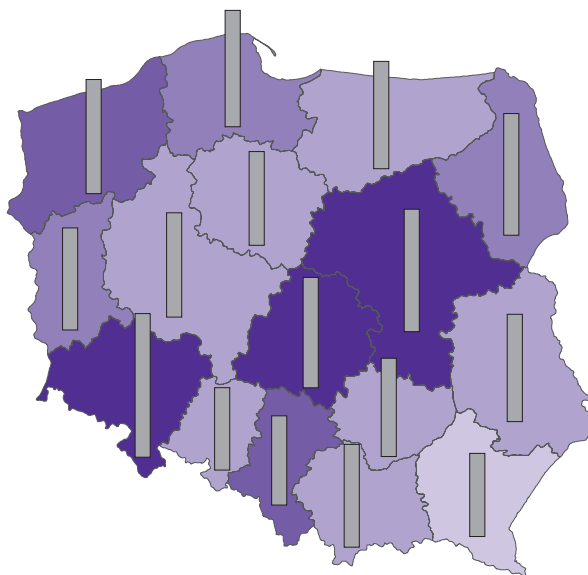

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r.
Map 5. Social assistance beneficiaries in the total population in 2020

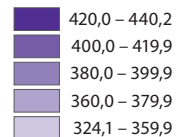

**Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 6. Dwelling stocks per 1000 population in 2020
As of 31 December

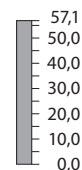

Liczba mieszkań na 1000 ludności
Number of dwellings per 1000 population

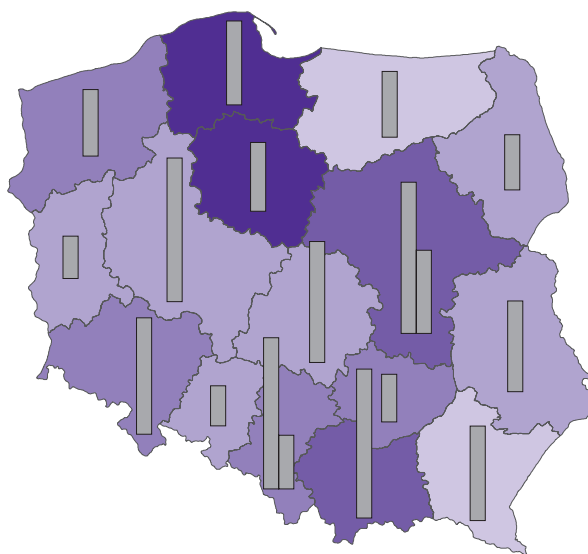
Polska Poland = 392,4

Wzrost w porównaniu z 2010 r. w pkt
Increase in relation to 2010 in points

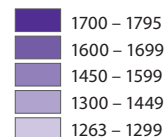

Polska Poland = 42,8

**Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r.
Map 7. Outpatient health care units in 2020**

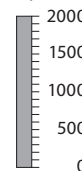

Liczba ludności na 1 placówkę
Population per 1 unit

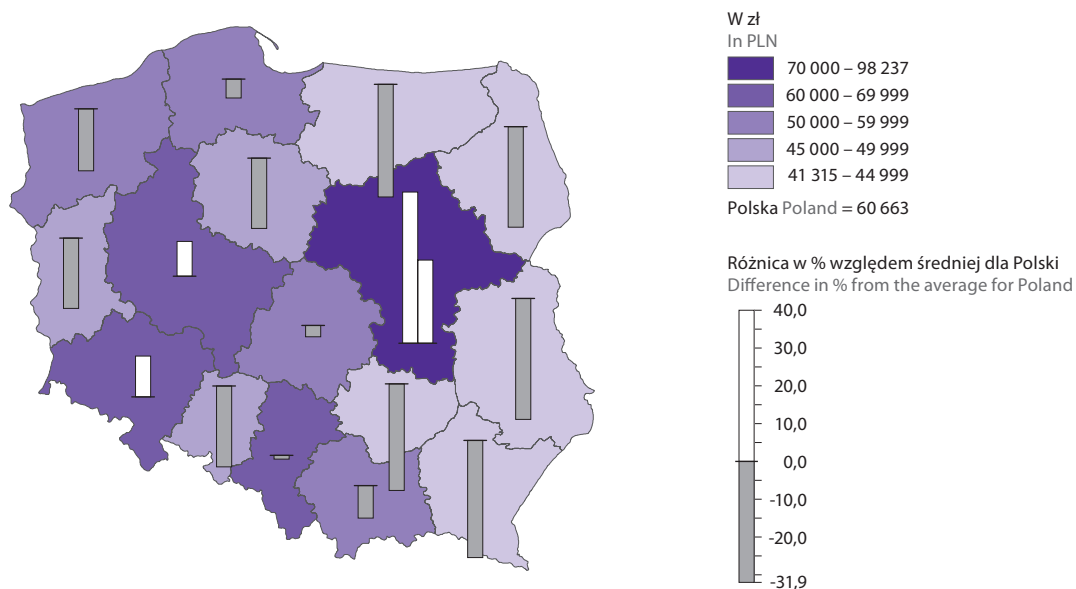
Polska Poland = 1498

Liczba przychodni ogółem (stan w dniu 31 grudnia)
Number of outpatient clinics departments (as of 31 December)

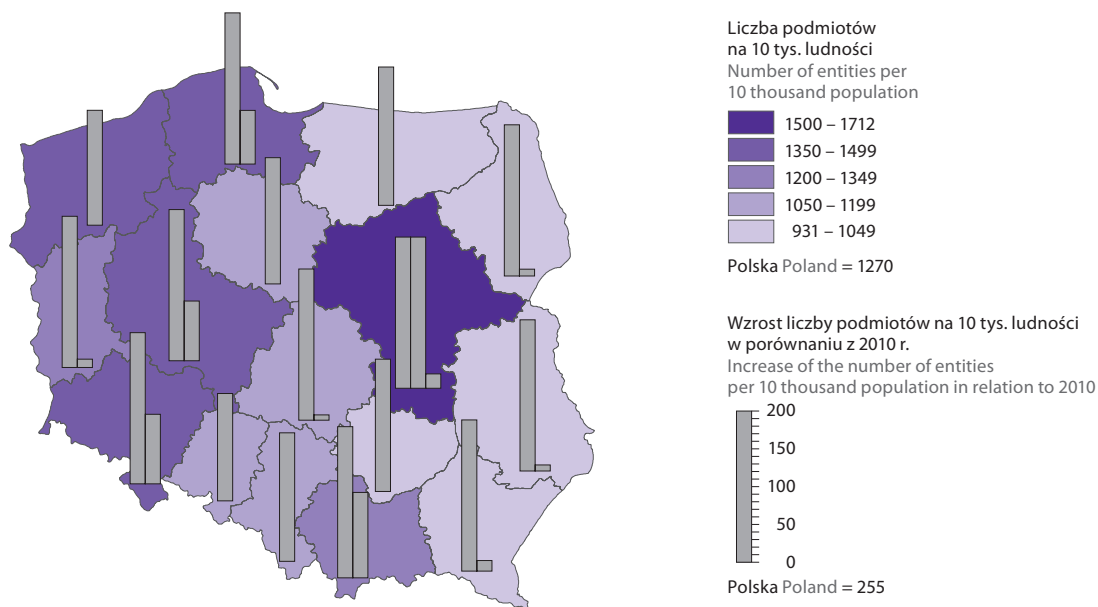
Polska Poland = 21496

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2020 (current prices)

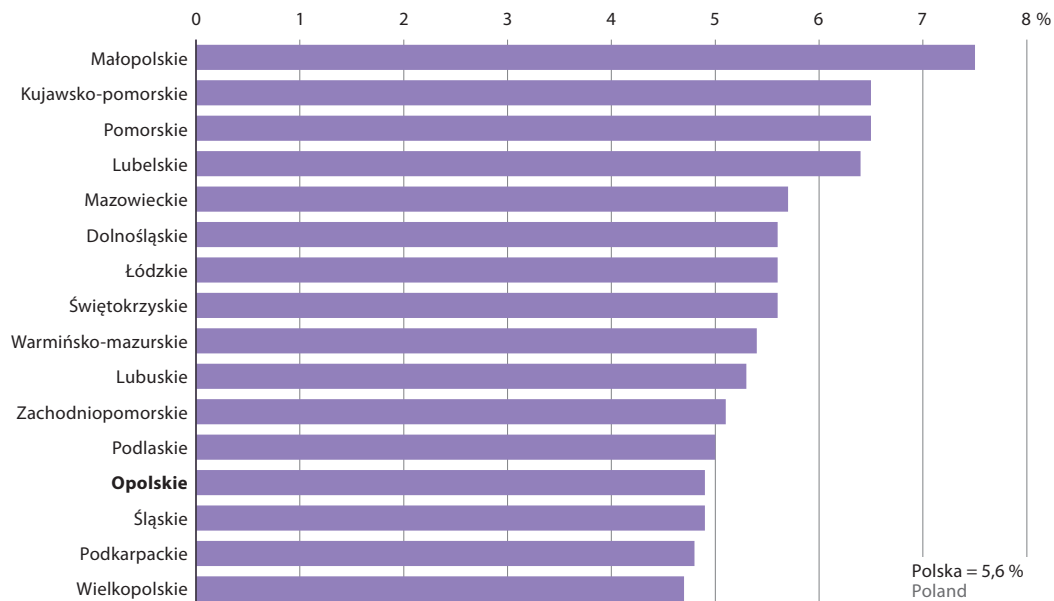

a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
 a Grouping by local kind-of-activity unit method; prvisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021 As of 31 December

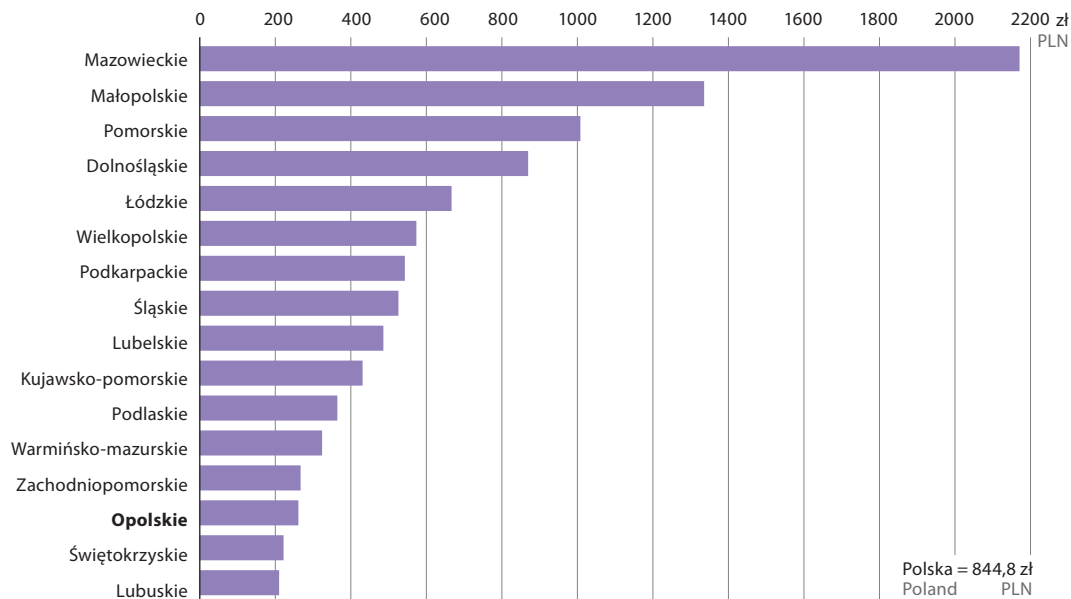

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r.
Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2021

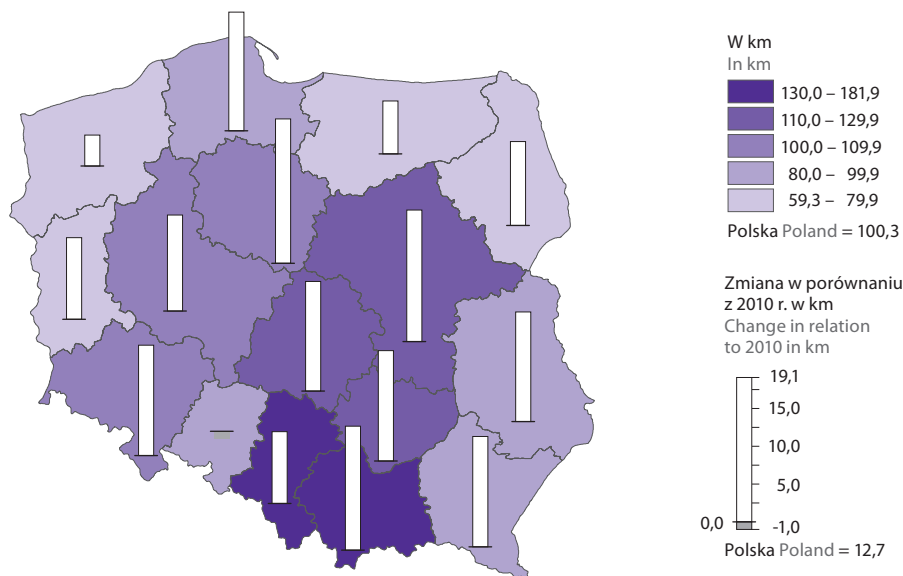
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2020 (current prices)

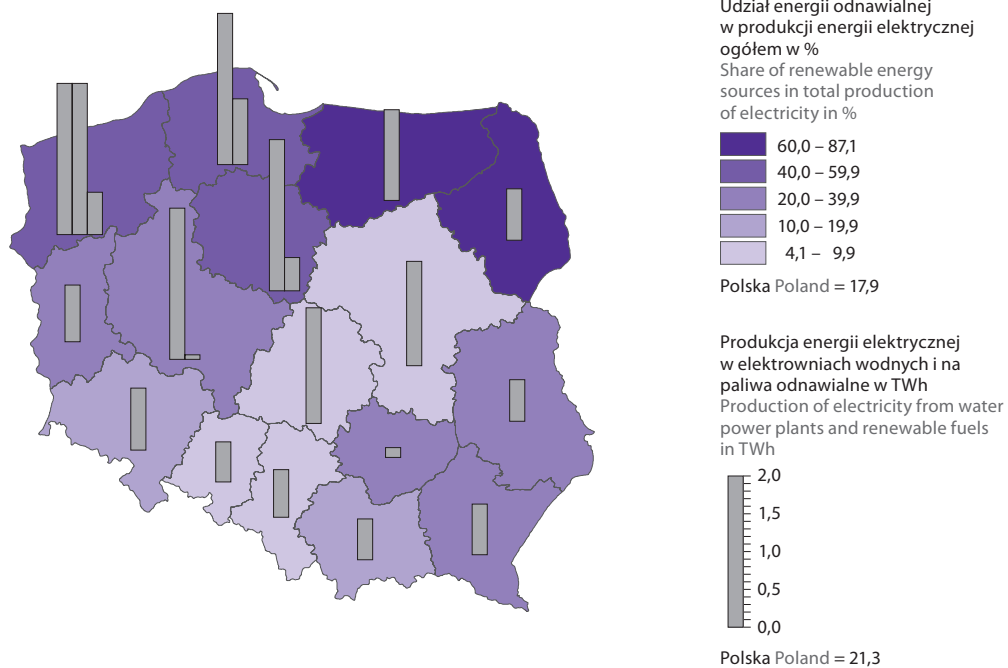
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 10. Hard surface public roads per 100 km² of total area in 2020
As of 31 December

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2020

Rozdział 3

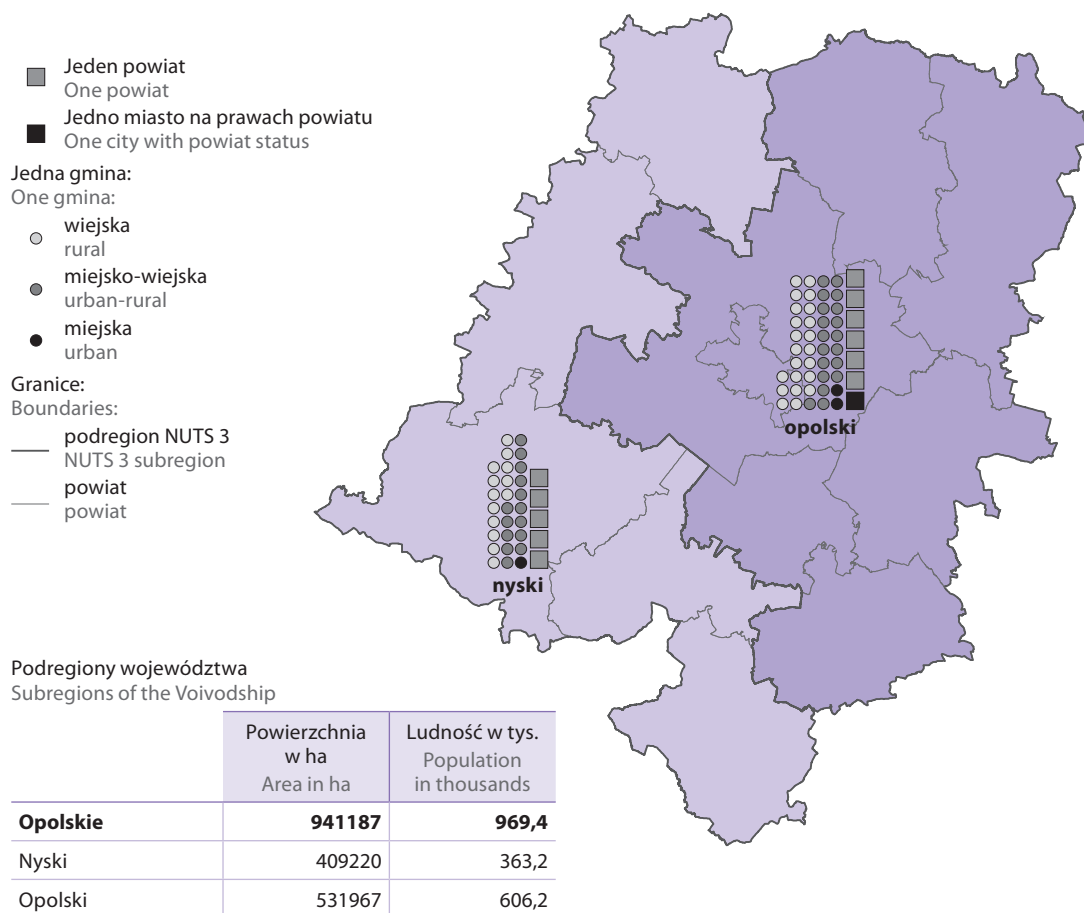
Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Area and territorial division of Voivodship

Mapa 12. Podział województwa opolskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Division of Opolskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021 As of 31 December

Według stanu w dniu 1 stycznia 2021 r. województwo opolskie zajmowało powierzchnię 9412 km², co stanowiło 3,0% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r.) mieszkało 969,4 tys. ludności, tj. 2,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 103 osoby (11 lokata w kraju). W miastach mieszkało 53,0% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Warunki meteorologiczne

4.1. Meteorological conditions

Średnia temperatura powietrza zanotowana w 2021 r. na Stacji Meteorologicznej w Opolu była niższa od zarejestrowanej w 2000 r. Odnotowano również spadek rocznej sumy opadów w porównaniu z 2000 r.

W 2021 r. średnia roczna temperatura powietrza odnotowana na Stacji Meteorologicznej w Opolu wyniosła 9,5°C. Województwo opolskie było jednym z najcieplejszych regionów w kraju. Średnia roczna temperatura powietrza w 2021 r. była wyższa niż wartości średnie wyznaczone dla poprzednich okresów wieloletnich, począwszy od 1971 r. Średnia roczna amplituda temperatur skrajnych dla okresu wieloletniego 1971–2021 wynosiła 65,0°C. Maksymalna temperatura powietrza dla okresu wieloletniego odnotowana na Stacji Meteorologicznej w Opolu wyniosła 37,9°C, a minimalna dla tego okresu ukształtowała się na poziomie minus 27,1°C.

W 2021 r. na Stacji Meteorologicznej w Opolu roczna suma opadów atmosferycznych wyniosła 565 mm i była mniejsza w stosunku do wartości średnich dla poprzednich okresów wieloletnich. Średnie zachmurzenie wyniosło 5,4 oktantów, natomiast średnia prędkość wiatru osiągnęła poziom 2,4 m/s.

Tablica 1. Warunki meteorologiczne
Table 1. Meteorological conditions

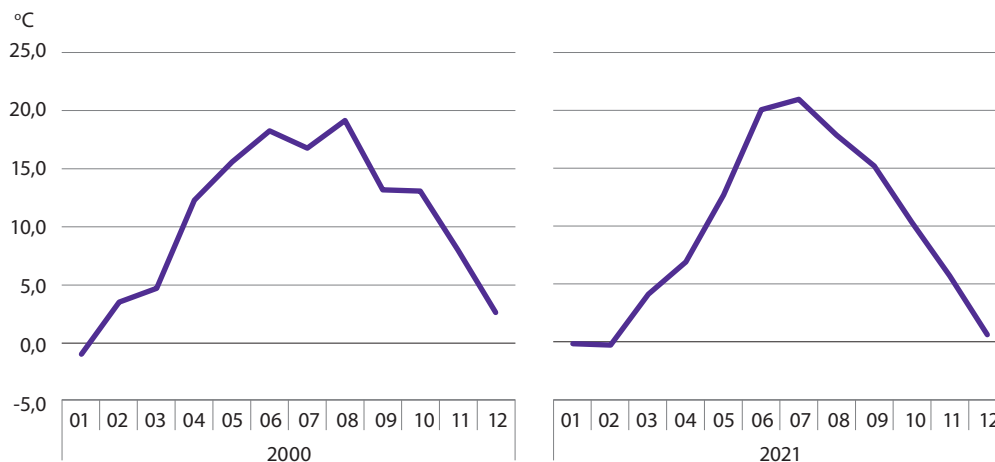
Wyszczególnienie Specification	1971–2000	1991–2000	2001–2005	2001–2010	2021
	średnie ^a average ^a				
Temperatury w °C Temperatures in °C					
Opole	8,8	9,1	9,2	9,3	9,5
Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm					
Opole	622	599	586	606	565

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

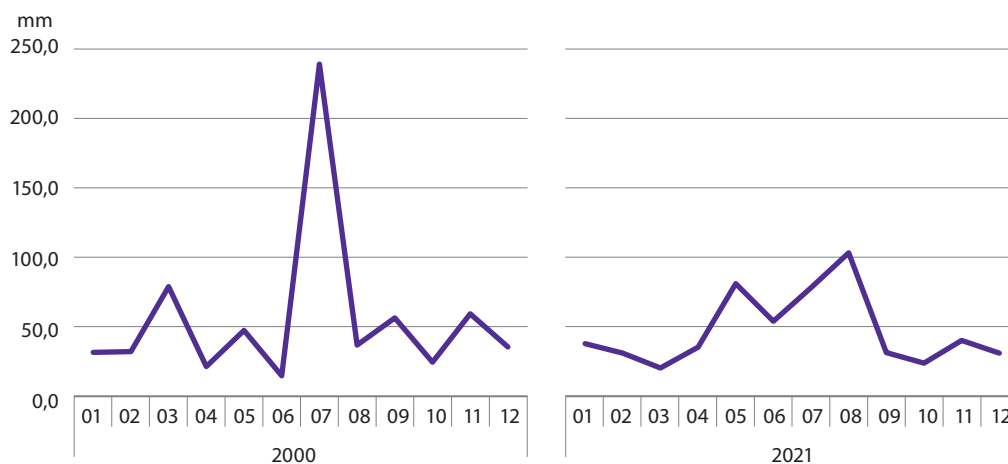
W 2021 r. na Stacji Meteorologicznej w Opolu najwyższą średnią miesięczną temperaturę powietrza odnotowano w lipcu 21,0°C, natomiast najniższą w lutym minus 0,3°C. W 2021 r. w porównaniu z 2000 r. chłodniejsze były miesiące: od lutego do maja, sierpień oraz od października do grudnia. W analizowanym okresie największy spadek (o 5,4°C) średniej temperatury powietrza odnotowano w kwietniu, natomiast największy wzrost (o 4,2°C) wystąpił w lipcu.

Wykres 6. Temperatury powietrza
Chart 6. Air temperatures

Miesiącem o największej ilości opadów atmosferycznych w 2021 r. zanotowanych na Stacji Meteorologicznej w Opolu był sierpień (104 mm), a o najmniejszej marzec (20 mm). W porównaniu z 2000 r. wyższe średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych odnotowano w styczniu, kwietniu, maju, czerwcu i sierpniu.

Wykres 7. Opady atmosferyczne
Chart 7. Atmospheric precipitation

4.2. Powierzchnia

4.2. Area

W województwie opolskim w 2021 r., podobnie jak w 2010 r. w strukturze gruntów ponad połowę areалу stanowiły użytki rolne. W stosunku do 2010 r. wzrosła m.in. powierzchnia użytków ekologicznych oraz gruntów pod wodami powierzchniowymi, a spadła powierzchnia terenów różnych oraz użytków rolnych.

W 2020 r. w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się zarówno powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, jak i powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji i zagospodarowaniu.

Województwo opolskie położone jest w południowo-zachodniej części kraju. Sąsiaduje z czterema województwami – dolnośląskim, śląskim, łódzkim i wielkopolskim, od południowej strony graniczy z Czechami.

Powierzchnia geodezyjna województwa opolskiego według stanu w dniu 1 stycznia 2021 r. wyniosła 941,2 tys. ha, co stanowiło 3,0% powierzchni kraju. Według kierunków wykorzystania powierzchni największą część województwa stanowiły użytki rolne – 63,9%. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmowały – 27,7%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 6,3%, a grunty pod wodami powierzchniowymi – 1,4%. Pozostałe 0,7% zajmowały użytki ekologiczne, tereny różne oraz nieużytki. W stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost powierzchni użytków ekologicznych (o 20,6%), gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 7,9%) i gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 6,0%). Mniejsza natomiast była m.in. powierzchnia terenów różnych (o 23,9%) oraz użytków rolnych (o 0,4%).

**Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 2. Geodesic area by land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	941187	941187	941187	941187	3,0
Użytki rolne ^a Agricultural land ^a	603956	600604	601000	601380	3,2
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	261886	262982	261534	260860	2,7
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	12070	13078	12991	13021	2,0
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	55768	57425	58688	59134	3,3
Użytki ekologiczne Ecological areas	422	428	665	509	1,3
Nieużytki Wasteland	3968	3984	3922	3910	0,9
Tereny różne Miscellaneous land	3117	2686	2387	2373	3,0

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item “forest land as well as woodland and shrubland” until 2016.

W końcu 2020 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania wyniosła 2,7 tys. ha i stanowiła 4,3% tych gruntów w kraju. Większość, tj. 2,3 tys. ha to grunty zdewastowane. Grunty zdegradowane zajmowały powierzchnię 0,4 tys. ha. W odniesieniu do 2010 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji była niższa o 20,1%, natomiast w stosunku do roku poprzedniego była o 3,9% wyższa. W ciągu 2020 r. rekultywacji i zagospodarowaniu poddano 15 ha gruntów, tj. mniej o 64,3% w porównaniu z 2010 r.

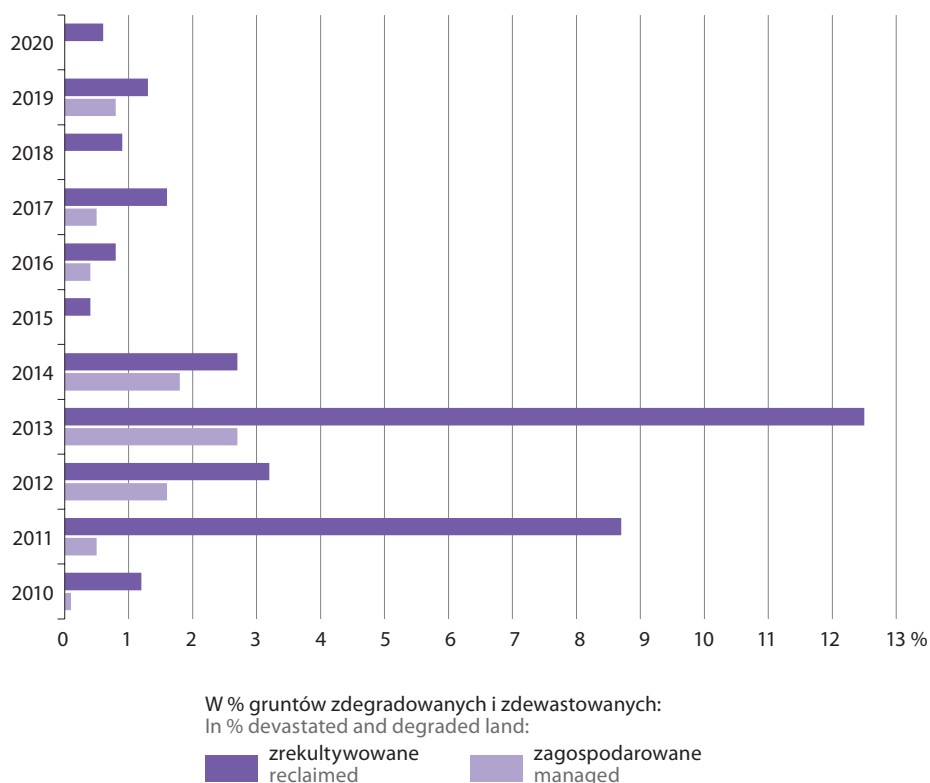
Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Wykres 8. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane

Chart 8. Land reclaimed and managed

4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r. było wyższe niż w 2010 r. Największy udział w ogólnym zużyciu wody miał przemysł. W 2020 r. ilość ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi była niższa niż w 2010 r. i mniej ścieków wymagało oczyszczenia. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2020 r. wzrósł w stosunku do 2010 r.

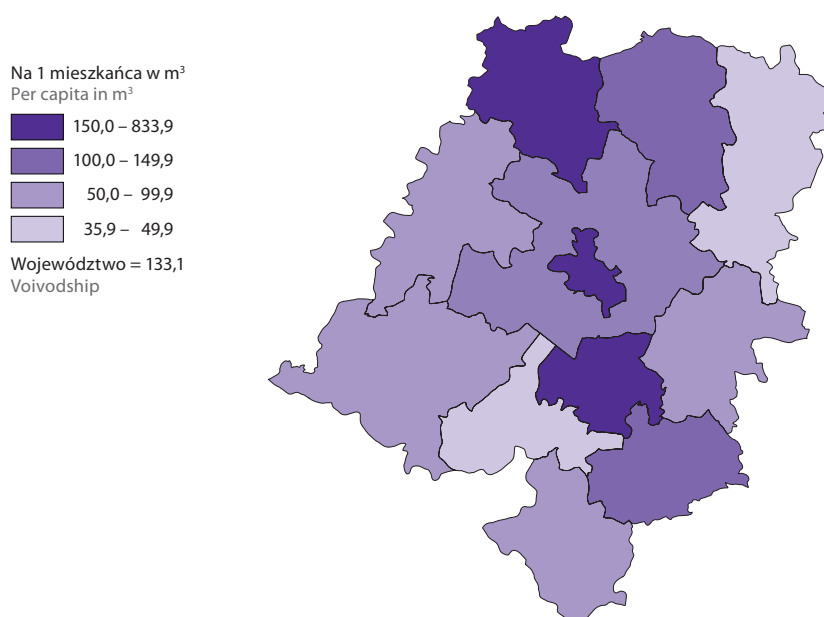
W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 130,6 hm³ wody, tj. o 18,4% więcej niż w 2010 r., ale o 1,7% mniej niż w roku poprzednim. Zużycie wody w województwie stanowiło 1,6% zużycia krajowego. Największy udział w zużyciu wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności miał przemysł – 34,7%, w ramach którego zużycie wody zmniejszyło się o 6,0% w porównaniu z 2019 r. Woda pobrana na potrzeby zakładów przemysłowych w 96,8% została wykorzystana na cele produkcyjne, a prawie 95% pochodziło z ujęć własnych. W województwie opolskim 42,3% zakładów zużywających wodę do produkcji posiadało zamknięty obieg wody, zainstalowany w celu zmniejszenia ilości pobieranych wód i odprowadzanych ścieków. Woda pobrana na uzupełnienie obiegów zamkniętych stanowiła 63,8% wody zużytej do produkcji. Na potrzeby rybactwa przypadało 34,5% całkowitego zużycia wody w województwie, tj. o 5,7% więcej niż w 2019 r. Zużycie wody związane z eksploatacją sieci wodociągowej w 2020 r. wynosiło natomiast 30,8% ogólnego zużycia wody w województwie. Ponad 77% zużycia wody z wodociągów przypadało na gospodarstwa domowe. W 2020 r. zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych wynosiło 31,1 hm³, co stanowiło 2,4% ogólnego zużycia wody w kraju. Gospodarstwa domowe zużyły o 4,5% więcej wody niż w 2010 r., a o 0,2% mniej niż w 2019 r. Przeciętne zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych wynosiło 31,7 m³, podobnie jak przed rokiem (w 2010 r. – 29,2 m³).

Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb
Table 3. Water consumption by needs

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem^a Total^a	110,3	122,6	132,9	130,6	1,6
w tym: of which:					
przemysł industry	40,0	41,2	48,2	45,3	0,8
rybactwo ^b fishing ^b	32,0	40,8	42,6	45,1	5,6
gospodarstwa domowe households	29,8	30,0	31,2	31,1	2,4

a Do 2018 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2018 includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Mapa 13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Map 13. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2020

W 2020 r. w województwie opolskim do wód powierzchniowych lub do ziemi odprowadzono 64,4 hm³ ścieków komunalnych i przemysłowych, tj. 0,9% ogółu ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi w kraju. W porównaniu z 2010 r. odnotowano spadek ich ilości o 43,5%. W 2020 r. 62,0 hm³ ścieków komunalnych i przemysłowych wymagało oczyszczenia (o 44,4% mniej niż w 2010 r.), z których prawie 100% zostało oczyszczonych. Z ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczenia niemal połowę (49,8%) poddano oczyszczaniu z podwyższonym usuwaniem biogenów, 39,9% oczyszczano w sposób mechaniczny, 9,6% – biologiczny, a 0,6% – chemiczny (tylko w przypadku ścieków przemysłowych). W porównaniu z 2010 r. zmniejszył się udział ścieków oczyszczanych mechanicznie (o 12,5 p. proc.), a wzrósł oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów (o 26,0 p. proc.), biologicznie (o 3,0 p. proc.) oraz chemicznie (o 0,4 p. proc.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia w 2020 r. wynosiła średnio 63,2 m³, a w 2010 r. – 109,3 m³ (w kraju odpowiednio: 57,2 m³ i 60,0 m³).

W 2020 r. w województwie opolskim odprowadzono bezpośrednio do wód lub do ziemi ogółem 29,6 hm³ ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia, a ich ilość zmniejszyła się o 63,6% w porównaniu z 2010 r. Procesowi oczyszczenia poddano 99,9% omawianego rodzaju ścieków przemysłowych.

W województwie opolskim w 2020 r. siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 32,4 hm³ ścieków komunalnych (o 7,9% więcej niż w 2010 r.). Były one niemal w 100% oczyszczane, w tym 86,7% oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów.

Tablica 4. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
 Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	107	105	108	109
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	30006,0	30721,0	32105,7	32367,9
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	81365	29988	29701	29602
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	66,1	74,5	76,8	77,2

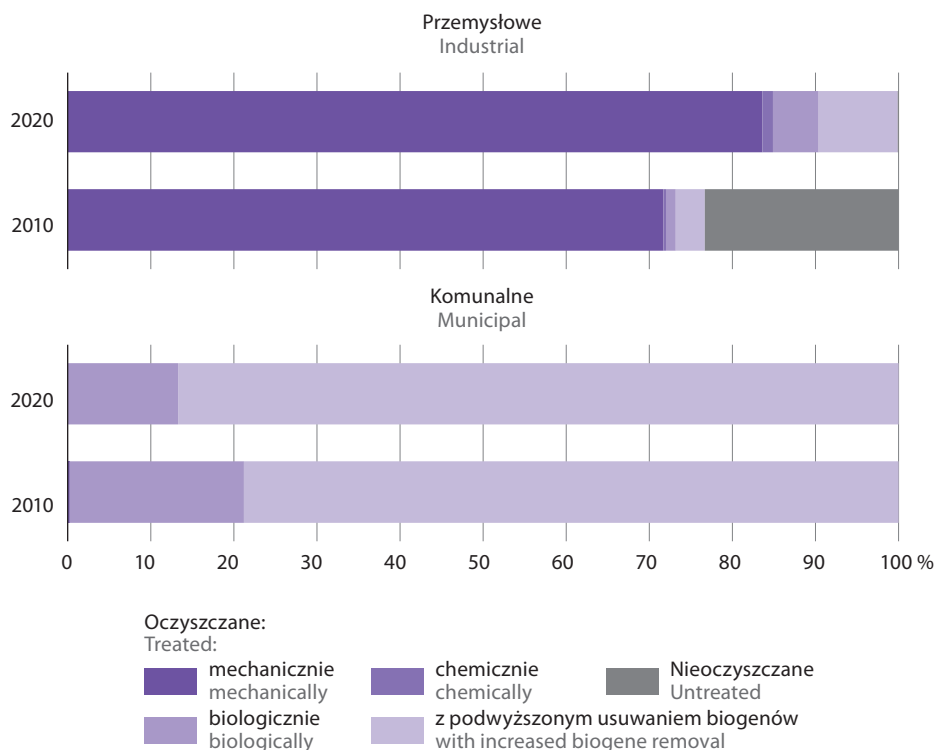
a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
 a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

W końcu 2020 r. w województwie opolskim działało 109 oczyszczalni ścieków (przemysłowych i komunalnych), co stanowiło 2,6% ogólnej liczby oczyszczalni ścieków w kraju. W porównaniu z 2010 r. liczba ich zwiększyła się o 1,9%. Wśród nich znajdowało się 78 oczyszczalni ścieków komunalnych (o 7 więcej niż w 2010 r.), z tego 50 typu biologicznego (o 5 więcej niż w 2010 r.) i 28 z podwyższonym usuwaniem biogenów (o 5 więcej). Oczyszczalni ścieków przemysłowych było 31 w tym 14 typu biologicznego (o 1 mniej niż w 2010 r.), 10 typu mechanicznego (o 5 mniej), 4 typu chemicznego (o 1 więcej niż w 2010 r.) oraz 3 z podwyższonym usuwaniem biogenów (ich liczba utrzymała się na poziomie z 2010 r.).

Łączna przepustowość oczyszczalni ścieków komunalnych w 2020 r. wyniosła 259930 m³/dobę. W porównaniu z 2010 r. oczyszczalnie te charakteryzowały się większą o 8,2% przepustowością. Największą przepustowość osiągnęły oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów (215571 m³/dobę), tj. więcej o 11,2% niż w 2010 r. Przepustowość oczyszczalni przemysłowych wyniosła 735050 m³/dobę i wzrosła o 10,9% w stosunku do 2010 r. Największą przepustowością dysponowały oczyszczalnie mechaniczne (694824 m³/dobę) i było to o 14,0% więcej niż w 2010 r.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

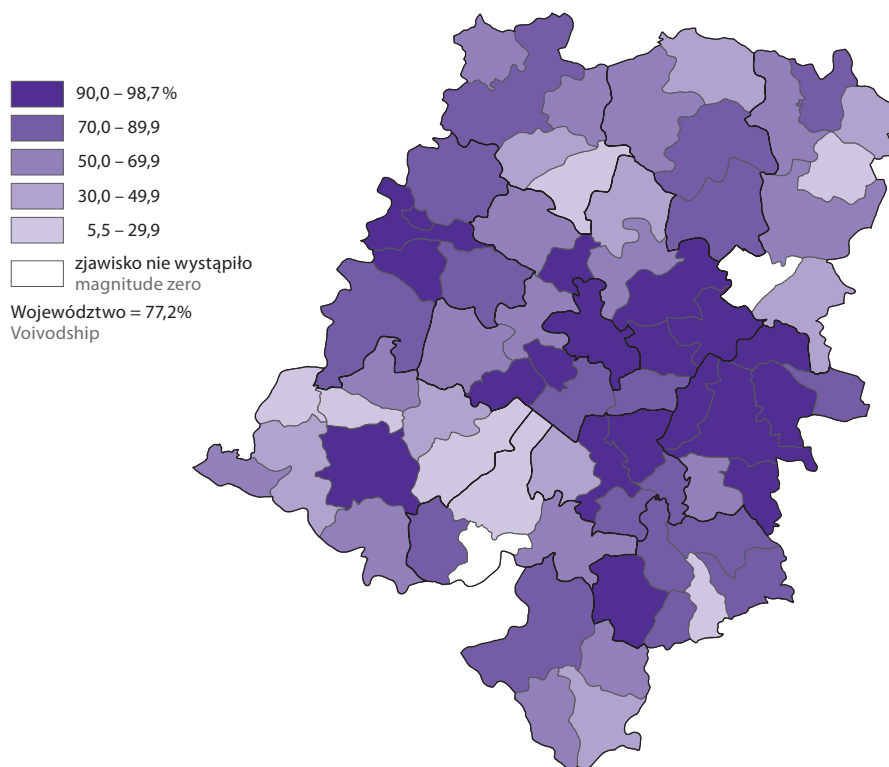
Wykres 9. Ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
 Chart 9. Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

W końcu 2020 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wyniósł 77,2 % i w porównaniu z 2010 r. zwiększył się o 11,1 p. proc. (w kraju odpowiednio: 74,8% i o 10,1 p. proc.). Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 93,7% ludności, a na wsi 58,4%. Największy odsetek korzystających z oczyszczalni odnotowano w m. Opolu (96,7%) i powiecie brzeskim (89,7%), natomiast najmniejszy w powiatach: oleskim (51,4%) oraz prudnickim (58,2%).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Mapa 14. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
Map 14. Population connected to wastewater treatment plants in 2020

4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.4. Pollution and protection of air

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. zmniejszyła się w odniesieniu do 2010 r., natomiast wzrosła emisja zanieczyszczeń gazowych. W porównaniu z 2010 r. wzrósł stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych, a zmniejszył się stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂).

W końcu 2020 r. na terenie województwa opolskiego działało 79 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (w 2010 r. – 93), co stanowiło 4,3% ogólnej liczby tego typu zakładów w kraju. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 49,4% zakładów (w 2010 r. – 57,0%), a tylko 8,9% spośród nich było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych (w 2010 r. – 5,4%).

W 2020 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w województwie opolskim z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza wynosiła łącznie 16273,3 tys. t, co stanowiło 8,7% ogólnej emisji zanieczyszczeń powietrza w kraju (w 2010 r. odpowiednio: 13739,1 tys. t i 6,4%).

W województwie opolskim w 2020 r. z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza wyemitowano 1,0 tys. t zanieczyszczeń pyłowych (0,11 t na 1 km² powierzchni), co stanowiło 4,6% ogólnopolskiej emisji pyłów (w kraju średnio 0,07 t na 1 km²). W porównaniu z 2010 r. nastąpił spadek emisji pyłów o 61,2% (w kraju – o 63,9%). W ogólnej emisji pyłów największy udział miały pyły wytworzone w procesie spalania paliw – 53,6% (spadek o 9,1 p. proc. w stosunku do 2010 r.), pyły z nawozów sztucznych – 12,8% (wzrost o 6,2 p. proc.) oraz zanieczyszczenia cementowo-wapienne i materiałów

ogniotrwałych – 10,7% (spadek o 8,3 p. proc.). Główne źródła emisji stanowiły zakłady przetwórstwa przemysłowego (60,0%) oraz jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (40,0%).

Emisja zanieczyszczeń gazowych w województwie opolskim w 2020 r. ukształtowała się na poziomie 16272,2 tys. t (8,7% emisji krajowej) i była o 18,5% większa niż w 2010 r. (w kraju – mniejsza o 13,9%). Wśród zanieczyszczeń gazowych dominował dwutlenek węgla (CO₂) stanowiąc 99,7% ogólnej emisji gazów. Udział emisji dwutlenku węgla w województwie opolskim w ogólnej emisji tego typu zanieczyszczenia w kraju w 2020 r. wynosił 8,8% (w 2010 r. – 6,4%). Dominującymi źródłami emisji przemysłowych zanieczyszczeń gazowych były jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (63,0%) oraz zakłady przetwórstwa przemysłowego (36,9%).

W 2020 r. emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wynosiła 52,3 tys. t (5,6 t na 1 km²), co stanowiło 4,6% wielkości krajowej. Było to o 20,9% mniej niż w 2010 r. (w kraju – o 33,9%). W strukturze gazowych zanieczyszczeń powietrza (bez CO₂) w 2020 r. największy udział dotyczył tlenku węgla – 35,0% (spadek o 6,8 p. proc. w porównaniu z 2010 r.) oraz dwutlenku siarki – również 35,0% (wzrost o 16,2 p. proc.), a następnie tlenków azotu – 26,1% (spadek o 6,3 p. proc.). W kraju głównym rodzajem zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) był metan – 40,4% (wzrost o 13,2 p. proc. w stosunku do 2010 r.) oraz tlenek węgla – 22,9% (wzrost o 2,7 p. proc.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku; obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	tys. t/rok thousand of tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	13736,4	12370,1	13801,0	16272,2	8,7
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	12,4	9,0	6,9	18,3	10,1
Metan Methane	2,0	0,4	0,3	0,3	0,1
Tlenki azotu Nitrogen oxides	21,5	14,3	13,9	13,6	8,0
Tlenek węgla Carbon monoxide	27,6	22,0	17,1	18,3	7,1
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	13670,3	12322,7	13760,9	16219,9	8,8

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (dok.)
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	tys. t/rok thousand of tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	2,7	1,5	1,2	1,0	4,6
w tym: of which:					
Ze spalania paliw From fuel combustion	1,7	0,8	0,6	0,6	4,5
Niezorganizowana Unorganised	0,1	0,0	0,0	0,0	0,6

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2020 r. zatrzymano 2823,6 tys. t pyłów i 125,8 tys. t gazów (bez CO₂) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. W przypadku zanieczyszczeń pyłowych było to o 27,5% więcej niż w 2010 r. (w kraju – mniej o 14,8%), natomiast odnośnie zanieczyszczeń gazowych – o 23,1% mniej (w kraju – więcej o 16,6%). Wskaźnik zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń pyłowych w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zwiększył się z 99,9% w 2010 r. do 100,0% w 2020 r. (w kraju – z 99,7% do 99,9%). W tym samym czasie zmniejszył się wskaźnik zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) z 71,2% do 70,6% (w kraju – wzrósł z 57,4% do 70,4%). W 2020 r. w ogólnej ilości zanieczyszczeń wytworzonych zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wynosiły: węglowodory – 84,6%, dwutlenek siarki – 83,8%, tlenki azotu – 64,7%, tlenek węgla – 6,2%, inne (głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chloroorganiczne) – 67,4%.

Wśród zakładów przemysłowych wyposażonych w urządzenia oczyszczające powietrze najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych uzyskały podmioty należące do sekcji przetwórstwo przemysłowe (100,0%), natomiast najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych uzyskały jednostki zaliczane do sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (87,1%).

4.5. Ochrona przyrody. Lasy

4.5. Nature protection. Forests

W 2020 r. w porównaniu z 2010 r. w województwie opolskim odnotowano wzrost powierzchni obszarów prawnie chronionych. W strukturze obszarów objętych ochroną prawną dominowały obszary chronionego krajobrazu, których powierzchnia zwiększyła się w stosunku do 2010 r. Powierzchnia gruntów leśnych w 2020 r. nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z 2010 r., podobnie jak wskaźnik lesistości.

W końcu 2020 r. obszary prawnie chronione w województwie opolskim zajmowały 259,5 tys. ha, co stanowiło 27,6% jego powierzchni ogólnej. Wskaźnik ten był niższy od krajowego, który kształtował się na poziomie 32,3%. Na 1 mieszkańca przypadało 2657 m² obszarów prawnie chronionych (w kraju – 2641 m²). W odniesieniu do stanu z 2010 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych zwiększyła się o 1,3% (w kraju – spadek o 0,3%).

W 2020 r. największy udział w powierzchni terenów objętych ochroną w województwie opolskim przypadł na obszary chronionego krajobrazu (75,6% powierzchni chronionej województwa i 2,8% powierzchni

obszarów chronionego krajobrazu w kraju), które zajmowały powierzchnię 196,3 tys. ha (9 obiektów). Ponadto na terenie województwa znajdowały się 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 62,6 tys. ha (6,7% powierzchni województwa). Stanowiły one 2,4% powierzchni parków krajobrazowych w kraju. Ponadto w 2020 r. było 37 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 1,0 tys. ha, która stanowiła 0,6% powierzchni wszystkich rezerwatów w kraju. Największą powierzchnię zajmowały rezerваты leśne (78,4%). Dodatkowo w województwie opolskim znajdowało się 110 użytków ekologicznych o powierzchni 0,9 tys. ha (1,5% użytków ekologicznych w kraju) oraz 19 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych o powierzchni 2,6 tys. ha (2,2% zespołów w kraju). Jedną z form ochrony przyrody są również pomniki przyrody. W 2020 r. tą formą ochrony objętych było 661 cennych tworów przyrody ożywionej i nieożywionej, przede wszystkim pojedynczych drzew, które stanowiły 82,8% ogółu pomników. Do terenów ochrony przyrody należały także obszary Natura 2000, które w 2020 r. obejmowały obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) o powierzchni 14,4 tys. ha oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) o powierzchni 27,2 tys. ha.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków, siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w końcu 2020 r. w kraju wyniosła 10106,4 tys. ha. Województwo opolskie znalazło się na 11 miejscu w kraju pod względem udziału powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa. Największy udział tych obszarów odnotowano w województwie świętokrzyskim (64,9%) i małopolskim (53,0%), a najmniejszy w województwie dolnośląskim (18,6%) i łódzkim (19,5%).

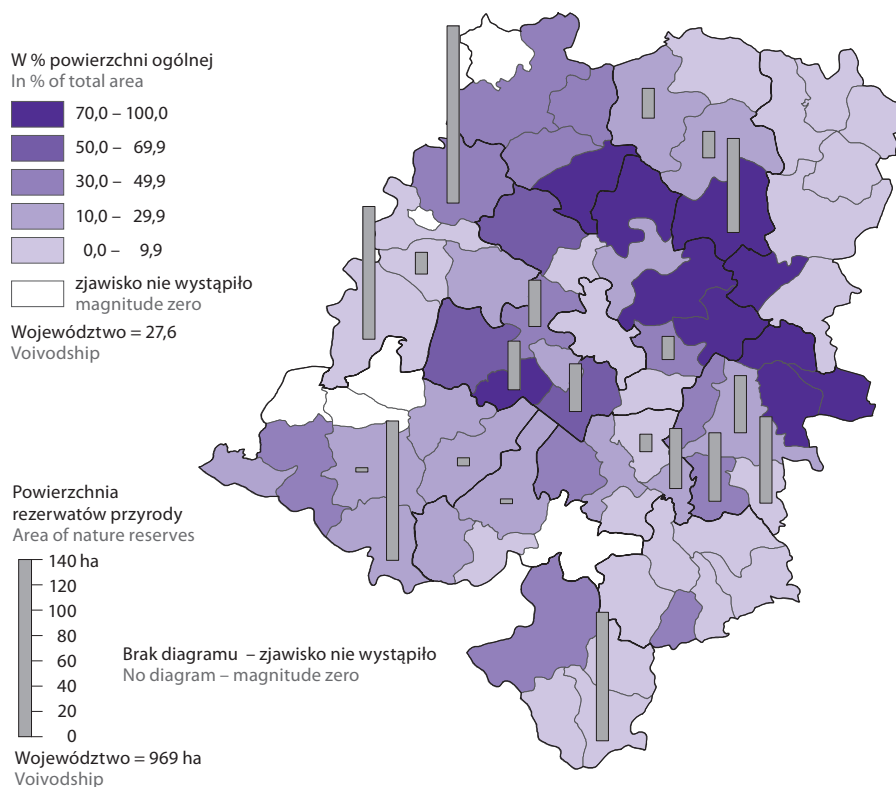
W województwie opolskim w 2020 r. pod względem zajmowanej powierzchni największy udział obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych odnotowano w powiecie opolskim (58,8%), a następnie w namysłowskim (46,2%) oraz strzeleckim (45,1%), najmniejszy natomiast w m. Opolu (0,2%), powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (7,1%) oraz prudnickim (8,3%).

Oprócz obszarów objętych ochroną prawną, istotne dla zachowania jakości środowiska przyrodniczego są także tereny zieleni. Na koniec 2020 r. łączna powierzchnia ogólnodostępnych parków i zieleńców oraz terenów zieleni osiedlowej wyniosła 1,8 tys. ha i w stosunku do 2010 r. zmniejszyła się o 16,0% (w kraju – wzrosła o 7,3%), zajmując 0,2% powierzchni województwa. W porównaniu z 2019 r. powierzchnia ta wzrosła o 0,9% (w kraju – nie zmieniła się). Największa część tych terenów przypadła na parki spacerowo-wypoczynkowe – 57,2%, tj. więcej o 17,4 p. proc. (w kraju – mniej o 0,2 p. proc.). W 2020 r. podobnie jak w 2010 r. większość terenów zieleni znajdowało się w miastach (odpowiednio: 77,7% i 89,8%). Średnio na 1 mieszkańca w 2020 r. przypadało ogółem 18,2 m² powierzchni ogólnodostępnych terenów zieleni wobec 20,8 m² w 2010 r. Wskaźnik ten był wyższy niż średnio w kraju, gdzie wyniósł 16,2 m² (w 2010 r. – 15,0 m²).

W przekroju powiatów największą powierzchnią ogólnodostępnych terenów zieleni na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie namysłowskim (36,1 m²) i krapkowickim (29,1 m²), a najmniejszą w oleskim (5,8 m²) oraz opolskim (8,0 m²).

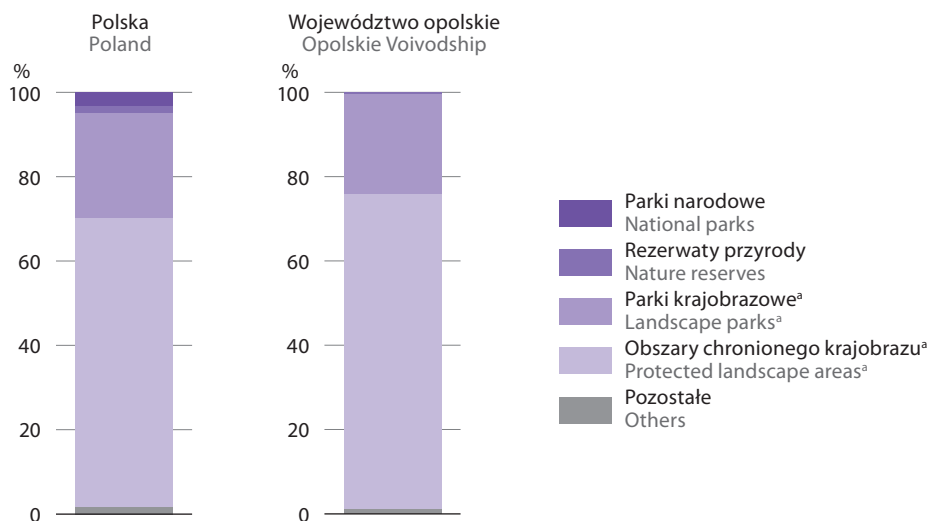
Mapa 15. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 15. Area of special nature value under legal protection in 2020
As of 31 December

Wykres 10. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 10. Area of special nature value under legal protection in 2020
As of 31 December

a Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.
a Excluding reserves and other forms of nature protection located within their areas.

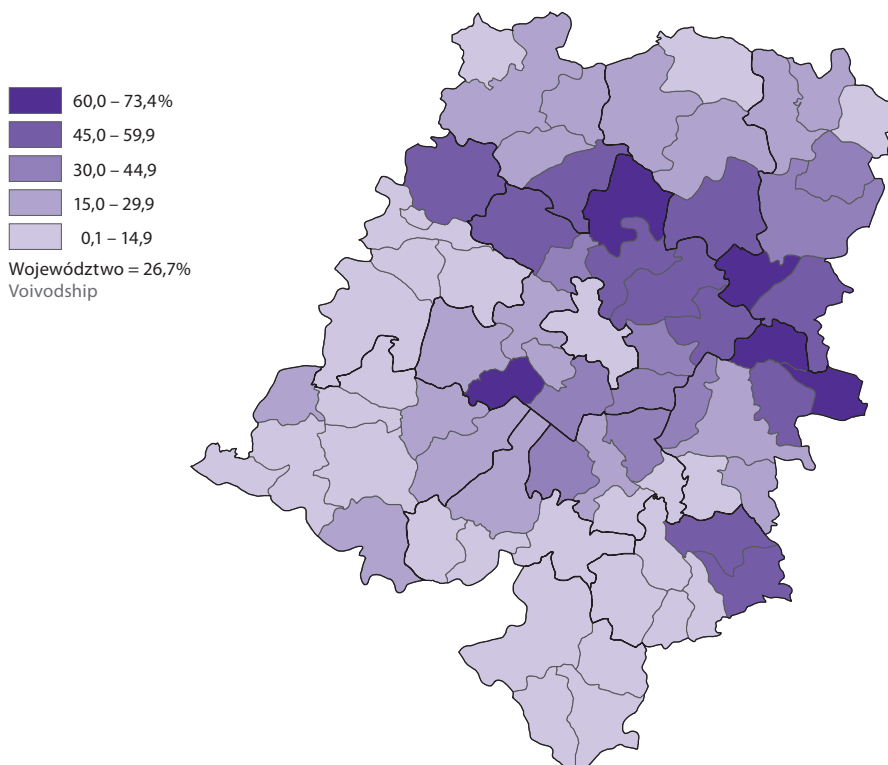
Powierzchnia gruntów leśnych w województwie opolskim w 2020 r. wyniosła 257,9 tys. ha i stanowiła 2,7% krajowych zasobów leśnych. W porównaniu z 2010 r. powierzchnia ta zwiększyła się o 0,6% (w kraju – o 1,5%). Powierzchnia lasów wyniosła 251,0 tys. ha i stanowiła 97,3% gruntów leśnych województwa. Pozostałą część stanowiły grunty związane z gospodarką leśną. Większość powierzchni lasów (94,8%) zajmowały lasy publiczne, których powierzchnia zwiększyła się o 0,1% w porównaniu z 2010 r. Największa część powierzchni lasów publicznych przynależała do lasów Skarbu Państwa – 98,4%.

Wskaźnik lesistości wyniósł w 2020 r. – 26,7%, a w kraju 29,6% (w 2010 r. odpowiednio: 26,5% i 29,2%). W 2020 r. województwie opolskim najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w powiatach: opolskim (45,8%) oraz strzeleckim (40,6%), a najniższy w głubczyckim (6,4%) oraz m. Opolu (10,2%).

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

**Mapa 16. Lesistość w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 16. Forest cover in 2020
As of 31 December

4.6. Odpady przemysłowe i komunalne

4.6. Industrial and municipal waste

W 2020 r. w porównaniu z 2010 r. zwiększyła się zarówno ilość wytworzonych odpadów przemysłowych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), jak i odpadów komunalnych. W stosunku do 2010 r. odnotowano znaczący wzrost udziału odpadów komunalnych zbieranych selektywnie.

W 2020 r. w województwie opolskim wytworzono 1394,2 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stanowiło 1,3% ich ogólnej ilości w skali kraju. W porównaniu z 2010 r. wytworzono ich więcej o 63,3% (w kraju – mniej o 3,5%), natomiast w skali roku mniej o 28,4% (w kraju – o 4,1%). Z ogólnej ilości odpadów wytworzonych 48,9% odpadów zostało poddanych odzyskowi, 50,0% przekazano innym odbiorcom (głównie do procesu odzysku), a pozostałe 1,0% unieszkodliwiono oraz magazynowano czasowo. Spośród odpadów wytworzonych poddanych procesom unieszkodliwiania (we własnym zakresie przez wytwórcę) – 98,9% stanowiły odpady składowane na składowiskach własnych.

Średnio na 1 km² powierzchni przypadało 148,1 t wytworzonych odpadów, podczas gdy w 2010 r. – 90,7 t (w kraju odpowiednio: 350,1 t i 362,9 t). Największą ilość odpadów wytworzyły zakłady zlokalizowane w m. Opolu (2733,6 t/km²), natomiast najmniejszą w powiecie głubczyckim (2,1 t/km²).

W końcu 2020 r. na składowiskach własnych zakładów nagromadzono 7823,9 tys. t odpadów (z wyłączeniem komunalnych) uciążliwych dla środowiska. W porównaniu z 2010 r. masa nagromadzonych odpadów zmniejszyła się o 64,6% (w kraju – zwiększyła się o 3,7%). Średnio na 1 km² powierzchni województwa przypadało 0,8 tys. t nagromadzonych odpadów (w 2010 r. – 2,4 tys. t), a w kraju – 5,7 tys. t (w 2010 r. – 5,5 tys. t).

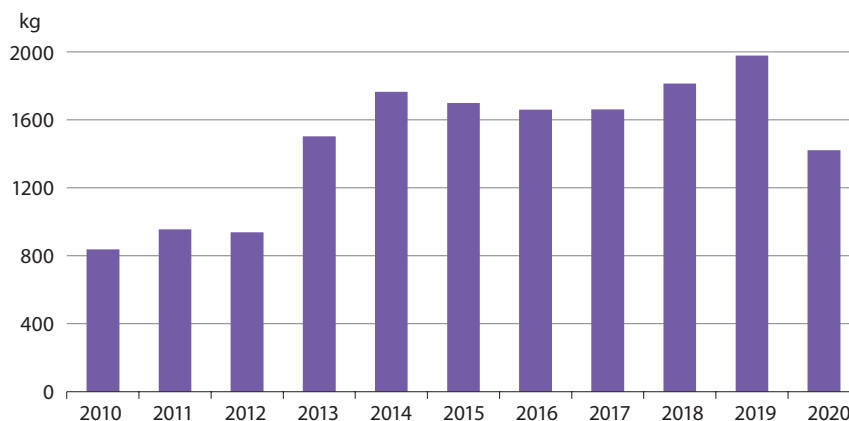
Tablica 6. Odpady przemysłowe
Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2010	2020	
	w tys. t in thousand tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	853,7	1394,2	1,3
w tym: of which:			
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	.	9,1	0,0
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	.	697,7	1,2
magazynowane czasowo temporarily stored	95,9	5,2	0,2
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^a ; stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled to date (accumulated ^a ; as of the end of the year) – total	22130,5	7823,9	0,4

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.
a On own landfills (heaps, settling ponds).

Ilość odpadów przemysłowych przypadających średnio na 1 mieszkańca w 2020 r. wynosiła 1421,5 kg, a w 2010 r. – 838,2 kg (w kraju odpowiednio: 2854,1 kg i 2946,2 kg). Największą ilość odpadów przemysłowych wytworzonych na 1 mieszkańca odnotowano w m. Opolu (3181,7 kg) oraz w powiecie brzeskim (2691,0 kg), a najmniejszą w powiatach: głubczyckim (30,9 kg) oraz prudnickim (79,9 kg).

Wykres 11. Odpady przemysłowe wytworzone na 1 mieszkańca
Chart 11. Industrial waste generated per capita

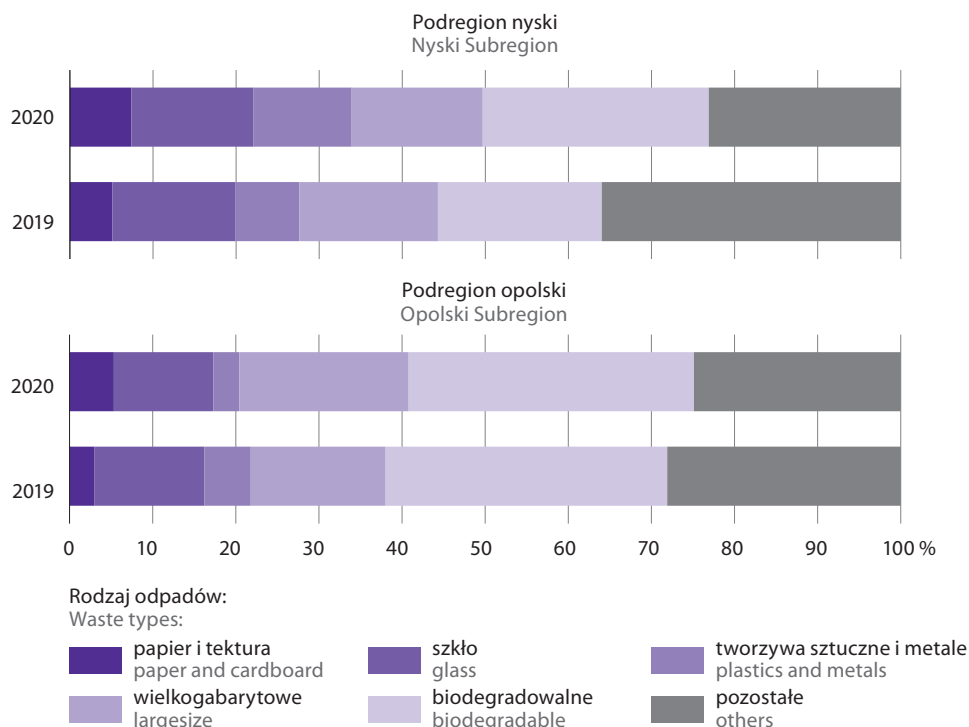
W 2020 r. w województwie opolskim zebrano 371,6 tys. t odpadów komunalnych. W porównaniu z 2010 r. ich ilość wzrosła o 42,9% (w kraju – o 30,6%). Zdecydowana większość (88,6%) tego typu odpadów została odebrana z gospodarstw domowych. W 2020 r. w województwie zebrano 223,9 tys. t zmieszanych odpadów komunalnych, tj. o 7,4% mniej niż w 2010 r. Masa odpadów zmieszanych odebranych z gospodarstw domowych wynosiła 188,6 tys. t i stanowiła 84,2% ich ogólnej ilości.

W województwie opolskim w 2020 r. zebrano selektywnie i wysegregowano z frakcji suchej 39,8% ogółu odpadów komunalnych (w 2010 r. – 7,0%). W porównaniu z 2010 r. ilość odpadów odebranych lub zebranych selektywnie wzrosła 8-krotnie do 147,7 tys. t (w kraju – ponad 5-krotnie). Frakcjami o dominującym udziale były: odpady biodegradowalne (32,2% ogólnej ilości odpadów zebranych selektywnie), wielkogabarytowe (19,1%) oraz zmieszane odpady opakowaniowe (13,3%), natomiast w 2010 r. przeważały takie kategorie jak: szkło (31,5%), tworzywa sztuczne (22,7%) oraz papier i tektura (18,6%).

W przekroju według podregionów większy udział selektywnej zbiórki odpadów w 2020 r. odnotowano w podregionie opolskim. Najwyższy udział stanowiły tam odpady biodegradowalne – 34,3% (wzrost o 0,4 p. proc. w skali roku) oraz wielkogabarytowe – 20,4% (wzrost o 4,2 p. proc.). W 2020 r. w podregionie nyskim odpady biodegradowalne stanowiły 27,2% odpadów komunalnych zebranych selektywnie (wzrost udziału o 7,5 p. proc. w skali roku), a odpady wielkogabarytowe – 15,8% (spadek o 0,9 p. proc.).

Wykres 12. Odpady komunalne zebrane selektywnie według frakcji w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych selektywnie

Chart 12. Municipal waste collected separately by fraction in relation to total municipal waste collected separately

Podstawową metodą gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie opolskim było ich składowanie. W 2020 r. zdeponowano 51,5% ich ogólnej ilości. Recyklingowi poddano 19,4%, unieszkodliwianiu termicznemu w spalarniach 16,2%, a biologicznemu przetwarzaniu 12,8% odpadów komunalnych.

Na koniec 2020 r. w województwie opolskim funkcjonowało 17 składowisk przyjmujących odpady komunalne, zajmujących łączną powierzchnię 115,5 ha. W porównaniu z 2010 r. odnotowano spadek zarówno liczby składowisk, jak i ich powierzchni odpowiednio: o 34,6% i o 23,3%. W 2020 r. wszystkie składowiska wyposażone były w instalacje służące do odgazowywania, w wyniku czego poprzez spalanie ujętego gazu odzyskano 890,8 tys. kWh energii elektrycznej.

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

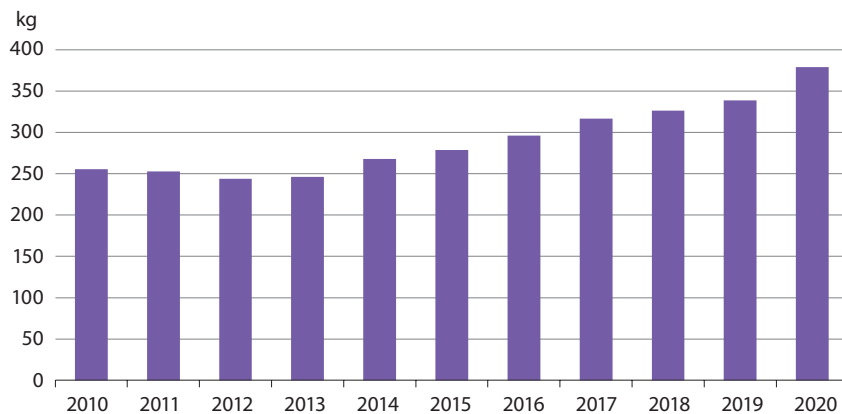

Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie
Table 7. Municipal waste collected separately

Wyszczególnienie Specification	2010		2020			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total		w tym z gospodarstw domowych of which from households	
			w tonach in tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tonach in tonnes
Ogółem Total	18264,3	16343,9	147736,5	3,0	140608,2	3,1
w tym: of which:						
Papier i tektura Paper and cardboard	3404,9	2766,4	8733,5	1,7	7982,5	1,8
Szkło Glass	5755,2	5364,8	18874,5	2,6	17966,0	2,6
Tworzywa sztuczne Plastics	4154,5	3992,1	8152,6	1,7	7448,0	1,7
Metale Metals	288,4	205,2	87,0	1,2	74,5	1,2
Tekstylnia Textiles	972,0	972,0	187,9	4,9	186,7	5,3
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	154,4	145,3	935,3	2,1	718,3	1,7

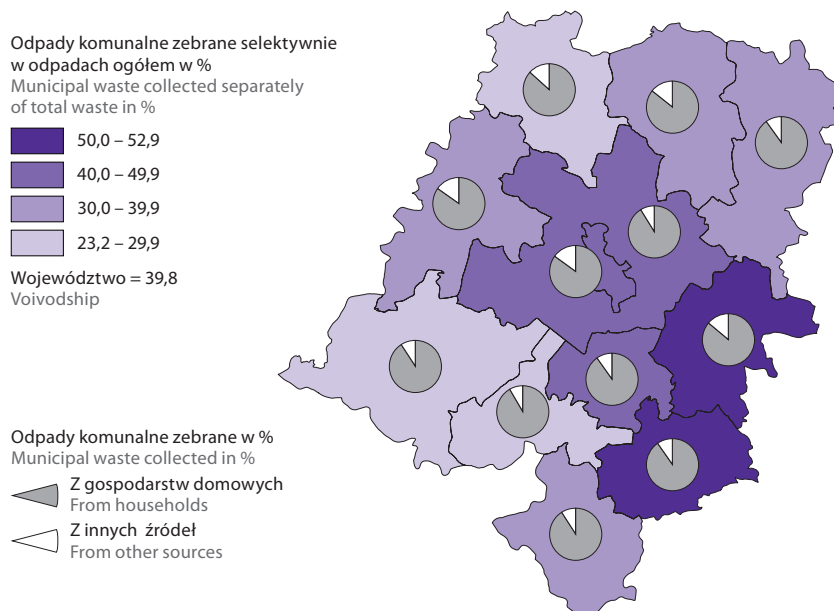
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca na terenie województwa opolskiego w 2020 r. wynosiła 378,9 kg (w kraju – 342,0 kg) i wzrosła w stosunku do 2010 r. o 48,4% (w kraju – o 31,2%). Najwięcej odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zostało wytworzonych w powiatach: krapkowickim (497,1 kg) i głubczyckim (439,2 kg), najmniej natomiast w powiecie prudnickim (295,7 kg) oraz namysłowskim (316,3 kg).

Wykres 13. Odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca
Chart 13. Municipal waste collected per capita

Na koniec 2020 r. w województwie opolskim istniało 95 dzikich wysypisk, które zajmowały powierzchnię 90,5 tys. m², co stanowiło 961 m² na 100 km² powierzchni województwa (w kraju – 613 m²/100 km²). W porównaniu z 2010 r. odnotowano spadek zarówno liczby dzikich wysypisk, jak i ich powierzchni odpowiednio: o 52,5% i o 76,0%. W ciągu 2020 r. zlikwidowano 130 nielegalnych wysypisk, zbierając podczas ich likwidacji 667,6 t odpadów komunalnych (w 2010 r. odpowiednio: 147 i 6506,0 t).

Mapa 17. Odpady komunalne zebrane w 2020 r.
Map 17. Municipal waste collected in 2020

Jednym z mierników gospodarowania odpadami komunalnymi są wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na 1 kg odpadów. W 2020 r. wskaźnik wydatków budżetowych na gospodarkę odpadami komunalnymi przypadających na 1 kg odpadów wyniósł 0,59 zł (w kraju – 0,77 zł) i był wyższy niż przed rokiem odpowiednio: o 0,10 zł i o 0,21 zł. Najniższą wartość wskaźnika – 0,58 zł odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim, a najwyższą – 1,21 zł w mazowieckim.

4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.7. Economic aspects of environmental protection

W 2020 r. w porównaniu z 2010 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie opolskim kształtowały się na niższym poziomie. Najwięcej środków przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu i jednocześnie były one wyższe niż w 2010 r. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2020 r. wzrosły w stosunku do 2010 r. Największy udział w nakładach na środki trwałe służące gospodarce wodnej stanowiły środki przeznaczone na zbiorniki i stopnie wodne.

W 2020 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wynosiły 292,1 mln zł, tj. mniej o 11,1% w porównaniu z 2010 r. Wydatki te stanowiły 2,6% nakładów na ochronę środowiska w kraju (w 2010 r. – 3,0%). Najwięcej środków przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 141,2 mln zł (wzrost o 88,5% w porównaniu z 2010 r.), w tym głównie na redukcję zanieczyszczeń powietrza (62,3%). Na inwestycje i środki trwałe w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód przeznaczono 88,1 mln zł

(spadek o 58,6% w porównaniu z 2010 r.), w tym 57,6% przeznaczono na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe. Na gospodarkę odpadami w województwie opolskim wydatkowano 17,9 mln zł (więcej o 159,8% niż w 2010 r.), głównie na zbieranie odpadów i ich transport (78,7%).

Podstawowym źródłem finansowania ochrony środowiska w 2020 r. były środki własne województwa w wysokości 121,6 mln zł, tj. 41,6% ogółu nakładów, fundusze ekologiczne – 70,5 mln zł (24,2%) oraz środki z zagranicy – 49,9 mln zł (17,1%). W porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział środków z funduszy ekologicznych (o 12,3 p. proc.), innych środków (o 3,6 p. proc.) oraz środków z budżetu (o 0,8 p. proc.).

Wartość nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2020 r. wynosiła 95,9 mln zł i była większa o 41,1% w porównaniu z 2010 r., a mniejsza o 12,0% w skali roku. Wydatki te stanowiły 3,6% nakładów na gospodarkę wodną w kraju (w 2010 r. – 1,9%). Najwięcej środków przeznaczono na zbiorniki i stopnie wodne – 48,3 mln zł (więcej o 140,8% w porównaniu z 2010 r., a mniej o 35,5% w stosunku do 2019 r.) oraz ujęcia i doprowadzenia wody – 20,7 mln zł (wzrost w porównaniu z 2010 r. o 20,9%, a spadek o 31,7% w odniesieniu do 2019 r.).

Podstawowym źródłem finansowania nakładów gospodarki wodnej w 2020 r. były środki własne, które stanowiły 44,4% środków służących gospodarce wodnej (w 2010 r. ich udział w ogólnych nakładach na te inwestycje wyniósł 25,4%) oraz z zagranicy – 38,5% (wobec 30,6% w 2010 r.).

W 2020 r. średnio na 1 mieszkańca województwa opolskiego nakłady na ochronę środowiska wynosiły 298 zł (w 2010 r. – 323 zł), a na gospodarkę wodną – 98 zł (w 2010 r. – 67 zł). Najwyższe nakłady na ochronę środowiska na 1 mieszkańca odnotowano w m. Opolu (1194 zł) oraz powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (520 zł), natomiast najniższe w powiecie głubczyckim (15 zł) i oleskim (63 zł). Największe nakłady na gospodarkę wodną w przeliczeniu na 1 mieszkańca poniesiono w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (317 zł) i prudnickim (152 zł), a najmniejsze w powiecie oleskim (4 zł) oraz głubczyckim i kluczborskim (po 9 zł). W kraju wysokość nakładów na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. ukształtowała się na takim samym poziomie jak w województwie opolskim (w 2010 r. – 284 zł), a na gospodarkę wodną wynosiła 70 zł (w 2010 r. – 93 zł).

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)
Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010–2020		
	w tys. zł in thousand PLN	na 1 mieszkańca ^b w zł per capita ^b in PLN	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total	3633620,9	331	3,0
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	1318521,8	120	3,8
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of waters	1754745,8	160	2,9
gospodarka odpadami waste management	230298,2	21	1,8
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu ogółem protection of biodiversity and landscape	10615,0	1	0,6
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other environmental protection activities	319440,1	29	2,8

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
a By site location of investment. b Average value from a given period.

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (dok.)
 Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management (cont.)

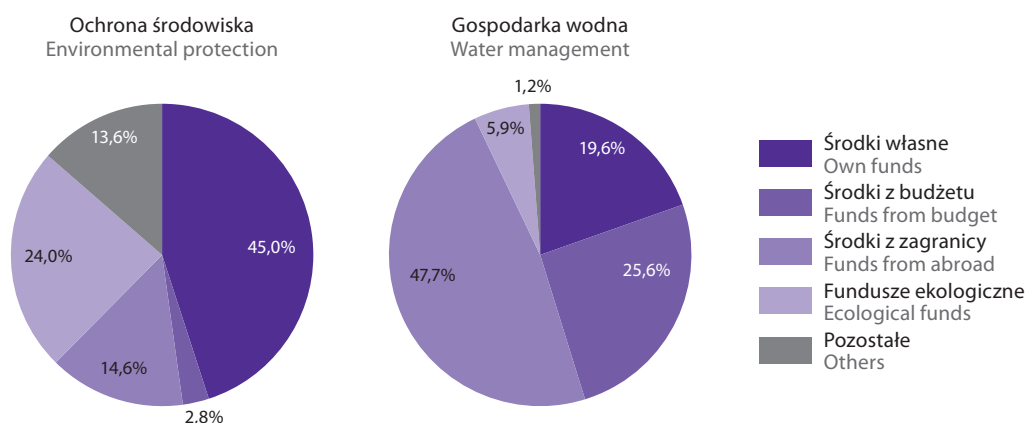
Wyszczególnienie Specification	2010–2020		
	w tys. zł in thousand PLN	na 1 mieszkańca ^b w zł per capita ^b in PLN	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	1425570,5	130	4,5
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	266621,8	24	2,0
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	80333,5	7	1,7

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
 a By site location of investment. b Average value from a given period.

Efekty rzeczowe uzyskane w 2020 r. w wyniku przekazania do użytku inwestycji służących ochronie środowiska w województwie opolskim to m.in.: 1 podczyszczalnia ścieków przemysłowych o łącznej przepustowości 4800 m³/dobę, sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki o długości 84,9 km oraz odprowadzająca wody opadowe o długości 15,1 km. W zakresie ochrony powietrza oddano do użytku urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych o zdolności 400 t/r i urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych o zdolności 10081 t/r.

W 2020 r. w zakresie efektów rzeczowych inwestycji gospodarki wodnej oddano do użytku urządzenia zaopatrujące w wodę (tj. ujęcia wody i uzdatniania wody) o łącznej wydajności 1362 m³/dobę. Wydajność nowo oddanych ujęć wodnych wyniosła 462 m³/dobę, a wydajność stacji uzdatniania wody 900 m³/dobę. Ponadto powstało 61,6 km sieci wodociągowej, a także 0,5 km obwałowań przeciwpowodziowych oraz regulacji i zabudowy rzek i potoków (łącznie z zabudową potoków górskich).

Wykres 14. Nakłady^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2010–2020 (ceny bieżące)
 Chart 14. Outlays^a on fixed assets by source of financing in 2010–2020 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji.
 a By site location of investment.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W województwie opolskim w 2021 r. odnotowano dalszy spadek liczby ludności, będący wynikiem zmniejszającej się liczby urodzeń, wzrastającej przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń oraz utrzymującego się ujemnego salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały. Ponadto obserwowany jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa, odzwierciedlony w wartościach mierników określających jego skalę.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. liczba ludności województwa opolskiego wyniosła 969,4 tys. osób (w tym 501,1 tys. kobiet) i w stosunku do 2010 r. zmniejszyła się o 47,8 tys. osób, tj. o 4,7% (w kraju – o 1,2%). Populacja województwa stanowiła 2,5% ogólnej liczby ludności kraju. Opolskie pod względem liczby mieszkańców zajmowało wśród województw ostatnią pozycję.

W miastach województwa opolskiego w końcu 2021 r. mieszkało 513,6 tys. osób, natomiast na wsi – 455,8 tys. osób. W relacji do 2010 r. odnotowano spadek zarówno liczby mieszkańców miast, jak i wsi, ale wyższy ubytek dotyczył mieszkańców wsi (5,9% wobec 3,6%).

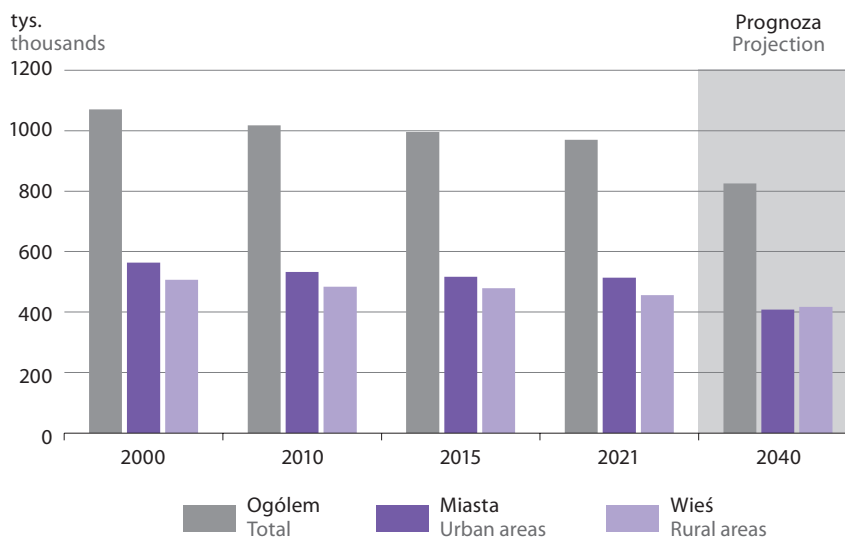
**Tablica 9. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 9. Population
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total	1017241	996011	976774	969410
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,6	2,6	2,6	2,5
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	107	107	107	107
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	52,4	51,9	53,1	53,0
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	47,6	48,1	46,9	47,0
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	108	106	104	103

Wśród gmin województwa opolskiego największą liczbę mieszkańców na koniec 2021 r. zanotowano w m. Opolu (127,1 tys. osób), natomiast najmniejszą w gminie Świerczów (3,2 tys. osób). W stosunku do 2020 r. w większości gmin odnotowano spadek liczby ludności, w tym największy w gminie Polska Cerekiew (o 2,0%). W dziesięciu gminach wystąpił wzrost liczby ludności i największy odnotowano w Skarbimierzu (o 1,0%). W gminie Turawa liczba ludności utrzymała się na poziomie z 2020 r.

Wykres 15. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 15. Population
 As of 31 December

Liczba mieszkańców województwa opolskiego systematycznie zmniejszała się, a według prognozy Głównego Urzędu Statystycznego nastąpi nasilenie tego zjawiska. Prognozowana liczba ludności województwa opolskiego w 2040 r. wyniesie 825,8 tys. (w tym 424,8 tys. kobiet), co w relacji do 2021 r. oznacza spadek o 14,8% (w tym kobiet – o 15,2%). Liczba ludności w kraju w omawianym okresie zmniejszy się o 6,3%. W dużo większym stopniu w odniesieniu do 2021 r. zmniejszy się w województwie opolskim liczba mieszkańców miast niż wsi (o 20,5% wobec 8,4%). Ubytek liczby mężczyzn ukształtuje się w województwie na nieco niższym poziomie niż kobiet i wyniesie 14,4%.

Średnia gęstość zaludnienia, czyli liczba osób przypadająca na 1 km² w końcu 2021 r. w województwie opolskim wyniosła 103 (w kraju – 122) i w relacji do 2010 r. była mniejsza o 5 osób (w kraju – o 1 osobę). W miastach województwa na 1 km² przypadało średnio 606 osób wobec 53 na wsi. Omawiany wskaźnik wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne wśród gmin województwa opolskiego. Najbardziej zaludniona była gmina Brzeg, w której na 1 km² przypadało 2380 osób, natomiast najmniej gmina Świerczów z wynikiem 29 osób na 1 km². W m. Opolu w 2021 r. na 1 km² przypadały 854 osoby.

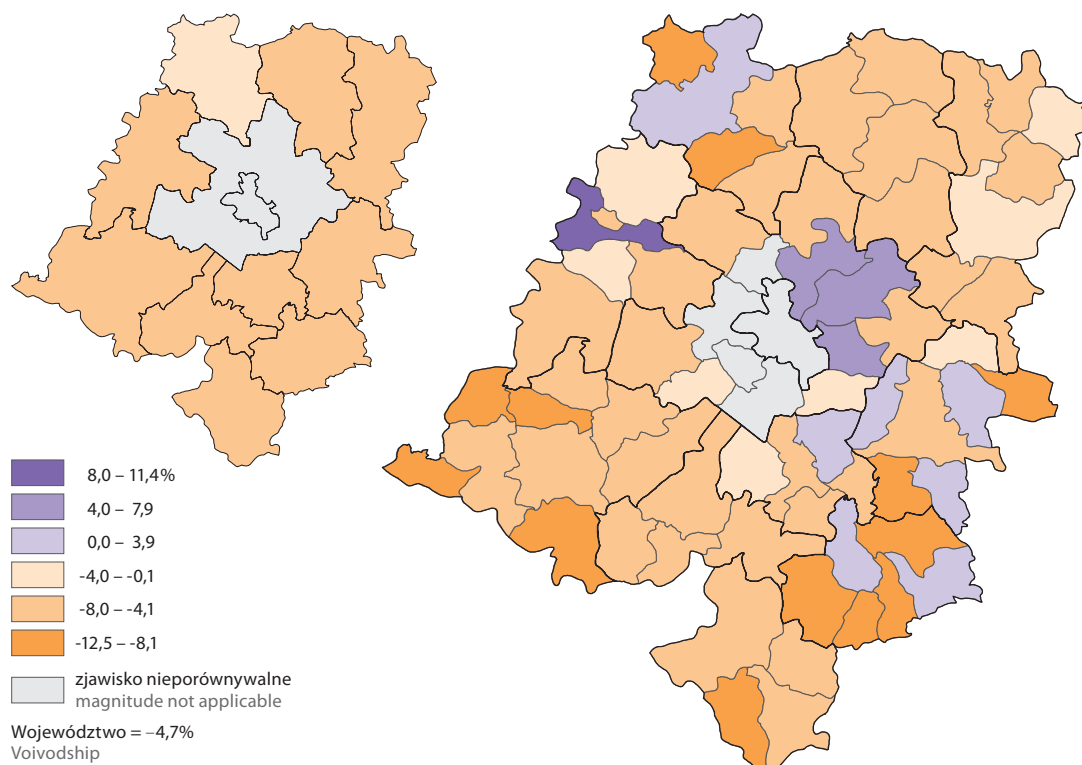
Wskaźnik urbanizacji wyrażany liczbą ludności zamieszkałej w miastach w relacji do ogólnej liczby ludności w województwie opolskim na koniec 2021 r. ukształtował się na poziomie 53,0% (w kraju – 59,7%) i względem 2010 r. zwiększył się o 0,6 p. proc. (w kraju – spadł o 1,1 p. proc.), natomiast w stosunku do notowanego przed rokiem nieznacznie obniżył się, tj. o 0,1 p. proc. (w kraju – o 0,2 p. proc.). Wyższe wartości współczynnika od średniego dla województwa odnotowano w czterech powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (64,3%), brzeskim (55,1%), krapkowickim (53,7%) i nyskim (53,4%). Najmniej zurbanizowany był powiat opolski (17,1%).

W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2021 r. wyniósł 51,7% (w kraju – również 51,7%) i względem 2010 r. nie zmienił się (w kraju – wzrósł o 0,1 p. proc.). Współczynnik feminizacji, mierzony liczbą kobiet przypadających na 100 mężczyzn na koniec 2021 r. w województwie opolskim oraz w kraju, ukształtował się na analogicznym poziomie jak w 2010 r. i wyniósł po 107. W miastach przewaga liczebna kobiet była większa niż na wsi i pod koniec 2021 r. na 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet wobec 103 na terenach wiejskich (104 – w 2010 r.), natomiast w kraju 111 oraz 101.

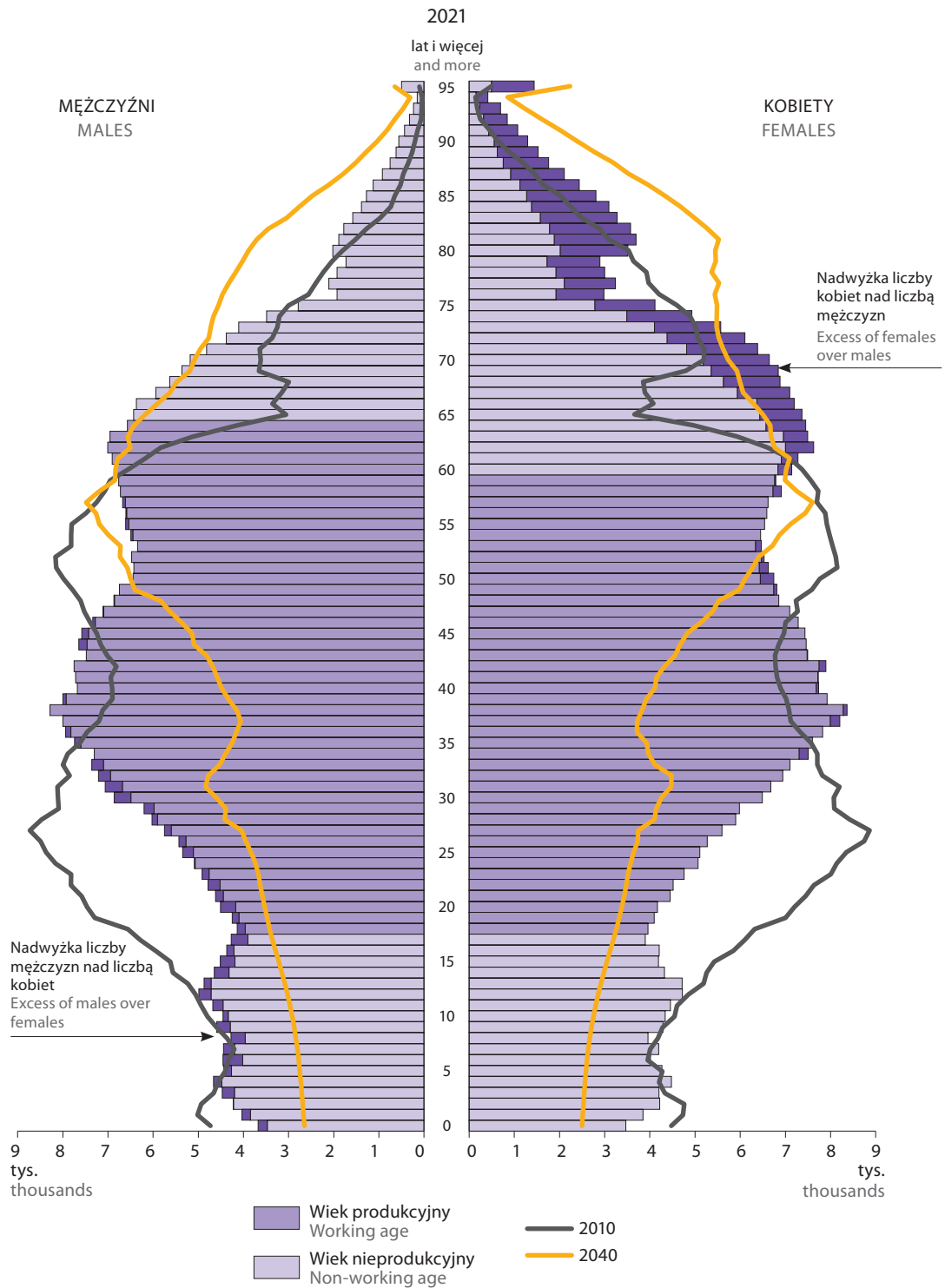
W gminach województwa opolskiego odnotowano zróżnicowanie pod względem omawianego współczynnika. Najwięcej kobiet na 100 mężczyzn w końcu 2021 r. przypadało w gminie Komprachcice (116). Przewaga liczebna mężczyzn nad liczbą kobiet wystąpiła w siedmiu gminach, a największą odnotowano w gminie Wilków (103). W gminie Lubsza liczba kobiet była równa liczbie mężczyzn, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało dokładnie 100 kobiet. W m. Opolu w 2021 r. omawiany współczynnik wyniósł 113.

**Mapa 18. Zmiana liczby ludności w latach 2010–2021
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 18. Population changes in 2010–2021
As of 31 December

Wykres 16. Ludność według płci i wieku
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 16. Population by sex and age
 As of 31 December

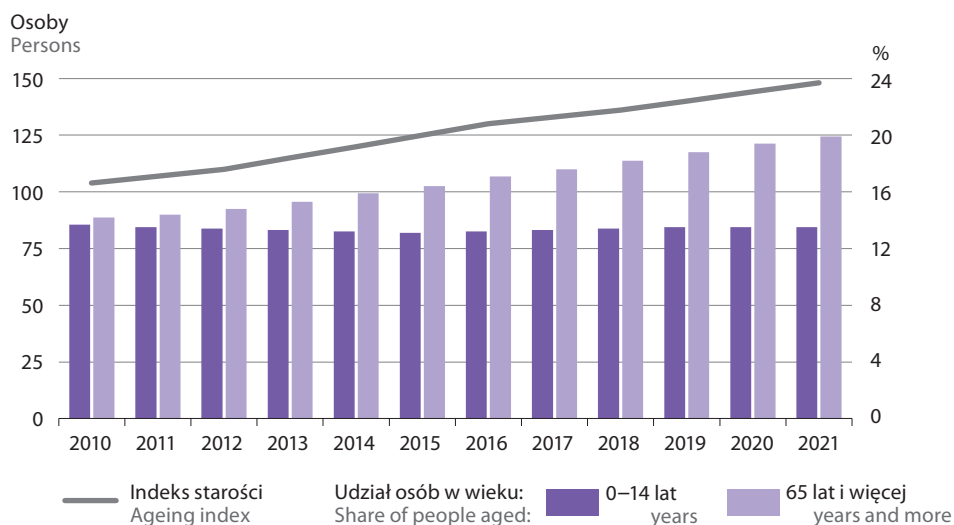

Analiza ludności według biologicznych grup wieku wykazała, że systematycznie maleje liczba dzieci i młodzieży, a równocześnie wzrasta liczba ludności w starszych rocznikach. Na koniec 2021 r. w województwie było 130,4 tys. dzieci (0–14 lat), czyli o 6,2% mniej w porównaniu z 2010 r. (w kraju – o 0,4%). Liczba ludności w wieku 65 lat i więcej wyniosła 192,5 tys. i zwiększyła się w stosunku do 2010 r. o 33,6% (w kraju – o 39,6%). Województwo opolskie w porównaniu z danymi dla kraju charakteryzowało się starszą strukturą wieku ludności. W 2021 r. udział dzieci w ogólnej liczbie ludności ukształtował się na poziomie 13,5% wobec 15,3% w kraju, a osób starszych odpowiednio: 19,9% wobec 19,0%.

Relacja liczby osób w wieku 65 lat i więcej do ogólnej liczby ludności nazywana jest współczynnikiem starości demograficznej i stanowi wyznacznik starzenia się ludności. Względem 2010 r. wartość omawianego współczynnika wzrosła o 5,7 p. proc. (w kraju – o 5,5 p. proc.).

Wykres 17. Indeks starości Stan w dniu 31 grudnia

Chart 17. Ageing index
As of 31 December

Miernikiem, którego poziom również określa skalę starzenia się społeczeństwa jest indeks starości, określany jako relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków, tj. liczba osób w wieku 65 i więcej lat przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat. W województwie opolskim w ostatnich latach jego wartość systematycznie wzrasta. W końcu 2021 r. indeks starości wyniósł w województwie 148 osób (w kraju – 124 osoby) wobec 104 osób w 2010 r. (w kraju – 89 osób).

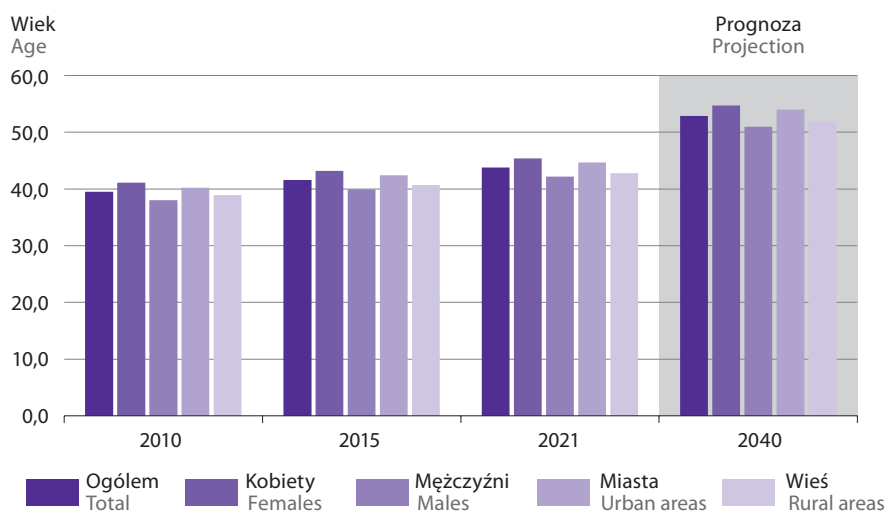
Postępujący proces starzenia się ludności przejawiający się m.in. bardziej niekorzystnymi wielkościami wskaźników, które go charakteryzują powoduje, że na znaczeniu zyskuje współczynnik wsparcia międzypokoleniowego (inaczej – współczynnik wsparcia rodziców), określający relację pomiędzy osobami najstarszymi a ich potencjalnymi dziećmi. Wyraża on liczbę osób w wieku 85 i więcej lat przypadających na 100 osób w wieku 50–64 lata. Na koniec 2021 r. omawiany miernik ukształtował się w województwie opolskim oraz w kraju na poziomie 11 osób wobec 6 osób w 2010 r.

Niekorzystne zmiany demograficzne (m.in. systematyczny ubytek ludności oraz postępujący proces starzenia się) wpływają na stan i strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku. W końcu 2021 r. liczebność mieszkańców województwa opolskiego w wieku przedprodukcyjnym (tj. w wieku do 17 roku życia) wyniosła 155,8 tys. i w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 10,6% (w kraju – o 4,2%). Udział ludności tej grupy wieku w liczbie ludności ogółem na koniec 2021 r. w województwie ukształtował się na poziomie 16,1% (w kraju – 18,2%) i był niższy od notowanego w 2010 r. o 1,0 p. proc. (w kraju – o 0,6 p. proc.). Ludność w wieku produkcyjnym (tj. w wieku 18–64 lata dla mężczyzn i 18–59 lat dla kobiet) liczyła w województwie 584,1 tys. osób, tj. o 12,4% mniej niż w 2010 r. (w kraju – o 9,3%), a jej udział ukształtował się na poziomie 60,2% (w kraju – 59,2%), tj. niższym o 5,4 p. proc. w stosunku do 2010 r. (w kraju – o 5,2 p. proc.). Osób w wieku poprodukcyjnym (tj. w wieku 65 lat i więcej dla mężczyzn i 60 lat i więcej dla kobiet) na koniec 2021 r. odnotowano w województwie 229,5 tys. Udział ludności tej grupy wieku w odniesieniu do 2010 r. zwiększył się w województwie o 6,4 p. proc. (w kraju – o 5,8 p. proc.), a jej liczebność wzrosła o 30,4% (w kraju – o 33,4%).

Zmiany w ekonomicznych grupach wieku znalazły odzwierciedlenie w wartości współczynnika obciążenia demograficznego, wyrażanego relacją liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (tj. przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym. W końcu 2021 r. w województwie opolskim omawiany współczynnik osiągnął wartość 66 i zwiększył się w stosunku do 2010 r. o 13 osób (w kraju analogicznie: 69 oraz o 14 osób). W m. Opolu w 2021 r. wyniósł 75 osób i w skali roku zwiększył się o 2 osoby.

Wykres 18. Mediana wieku ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 18. Median age of population
As of 31 December

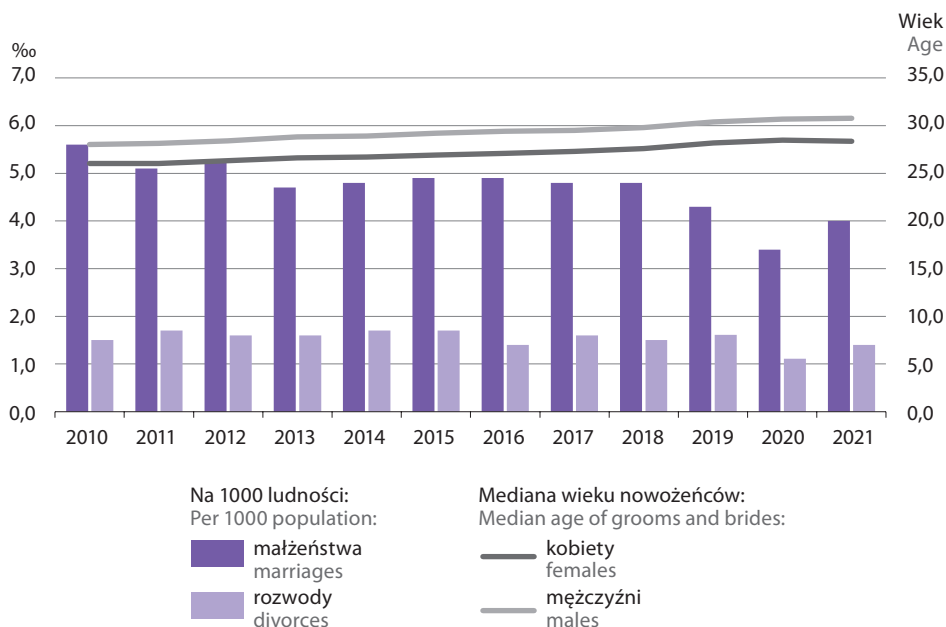

Zjawisko starzenia się społeczeństwa województwa opolskiego ilustruje również wzrostowy trend wieku środkowego (mediana wieku), mówiący o tym, że połowa ludności już przekroczyła dany wiek, a druga połowa jeszcze go nie osiągnęła. W końcu 2021 r. wyniósł on w województwie opolskim 43,8 lata (w kraju – 42,0 lata) i był wyższy o 4,3 lata niż w 2010 r. (w kraju – o 4,0 lata).

W 2021 r. w województwie opolskim zawarto 3,9 tys. małżeństw (w tym 2,0 tys. w miastach), tj. o 31,8% mniej niż w 2010 r. (w kraju – o 26,3%), ale o 16,7% więcej niż w roku poprzednim (w kraju – o 16,0%).

Współczynnik małżeństw, wyrażany liczbą małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności ukształtował się w województwie na poziomie 4,0 (w kraju – 4,4) i względem notowanego w 2010 r. obniżył się o 1,6 pkt (w kraju – o 1,5 pkt), a w porównaniu z 2020 r. wzrósł o 0,6 pkt (w kraju – również o 0,6 pkt). Wśród gmin województwa opolskiego w 2021 r. najwięcej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w gminie Pawłowiczki (6,1), a najmniej w gminie Tułowice (2,3). W m. Opolu na 1000 mieszkańców przypadały średnio 4 zawarte małżeństwa (przed rokiem – 3).

Wykres 19. Małżeństwa zawarte, rozwody oraz mediana wieku nowożeńców
Chart 19. Marriages contracted, divorces and median age of grooms and brides

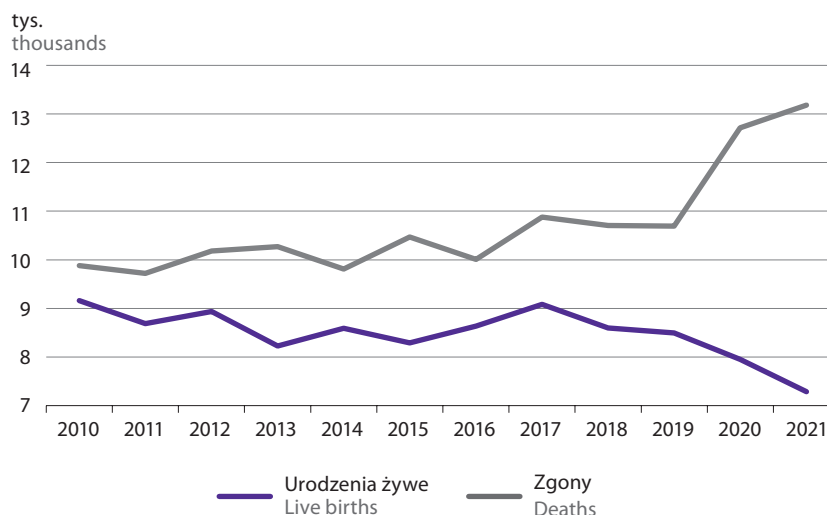

W województwie opolskim w 2021 r. rozwiódło się 1,3 tys. par małżeńskich. W odniesieniu do 2010 r. liczba orzeczonych rozwodów w województwie uległa zmniejszeniu o 11,9% (w kraju – o 1,0%). Współczynnik rozwodów, wyrażany liczbą rozwodów przypadających na 1000 ludności w 2021 r. wyniósł 1,4 wobec 1,5 w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 1,6 i 1,6).

W 2021 r. w województwie opolskim orzeczono 25 separacji, co w porównaniu z 2010 r. oznacza spadek o 39,0% (w kraju – o 73,1%). Na 100 tys. ludności przypadało w 2021 r. 2,6 związków małżeńskich w separacji wobec 4,0 w 2010 r. (w kraju analogicznie: 2,0 oraz 7,2).

Jednym z czynników wpływających na zmianę liczby ludności są urodzenia. W województwie opolskim w 2021 r. zarejestrowano 7,3 tys. urodzeń żywych, tj. o 20,5% mniej niż w 2010 r. (w kraju – o 19,8%). W miastach oraz na wsi zaobserwowano podobny trend i większy spadek liczby urodzeń wystąpił w województwie w miastach; w stosunku do 2010 r. odpowiednio: o 21,9% wobec 19,0% (w kraju – większy spadek dotyczył wsi niż miast: o 19,9% wobec 19,7%). Wśród noworodków chłopcy stanowili ponad połowę (51,4%, w kraju – 51,3%) ogólnej liczby urodzeń żywych, ale w odniesieniu do 2010 r. ich udział uległ zmniejszeniu o 3,2 p. proc. (w kraju – o 0,6 p. proc.). Współczynnik urodzeń żywych, wyrażany liczbą urodzeń żywych w przeliczeniu na 1000 ludności wynosił w województwie 7,5 (w kraju – 8,7) wobec notowanego w 2010 r. – 9,0 (w kraju – 10,7). Analiza omawianego współczynnika na poziomie gmin województwa opolskiego wykazała, że w 2021 r. najwięcej urodzeń w przeliczeniu na 1000 ludności zarejestrowano w gminie Izbicko (11,0), a najniższy współczynnik urodzeń wystąpił w gminie Wilków (4,8). W m. Opolu w 2021 r. kształtował się on na poziomie 8,7‰ wobec 10,0‰ przed rokiem.

Wykres 20. Ruch naturalny ludności
Chart 20. Vital statistics

Zgony są kolejnym, po urodzeniach elementem ruchu naturalnego, kształtującym stan i strukturę ludności. W województwie opolskim w 2021 r. zmarło 13,2 tys. osób, co w relacji do 2010 r. oznacza wzrost o 33,4% (w kraju – o 37,3%). Liczba zgonów w 2021 r. zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju względem 2010 r. bardziej wzrosła w miastach niż na wsi (o 43,5% wobec 22,9%, w kraju: o 41,8% wobec 30,4%). Wśród osób zmarłych, podobnie jak w kraju, przeważali mężczyźni, którzy w 2021 r. stanowili w województwie 51,6% (w kraju – 51,7%). Współczynnik umieralności, wyrażany liczbą zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie opolskim w 2021 r. ukształtował się na poziomie 13,5 (w kraju – 13,6) i w relacji do 2010 r. wzrósł o 3,8 pkt (w kraju – również o 3,8 pkt). W przekroju gmin województwa opolskiego najwyższą wartość omawiany współczynnik w 2021 r. przyjmował w gminie Branice (19,2‰), natomiast najniższą osiągnął w gminie Domaszowice (9,0‰). W m. Opolu w 2021 r. współczynnik umieralności kształtował się na poziomie 13,3‰ wobec 11,4‰ w 2020 r.

Ze względu na prowadzone szczegółowe analizy dotyczące przyczyn zgonów, prezentacja danych ulega wydłużeniu do 1 roku. W związku z tym w niniejszym opracowaniu podano dane za 2020 r.

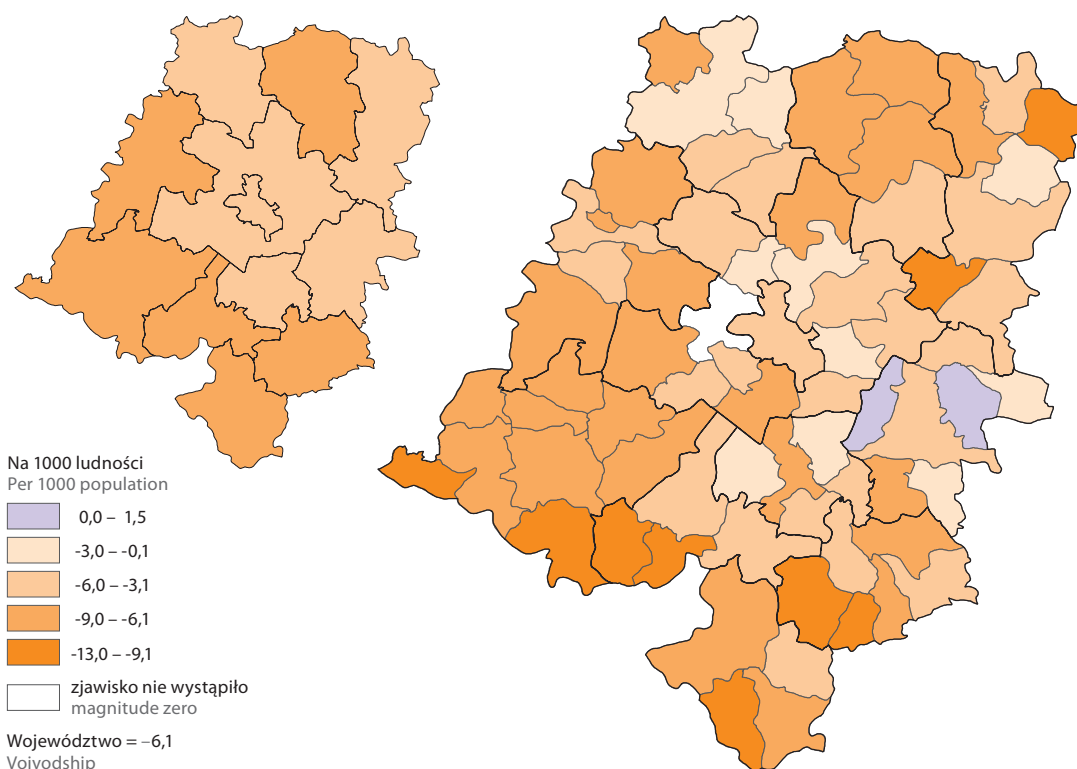
Nadal najczęstszymi przyczynami zgonów mieszkańców województwa opolskiego, podobnie jak i mieszkańców kraju były choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe, które w 2020 r. łącznie stanowiły ponad połowę (57,9%) wszystkich zgonów w województwie (w kraju – 59,3%). W omawianym roku odnotowano 36,1% zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia (w kraju – 36,6%). Zgony w wyniku zachorowania na nowotwory stanowiły natomiast 21,8% ogólnej liczby zgonów w województwie (w kraju – 22,8%). Udział zgonów z powodu chorób układu krążenia w porównaniu z 2010 r. obniżył się o 12,3 p. proc. (w kraju – o 9,4 p. proc.), a odsetek zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi o 3,1 p. proc. (w kraju – o 2,6 p. proc.). Wskaźnik śmiertelności z powodu chorób układu krążenia, w przeliczeniu na 100 tys. ludności, w 2020 r. wynosił w województwie 468 (w kraju – 455), a chorób nowotworowych – 283 (w kraju – również 283).

W 2021 r. zarejestrowano w województwie opolskim 29 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku) tj. mniej o 39,6% w porównaniu z 2010 r. (w kraju – o 36,5%). Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) w 2021 r. ukształtował się w województwie na poziomie 4,0 wobec 5,2 w 2010 r. W kraju przyjmował on wartość 3,9‰ i względem 2010 r. był niższy o 1,1 pkt.

Rok 2021 był kolejnym, w którym utrzymała się w województwie opolskim przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń, co skutkowało ujemną wartością przyrostu naturalnego (czyli ubytkiem naturalnym ludności). Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów ukształtowała się na poziomie minus 5901 podczas gdy w 2010 r. wynosiła minus 719. Współczynnik przyrostu naturalnego, określane jako stosunek różnicy między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów przypadających na 1000 ludności, w 2021 r. osiągnął w województwie opolskim wartość minus 6,1 wobec minus 0,7 w 2010 r. Omawiany współczynnik dla kraju w 2021 r. ukształtował się na poziomie minus 4,9‰ (w 2010 r. wynosił 0,9‰).

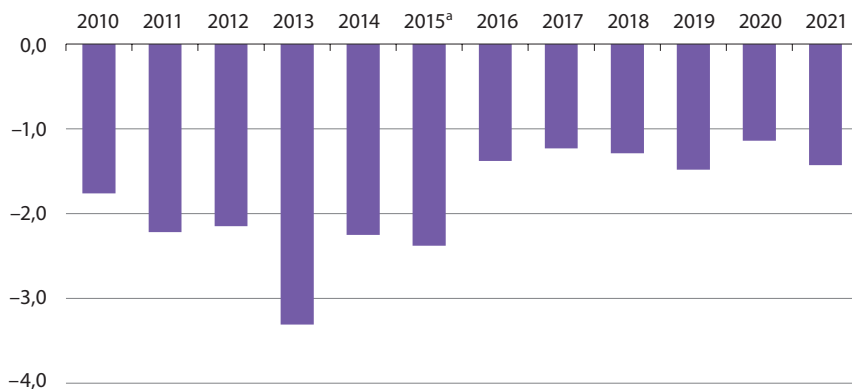
Ujemną wartość współczynnika odnotowano w 2021 r. we wszystkich województwach, a największą wartość bezwzględną przyjmował w województwie świętokrzyskim (minus 7,9‰), natomiast najmniejszą w pomorskim (minus 2,0‰). W tym rankingu województwo opolskie uplasowało się na 10 lokacie. W sześćdziesięciu ośmiu gminach na siedemdziesiąt jeden gmin województwa opolskiego odnotowano ujemny przyrost naturalny, a najniższa jego wartość w przeliczeniu na 1000 ludności wystąpiła w gminie Branice (minus 13,0). W dwóch gminach współczynnik przyrostu naturalnego wykazywał wartości dodatnie, tj. w Izbicku (1,5‰) oraz Jemielnicy (0,6‰). W gminie Dąbrowa liczba urodzeń żywych była równa liczbie zgonów, co skutkowało zerowym przyrostem naturalnym. W m. Opolu w 2021 r. przyrost naturalny na 1000 ludności ukształtował się na poziomie minus 4,7 wobec minus 1,4 przed rokiem.

Mapa 19. Przyrost/ubytek naturalny ludności w 2021 r.
Map 19. Natural increase/decrease in 2021

Kolejnym procesem wpływającym na zmianę liczby ludności są migracje. W 2021 r. saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały nadal pozostawało w województwie ujemne, ale wobec 2010 r. przyjmowało bardziej korzystną wartość.

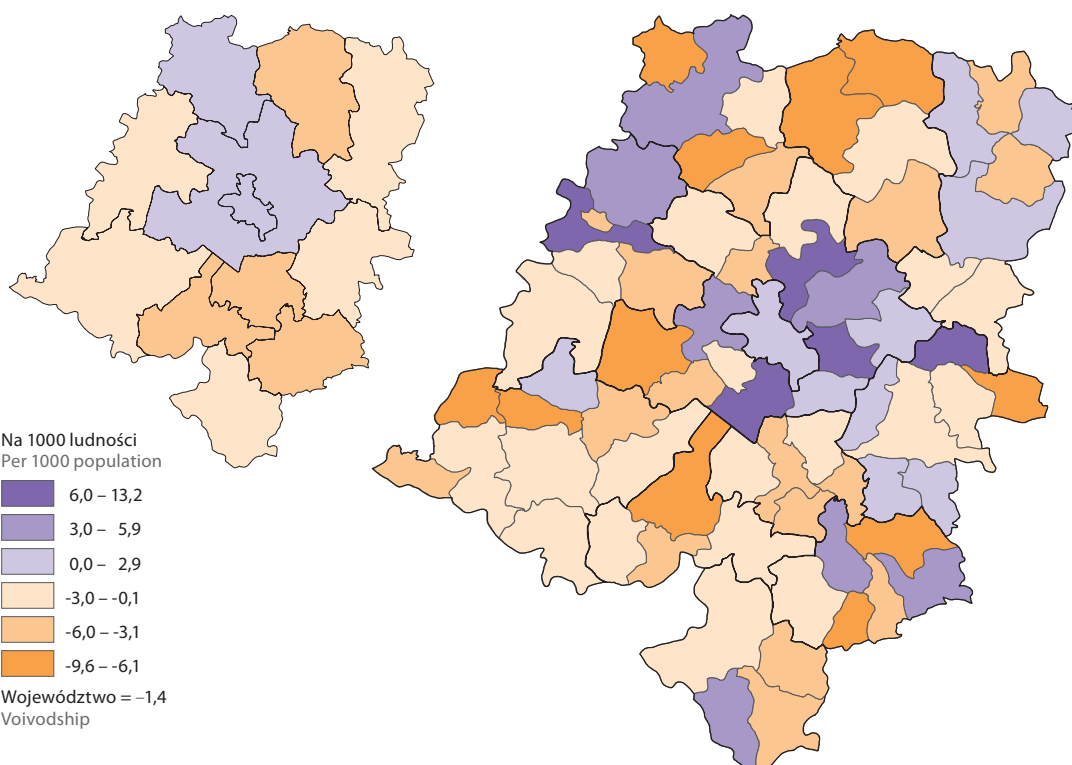
Wykres 21. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 ludności
 Chart 21. Net internal and international migration per 1000 population

a Do obliczenia salda migracji wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
 a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W 2021 r. ogólne saldo migracji na pobyt stały w województwie opolskim ukształtowało się na poziomie minus 1,4 tys. osób wobec minus 1,8 tys. osób w 2010 r. oraz minus 1,1 tys. osób w 2020 r. W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w województwie wynosiło minus 1,4 wobec minus 1,8 w 2010 r. i minus 1,1 przed rokiem. W kraju w 2021 r. miernik był dodatni i przyjmował, tak jak przed rokiem wartość 0,1‰, natomiast w 2010 r. minus 0,1‰.

Mapa 20. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2021 r.
 Map 20. Net migration of population for permanent residence in 2021

Analiza wartości współczynnika na poziomie województw wykazała, że w 2021 r. dodatnie saldo odnotowano w pięciu województwach, w tym najwyższą w mazowieckim (2,4‰). W pozostałych jedenastu województwach saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności było ujemne, a jego wartość oscylowała w przedziale od minus 2,3 w lubelskim do minus 0,5 w zachodniopomorskim. Województwo opolskie pod względem poziomu omawianego wskaźnika zajmowało 10 lokatę. W 2021 r. ujemne saldo migracji stałej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wystąpiło w czterdziestu dziewięciu gminach spośród siedemdziesięciu jeden gmin województwa opolskiego, z czego najniższym wyróżniała się gmina Świerczów (minus 9,6). Dodatnie saldo migracji odnotowano natomiast w dwudziestu dwóch gminach, w tym najwyższe w gminie Skarbimierz (13,2‰). W m. Opolu odnotowano dodatnią wartość omawianego miernika, jednak mniejszą niż w roku poprzednim (0,1‰ wobec 0,6‰).

Edukacja

Education

W roku szkolnym 2020/21 w porównaniu z rokiem 2010/11 zwiększył się odsetek dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i policealnych uczyło się łącznie więcej dzieci i młodzieży niż w roku szkolnym 2019/20. Zmniejszyła się liczba studentów kształcących się w uczelniach mających siedzibę na terenie województwa. W ciągu roku odnotowano wzrost wydatków na oświatę i wychowanie ogółem z budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

W województwie opolskim w roku szkolnym 2020/21 funkcjonowało 496 placówek wychowania przedszkolnego i było to o 9,3% więcej niż w roku szkolnym 2010/11 (w kraju – o 17,1%). Placówki wychowania przedszkolnego liczyły 390 przedszkoli, 90 oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkołach podstawowych oraz 16 punktów przedszkolnych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2010/11 zwiększyła się liczba przedszkoli o 13,7% oraz punktów przedszkolnych ponad 5-krotnie, a zmniejszyła się liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych o 16,7%.

W roku szkolnym 2020/21 wychowaniem przedszkolnym objętych było 32781 dzieci, tj. więcej o 14,7% niż w roku szkolnym 2010/11 (w kraju – o 34,5%). Liczba dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2020/21 stanowiła 90,2% ogółu dzieci w placówkach i wyniosła 29561 (więcej o 15,1% niż w roku 2010/11). Do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych uczęszczało 3006 dzieci, tj. więcej o 5,6% w stosunku do roku szkolnego 2010/11, a w punktach przedszkolnych liczba dzieci zwiększyła się 4-krotnie i wyniosła 214.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne^a
 Table 10. Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2010/11	2015/16	2019/20	2020/21
Placówki Establishments	454	471	492	496
miasta urban areas	167	188	213	215
wieś rural areas	287	283	279	281
W tym przedszkola Of which nursery schools	343	361	386	390
w tym specjalne of which special	4	7	8	8
Miejsca: Places:				
W tym przedszkola Of which nursery schools	28091	28425	.	.
w tym specjalne of which special	48	88	.	.
Dzieci Children	28573	26734	32196	32781
miasta urban areas	17243	16043	19657	20022
wieś rural areas	11330	10691	12539	12759
w tym w wieku: 6 lat of which aged: 6	7121	1591	7922	8478
5 lat 5	7692	8764	8361	8257
Dzieci w wieku 3–6 lat na 100 miejsc w przedszkolu Children aged 3–6 per 100 places in a nursery school	87	81	.	.

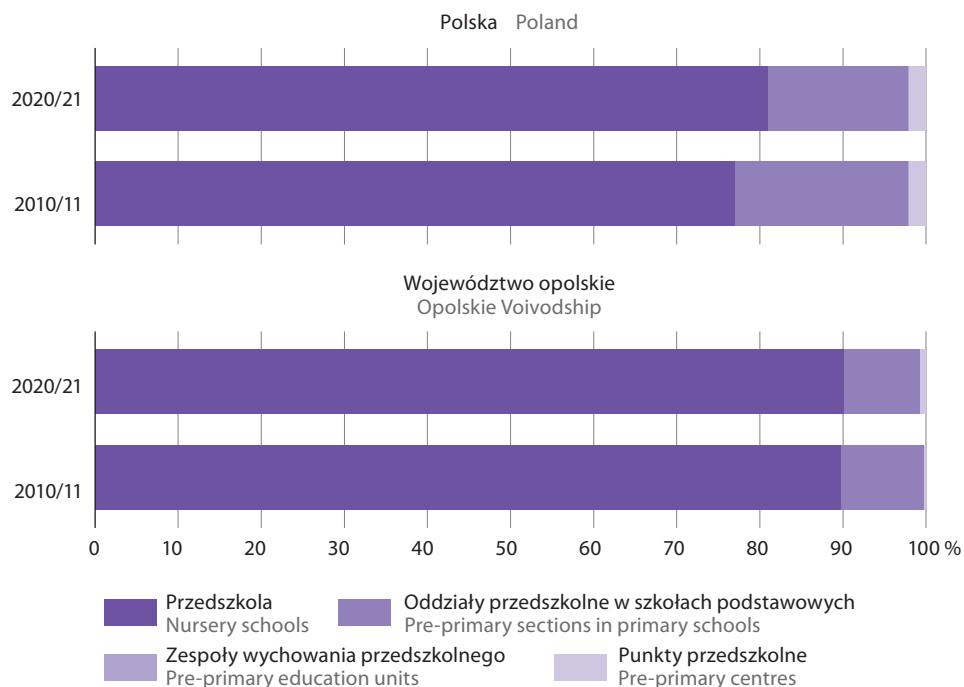
a W latach szkolnych 2015/16–2020/21 łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
 a In the 2015/16–2020/21 school years, including children staying in the units performing health care activity.

W roku szkolnym 2020/21 do jednej placówki wychowania przedszkolnego w województwie opolskim uczęszczało średnio 66 dzieci (w roku szkolnym 2010/11 – 63), a w kraju 64 dzieci (w roku szkolnym 2010/11 – 55). Analizując sytuację tylko w przedszkolach – na 1 placówkę przypadało średnio 76 dzieci (w kraju – 87). W porównaniu do roku 2010/11 odnotowano przeciętnie o 1 dziecko więcej na 1 przedszkole.

W placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/21 na 1 oddział przypadało średnio 19 dzieci (w kraju – również 19). Jeden oddział w przedszkolu liczył 20 dzieci, punkt przedszkolny – 9, a oddział przedszkolny przy szkole podstawowej – 17.

Wykres 22. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego
 Chart 22. Children in pre-primary establishments

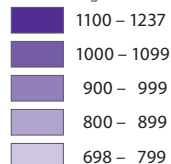

W 2020 r. w porównaniu z 2010 r. liczba dzieci w wieku 3–6 lat zwiększyła się w województwie o 0,3% i wyniosła 34,8 tys. Jednocześnie odnotowano więcej dzieci korzystających z różnych form opieki przedszkolnej. Wśród dzieci w wieku 3–5 lat odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zwiększył się z 76,6% w roku szkolnym 2010/11 do 90,0% w 2020/21, natomiast wśród dzieci w wieku 3–6 lat odpowiednio z 78,8% do 92,2%.

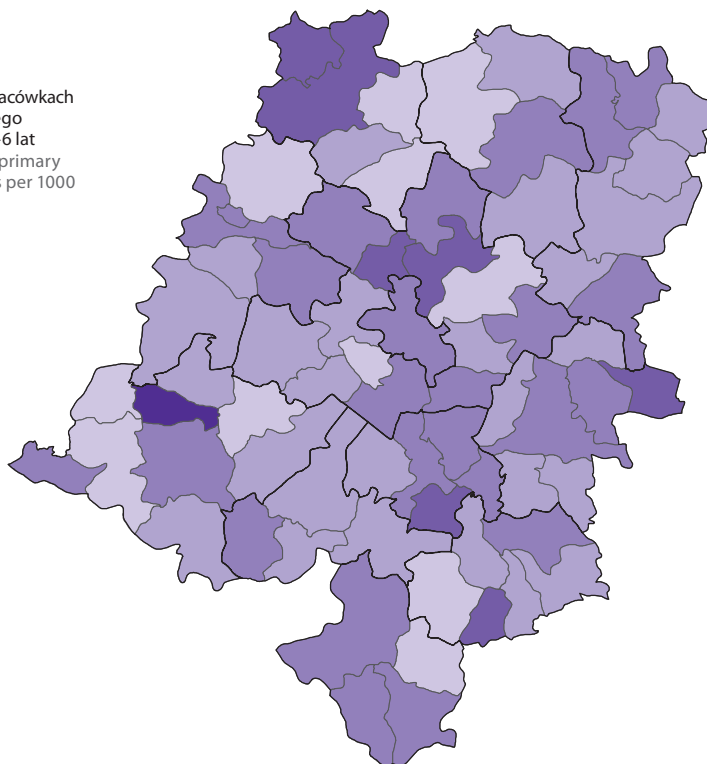
Największą liczbę dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym odnotowano w m. Opolu, gdzie w roku szkolnym 2020/21 na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat przypadało 985 dzieci, a także w powiecie namysłowskim – 943. Najniższą wartość tego wskaźnika zanotowano w powiatach kluczborskim i prudnickim, w których było to odpowiednio: 869 i 884 dzieci.

Mapa 21. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/21
 Map 21. Pre-primary education in the 2020/21 school year

Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach
 wychowania przedszkolnego
 na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat
 Children aged 3–6 in pre-primary
 education establishments per 1000
 children aged 3–6

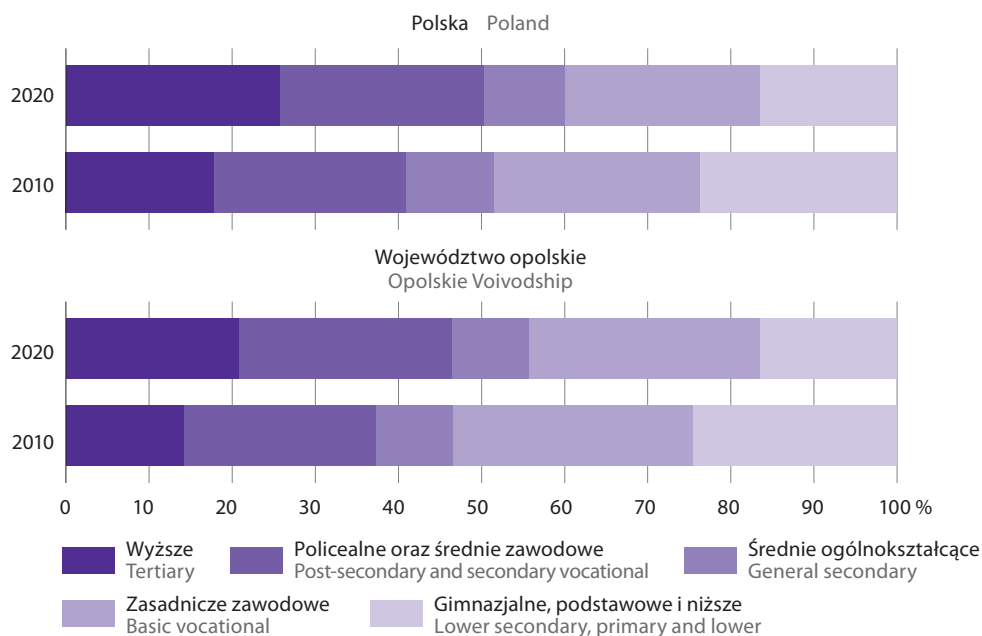

Województwo = 922
 Voivodship

Korzystne zmiany zachodzące w systemie kształcenia i wychowania wpłynęły na wzrost udziału osób kończących studia wyższe. W 2020 r. w porównaniu z 2010 r. udział osób z wykształceniem wyższym w populacji osób w wieku 15 lat i więcej wzrósł o 6,7 p. proc. Analiza struktury wykształcenia według płci wskazuje, że studia wyższe częściej kończą kobiety niż mężczyźni – w 2020 r. 23,3% kobiet legitymowało się dyplomem uczelni wobec 18,3% mężczyzn. Jednocześnie nastąpił spadek udziału osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (o 8,1 p. proc.) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 1,0 p. proc.). Udział osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym wzrósł natomiast w analizowanym okresie o 2,4 p. proc., a średnim ogólnokształcącym utrzymał się na poziomie z 2010 r.

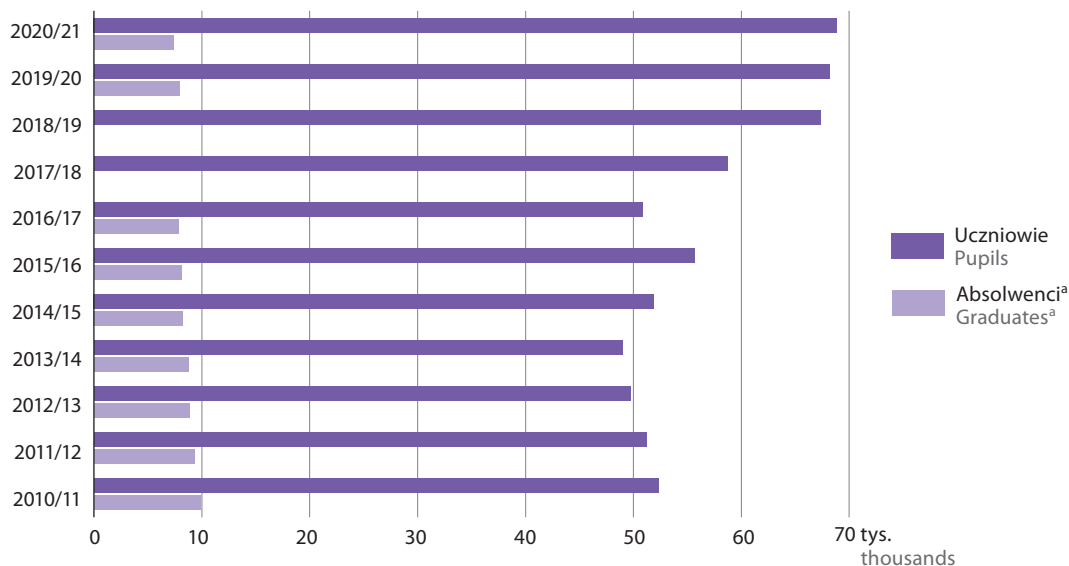
Wykres 23. Ludność według poziomu wykształcenia
Chart 23. Population by level of educational attainment

W roku szkolnym 2020/21 w województwie opolskim funkcjonowały 402 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (w tym 24 szkoły specjalne), tj. o 7 szkół mniej niż w poprzednim roku szkolnym. W szkołach tych uczyło się 68885 dzieci i młodzieży, w tym 1059 uczęszczało do szkół specjalnych. W stosunku do roku 2019/20 ogólna liczba uczniów zwiększyła się o 1,0%, w tym liczba uczniów szkół specjalnych – o 1,5%.

We wrześniu 2020 r. naukę w klasie I szkoły podstawowej rozpoczęło 8281 dzieci. Pierwszoklasiści stanowili 12,0% ogółu uczniów szkół podstawowych (przed rokiem 13,0%).

Wykres 24. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych
Chart 24. Pupils and graduates of primary schools

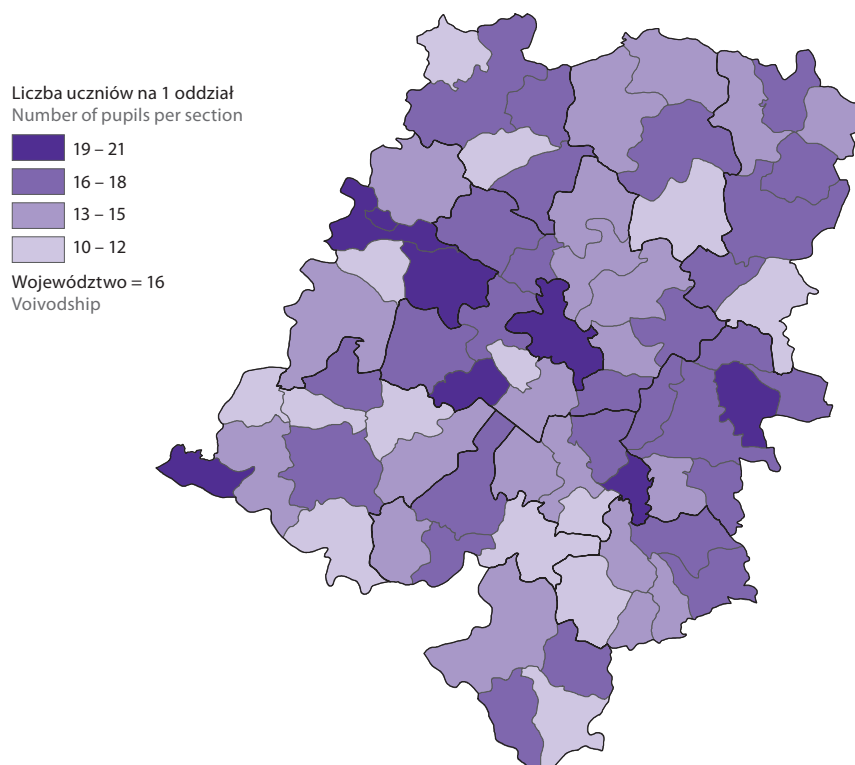

^a Z poprzedniego roku szkolnego.
^a From the previous school year.

W roku szkolnym 2020/21 na 1 szkołę podstawową dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) przypadało 179 uczniów wobec 175 w roku szkolnym 2019/20. Najwięcej uczniów na 1 szkołę podstawową przypadało w m. Opolu (359) oraz w powiecie brzeskim (244). Najmniejsze zagęszczenie uczniów w szkołach podstawowych odnotowano w powiatach: oleskim (133) i opolskim (145). W szkołach podstawowych specjalnych przeciętna liczba uczniów wyniosła 44 osoby, tj. o 2 osoby więcej niż w poprzednim roku.

Średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej w roku szkolnym 2020/21 wyniosła 16 uczniów, przed rokiem – 15. Pod względem liczebności oddziałów najbardziej korzystna sytuacja wystąpiła w powiatach: głubczyckim, nyskim, oleskim i prudnickim (po 14 uczniów), a największe oddziały funkcjonowały w m. Opolu (20) oraz powiecie brzeskim (17).

Mapa 22. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/21
Map 22. Pupils in primary schools in the 2020/21 school year

W czerwcu 2020 r. naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży ukończyło 7408 osób (o 6,9% mniej niż w 2019 r.), w tym 154 absolwentów szkół podstawowych specjalnych.

Na terenie województwa opolskiego w roku szkolnym 2020/21 funkcjonowało 170 ponadpodstawowych szkół dla młodzieży (w tym 36 szkół specjalnych), w których kształciło się łącznie 34212 uczniów (w tym 625 w szkołach specjalnych). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba placówek zwiększyła się o 0,6%, a liczba uczniów zmniejszyła się o 1,3%.

Największą popularnością wśród uczniów szkół ponadpodstawowych cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki w uczelniach. W szkołach tych pobierało naukę 82,6% ogólnej liczby uczniów. Spośród szkół ponadpodstawowych dla młodzieży największą popularnością cieszyły się technika łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. W roku szkolnym 2020/21 uczęszczało do nich 44,0% uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych. Na drugim miejscu pod względem popularności były licea ogólnokształcące, które wybrało 33,4% uczniów klas pierwszych.

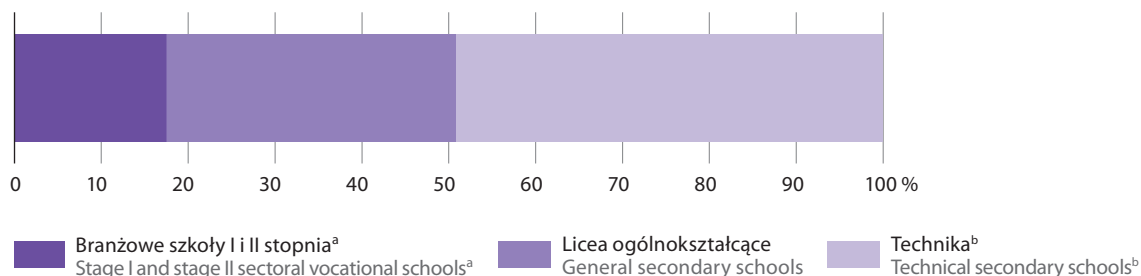
Do egzaminu maturalnego w maju 2021 r. przystąpiło 6152 absolwentów szkół ponadpodstawowych, z czego 53,4% stanowiły kobiety. Liczba osób przystępujących do egzaminu maturalnego wzrosła o 5,1% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. W 2021 r. egzamin maturalny zdały 4483 osoby, tj. o 4,1% więcej niż rok wcześniej. Spośród osób, które zdały egzamin maturalny 54,9% stanowiły kobiety.

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny
Table 11. Persons who took or passed matriculation exam

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Kobiety: Females:				
przystąpiło took	5067	3488	3183	3287
zdało passed	4185	2622	2350	2461
Mężczyźni: Males:				
przystąpiło took	4148	2888	2670	2865
zdało passed	3368	2188	1957	2022

W roku szkolnym 2019/20 odnotowano 7169 absolwentów szkół ponadpodstawowych, wśród których największą grupę stanowili absolwenci techników (43,3%) i liceów ogólnokształcących (38,7%), a udział absolwentów branżowych szkół I stopnia wyniósł 16,3%. Absolwenci szkół specjalnych przysposabiających do pracy i ogólnokształcących szkół artystycznych stanowili odpowiednio: 0,7% i 1,0% ogólnej liczby absolwentów.

Wykres 25. Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2020/21
Chart 25. Students of post-primary schools by types of schools in the 2020/21 school year

a,b łącznie: a – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a,b Including: a – special job-training schools, b – general art schools leading to professional certification.

W województwie opolskim w roku szkolnym 2020/21 było 45 branżowych szkół I stopnia oraz 21 szkół specjalnych przysposabiających do pracy. Ich liczba w porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20 odpowiednio: zmniejszyła się o 4,3% i pozostała bez zmian. Do szkół branżowych I stopnia (łącznie ze szkołami przysposabiającymi do pracy) uczęszczało 5943 uczniów, z tego 90,2% uczyło się w szkołach ogólnodostępnych, a 9,8% w szkołach specjalnych. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym wystąpił wzrost liczby uczniów ogółem o 0,6%, w tym w szkołach ogólnodostępnych – o 0,5%, a w specjalnych – o 0,9%. W czerwcu 2020 r. naukę w branżowych szkołach I stopnia ukończyło 1217 absolwentów, z tego 93,2% to absolwenci szkół ogólnodostępnych, a 6,8% – szkół specjalnych. W porównaniu z poprzednim rokiem wystąpił spadek liczby absolwentów ogółem o 12,8%, w tym w szkołach ogólnodostępnych o 9,1%, a w specjalnych o 43,5%.

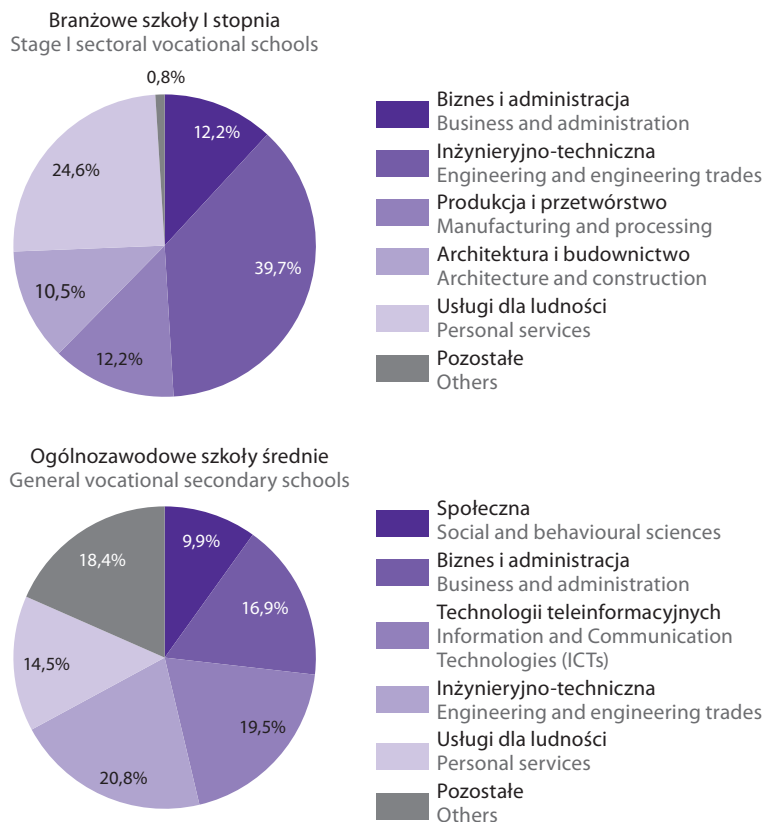
Od roku szkolnego 2020/21 funkcjonują 4 branżowe szkoły II stopnia przeznaczone dla absolwentów branżowych szkół I stopnia. Kształciło się w nich 76 uczniów.

W roku szkolnym 2020/21 działało 45 liceów ogólnokształcących dla młodzieży. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym odnotowano spadek liczby tych szkół o 2,2%. W liceach ogólnokształcących kształciły się 11382 osoby (spadek w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym o 2,5%). W roku szkolnym 2020/21 na 1 liceum ogólnokształcące (bez szkół specjalnych) przypadało średnio 264 uczniów podobnie jak w poprzednim roku szkolnym, natomiast na 1 oddział – 25 uczniów (bez zmian w porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20). W czerwcu 2020 r. naukę w liceach ogólnokształcących ukończyło 2772 absolwentów (tj. mniej o 2,8% niż rok wcześniej).

W województwie opolskim w roku szkolnym 2020/21 działało 55 techników (łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym ich liczba nie zmieniła się. Do tej grupy szkół w roku szkolnym 2020/21 uczęszczało łącznie 16811 uczniów, z tego 98,0% uczyło się w technikach, a 2,0% w szkołach artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym nastąpił spadek liczby uczniów ogółem o 1,7%, w tym w technikach o 1,7%, a w szkołach artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe o 0,9%. W roku szkolnym 2020/21 na 1 technikum (bez szkół specjalnych) w województwie opolskim przypadało średnio 311 uczniów, natomiast na 1 oddział – 25 uczniów. Liczba absolwentów techników w czerwcu 2020 r. wyniosła 3180 i zwiększyła się o 2,9% w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 26. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2019/20

Chart 26. Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education^a in the 2019/20 school year

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

W roku szkolnym 2019/20 najwięcej absolwentów branżowych szkół I stopnia (bez szkół specjalnych przysposabiających do pracy) ukończyło naukę w zawodach z podgrupy inżynieryjno-technicznej (39,7% ogółu uczniów) oraz usług dla ludności (24,6%). Absolwenci techników natomiast najczęściej kończyli naukę na kierunkach z podgrupy inżynieryjno-technicznej (20,8% ogółu uczniów), technologii teleinformatycznych (19,5%) oraz biznesu i administracji (16,9%).

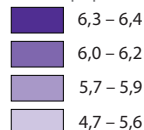
W roku szkolnym 2020/21 w województwie opolskim było 46 szkół policealnych i ich liczba w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zmniejszyła się o 11,5%. Szkoły policealne kształciły 4846 osób, tj. więcej o 0,9% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. W czerwcu 2020 r. naukę w szkołach policealnych ukończyło 1251 osób, tj. więcej o 2,2% w porównaniu z czerwcem 2019 r. Najliczniejszą grupę stanowili absolwenci z podgrupy: medycznej (34,1% ogółu absolwentów), biznesu i administracji (13,3%) oraz higieny i bezpieczeństwa pracy (11,1%).

W roku akademickim 2020/21 na terenie województwa opolskiego miało siedzibę 5 uczelni, tj. mniej o 16,7% niż rok wcześniej, na których uczyło się 18398 osób (o 0,6% mniej). We wszystkich uczelniach działających na terenie województwa (łącznie z oddziałami uczelni z siedzibą poza województwem) kształciło się łącznie 21328 studentów, tj. o 0,4% więcej niż w roku akademickim 2019/20.

Spośród 5 uczelni województwa opolskiego 3 to uczelnie publiczne, dlatego większość wśród ogółu studiujących (89,2%) stanowili studenci uczelni publicznych (w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim spadek o 0,7 p. proc.). W uczelniach publicznych dominującą formą kształcenia były studia stacjonarne, na których uczyło się 78,8% studentów (w 2019/20 – 78,6%), podobnie jak w niepublicznych uczelniach – 50,2% studentów (w 2019/20 – 45,3%).

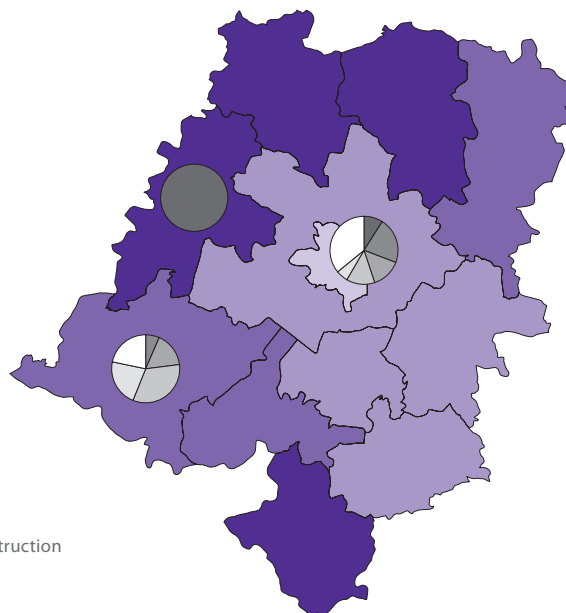
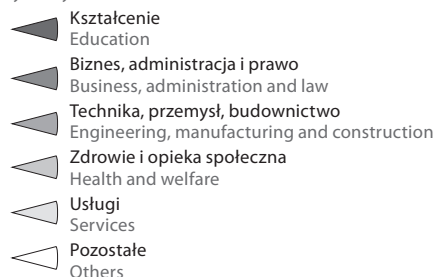
Mapa 23. Szkolnictwo wyższe
Map 23. Higher education

Udział osób w wieku 19–24 lata w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. w %
Share of persons aged 19–24 in total population in 2020 in %

Województwo = 5,9
Voivodship

Studenci uczelni w miejscowościach akademickich w roku akademickim 2020/21 według grup kierunków studiów^a w %
Students of higher education institutions in academic towns in the 2020/21 academic year by broad fields of education^a in %

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

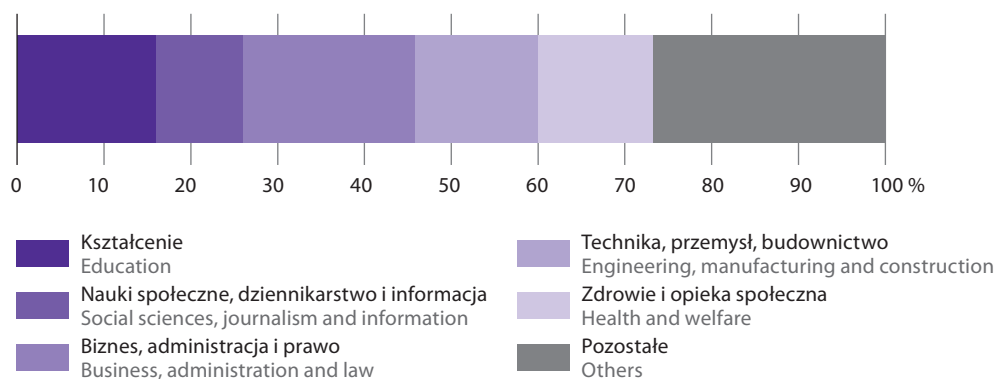
a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

W roku akademickim 2020/21 największa część studentów (61,8%) podjęła studia pierwszego stopnia (inżynierskie i licencjackie). Na studiach drugiego stopnia kształciło się 23,0% osób, a magisterskich jednolitych – 15,1%. W porównaniu z rokiem akademickim 2019/20 w ogólnej liczbie studiujących zmniejszył się udział osób na studiach pierwszego stopnia o 2,4 p. proc., a zwiększył się na studiach magisterskich jednolitych o 2,2 p. proc. oraz drugiego stopnia o 0,1 p. proc. Spośród wszystkich studentów najwięcej – 38,8% kształciło się na studiach pierwszego stopnia na poziomie licencjackim (w roku akademickim 2019/20 – 40,1%).

W roku akademickim 2019/20 odnotowano 4412 absolwentów, z tego 89,1% to osoby uzyskujące dyplomy uczelni publicznych. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba absolwentów spadła o 15,5%. Ponad połowa wszystkich absolwentów (56,3% ogółu) ukończyła studia pierwszego stopnia, z czego 29,8% z tytułem inżyniera, a 70,2% z tytułem licencjata. Studia magisterskie jednolite ukończyło 5,0% wszystkich kończących studia, a studia drugiego stopnia ukończyło 38,7%.

Najwięcej osób w roku akademickim 2020/21 kształciło się na kierunkach z grup: biznes, administracja i prawo (20,1%), zdrowie i opieka społeczna (15,2%) oraz technika, przemysł i budownictwo (14,2%). Najmniej studentów studiowało na kierunkach z grup: rolnictwo (0,6%), indywidualne studia międzyobszarowe (1,8%) oraz nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka (3,0%). W porównaniu z rokiem akademickim 2019/20 można zauważyć spadek odsetka studiujących na kierunkach z grup: kształcenie (o 1,3 p. proc.) oraz technika, przemysł i budownictwo (o 0,9 p. proc.). Wzrost natomiast zanotowano m.in. w przypadku zdrowia i opieki społecznej (o 1,3 p. proc.) oraz indywidualnych studiów międzyobszarowych (o 0,4 p. proc.).

Wykres 27. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia^a w roku akademickim 2019/20
Chart 27. Graduates of higher education institutions by broad fields of education^a in the 2019/20 academic year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

Wśród osób które ukończyły uczelnie w 2020 r., największy odsetek stanowili absolwenci kierunków związanych z: biznesem, administracją i prawem (19,8%), kształceniem (16,0%) oraz techniką, przemysłem i budownictwem (14,1%).

W roku szkolnym 2020/21 w województwie opolskim funkcjonowało 41 szkół dla dorosłych, wśród których przeważały licea ogólnokształcące – 90,2%. Pozostałymi szkołami dla dorosłych były szkoły podstawowe. W relacji do roku szkolnego 2019/20 liczba szkół dla dorosłych zmniejszyła się o 10,9%. Naukę w szkołach dla dorosłych kontynuowało łącznie 3389 uczniów, tj. o 9,7% mniej niż przed rokiem. Do szkół podstawowych dla dorosłych uczęszczało 103 uczniów. W liceach ogólnokształcących uczyło się 3286 uczniów (97,0% ogólnej liczby uczniów szkół dla dorosłych). Szkoły dla dorosłych w roku szkolnym 2019/20 ukończyło 1179 osób, tj. o 5,1% mniej niż rok wcześniej. Zdecydowaną najliczniejszą grupę absolwentów tworzyli kończący edukację w liceach ogólnokształcących (96,6% ogółu).

W 2020 r. według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), 2,7% osób w wieku 25–64 lata (o 1,0 p. proc. mniej od średniej krajowej) deklaroowało uczestnictwo w edukacji obejmującej uczenie się formalne (szkoła i studia wyższe) i kształcenie pozaformalne (różnego rodzaju kursy i szkolenia). Wskaźnik ten w porównaniu z 2019 r. zmniejszył się o 0,4 p. proc. (w kraju – o 1,1 p. proc.).

Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie z budżetu jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r. wyniosły w województwie opolskim 2081,0 mln zł, co stanowiło 30,0% ogółu wydatków jednostek samorządu terytorialnego (w 2019 r. – 29,6%). W skali roku wydatki na oświatę i wychowanie ogółem zwiększyły się o 3,9%. W 2020 r. na oświatę i wychowanie ogółem samorzady gminne przeznaczyły 1306,5 mln zł (tj. o 2,3% więcej niż w 2019 r.), samorzady powiatów – 376,6 mln zł (więcej o 7,7%), samorząd miasta na prawach powiatu – 353,7 mln zł (więcej o 5,4%), a samorząd województwa – 44,2 mln zł (więcej o 6,4%). W 2020 r. samorzady gminne środki na oświatę i wychowanie (dział 801) w kwocie 1269,0 mln zł przeznaczyły głównie na funkcjonowanie: szkół podstawowych – 60,1% oraz przedszkoli – 23,5%. Z kolei miasto na prawach powiatu środki na oświatę i wychowanie (325,9 mln zł) wydatkowało głównie na: szkoły podstawowe – 33,0%, przedszkola – 19,4% oraz licea ogólnokształcące – 13,4%.

Zasoby pracy

Labour resources

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzonego w 4 kwartale 2021 r. w województwie opolskim wskazują na poprawę wskaźników rynku pracy w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. Zwiększyła się liczba osób aktywnych zawodowo, jak również wzrosła wartość współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia.

Według stanu na koniec 2020 r. w województwie opolskim odnotowano większą liczbę pracujących w relacji do 2010 r. Największą dynamikę wzrostu odnotowano w przypadku pracujących w przemyśle i budownictwie oraz w pozostałych usługach.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego na koniec 2021 r. była mniejsza niż na koniec 2010 r. Bilans bezrobotnych kształtował się korzystnie, odnotowano mniejszą liczbę nowo rejestrujących się bezrobotnych niż osób wyłączonych z ewidencji.

W 4 kwartale 2021 r. w województwie opolskim liczba ludności w grupie wieku 15–89 lat wynosiła 715 tys., tj. mniej o 3,5% niż w analogicznym okresie 2010 r. Liczba aktywnych zawodowo wynosiła 413 tys., a ich udział kształtował się na poziomie 57,8% ogólnej liczby ludności w wieku 15–89 lat. Ich liczba w 4 kwartale 2021 r. zwiększyła się o 6,7% w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie 2010 r. Wzrost liczby aktywnych zawodowo w porównaniu z 4 kwartałem 2010 r. zaobserwowano zarówno wśród kobiet (o 8,9%), jak i mężczyzn (o 5,0%).

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL

Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 years in the 4th quarter by the LFS

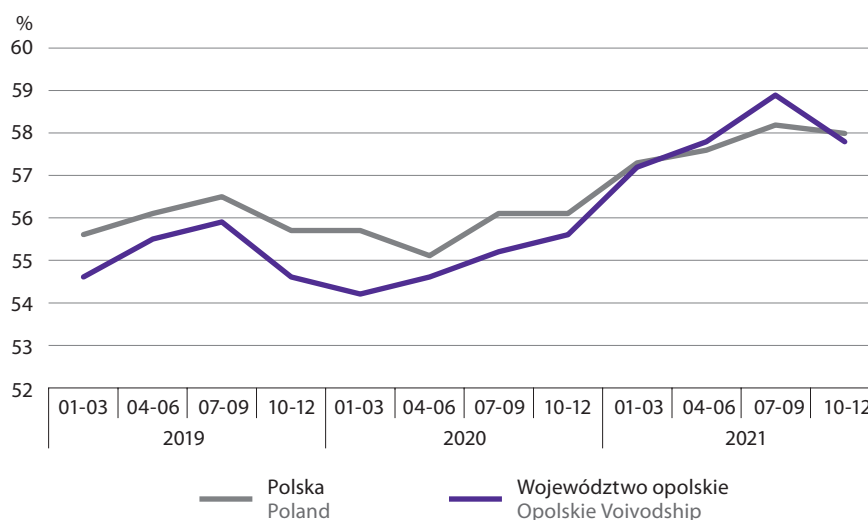
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	387	433	404	413	17278
pracujący employed persons	351	410	393	404	16780
bezrobotni unemployed persons	35	24	11	.	497
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	354	364	322	303	12529

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL (dok.)
 Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 years in the 4th quarter by the LFS (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	52,2	54,3	55,6	57,8	58,0
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	47,4	51,4	54,1	56,5	56,3
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	9,0	5,5	2,7	.	2,9

Współczynnik aktywności zawodowej w województwie opolskim w 4 kwartale 2021 r. ukształtował się na poziomie 57,8% (jego wartość dla kraju wynosiła 58,0%). Pod względem wartości tego współczynnika województwo opolskie uplasowało się na 5 miejscu w kraju. Najwyższy poziom aktywności zawodowej odnotowano w województwie mazowieckim (61,7%), a najniższy w podkarpackim (53,4%). W województwie opolskim w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej i opisujący ją współczynnik zwiększył się o 5,6 p. proc. (w kraju – o 4,3 p. proc.).

Wykres 28. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
 Chart 28. Activity rate by quarters

Wyższy poziom aktywności zawodowej w 4 kwartale 2021 r. odnotowano w przypadku mężczyzn niż kobiet (66,8% wobec 49,5%). W odniesieniu do miejsca zamieszkania wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej obserwowano na wsi niż w miastach (59,6% wobec 56,2%).

Rozpatrując poziom wykształcenia i wiek odnotowano zróżnicowany stopień aktywności ekonomicznej. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej w 4 kwartale 2021 r. wystąpił w przypadku osób z wykształceniem wyższym (78,7%), a najniższy dla osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (17,0%). Z analizy współczynnika według grup wieku wynika, że najwyższą wartość przyjmował on dla osób w grupie wieku 35–44 lata (93,4%), a najniższą dla osób w wieku 55–89 lat (27,7%).

Zbiorowość pracujących w grupie wieku 15–89 lat w 4 kwartale 2021 r. liczyła 404 tys. i zwiększyła się o 53 tys. osób, tj. o 15,1% w porównaniu z 4 kwartałem 2010 r. Było to wynikiem wzrostu zarówno liczby pracujących kobiet (o 18,4%), jak i mężczyzn (o 12,5%). W analizowanym okresie 2021 r. w populacji pracujących mniejszy udział (44,6%) miały kobiety.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w 4 kwartale 2021 r. najmniejszym udziałem w omawianej zbiorowości charakteryzowały się osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15–24 lata (5,2%) oraz 55–89 lat (19,8%). Największy udział wśród ogólnej liczby pracujących dotyczył osób z grupy wieku 35–44 lata (27,5%), natomiast odsetki pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek były zbliżone i wynosiły: 24,0% dla osób z grupy wieku 25–34 lata oraz 23,5% dla osób z grupy wieku 45–54 lata.

Wśród pracujących w 4 kwartale 2021 r. dominowały osoby z wykształceniem wyższym oraz policealnym i średnim zawodowym (po 117 tys.) i ich udział wynosił po 29,0%. Kolejną grupą pod względem liczebności wśród pracujących (115 tys.) były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, które stanowiły 28,5% ogólnej liczby pracujących. Z kolei najmniej liczna grupa na rynku pracy (18 tys., tj. 4,5%) to osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym.

W strukturze pracujących według statusu zatrudnienia największy udział dotyczył osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, czyli pracowników najemnych. W 4 kwartale 2021 r. stanowili oni 78,5% wszystkich pracujących i liczyli 318 tys. osób. Większość z nich (75,2%) zatrudniona była w sektorze prywatnym. Liczba osób pracujących, posiadających umowę o pracę na czas nieokreślony wynosiła 271 tys. (85,2% ogólnej liczby pracowników najemnych). Udział pracodawców i pracujących na własny rachunek w ogólnej liczbie pracujących w 4 kwartale 2021 r. kształtował się na poziomie 19,5%, a ich liczba wynosiła 79 tys. osób.

W strukturze pracujących według zawodów w 4 kwartale 2021 r. najliczniejszą grupą wśród mężczyzn byli robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, którzy stanowili 29,4%. Znaczący udział wśród mężczyzn miała również grupa operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 15,4%. Wśród kobiet przeważały dwie grupy zawodów: specjaliści – 24,6% oraz pracownicy usług i sprzedawcy – 21,2%.

Osoby, które w badanym tygodniu przepracowały 40 godzin i więcej stanowiły w 4 kwartale 2021 r. największy odsetek pracujących (70,8%). Wśród nich przeważali mężczyźni (59,8%) oraz mieszkańcy miast (53,1%). Udział pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy kształtował się na poziomie 11,1% dla grupy osób, które przepracowały od 30 do 39 godzin w tygodniu oraz 4,7% dla grupy od 20 do 29 godzin. Mniej niż 20 godzin tygodniowo przepracowało 2,7% badanych osób.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie opolskim w analizowanym kwartale wynosił 56,5% (w kraju – 56,3%), co uplasowało województwo opolskie na 5 miejscu w kraju. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (60,3%), a najniższą w podkarpackim (51,6%). W odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. wskaźnik zatrudnienia w województwie opolskim wzrósł o 9,1 p. proc. (w kraju – o 7,8 p. proc.). Obserwowany w 4 kwartale 2021 r. wzrost wskaźnika w relacji do 2010 r. dotyczył zarówno kobiet, jak i mężczyzn (odpowiednio: o 9,3 p. proc. i o 8,8 p. proc.). W województwie w 4 kwartale 2021 r. wskaźnik zatrudnienia dla mężczyzn kształtował się na wyraźnie wyższym poziomie niż dla kobiet (65,6% wobec 48,4%).

Najwyższy poziom zatrudnienia wystąpił w grupie wieku 35–44 lata (91,0%), a najniższy wśród osób w wieku 15–24 lata (26,6%). Pod względem poziomu wykształcenia najwyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród osób legitymujących się wykształceniem wyższym (78,0%), a najniższy dla osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym (16,1%).

Zbiorowość biernych zawodowo w wieku 15–89 lata w 4 kwartale 2021 r. liczyła 303 tys. osób i stanowiła 42,4% ogólnej liczby mieszkańców województwa w omawianej grupie wieku. Analogiczny odsetek dla kraju wynosił 42,0%. W stosunku do 4 kwartału 2010 r. liczba biernych zawodowo w województwie opolskim zmniejszyła się o 14,4% (w kraju – o 12,4%). W strukturze osób biernych zawodowo w województwie opolskim w 4 kwartale 2021 r. przeważały kobiety (62,3%) oraz mieszkańcy miast (55,8%).

Najliczniejszą grupę osób wśród biernych zawodowo w grupie wieku 15–74 lata (dla tej grupy ustalono przyczynę bierności) w 4 kwartale 2021 r. stanowiły osoby pozostające na emeryturze (135 tys., tj. 55,1%). Drugą pod względem liczebności grupą wśród biernych zawodowo w grupie wieku 15–74 lata były osoby uczące się i uzupełniające kwalifikacje (53 tys.), których odsetek kształtował się na poziomie 21,6%. Osoby bierne zawodowo z powodu choroby lub niepełnosprawności stanowiły 9,0%, a jako przyczynę bierności zawodowej „obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu” wskazało 6,9% omawianej zbiorowości.

W rezultacie zmian zachodzących w województwie opolskim w obszarze aktywności ekonomicznej ludności obciążenie pracujących osobami niepracującymi zmniejszyło się w relacji do 2010 r. W 4 kwartale 2021 r. w województwie opolskim na 1000 pracujących przypadały 772 osoby bezrobotne i bierne zawodowo. W analogicznym okresie 2010 r. obciążenie to wynosiło 1108. W porównaniu z krajem, w województwie opolskim liczba osób pozostających bez pracy na 1000 pracujących była niższa w 4 kwartale 2021 r., natomiast w analogicznym okresie 2010 r. była wyższa.

W województwie opolskim na koniec 2020 r. odnotowano 335,6 tys. osób pracujących według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego). Ich liczba w relacji do 2010 r. zwiększyła się w województwie o 7,9% wobec 13,8% przeciętnie w kraju, natomiast w skali roku zmniejszyła się o 1,0% w województwie i o 0,6% w kraju. W porównaniu z 2010 r. wzrost liczby pracujących odnotowano we wszystkich województwach, od najwyższego 21,0% w mazowieckim do najniższego 5,0% w świętokrzyskim. W relacji do roku poprzedniego w większości województw wystąpił spadek liczby pracujących, największy w lubuskim (o 2,2%), a najmniejszy w wielkopolskim (o 0,3%). Jedynie w dwóch województwach, tj. dolnośląskim i małopolskim odnotowano wzrost liczby pracujących (odpowiednio: o 0,3% i o 0,1%).

Zdecydowaną większość pracujących w województwie opolskim skupiał sektor prywatny (78,7% wobec 73,1% w 2010 r.). Wśród ogólnej liczby pracujących oraz w sektorze prywatnym przeważali mężczyźni, a ich odsetek kształtował się na poziomie odpowiednio: 54,0% i 60,1%. Kobiety dominowały natomiast w sektorze publicznym (68,5%).

Na 1000 ludności w województwie opolskim w 2020 r. przypadały 344 osoby pracujące wobec 306 w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 410 i 358). Pod względem wysokości tego wskaźnika województwo opolskie uplasowało się na 13 miejscu w kraju. Najwyższy poziom wskaźnika wystąpił w województwie mazowieckim (497 osób pracujących na 1000 ludności), a najniższy w warmińsko-mazurskim (319). Zróżnicowanie wartości tego wskaźnika widoczne jest również w podregionach województwa opolskiego. Wyższy jego poziom odnotowano w podregionie opolskim, w którym na 1000 ludności pracowało 377 osób, natomiast w nyskim – 288 osób.

W strukturze pracujących według rodzajów działalności w końcu grudnia 2020 r. najwięcej osób pracowało w przemyśle i budownictwie (32,6%) oraz w pozostałych usługach (28,9%). W tych dwóch rodzajach działalności również najbardziej wzrosła w stosunku do 2010 r. liczba pracujących, w przemyśle i budownictwie o 12,7%, a w pozostałych usługach o 12,0%. W relacji do 2010 r. spadek liczby pracujących odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości o 9,7%, jak również w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie, tj. o 2,7%.

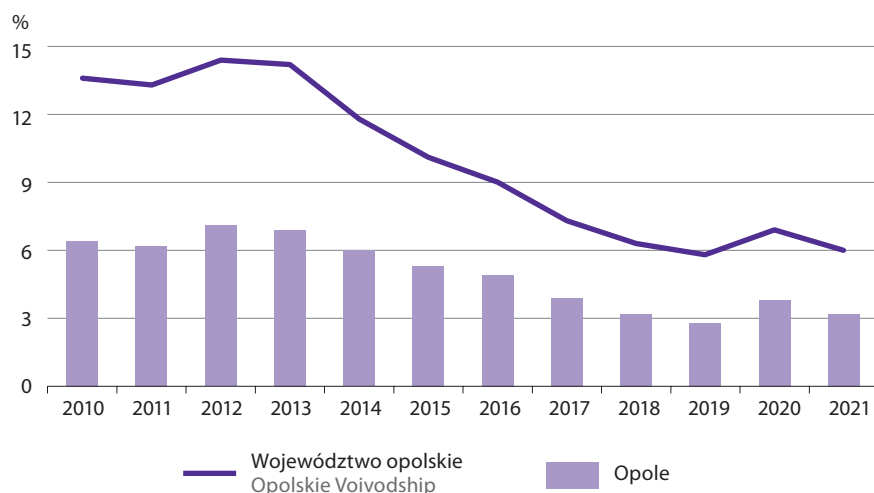
W końcu grudnia 2021 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego wyniosła 21,5 tys. osób i w porównaniu z 2010 r. była niższa o 27,2 tys., tj. o 55,8% (w kraju – o 54,2%). W odniesieniu do 2010 r. we wszystkich województwach nastąpił spadek liczby bezrobotnych, od 69,3% w lubuskim do 44,7% w lubelskim.

W województwie opolskim najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2021 r. było w powiecie nyskim (3,2 tys.), a następnie w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim i m. Opolu (po 2,5 tys.) oraz w powiatach: brzeskim (2,3 tys.) i opolskim (2,1 tys.). Powiaty te skupiały ponad połowę (58,3%) zarejestrowanych bezrobotnych w województwie. W skali roku odnotowano we wszystkich powiatach spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, od 23,1% w powiecie strzeleckim do 0,8% w namysłowskim.

W końcu 2021 r. w województwie opolskim stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 6,0% i była o 7,6 p. proc. niższa niż na koniec 2010 r. Pod względem wysokości stopy bezrobocia województwo opolskie uplasowało się na 9 miejscu w kraju. Najwyższą pozycję zajmowało województwo wielkopolskie ze stopą bezrobocia równą 3,1%, a najniższą warmińsko-mazurskie ze stopą bezrobocia 8,6%. W porównaniu z 2010 r. odnotowano spadek wartości omawianego wskaźnika we wszystkich województwach, największy w warmińsko-mazurskim (o 11,4 p. proc.), a najmniejszy w mazowieckim (o 5,1 p. proc.).

**Wykres 29. Stopa bezrobocia rejestrowanego
Stan w dniu 31 grudnia**

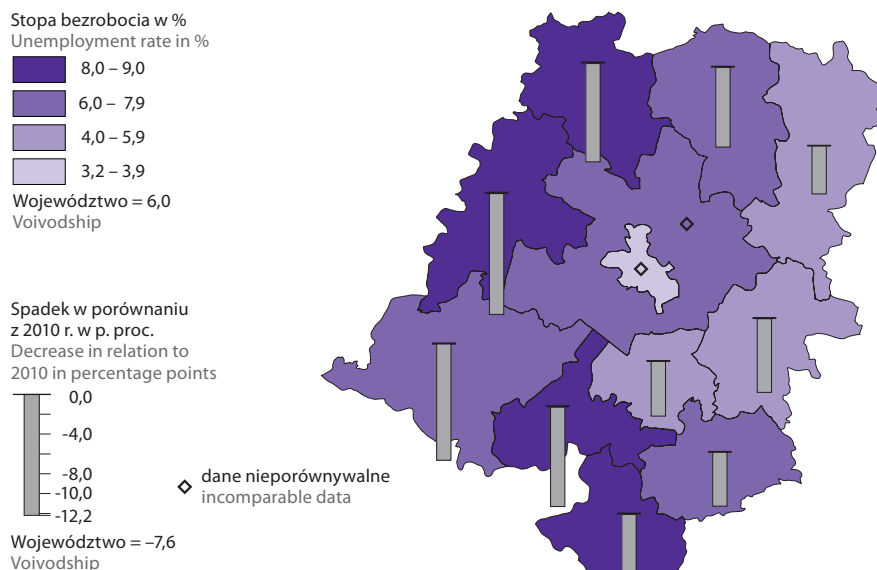
Chart 29. Registered unemployment rate
As of 31 December

W 2021 r. nadal obserwowano duże zróżnicowanie poziomu stopy bezrobocia w poszczególnych powiatach. Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: głubczycki (9,0%), namyśłowski (8,6%) oraz prudnicki (8,5%). Niższa stopa bezrobocia niż średnia w województwie obserwowana była w m. Opolu (3,2%) oraz w trzech powiatach: oleskim (4,0%), strzeleckim (4,2%) i krapkowickim (5,3%). Rozpiętość stopy bezrobocia na koniec grudnia 2021 r. wyniosła 5,8 p. proc.

**Mapa 24. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 24. Registered unemployment rate in 2021
As of 31 December

W końcu grudnia 2021 r. w województwie opolskim wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy stanowiły one 56,7%. Ich liczba była o 52,6% niższa niż w 2010 r., a populacja bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 59,4%.

Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych w końcu grudnia 2021 r. były osoby w wieku 25–34 lata (5,4 tys.) i ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się o 1,5 p. proc. w stosunku do 2010 r. Liczba bezrobotnych w analizowanej grupie w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 58,3%. Najmniej liczną grupą bezrobotnych były osoby w wieku do 24 lat. Ich liczba na koniec 2021 r. wyniosła 2,2 tys., tj. o 79,8% mniej w porównaniu z grudniem 2010 r.

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio: 29,9% i 27,6% ogólnej liczby bezrobotnych). W porównaniu z 2010 r. udział osób z najniższym poziomem wykształcenia zmniejszył się o 1,7 p. proc., a odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym o 1,8 p. proc. W odniesieniu do 2010 r. najbardziej zmniejszyła się, tj. o 58,4% liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Na koniec 2021 r. liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy wyniosła 10,2 tys. i była o 13,0% niższa niż w 2010 r., a o 4,9% wyższa niż przed rokiem. Udział analizowanej grupy wśród ogólnej liczby bezrobotnych w stosunku do 2010 r. zwiększył się o 23,3 p. proc. i na koniec 2021 r. wyniósł 47,3%.

Pod względem kryterium stażu pracy najliczniejszą grupę bezrobotnych w końcu grudnia 2021 r. tworzyły osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat, tj. 26,3% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Liczba bezrobotnych z omawianym stażem pracy zmniejszyła się o 48,7% w stosunku do 2010 r. Najmniej liczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które przepracowały powyżej 30 lat, a ich udział wyniósł 4,1%. W odniesieniu do 2010 r. liczba tych osób zmniejszyła się o 60,0%.

W województwie opolskim większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku i w końcu grudnia 2021 r. było ich 19,0 tys. osób, tj. o 54,6% mniej niż w 2010 r. Udział ich w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec 2021 r. wyniósł 88,3% i był wyższy o 2,5 p. proc. niż w 2010 r. W kraju osoby bez prawa do zasiłku na koniec 2021 r. stanowiły 86,7% wszystkich bezrobotnych.

Na terenie województwa opolskiego utrzymywało się wysokie bezrobocie wśród osób zamieszkałych na wsi. Na koniec 2021 r. ich liczba wyniosła 9,8 tys., tj. 45,3% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w województwie. W porównaniu z 2010 r. liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 55,1%.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych wyodrębniono kategorie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należą do nich m.in. długotrwale bezrobotni, którzy w końcu 2021 r. stanowili 56,8% wszystkich bezrobotnych (w 2010 r. – 44,3%). Na koniec 2021 r. odnotowano 12,2 tys. długotrwale bezrobotnych, ale ich liczba w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 9,4 tys., tj. o 43,4%. Do grupy znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy należą również bezrobotni niepełnosprawni. Na koniec 2021 r. było ich 1,8 tys. i stanowili 8,3% ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu z 2010 r. liczba bezrobotnych niepełnosprawnych zmniejszyła się o 0,7 tys., tj. o 28,0%, a zwiększyła się o 0,2 tys., tj. o 11,7% w stosunku do roku poprzedniego.

W 2021 r. w województwie opolskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 31,2 tys. osób i była mniejsza o 60,5 tys. osób, tj. o 66,0% w stosunku do 2010 r. Większość nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny. Ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zmniejszył się w porównaniu z 2010 r. (o 0,7 p. proc.) i wyniósł 80,5%. Z ewidencji bezrobotnych w województwie

opolskim w 2021 r. skreślono 34,6 tys. osób, tj. mniej niż w 2010 r. (o 55,4 tys., tj. o 61,6%). Główną przyczyną wyrejestrowania było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 20,8 tys. osób (wobec 34,8 tys. w 2010 r. oraz 19,9 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych wynosił 60,2% wobec 38,6% w 2010 r. i 62,9% w 2020 r. W województwie opolskim w 2021 r. bilans bezrobotnych kształtował się korzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowało się o 3,4 tys. osób mniej niż wyłączone z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia kształtowała się na poziomie 90,1% (w 2010 r. – 101,8%), podczas gdy w kraju wskaźnik ten wynosił 88,7% (w 2010 r. – 102,1%).

Powiatowe urzędy pracy w województwie opolskim w 2021 r. miały do dyspozycji 35,3 tys. ofert pracy, tj. o 8,6% mniej w porównaniu z 2010 r., a o 12,9% więcej niż przed rokiem. W końcu grudnia 2021 r. na 1 ofertę pracy przypadało 12 bezrobotnych wobec 46 w 2010 r. oraz 16 przed rokiem.

W marcu 2020 r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. W nawiązaniu do oceny stanu sytuacji epidemicznej wprowadzono rozwiązania zapobiegające i przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się wspomnianego wirusa i zwalczające wywołaną nim chorobę. Działania te odnosiły się także do rynku pracy. Zaistniała sytuacja wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to m.in. otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego. Jedną z takich form jest praca zdalna. W 4 kwartale 2021 r. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej kontynuowano formy czasowego odosobnienia ze względu na podejrzenie zakażenia m.in. w postaci kwarantanny oraz izolacji.

W końcu grudnia 2021 r. udział osób, które pracowały zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną w ogólnej liczbie pracujących objętych badaniem „Popyt na pracę” w województwie opolskim wyniósł 2,9%, tj. mniej o 4,1 p. proc. niż w końcu grudnia 2020 r. (w kraju odpowiednio: 6,9% i 3,9 p. proc.). Skala wykorzystania pracy zdalnej w sektorze publicznym była większa niż w prywatnym (6,4% wobec 1,5%). Wykorzystanie pracy zdalnej różniło się w zależności od wielkości podmiotów. W 4 kwartale 2021 r. odsetek osób świadczących pracę zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną był największy w jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób (4,1%), ale kształtował się na poziomie niższym o 4,1 p. proc. niż w 4 kwartale 2020 r. W jednostkach o liczbie pracujących 50 i więcej osób pracę zdalnie świadczyło 2,9%, tj. mniej o 4,7 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2020 r., natomiast w jednostkach do 9 osób odsetek ten wyniósł 1,1%, czyli o 2,1 p. proc. mniej.

Praca zdalna spowodowana sytuacją epidemiczną była wdrożona przez pracodawców w poszczególnych województwach w różnym stopniu. Najwyższy udział pracy zdalnej w końcu 4 kwartału 2021 r. odnotowano w województwie mazowieckim (14,4%), a najniższy (2,4%) w województwach: świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim. Województwo opolskie pod tym względem uplasowało się na 11 miejscu.

W 4 kwartale 2021 r. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej kontynuowano formy czasowego odosobnienia ze względu na podejrzenie zakażenia m. in. w postaci kwarantanny oraz izolacji. Pracujący, którzy według stanu na 31 grudnia 2021 r. korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją stanowili w województwie opolskim 2,8% ogółu pracujących (w kraju – 2,1%), tj. mniej o 0,6 p. proc. niż rok wcześniej. W sektorze prywatnym takie przypadki wystąpiły w większej skali niż w publicznym (3,0% wobec 2,4%).

Udział pracujących objętych kwarantanną bądź izolacją był zróżnicowany w zależności od wielkości jednostek; największy (3,4%) wystąpił w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób, a najmniejszy (2,6%) w jednostkach z liczbą pracujących 50 i więcej osób. W jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób odsetek ten wyniósł 2,8%.

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

Przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2020 r. w województwie opolskim w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wynosiło 5247,97 zł i było o 40,2% wyższe niż w październiku 2014 r. Połowa zatrudnionych pracowników otrzymała wynagrodzenie brutto do 4519,83 zł, podczas gdy w październiku 2014 r. kwota ta wynosiła 3160,98 zł.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w województwie opolskim w 2020 r. kształtowało się na poziomie 5078,51 zł i było o 61,9% wyższe w odniesieniu do 2010 r. We wszystkich sekcjach odnotowano poprawę warunków płacowych.

W sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. w województwie opolskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, jak również przeciętne wynagrodzenie brutto za godzinę pracy ukształtowało się na poziomie wyższym niż w 2010 r. Czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw zwiększył się w odniesieniu do 2010 r.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w 2021 r. zmniejszyła się w stosunku do 2010 r. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto była wyższa niż w 2010 r., przy czym wyższą dynamiką charakteryzowało się świadczenie wypłacane przez ZUS niż wypłacane rolnikom indywidualnym.

W 2020 r. w województwie opolskim poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych. Odnotowano wzrost (o 53,0%) przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych względem 2010 r. W badaniu z 2020 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych wynosił 14,4% i był niższy w porównaniu z 2010 r.

W województwie opolskim przeciętne wynagrodzenie brutto w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w październiku 2020 r. wynosiło 5247,97 zł i było wyższe o 1505,91 zł, tj. o 40,2% (w kraju – o 39,9%) niż za październik 2014 r. Wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich województwach, przy czym w dziewięciu wynagrodzenia wzrosły więcej niż średnio w kraju. Procentowo największy wzrost wynagrodzeń zanotowano w województwie zachodniopomorskim (o 47,2%), natomiast w pomorskim był on najmniejszy (o 35,3%).

Za październik 2020 r. najwyższe wynagrodzenie (7050,96 zł) odnotowano w województwie mazowieckim, które było o 22,7% wyższe niż przeciętnie dla kraju. Wynagrodzenie wyższe niż średnio w kraju wystąpiło jeszcze w województwie dolnośląskim (o 3,2%). W pozostałych województwach wystąpiło niższe wynagrodzenie niż średnio w kraju, w tym najniższe – w lubelskim i podkarpackim. Różnica między województwami o najwyższej i najniższej wysokości wynagrodzeń wynosiła 2253,66 zł. Województwo opolskie pod względem poziomu wynagrodzenia za październik 2020 r. uplasowało się na 7 pozycji w kraju.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

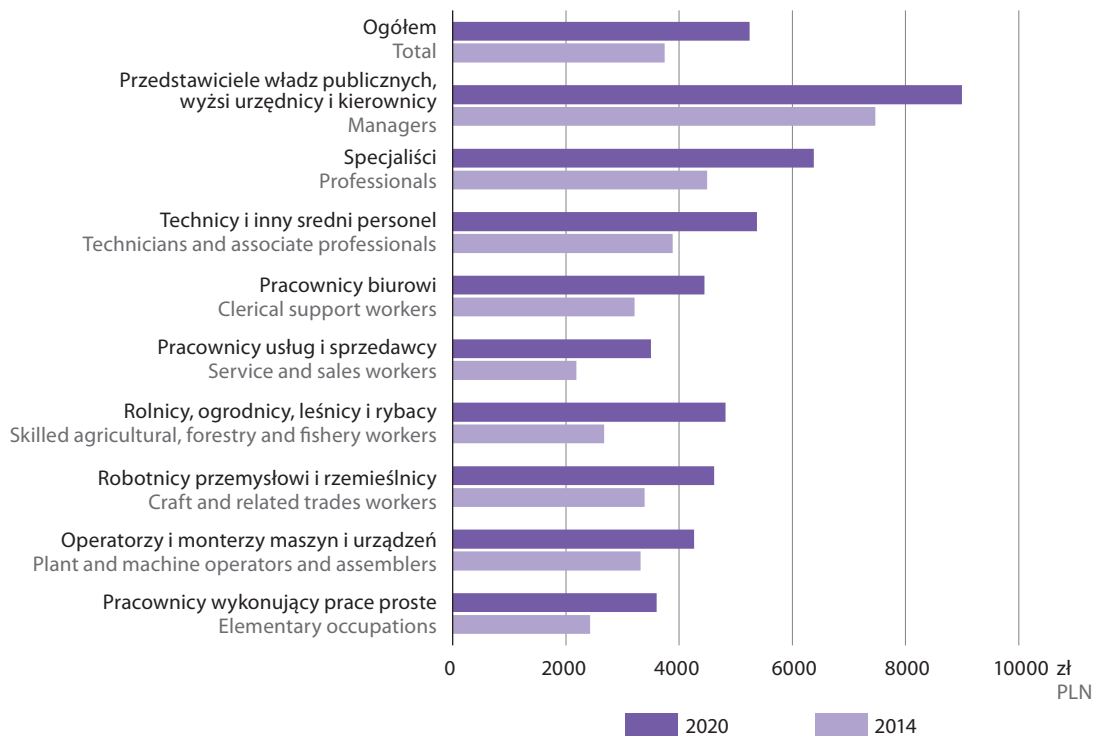
Mężczyźni w województwie opolskim w październiku 2020 r. osiągnęli przeciętne wynagrodzenie o 3,4% (o 176,04 zł) wyższe od średniego w badanych jednostkach, a kobiety – niższe o 3,6% (o 188,49 zł). Oznacza to, że przeciętne wynagrodzenie mężczyzn było o 7,2% (o 364,53 zł) wyższe od przeciętnego wynagrodzenia kobiet.

Pracownicy zatrudnieni w jednostkach sektora publicznego zarabiali przeciętnie więcej niż pracownicy sektora prywatnego. W sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (5782,24 zł) było o 17,0%, tj. o 838,33 zł wyższe niż w prywatnym oraz o 10,2%, czyli o 534,27 zł wyższe od średniego w skali województwa.

Połowa zatrudnionych pracowników w jednostkach o liczbie powyżej 9 pracujących w październiku 2020 r. otrzymała wynagrodzenie brutto do 4519,83 zł (w kraju – 4702,66 zł). W porównaniu z październikiem 2014 r. kwota ta była większa o 1358,85 zł, tj. o 43,0%.

Wykres 30. Wynagrodzenia według zawodów
Chart 30. Wages and salaries by occupations

Analizując wysokość przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto za październik 2020 r. w województwie opolskim można zaobserwować znaczne zróżnicowanie ich poziomu według zawodów. Przeciętne wynagrodzenia powyżej średniej wojewódzkiej otrzymywali pracownicy zatrudnieni w zawodach należących do następujących grup zawodów: przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy oraz specjaliści. Ponadto przeciętnie więcej od średniego wynagrodzenia zarabiali technicy i inny średni personel.

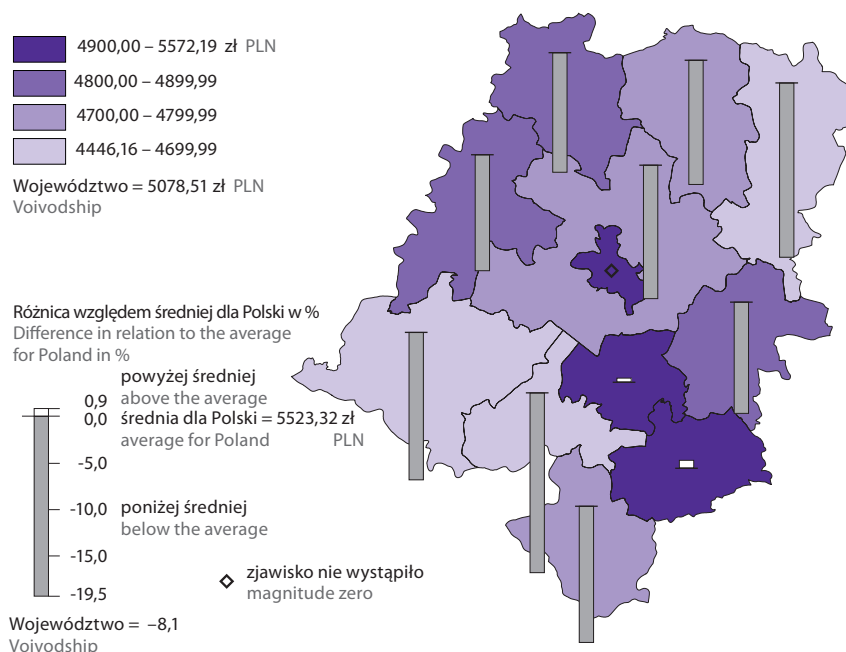
Najwyższe wynagrodzenia wśród ogólnej populacji pracowników otrzymywali przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, 8999,71 zł i było to o 71,5% więcej niż w przeciętnie w województwie (w kraju – o 82,2%). W porównaniu z październikiem 2014 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w tej grupie pracowników wzrosło o 1535,24 zł, tj. o 20,6%. Specjaliści przeciętnie osiągnęli wynagrodzenie 6381,93 zł, tj. o 21,6% wyższe od średniego w województwie (w kraju – o 22,9%). W stosunku do 2014 r. wynagrodzenie specjalistów wzrosło o 1887,02 zł, tj. o 42,0%. Pracownicy zatrudnieni w grupie technicy i inny średni personel za październik 2020 r. otrzymali średnio wynagrodzenia w wysokości 5377,96 zł, tj. o 2,5% więcej niż przeciętnie w województwie (w kraju – mniej o 2,3%). W tej grupie pracowników odnotowano wzrost o 1490,53 zł, tj. o 38,3% wynagrodzenia w porównaniu z październikiem 2014 r.

Przeciętne wynagrodzenia brutto pracowników z pozostałych grup zawodów kształtowały się na poziomie niższym od średniego dla badanej populacji. Najniższe zanotowano w grupie pracowników usług i sprzedawców i wynosiło ono 3503,50 zł, tj. o 33,2% mniej niż średnio w województwie (w kraju – o 36,1%). W porównaniu z październikiem 2014 r. wzrosło o 1319,59 zł, czyli o 60,4%.

W województwie opolskim w 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób osiągnęło poziom 5078,51 zł i było wyższe o 61,9% w odniesieniu do 2010 r. (w kraju – o 60,8%).

W analizowanej zbiorowości rozpiętość wynagrodzeń wahała się od 3195,15 zł w zakwaterowaniu i gastronomii do 6228,33 zł w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych. Wynagrodzenia te stanowiły odpowiednio: 62,9% i 122,6% przeciętnego wynagrodzenia w województwie. Poprawę warunków płacowych względem 2010 r. odnotowano we wszystkich sekcjach działalności gospodarczej. Znaczący wzrost wynagrodzeń odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 77,7%). Najwolniej rosły wynagrodzenia w informacji i komunikacji, w której wystąpił wzrost o 23,8%.

Mapa 25. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2020 r.
Map 25. Average monthly gross wages and salaries^a in 2020

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

W województwie opolskim w 2020 r. nadal utrzymywało się znaczne terytorialne zróżnicowanie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Wynagrodzenia przekraczające wartość przeciętną w województwie odnotowano w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim i krapkowickim oraz m. Opolu. W grupie powiatów, w których wystąpiły najniższe wynagrodzenia znalazły się: prudnicki, oleski, nyski i głubczycki. Najwyższe wynagrodzenia otrzymali pracownicy w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (109,7% przeciętnego wynagrodzenia w województwie), a najniższe wypłacono w powiecie prudnickim (87,5%). Różnica między wynagrodzeniami w tych powiatach wynosiła 1126,03 zł.

W województwie opolskim w 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 5378,28 zł, tj. o 77,1% wyższy niż w 2010 r. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wynosiło 5889,84 zł i było o 71,4% wyższe w porównaniu z 2010 r. We wszystkich województwach wystąpił wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w stosunku do 2010 r., a województwo opolskie uplasowało się na 8 miejscu w kraju. Pierwszą lokatę zajmowało województwo małopolskie ze wzrostem 93,4%. Wzrost wynagrodzenia w porównaniu z 2010 r. odnotowano we wszystkich sekcjach, m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 95,1%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 94,0%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 89,3%).

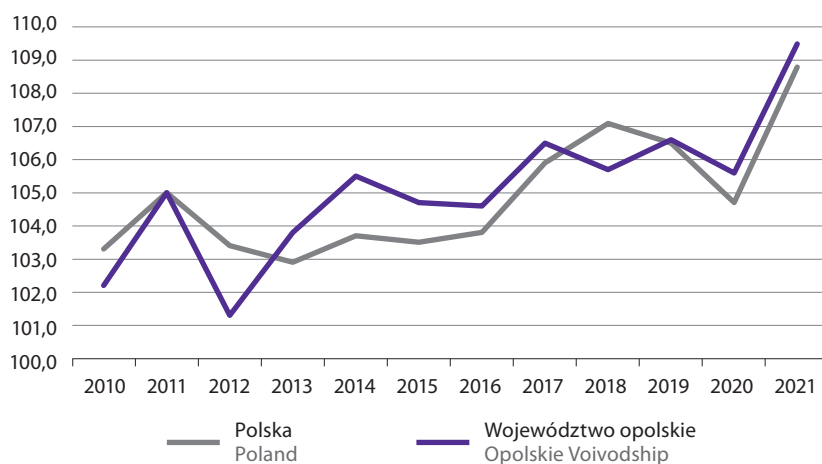
Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
Table 13. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3035,73	3699,85	4910,23	5378,28
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	88,4	89,8	90,7	91,3

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wykres 31. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100

Chart 31. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector
Previous year=100

Wynagrodzenia wyższe od przeciętnego w województwie opolskim w 2021 r. otrzymywali pracownicy w takich sekcjach jak m.in.: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 31,7%), informacja i komunikacja (o 21,4%) oraz górnictwo i wydobywanie (o 16,7%). Przeciętne

miesięczne wynagrodzenie brutto poniżej średniej odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 34,8%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 16,9%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 15,1%).

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w 2021 r. w województwie opolskim przepracowali średnio 185,4 mln godzin (w 2010 r. – 169,6 mln, przed rokiem – 183,8 mln godzin). Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 94,3 mln (50,8% ogólnej liczby przepracowanych godzin w sektorze przedsiębiorstw) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 26,0 mln (14,0%).

W 2021 r. w sektorze przedsiębiorstw średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego wynosił 147 godzin (w 2010 r. – 146).

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto ukształtowało się na poziomie 36,49 zł, tj. o 75,4% wyższym niż w 2010 r. Wzrost odnotowano w przedsiębiorstwach należących do wszystkich sekcji, największy w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 93,3%), przetwórstwie przemysłowym (o 85,0%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 81,7%). Wyższe od przeciętnego wynagrodzenia godzinowego brutto w województwie otrzymywano m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz górnictwie i wydobywaniu (odpowiednio: o 34,7% i o 16,1%). Niższe natomiast odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii oraz administrowaniu i działalności wspierającej (odpowiednio: o 37,0% i o 18,6%).

W województwie opolskim w 2021 r. przeciętna liczba emerytów oraz rencistów wynosiła 209,8 tys. osób i obniżyła się o 5,8 tys. osób, tj. o 2,7% od notowanej w 2010 r. Odsetek świadczeniobiorców ZUS i KRUS z terenu województwa opolskiego w 2021 r. w ogólnej ich zbiorowości w kraju wynosił odpowiednio: 2,4% i 2,0%.

W 2021 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 188,9 tys. osób i ich liczba w odniesieniu do 2010 r. była o 2,2% wyższa, natomiast w stosunku do roku poprzedniego była o 0,2% niższa. W porównaniu z 2010 r. zwiększyła się liczba emerytów o 11,7%. Zmniejszyła się natomiast liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 51,4%), jak również liczba osób pobierających renty rodzinne (o 4,8%). W 2021 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS w województwie opolskim stanowili emeryci (78,4% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (5,0%).

Tablica 14. Świadczenia społeczne
Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	215,6	201,8	211,4	209,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1560,14	1948,36	2354,95	2520,79
w tym emerytura of which retirement pension	1637,13	2035,67	2426,30	2597,36
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1017,25	1245,08	1413,98	1465,88
w tym emerytura of which retirement pension	1043,32	1267,07	1416,46	1463,73

Emerytury i renty rolnicze w 2021 r. pobierało 20,9 tys. osób, tj. o 32,0% mniej niż w 2010 r. Największy spadek (o 33,2%) zaobserwowano w przypadku emerytów, a następnie wśród osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (o 25,5%). Liczba osób otrzymujących renty rodzinne zmniejszyła się o 15,6%. Podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, przeważali emeryci, przy czym ich odsetek wynosił 85,9%. Najniższy udział, tj. 3,4% ogólnej liczby świadczeniobiorców KRUS w województwie opolskim odnotowano wśród osób pobierających renty rodzinne.

W województwie opolskim w 2021 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wynosiła 2520,79 zł i była wyższa o 960,65 zł, tj. o 61,6% w porównaniu z 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 965,64 zł, tj. o 60,8%). Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w województwie opolskim wypłacana przez ZUS była niższa w relacji do analogicznego świadczenia w kraju o 33,80 zł, tj. o 1,3%. Świadczenia wypłacane przez ZUS w województwie opolskim w 2021 r. były wyższe w porównaniu z 2010 r. Przeciętna miesięczna emerytura wynosiła 2597,36 zł i była o 58,7% wyższa niż w 2010 r. Renta z tytułu niezdolności do pracy ukształtowała się na poziomie 2060,38 zł, tj. o 61,3% wyższym niż w 2010 r. Renta rodzinna wynosiła 2298,33 zł i w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 62,2%.

W 2021 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w województwie opolskim wypłacana przez KRUS wynosiła 1465,88 zł i była wyższa o 448,63 zł, tj. o 44,1% w odniesieniu do 2010 r. W kraju przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych ukształtowała się na poziomie 1428,84 zł, tj. wyższym o 474,16 zł (o 49,7%) w porównaniu z 2010 r. Świadczenie emerytalno-rentowe w województwie opolskim wypłacane przez KRUS było wyższe od tego rodzaju świadczenia wypłacanego w kraju o 2,6%. Przeciętna miesięczna emerytura brutto w województwie opolskim wypłacana z KRUS wynosiła 1463,73 zł i była wyższa o 40,3% w porównaniu z 2010 r. Wzrost odnotowano również w przypadku przeciętnej miesięcznej renty z tytułu niezdolności do pracy (o 70,3%) oraz renty rodzinnej (o 90,0%). W 2021 r. przeciętna miesięczna renta brutto z tytułu niezdolności do pracy osiągnęła poziom 1340,05 zł, a renta rodzinna – 1917,72 zł.

Wysokość świadczeń w województwie opolskim w 2021 r. wypłacanych przez ZUS kształtowała się poniżej średniej krajowej, natomiast realizowanych przez KRUS osiągała poziom wyższy niż średnio w kraju. Emerytura wypłacana przez ZUS była niższa niż średnia krajowa o 1,8%, renta z tytułu niezdolności do pracy – o 1,3%, a renta rodzinna – o 2,3%. Wyższe natomiast od średniej krajowej były wypłaty realizowane przez KRUS, tj. emerytura – o 1,9%, renta z tytułu niezdolności do pracy – o 3,2% oraz renta rodzinna – o 3,3%. Pod względem przeciętnej emerytury i renty wypłacanych zarówno z ZUS, jak i KRUS województwo opolskie uplasowało się na 5 miejscu w kraju.

Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych w 2020 r. wykazały, że w województwie opolskim sytuacja materialna gospodarstw poprawiła się. Badaniem budżetów w województwie opolskim w 2020 r. objęto 936 gospodarstw (2,8% ogólnej liczby gospodarstw zbadanych w kraju), reprezentujących poszczególne grupy społeczno-ekonomiczne ludności (gospodarstwa domowe pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł). Przeciętne gospodarstwo domowe liczyło 2,65 osoby (w kraju – 2,61). W relacji do 2010 r. przeciętna liczba osób w gospodarstwie zmniejszyła się o 8,6% (w kraju – o 9,7%).

W województwie opolskim w 2020 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę ukształtował się na poziomie 1711,34 zł, tj. o 53,0% (o 592,81 zł) wyższym w porównaniu z 2010 r. Dochód ten był jednak niższy od średniego notowanego w kraju o 10,8% (o 207,87 zł). W kraju dochód rozporządzalny przeciętnego gospodarstwa domowego w relacji do 2010 r. zwiększył się o 59,8% (o 718,39 zł).

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny
Table 15. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in household	1118,53	1288,74	1687,29	1711,34	1919,21
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1059,67	1233,27	1613,40	1653,76	1874,24

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Na dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego składają się przede wszystkim dochody z pracy najemnej oraz dochody ze świadczeń społecznych. W 2020 r. udział tych dochodów w dochodzie rozporządzalnym ogółem wynosił odpowiednio: 50,9% i 36,2% (w kraju: 53,0% i 32,2%). Udział dochodów z pracy najemnej zmniejszył się o 3,3 p. proc. w porównaniu z 2010 r. i o 0,4 p. proc. w stosunku do 2019 r. Udział dochodów ze świadczeń społecznych zwiększył się o 4,0 p. proc. w relacji do 2010 r., natomiast był mniejszy o 0,7 p. proc. niż w roku poprzednim. W 2020 r. dochody z pracy najemnej były wyższe o 43,8% w porównaniu z 2010 r., natomiast dochody ze świadczeń społecznych wzrosły o 72,1%.

Dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wynosił 1653,76 zł, co oznaczało wzrost o 56,1% (o 594,09 zł) w relacji do 2010 r. Dochód ten był niższy od przeciętnego w kraju o 11,8% (o 220,48 zł).

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne. Transfery społeczne to bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH).

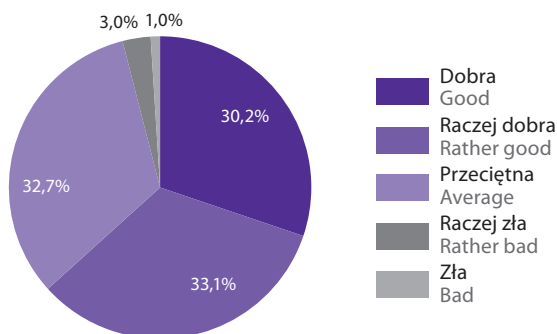
Na podstawie wyników badania EU-SILC oceniono poziom zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych. W badaniu z 2020 r. dla województwa opolskiego wskaźnik ten wynosił 14,4% i był niższy o 0,3 p. proc. w relacji z 2010 r. (w kraju odpowiednio: 14,8% i o 2,8 p. proc.). W badaniu z 2020 r. województwo opolskie pod względem wysokości analizowanego wskaźnika zajmowało 8 miejsce w kraju. Najniższy wskaźnik odnotowano w województwie śląskim (9,5%), a następnie w pomorskim (10,1%) oraz dolnośląskim (11,3%), natomiast najwyższy w lubelskim (24,4%), podlaskim (22,9%) i warmińsko-mazurskim (20,1%). W porównaniu z 2010 r. w większości województw zaobserwowano spadek omawianego wskaźnika, największy wystąpił w województwie lubuskim (o 11,6 p. proc.). Przyrost wskaźnika odnotowano w trzech województwach: podlaskim (o 9,5 p. proc.), warmińsko-mazurskim (o 5,0 p. proc.) oraz mazowieckim (o 0,5 p. proc.).

Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Na podstawie badania EU-SILC określono zróżnicowanie dochodowe gospodarstw domowych. W województwie opolskim współczynnik Giniego dla przeciętnego ekwiwalentnego rocznego dochodu do dyspozycji w badaniu z 2020 r. wyniósł 24,6% i był niższy niż w 2019 r. gdy wyniósł 25,8% (w kraju przyjmował odpowiednio wartości: 27,2% i 28,5%).

W województwie opolskim więcej gospodarstw oceniło swoją sytuację materialną w 2020 r. jako dobrą (30,2% gospodarstw) niż średnio w kraju (25,3%). Odnotowano dalszy wzrost odsetka gospodarstw oceniających swoją sytuację materialną jako raczej dobrą (33,1% wobec 27,9% w 2019 r., przy średniej w kraju 26,4%). Mniej natomiast gospodarstw oceniło swoją sytuację materialną jako przeciętną aniżeli średnio w kraju (32,7% wobec 42,6%). Również mniej było gospodarstw oceniających swoją sytuację materialną jako raczej złą albo złą (4,0% wobec 5,8%).

Wykres 32. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.
Chart 32. Subjective evaluation of material situation of household in 2020

Ponad połowa (63,3%) respondentów z województwa opolskiego oceniła sytuację materialną gospodarstw domowych jako dobrą lub raczej dobrą. Pod tym względem województwo opolskie zajmowało najwyższą lokatę w kraju. Kolejne pozycje zajmowały województwa: lubuskie (57,5%), małopolskie, śląskie oraz mazowieckie (po 56,2%). Województwo opolskie zajmowało 2 miejsce po województwie małopolskim wśród województw, których gospodarstwa domowe w najmniejszym stopniu oceniły swoją sytuację materialną jako złą lub raczej złą (4,0% gospodarstw).

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

Skala wsparcia finansowego udzielonego rodzinom w województwie opolskim w 2020 r. była wyższa niż notowana przed rokiem. Na wypłatę świadczeń wychowawczych przeznaczono więcej środków finansowych niż w 2019 r.

W 2020 r. w województwie opolskim odnotowano mniejszą względem 2019 r. liczbę osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej. Mniejsza była również liczba gospodarstw domowych oraz beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej.

Zdecydowanie w województwie opolskim względem 2019 r. poprawiła się sytuacja w zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3. Powiększyła się baza placówek świadczących tego typu usługi opiekuńcze oraz odnotowano wzrost liczby miejsc w nich dostępnych. Na bardziej korzystnym poziomie ukształtował się również podstawowy miernik opisujący dostęp do miejsc instytucjonalnej opieki nad najmłodszymi, tj. odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w ogólnej liczbie dzieci w wieku 0–3 lata.

Istotnym elementem wsparcia rodzin z dziećmi jest realizowany od kwietnia 2016 r. rządowy program „Rodzina 500+”. W ramach tego programu wprowadzono świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w wieku poniżej 18 lat. Do końca czerwca 2019 r. świadczenie przysługiwało na drugie i kolejne dzieci (do ukończenia 18 roku życia), niezależnie od wysokości dochodu na osobę uzyskiwanego w rodzinie oraz na pierwsze lub jedyne dziecko jeżeli dochód netto na osobę w rodzinie nie przekraczał 800 zł lub 1200 zł w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym. Od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci do 18 roku życia, bez względu na dochód uzyskiwany przez rodzinę.

W województwie opolskim w 2020 r. przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono rodzinom świadczenie wychowawcze wyniosła 134,2 tys., co stanowiło 2,1% ogólnej liczby dzieci w kraju, na które przyznano świadczenie.

Tablica 16. Świadczenia wychowawcze
Table 16. Child-raising benefits

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019	2020
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	477617,6	459816,6	651398,6	863921,3
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit	77198	72159	$\frac{73121^a}{127870}$	134181

a Dane dotyczą okresu: w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia.
a Data concern the period: – in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

W układzie województw przeciętnie co miesiąc najwięcej dzieci, na które przyznawano świadczenie wychowawcze w 2020 r. było w województwie mazowieckim (1034,9 tys.), natomiast najmniej w opolskim. Analiza udzielonych świadczeń wychowawczych w ujęciu gmin województwa opolskiego wykazała, że w 2020 r. najwięcej dzieci, na które rodziny co miesiąc otrzymywały świadczenie wychowawcze odnotowano w m. Opolu (19,6 tys.), natomiast przeciętnie najmniej notowano w gminie Zębowice (0,4 tys.).

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych w 2020 r. ukształtowały się w województwie opolskim na poziomie 863921,3 tys. zł i w skali roku wzrosły o 32,6% (w kraju – o 31,0%).

Dodatkowym wsparciem dla rodzin jest tzw. „Karta Dużej Rodziny”. Jest to program uruchomiony w czerwcu 2014 r. i skierowany do rodzin wielodzietnych, tj. z minimum trójką dzieci poniżej 18 roku życia, poniżej 25 roku życia w przypadku, gdy dzieci uczą się w szkole lub w szkole wyższej lub bez względu na wiek w przypadku, gdy dzieci posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Program oferuje rodzinom szereg zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z usług kulturalno-rozrywkowych oraz transportowych na terenie kraju.

W 2020 r. w województwie opolskim 23,5 tys. rodzin posiadało tę kartę, co w skali roku oznacza wzrost o 16,0% (w kraju – o 14,4%). W układzie powiatów najwięcej rodzin, które posiadało tę kartę w 2020 r. odnotowano w powiecie opolskim (14,3% wszystkich wydanych kart w województwie), natomiast najmniej w głubczyckim (4,4%).

Pomoc społeczna ma na celu wspieranie osób i rodzin, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, takich jak m.in.: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy prowadzenia gospodarstwa domowego. Jest ona realizowana w formie stacjonarnej oraz środowiskowej pomocy społecznej w ramach systemu pomocy społecznej. Środowiskowa pomoc społeczna jest świadczona w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej i może być udzielana w formie pieniężnej w postaci różnego typu zasiłków (m.in.: stałych, okresowych oraz celowych) oraz w formie niepieniężnej (obejmującej m.in.: posiłek, schronienie, ubranie oraz usługi opiekuńcze) lub w obu formach jednocześnie.

W województwie opolskim w 2020 r. decyzją administracyjną 24,2 tys. osób udzielono świadczenia pomocy społecznej (niezależnie od liczby i rodzaju przyznanego świadczenia), a łączna kwota wsparcia ukształtowała się na poziomie 87622,0 tys. zł (z czego 63,3% stanowiła pomoc pieniężna). W stosunku do 2010 r. (podobnie jak w kraju) odnotowano w województwie spadek zarówno liczby uposażonych, jak i kwoty przyznaných świadczeń (odpowiednio: o 43,6% oraz o 4,7%, w kraju analogicznie: o 47,2% oraz o 3,8%).

Tablica 17. Świadczenia pomocy społecznej
Table 17. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	42957	37239	26395	24247
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	91930,0	93701,9	89230,1	87622,0
pomoc pieniężna financial assistance	70180,3	68245,2	57392,5	55506,6
pomoc niepieniężna non-financial assistance	21749,7	25456,7	31837,5	32115,4
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	422	373	268	247

W 2020 r. decyzją administracyjną średnio 247 osobom w przeliczeniu na 10 tys. ludności przyznano świadczenie, natomiast w 2010 r. – 422 (w kraju odpowiednio: 287 oraz 541). W układzie województw w 2020 r. najwyższą wartością wskaźnika osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyróżniało się województwo warmińsko-mazurskie z wynikiem – 490 osób, natomiast najniższą śląskie – 200 osób.

W ramach ogólnej kwoty przyznaných świadczeń, na pomoc w formie pieniężnej w 2020 r. wydatkowano 55506,6 tys. zł, tj. o 20,9% mniej niż w 2010 r. (w kraju – o 15,1%). Najwięcej środków (podobnie jak w kraju) dotyczyło wypłat zasiłków stałych, a ich udział w tej strukturze w 2020 r. wyniósł w województwie 40,5%

(w kraju – 43,1%). Na świadczenia w formie niepieniężnej przeznaczono 32115,4 tys. zł, tj. o 47,7% więcej względem 2010 r. (w kraju – o 28,9%), przy czym najwięcej wydatkowano na usługi opiekuńcze – 47,9% tej kwoty (w kraju – 59,3%).

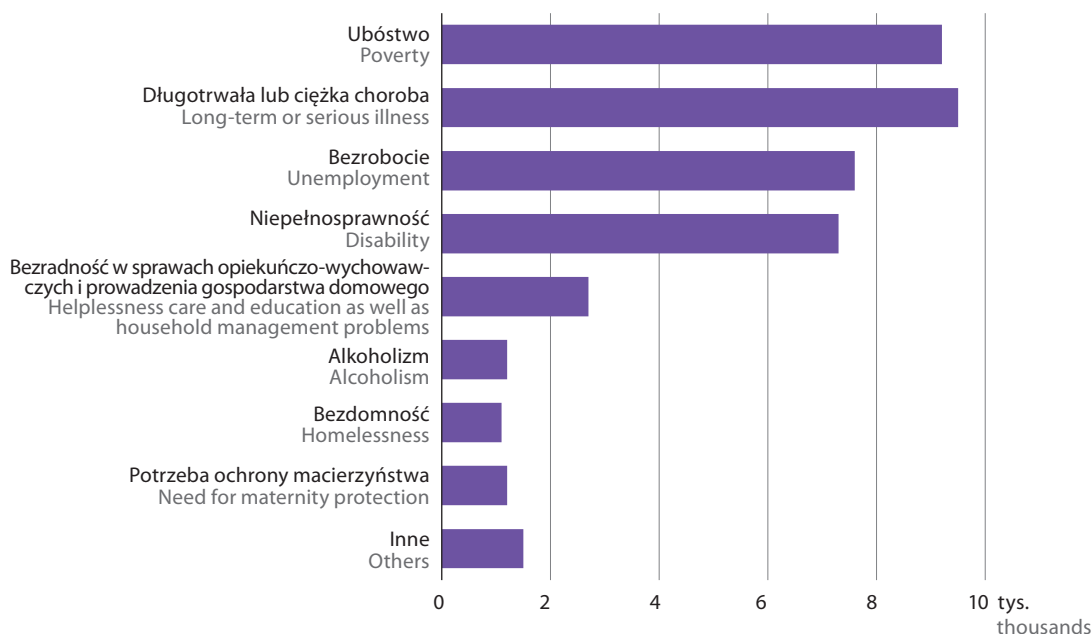
Środowiskowa pomoc społeczna może być udzielona rodzinie jednocześnie z wielu powodów. Najczęstszą przyczyną była długotrwała lub ciężka choroba, z powodu której w 2020 r. w województwie opolskim 9,5 tys. rodzin otrzymało wsparcie finansowe. W kraju natomiast najczęstszą przyczyną wsparcia finansowego rodzin było ubóstwo (399,9 tys. rodzin objętych pomocą).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 2268).

Wykres 33. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie^a w 2020 r.

Chart 33. Reasons for granting social assistance to a family^a in 2020

^a Na podstawie decyzji.
a By virtue of an administrative decision.

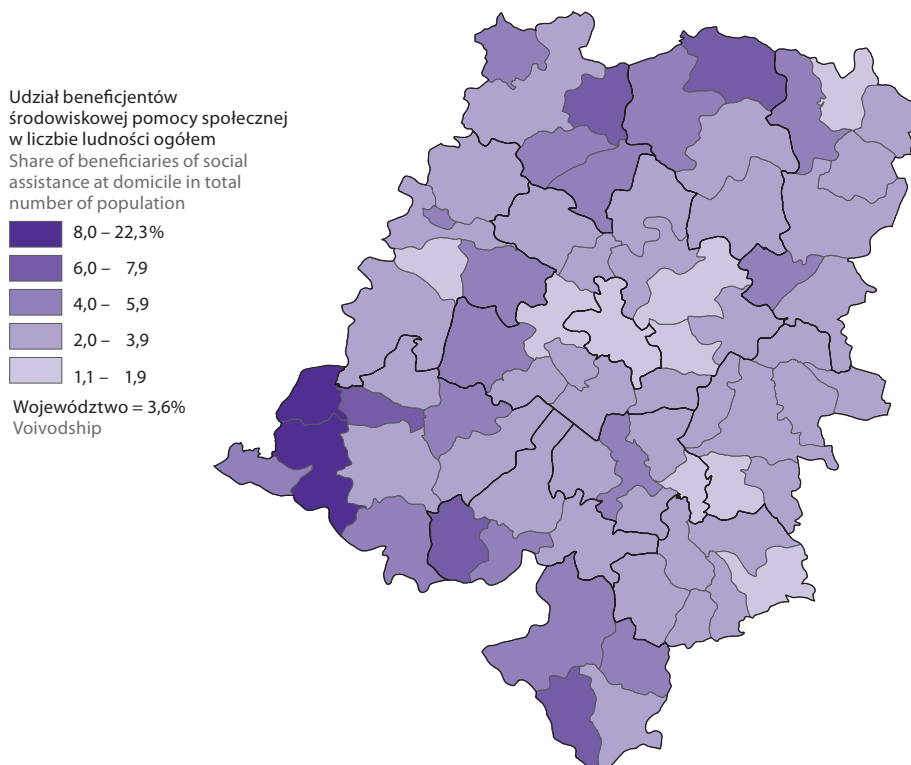
W 2020 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej skorzystało łącznie 18,8 tys. gospodarstw domowych skupiających 35,5 tys. osób. W odniesieniu do 2010 r. w województwie liczba gospodarstw domowych uległa zmniejszeniu o 27,5%, a liczba członków tych gospodarstw o 46,1% (w kraju analogicznie: o 36,6% oraz o 52,4%). W m. Opolu w 2020 r. wsparcie finansowe w postaci świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej otrzymało 1,7 tys. gospodarstw domowych oraz 2,5 tys. osób.

Tablica 18. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
Table 18. Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	25928	24684	20037	18807
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries from social assistance at domicile	65931	56033	39172	35520
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	647	561	398	362

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. ukształtował się w województwie opolskim na poziomie 3,6% (w kraju – 4,1%) i był niższy o 2,9 p. proc. w porównaniu z notowanym w 2010 r. (w kraju – o 4,6 p. proc.). W skali województw w 2020 r. najwyższym udziałem charakteryzowało się województwo warmińsko-mazurskie (7,2%), a najniższym śląskie (2,8%). Wśród gmin województwa opolskiego w 2020 r. najwyższy udział odnotowano w gminie Otmuchów (22,3%), a najniższy w gminie Bierawa (1,1%).

Mapa 26. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r.
Map 26. Scope of use of social assistance at domicile in 2020

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 75). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Na koniec 2020 r. na terenie województwa opolskiego 110 placówek obejmujących: żłobki, oddziały żłobkowe oraz kluby dziecięce świadczyło usługi opiekuńcze nad dziećmi w wieku do lat 3, wśród których placówki publiczne stanowiły 38,2% (w kraju – 23,8%).

Tablica 19. Żłobki i kluby dziecięce

Stan w dniu 31 grudnia

Table 19. Nurseries and children's clubs

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2011	2015	2019	2020
Żłobki Nurseries	17	57	96	99
w tym publiczne of which public	14	25	35	37
Oddziały żłobkowe Nursery sections	9	5	3	4
Kluby dziecięce Children's clubs	1	8	7	7
w tym publiczne of which public	–	–	1	1
Miejsca: Places:				
w żłobkach ^a in nurseries ^a	1341	2834	4910	5171
w klubach dziecięcych in children's clubs	8	112	103	103
Dzieci przebywające (w ciągu roku): Children staying (during the year):				
w żłobkach ^a in nurseries ^a	2047	4204	6945	7000
w klubach dziecięcych in children's clubs	40	157	147	159

a łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a Including nursery sections.

W odniesieniu do 2011 r. liczba placówek oferujących tego typu usługi zwiększyła się w województwie 4-krotnie (w kraju – 7-krotnie). Spośród wszystkich placówek największy przyrost względem 2011 r. dotyczył w województwie klubów dziecięcych, których stan liczebny powiększył się 7-krotnie, natomiast w kraju – żłobków (8-krotnie). Spadek liczby placówek odnotowano w przypadku oddziałów żłobkowych. W relacji do 2011 r. ich baza zarówno w województwie, jak i w kraju uległa zmniejszeniu (odpowiednio: o 55,6% oraz o 85,7%). W m. Opolu w końcu 2020 r. opiekę nad najmłodszymi dziećmi oferowało 26 żłobków.

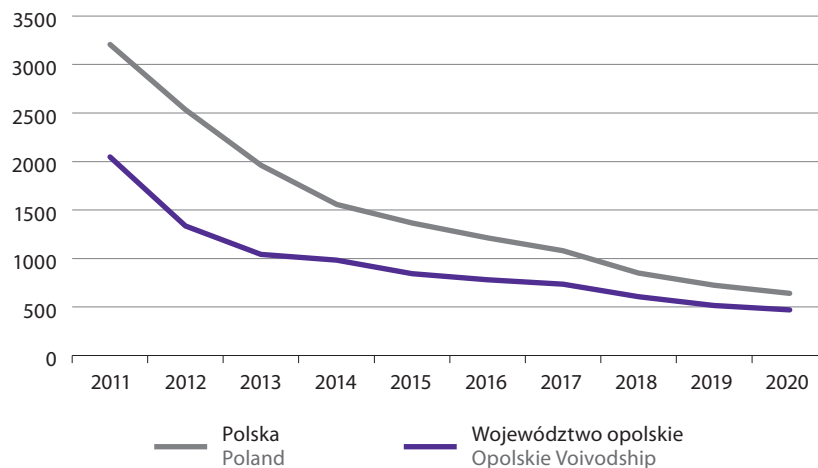
Placówki instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie opolskim na koniec 2020 r. dysponowały łącznie 5,3 tys. miejsc (w tym 5,2 tys. w żłobkach i oddziałach żłobkowych), co w porównaniu z 2011 r. oznacza, podobnie jak w kraju, 4-krotny wzrost. Biorąc pod uwagę typ placówki, największym wzrostem liczby miejsc w stosunku do 2011 r. w województwie, jak i w kraju wyróżniały się kluby dziecięce. Liczba miejsc w tych placówkach wzrosła w województwie 13-krotnie, natomiast w kraju – 7-krotnie. Znacznemu zmniejszeniu w województwie, podobnie jak w kraju, uległa liczba miejsc oferowanych przez oddziały żłobkowe (odpowiednio: o 35,5% oraz o 87,4%). Żłobki zlokalizowane w m. Opolu w 2020 r. oferowały 1,8 tys. miejsc.

W końcu grudnia 2020 r. w placówkach funkcjonujących w województwie opolskim opieką objęto 4,4 tys. dzieci (w tym 4,3 tys. w żłobkach i oddziałach żłobkowych) i w stosunku do 2011 r. ich liczba zwiększyła się 3-krotnie (w kraju – 4-krotnie). W relacji do 2011 r. w największym stopniu, zwiększyła się w województwie, podobnie jak w kraju liczba dzieci uczęszczających do klubów dziecięcych (odpowiednio: 12-krotnie oraz 8-krotnie), natomiast spadek wystąpił wśród liczby dzieci objętych opieką w oddziałach żłobkowych (analogicznie: o 37,5% oraz o 87,7%). W m. Opolu z opieki żłobkowej w końcu 2020 r. skorzystało 1,3 tys. dzieci.

Wskaźnik wyrażany liczbą dzieci w wieku do lat 3 w przeliczeniu na 100 miejsc w żłobkach (łącznie z oddziałami żłobkowymi) i klubach dziecięcych w 2020 r. ukształtował się w województwie na poziomie 470 wobec 2046 w 2011 r. (w kraju analogicznie: 640 oraz 3204). W skali kraju w 2020 r. najbardziej korzystną sytuację pod względem wartości omawianego wskaźnika odnotowano w województwie dolnośląskim (419), natomiast najmniej korzystną w warmińsko-mazurskim (972). Województwo opolskie pod tym względem zajmowało 2 miejsce w kraju. W ujęciu powiatów województwa opolskiego najniższą wartością omawianego miernika cechowało się m. Opole z wynikiem – 222, a najwyższą powiat oleski – 1069.

Wykres 34. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych Stan w dniu 31 grudnia

Chart 34. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

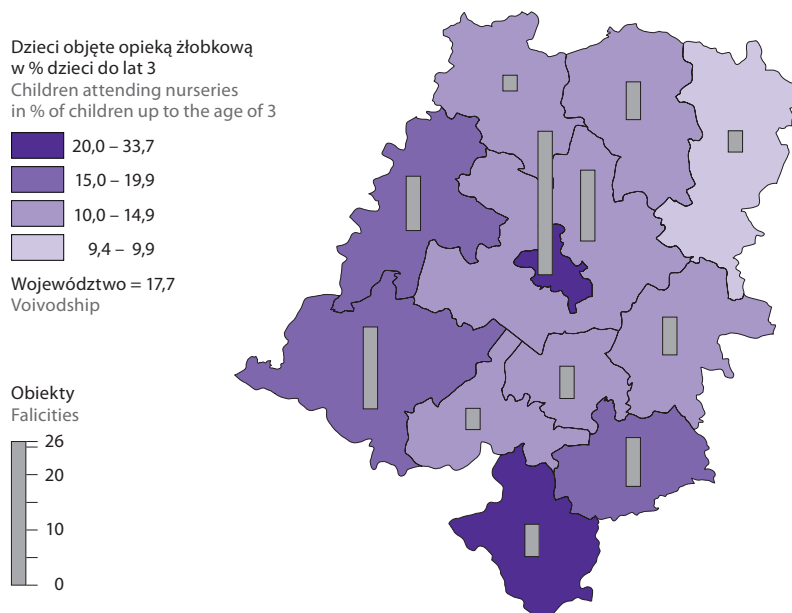
^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
^a Including nursery sections.

Najbardziej liczną grupę wychowanków w placówkach instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 (podobnie jak w kraju) stanowiły dzieci w wieku 2 lat. Na koniec 2020 r. było ich w województwie 2,2 tys., a ich udział wyniósł 50,9% (w kraju – 53,0%) i względem 2011 r. zwiększył się o 3,6 p. proc. (w kraju – o 1,5 p. proc.). Najmniej było dzieci w wieku poniżej roku – 0,1 tys., a odsetek tej grupy na koniec 2020 r. ukształtował się w województwie na poziomie 2,0% (w kraju – 1,7%) i w odniesieniu do 2011 r. uległ zmniejszeniu o 5,5 p. proc. (w kraju – o 4,6 p. proc.). Z opieki korzystały również dzieci w wieku 4 lat i więcej, jednak ich udział był niewielki (0,4%; w kraju – 0,1%).

Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową (łącznie z oddziałami żłobkowymi) w ogólnej liczbie dzieci w wieku 0–3 lata na koniec 2020 r. wyniósł w województwie opolskim 17,7% i był 4-krotnie wyższy niż notowany w 2011 r. (w kraju odpowiednio: 12,8% oraz 4-krotnie). Wśród województw najwyższy odsetek w 2020 r. wystąpił w województwie dolnośląskim (20,0%), a najniższy w świętokrzyskim (9,0%), natomiast województwo opolskie uplasowało się na 2 lokacie. W układzie powiatów odnotowano duże zróżnicowanie wartości omawianego odsetka, który w 2020 r. wahał się od 33,7% w m. Opolu do 9,4% w powiecie oleskim.

**Mapa 27. Żłobki^a i kluby dziecięce w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 27. Nurseries^a and children's clubs in 2020
As of 31 December

a łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Including nursery sections.

W województwie opolskim w 2020 r. w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 przebywało 7,2 tys. dzieci (w tym 7,0 tys. w żłobkach i oddziałach żłobkowych). W porównaniu z 2011 r. ich liczba zwiększyła się w województwie 3-krotnie (w kraju – 4-krotnie). W 2020 r. analogicznie w województwie, jak w kraju przeciętnie 1 dziecko uczęszczało do placówki przez 80 dni, tj. o 8 dni krócej niż w 2011 r. Analizując typ placówki, można zauważyć, że w 2020 r. w województwie najdłużej uczęszczały dzieci do klubu dziecięcego, w przypadku którego przeciętny pobyt wynosił 103 dni (w kraju – 89 dni).

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

Zasoby mieszkaniowe w województwie opolskim według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. wzrosły w porównaniu z 2010 r. Zwiększyła się również przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz przeciętna liczba izb w mieszkaniu, zmniejszyła się natomiast przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie oraz na 1 izbę. W obszarze infrastruktury technicznej na koniec 2020 r. odnotowano wzrost zarówno długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, jak i liczby przyłączy, czego efektem było zwiększenie zagęszczenia tych sieci na obszarze 100 km². Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej przyczynił się do wzrostu odsetka ludności korzystającej z tych sieci.

W województwie opolskim w 2020 r. zasoby mieszkaniowe liczyły 362,3 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 29502,0 tys. m², w których było prawie 1519,3 tys. izb. W porównaniu z 2010 r. przybyło 18,4 tys. mieszkań (wzrost o 5,3%) o powierzchni użytkowej 2190,4 tys. m² (wzrost o 8,0%) i liczbie izb 85,5 tys. (wzrost o 6,0%). Wzrost liczby mieszkań odnotowano zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich. W miastach liczba mieszkań zwiększyła się o 7,9%, natomiast na terenach wiejskich o 1,8%.

W 2020 r. warunki mieszkaniowe w województwie opolskim uległy nieznacznej poprawie w porównaniu z 2010 r. Na koniec grudnia 2020 r. przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie wyniosła 4,19, w tym w miastach 3,72, a na obszarach wiejskich 4,89. Średnia wielkość mieszkania natomiast wyniosła 81,4 m² i wzrosła o 2,0 m² w porównaniu z 2010 r. Mieszkania na obszarach wiejskich były średnio o 32,9 m² większe niż w miastach. W 2020 r. przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 3,4 m² i wyniosła 30,2 m². Wskaźnikiem przedstawiającym gęstość zaludnienia mieszkań jest przeciętna liczba osób przypadająca na 1 izbę. W 2020 r. wskaźnik ten kształtował się na poziomie 0,64 osoby na 1 izbę (w 2010 r. – 0,71), przy czym w miastach był nieznacznie wyższy (0,65 osoby na 1 izbę), a na wsi wyniósł 0,64.

**Tablica 20. Zasoby mieszkaniowe
Stan w dniu 31 grudnia**

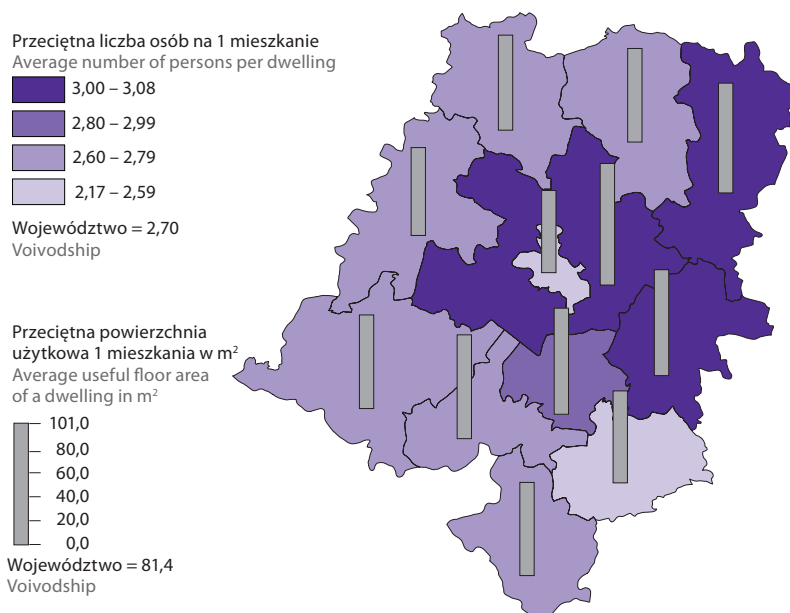
Table 20. Dwelling stocks
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Mieszkania Dwellings	343924	351779	359981	362309
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1000 population	338,1	353,2	366,3	370,9
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	4,17	4,19	4,19	4,19
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	79,4	80,5	81,2	81,4
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,96	2,83	2,73	2,70

Jednym ze wskaźników charakteryzujących warunki mieszkaniowe jest przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie. W 2020 r. w województwie opolskim na 1 mieszkanie przypadało średnio 2,70 osoby (w 2010 r. – 2,96). Na obszarach wiejskich mieszkania były bardziej zaludnione niż na obszarach miejskich. Na terenach wiejskich na 1 mieszkanie przypadało przeciętnie 3,12 osoby, a w miastach 2,41. Najwięcej osób przypadało na 1 mieszkanie w powiecie opolskim (3,08 osoby), nieco mniej w strzeleckim (3,01) oraz oleskim (3,00), najmniej natomiast w m. Opolu (2,17).

**Mapa 28. Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 28. Housing conditions of population in 2020
As of 31 December

Miarą oceny warunków mieszkaniowych jest stopień wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne, takie jak: wodociąg, łazienkę, gaz sieciowy czy centralne ogrzewanie. W 2020 r. w województwie opolskim w wodociąg wyposażonych było 98,3% mieszkań, w ustęp 97,1%, a w łazienkę 93,7%. Instalacja gazowa natomiast podłączona była do 48,5% mieszkań, a centralne ogrzewanie do 82,7%. Wzrastający odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje wskazuje na poprawę warunków mieszkaniowych ludności. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się odsetek mieszkań wyposażonych w gaz z sieci (o 1,6 p. proc.), centralne ogrzewanie (o 1,2 p. proc.), łazienkę (o 0,5 p. proc.), ustęp (o 0,4 p. proc.) oraz wodociąg (o 0,2 p. proc.). Nadal utrzymywały się dysproporcje pomiędzy miastem a wsią w wyposażeniu mieszkań, na korzyść miast. W 2020 r. w miastach w wodociąg wyposażonych było 99,5% mieszkań, w ustęp 98,0%, a w łazienkę 96,4%. Na wsi do wodociągu podłączonych było 96,6% mieszkań, ustęp posiadało 95,7%, a łazienkę 89,7%.

W 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej osiągnęła 7575,9 km (w kraju – 313409,6 km), a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych 172,9 tys. sztuk (w kraju – 5904,9 tys. sztuk). W porównaniu z 2010 r. długość wybudowanej lub przebudowanej sieci wodociągowej zwiększyła się o 11,3%, jednocześnie zaobserwowano wzrost liczby przyłączy do budynków mieszkalnych o 10,4%. W skali kraju odnotowano wzrost zarówno długości sieci wodociągowej, jak i liczby przyłączy w stosunku do 2010 r. odpowiednio: o 14,8% i o 19,4%. Na terenach wiejskich zlokalizowanych było 75,8% długości sieci i 66,8% przyłączy do budynków. W porównaniu z 2010 r. długość sieci wodociągowej na wsi wzrosła o 415,0 km, a liczba przyłączy o 4,4 tys. sztuk. Na terenach miejskich przybyło 351,3 km nowej sieci, a liczba przyłączy wzrosła o 11,8 tys. sztuk.

Wraz z rozwojem infrastruktury wodociągowej następuje systematyczne zagęszczenie sieci na terenie województwa. W 2020 r. wyniosło ono 80,5 km na 100 km² (w kraju – 100,2 km) i w porównaniu z 2010 r. zwiększyło się o 8,1 km na 100 km² (w kraju – o 12,9 km). Gęstość sieci wodociągowej w miastach 3-krotnie przewyższała ten wskaźnik na obszarach wiejskich, podobnie jak w 2010 r. Biorąc pod uwagę zróżnicowanie przestrzenne największą gęstością sieci wodociągowej charakteryzowało się m. Opole (343,1 km) oraz powiat kędzierzyńsko-kozielski (105,4 km), natomiast najmniejszą powiat głubczycki i brzeski (odpowiednio: 56,2 km i 60,5 km).

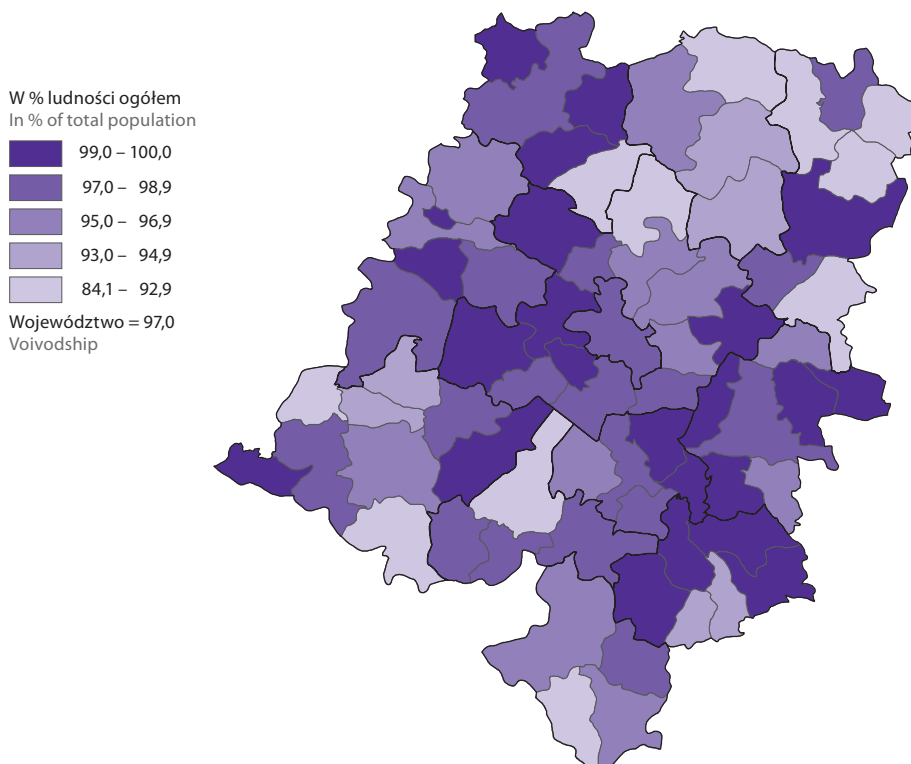
**Tablica 21. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 21. Water supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	6809,6	7188,4	7546,4	7575,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	156623	166319	171496	172878
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	29,8	30,0	31,2	31,1

Rozwój sieci wodociągowej pozytywnie wpłynął na dostępności do wody bieżącej, mierzony odsetkiem ludności korzystającej z tej sieci. Według stanu w końcu 2020 r. z sieci wodociągowej korzystało 947,4 tys. osób, tj. 97,0% ludności województwa (w kraju – 92,2% ludności). W miastach dostęp do wodociągu miało 98,6% ludności (w kraju – 96,7%), na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej kształtował się na poziomie 95,2% (w kraju – 85,6%). Przyrost odsetka ludności korzystającej z sieci wodociągowej w województwie opolskim w relacji do 2010 r. wyniósł 2,5 p. proc., w miastach – 1,1 p. proc., a na wsi – 3,9 p. proc., natomiast w kraju odpowiednio: 4,8 p. proc., 1,4 p. proc. i 10,5 p. proc.

Mapa 29. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r.
Map 29. Population connected to the water supply system in 2020

Zużycie wody przez gospodarstwa domowe w 2020 r. wyniosło 31,1 hm³ i w stosunku do 2010 r. zwiększyło się o 1,3 hm³ (w kraju odpowiednio: 1299,9 hm³ i więcej o 102,0 hm³). Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe przypadające na 1 mieszkańca kształtowało się na poziomie 31,7 m³, przy czym w miastach było to 34,6 m³, a na obszarach wiejskich 28,5 m³. W porównaniu z 2010 r. zużycie wody na 1 mieszkańca wzrosło o 2,5 m³ (w kraju – o 2,8 m³). Na terenach wiejskich odnotowano wzrost zużycia o 4,2 m³, a w miastach o 0,9 m³.

W końcu 2020 r. czynna sieć kanalizacyjna rozdzielcza w województwie opolskim miała długość 5325,7 km (w kraju – 169629,7 km). W porównaniu z 2010 r. przybyło 2282,3 km sieci kanalizacyjnej (wzrost o 75,0%, w kraju – o 57,8%). Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wyniosła 118,2 tys. sztuk (w kraju – 3580,2 tys. sztuk) i w stosunku do 2010 r. wzrosła o 60,5% (w kraju – o 54,4%). Na obszarach wiejskich znajdowało się 67,2% sieci kanalizacyjnej oraz 56,6% wszystkich przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych. W porównaniu z 2010 r. długość sieci na terenach wiejskich wzrosła o 1804,6 km, a liczba przyłączy o 31,3 tys. sztuk. W analogicznym okresie w miastach przybyło 477,7 km sieci, a liczba przyłączy wzrosła o 13,3 tys. sztuk.

Gęstość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 km² powierzchni ogólnej wyniosła w województwie 56,6 km (w kraju – 54,2 km). W porównaniu z 2010 r. odnotowano wzrost zagęszczenia sieci o 24,3 km na 100 km² (w kraju – o 19,8 km). Zagęszczenie sieci w miastach wyniosło 206,0 km (wzrost o 40,0 km), natomiast na wsi 41,8 km (wzrost o 21,3 km). Największą gęstość sieci w 2020 r. odnotowano w m. Opolu (362,7 km), a najmniejszą w powiecie oleskim (20,7 km) i prudnickim (26,8 km).

**Tablica 22. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia**

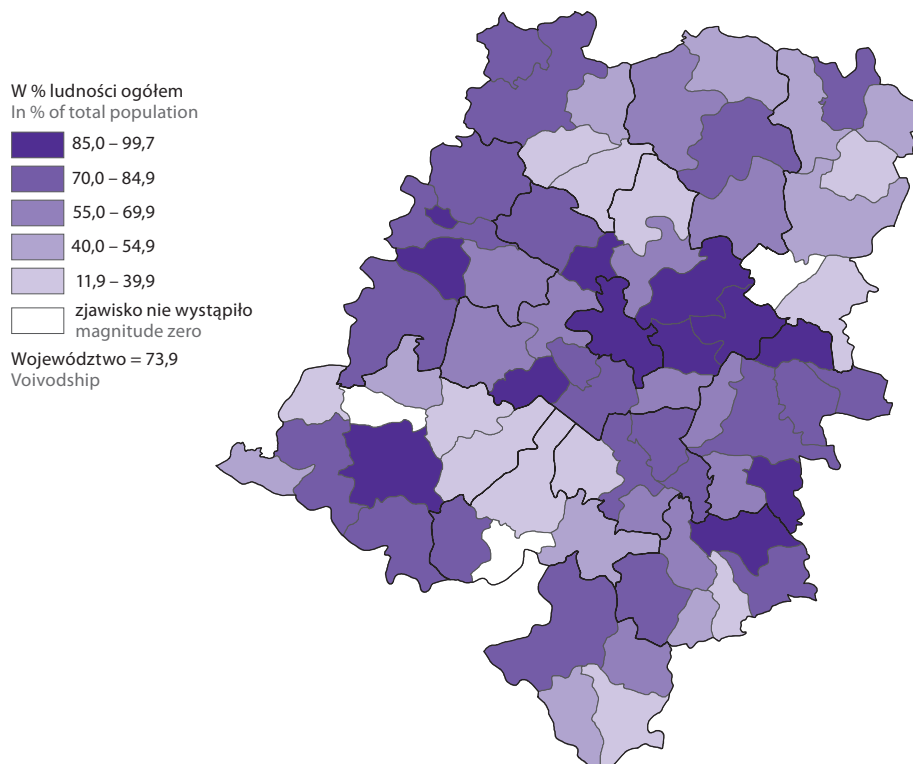
Table 22. Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	3043,4	4749,4	5229,4	5325,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	73675	103648	116353	118213
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	30,0	30,7	32,1	32,4
w tym oczyszczone of which treated	30,0	30,7	32,1	32,4

a łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej przyczynił się do zwiększenia liczby ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej. Liczba ludności korzystającej z tej sieci w 2020 r. wyniosła 721,9 tys. osób i stanowiła 73,9% ogółu ludności województwa, tj. więcej o 14,7 p. proc. niż w 2010 r. W miastach dostęp do kanalizacji miało 91,8% ogółu ludności (wzrost o 4,5 p. proc.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 53,6% (wzrost o 25,3 p. proc.). W kraju odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej zwiększył się z 62,0% w 2010 r. do 71,5% w 2020 r. W miastach na koniec 2020 r. z sieci korzystało 90,6% ludności (wzrost o 4,5 p. proc.), a na obszarach wiejskich 43,1% (wzrost o 18,3 p. proc.).

Mapa 30. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
Map 30. Population connected to the sewage system in 2020

Długość sieci gazowej na koniec 2020 r. wyniosła 2963,6 km, w tym 2116,7 km przypadła na sieć rozdzielczą. W stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost długości sieci gazowej o 27,8% (w kraju – o 21,8%), a sieci gazowej rozdzielczej o 41,9% (w kraju – o 23,4%). Na obszarach wiejskich długość sieci rozdzielczej wzrosła o 324,5 km i w 2020 r. wyniosła 559,4 km. Również w miastach wystąpił jej przyrost (o 300,9 km) i na koniec 2020 r. liczyła ona 1557,3 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wyniosła 50,4 tys. sztuk i był to wzrost o 29,6% w porównaniu z 2010 r. (w kraju – o 28,7%). Z ogólnej liczby przyłączy 44,1 tys. sztuk zlokalizowanych było w miastach (wzrost o 24,0%), natomiast 6,3 tys. sztuk – na obszarach wiejskich (wzrost o 89,6%).

Gęstość sieci gazowej rozdzielczej w 2020 r. w przeliczeniu na 100 km² powierzchni ogólnej województwa wyniosła 22,5 km (w kraju – 44,9 km) i było to o 6,7 km więcej niż w 2010 r. (w kraju – o 8,5 km). Zagęszczenie sieci rozdzielczej na 100 km² w miastach wyniosło 183,8 km (w kraju – 287,8 km) i było znacznie wyższe niż na terenach wiejskich, gdzie gęstość sieci wyniosła 6,5 km na 100 km² (w kraju – 26,3 km). Największym zagęszczeniem sieci w województwie opolskim charakteryzowało się m. Opole (255,4 km) i powiat krapkowicki (39,9 km), a najniższym powiat oleski (8,4 km) i namysłowski (10,3 km).

**Tablica 23. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 23. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households
As of 31 December

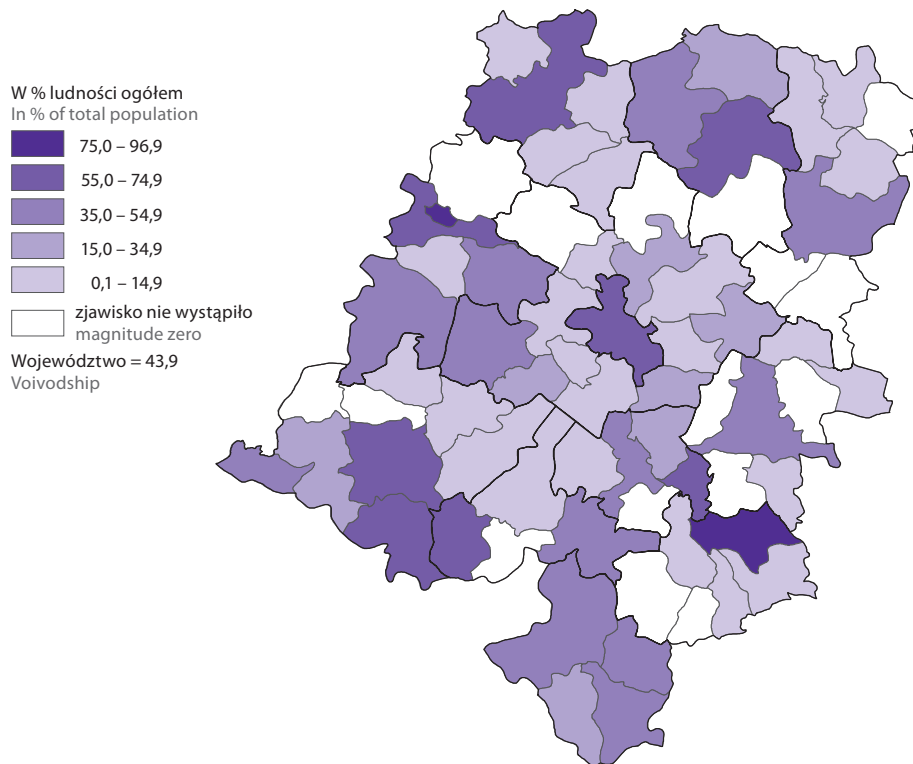
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	2318,3	2548,4	2820,8	2963,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	38865	42687	47731	50373
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	155,1	155,5	160,8	172,8
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	.	691,2	794,2	848,7
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	.	691,9	806,8	865,3

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including consumers using collective gas-meters.

Liczba ludności korzystającej z sieci gazowej w 2020 r. wyniosła 428,4 tys. osób i stanowiła 43,9% ogółu ludności województwa, tj. o 2,3 p. proc. więcej niż w 2010 r. W miastach z tej sieci w 2020 r. korzystało 76,9% mieszkańców, podczas gdy na terenach wiejskich tylko 6,4%. W porównaniu z 2010 r. odsetek ludności korzystającej z gazu sieciowego wzrósł w miastach o 0,4 p. proc., a na obszarach wiejskich o 3,2 p. proc. W kraju w 2020 r. w porównaniu z 2010 r. odsetek ludności ogółem korzystającej z sieci gazowej wzrósł o 1,7 p. proc. i wyniósł 54,2%. W miastach z sieci gazowej korzystało 72,2% ludności ogółem (o 0,7 p. proc. mniej niż w 2010 r.), natomiast na obszarach wiejskich korzystający z sieci gazowej stanowili 27,4% ogółu ludności (więcej o 6,6 p. proc.).

W 2020 r. w gospodarstwach domowych zużyto 848,7 GWh gazu z sieci, co stanowiło wzrost w stosunku do 2015 r. o 22,8% (w kraju – o 23,3%). Zwiększone zużycie gazu odnotowano zarówno w miastach (o 19,3%), jak i na terenach wiejskich (o 64,4%). Wzrosło również zużycie gazu w przeliczeniu na 1 mieszkańca o 173,4 kWh i wyniosło 865,3 kWh (w kraju – o 251,0 kWh), przy czym w miastach był to wzrost o 18,8% (wyniosło ono 1459,8 kWh), a na obszarach wiejskich o 71,7% (189,9 kWh).

Mapa 31. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r.
 Map 31. Population connected to the gas supply system in 2020

Ochrona zdrowia

Health care

W 2020 r. w województwie opolskim w porównaniu z 2012 r. odnotowano wzrost liczby personelu medycznego pracującego bezpośrednio z pacjentem, z wyjątkiem pielęgniarek i położnych. Zmniejszyła się zarówno liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i udzielonych w nich porad. Stacjonarną opiekę zdrowotną w końcu 2020 r. świadczyła większa liczba szpitali ogólnych niż na koniec 2012 r., przy jednoczesnym spadku liczby łóżek. W porównaniu z 2012 r. odnotowano wzrost, natomiast w skali roku spadek, liczby wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia. Liczba osób, którym udzielono świadczenia zdrowotnego była niższa zarówno w stosunku do 2012 r., jak i do roku poprzedniego. Jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2020 r. na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług zdrowotnych wydatkowały więcej środków niż w 2012 r.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

**Tablica 24. Placówki opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 24. Health care facilities
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2012	2015	2019	2020
Przychodnie Outpatient departments	518	538	548	532
Praktyki lekarzy i lekarzy dentystów ^a Medical and dental practices ^a	287	255	234	215
Porady udzielone ^{bcd} w tys. Consultations provided ^{bcd} in thousands	6770,7	7258,0	7392,3	6332,9
lekarskie medical	6159,5	6608,8	6731,6	5838,3
stomatologiczne dental	611,2	649,2	660,8	494,6
Szpitale ogólne General hospitals	28	28	29	29
łóżka beds	4973	4604	3839	4022
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	49,2	46,2	39,1	41,2
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	65,8	65,2	71,5	51,8
przeciętny pobyt chorego w dniach average patient stay in days	6,3	5,7	5,5	5,7

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakt z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów oraz łącznie z poradami udzielonymi w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that signed a contract with the National Health Fund or outpatient departments. b Including consultations paid by patients in outpatient departments as well as including consultations provided as part of night and holiday health care. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

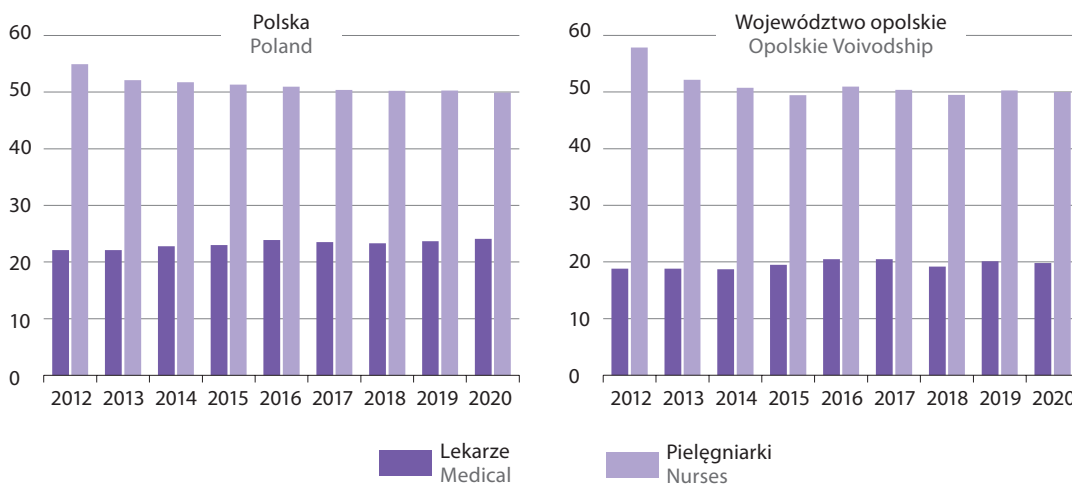
W województwie opolskim na koniec 2020 r. bezpośrednio z pacjentem pracowało (w głównym miejscu pracy) m.in.: 1,9 tys. lekarzy, 0,5 tys. lekarzy dentystów, 5,4 tys. pielęgniarek i położnych. Dodatkowo pomocy medycznej udzielało mieszkańcom województwa m.in. 0,8 tys. fizjoterapeutów, a 0,6 tys. farmaceutów świadczyło usługi w zakresie zaopatrzenia w leki. W porównaniu z 2012 r. w województwie opolskim odnotowano wzrost liczebności większości wymienionych zawodów medycznych, z czego największy dotyczył lekarzy dentystów i ukształtował się na poziomie 50,0% (w kraju dotyczył fizjoterapeutów i wyniósł 35,9%). Zmalała natomiast liczba pielęgniarek oraz położnych, przy czym największy spadek liczby zarówno w województwie, jak i kraju odnotowano w grupie pielęgniarek (odpowiednio: o 16,5% oraz o 9,7%). W odniesieniu do 2019 r. (z wyjątkiem lekarzy i pielęgniarek, których grupy zmalały odpowiednio: o 2,0% oraz o 1,2%) stan liczebny kadry medycznej w województwie

zwiększył się, a największy wzrost zarejestrowano dla fizjoterapeutów (o 13,0%). W kraju w omawianym okresie największy wzrost liczby personelu medycznego dotyczył fizjoterapeutów (o 7,6%). W m. Opolu w końcu 2020 r. świadczeń medycznych udzielało mieszkańcom m.in.: 0,8 tys. lekarzy, 0,1 tys. lekarzy dentyistów, 1,9 tys. pielęgniarek i położnych oraz 0,1 tys. farmaceutów.

W 2020 r. w województwie opolskim na 10 tys. ludności przypadało 20 lekarzy (w kraju – 24) oraz 50 pielęgniarek (w kraju – także 50), natomiast w 2012 r. 19 lekarzy, ale 58 pielęgniarek (w kraju analogicznie: 22 oraz 55). W ujęciu międzywojewódzkim w 2020 r. najlepszy dostęp do lekarza mierzony wartością omawianego wskaźnika odnotowano w województwie łódzkim, mazowieckim i zachodniopomorskim (po 28), a najmniej w wielkopolskim (16), natomiast województwo opolskie wraz z lubuskim uplasowało się na przedostatnim miejscu. Pod względem dostępności opieki pielęgniarskiej w 2020 r. wyróżniało się województwo świętokrzyskie z wynikiem – 62, a najmniej korzystną relacją liczby pielęgniarek do liczby ludności cechowało się województwo wielkopolskie z wynikiem – 34. Województwo opolskie uplasowało się na 6 lokacie.

Wykres 35. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 35. Medical and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

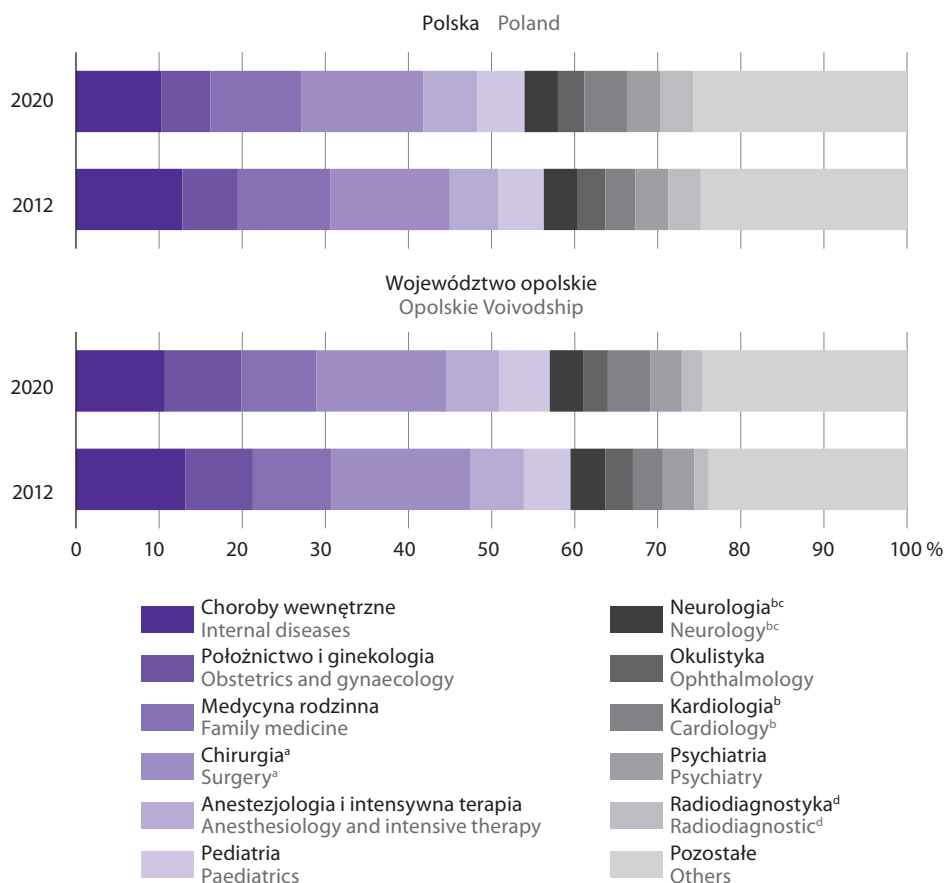
Wśród powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najwięcej lekarzy oraz pielęgniarek w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców odnotowano w m. Opolu (odpowiednio: 66 oraz 132). Najmniej korzystnie oba wskaźniki kształtowały się w powiecie opolskim (analogicznie: 8 oraz 16).

Spośród ogółu lekarzy i lekarzy dentyistów pracujących bezpośrednio z pacjentem w końcu 2020 r. lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia oraz posiadający tytuł specjalisty w danej dziedzinie medycyny) stanowili w województwie 69,9% (w kraju – 67,7%), a lekarze dentyści specjaliści – 20,0% (w kraju – 22,2%). Odsetek lekarzy specjalistów względem 2012 r. zwiększył się w województwie o 3,0 p. proc. (w kraju – zmniejszył się o 1,0 p. proc.), natomiast odsetek lekarzy dentyistów specjalistów zmniejszył się o 3,3 p. proc. (w kraju – wzrósł o 1,9 p. proc.). W m. Opolu na koniec 2020 r. udział lekarzy specjalistów ukształtował się na poziomie 62,4% kadry lekarskiej, natomiast udział lekarzy dentyistów specjalistów wyniósł 19,5%.

W układzie województw w 2020 r. najwyższym odsetkiem lekarzy specjalistów wyróżniło się województwo warmińsko-mazurskie (76,1%), a najniższym dolnośląskie (64,6%), natomiast województwo opolskie zajmowało 5 miejsce. W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2020 r. wartość omawianego miernika wahała się od 87,1% w powiecie brzeskim do 62,4% w m. Opolu.

Wykres 36. Lekarze specjaliści
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 36. Medical specialists
As of 31 December

a Chirurgia ogólna, dziecięca, klatki piersiowej, ortopedia i traumatologia, ortopedia i traumatologia narządu ruchu, neurochirurgia, chirurgia onkologiczna, plastyczna i szczękowa, kardiocirurgia oraz urologia i chirurgia naczyniowa. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. c Również neuropatologia. d Również radiologia i diagnostyka obrazowa, radioterapia onkologiczna i radiologia dziecięca.

a General, pediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic and maxillofacial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. b Including children's specialists. c Also neuropathology. d Also radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

W 2020 r. w województwie opolskim, jak i w kraju najczęściej posiadaną specjalizacją (podobnie jak w 2012 r.) była chirurgia. W 2020 r. średnio co szósty lekarz specjalista w województwie specjalizował się w tej dziedzinie medycyny (w kraju – co 7). Stan liczebny wspomnianej grupy specjalistów w odniesieniu do 2012 r. uległ zmniejszeniu w województwie o 0,9% (w kraju – zwiększył się o 9,1%).

Z ogólnej liczby lekarzy dentystów specjalistów pracujących w województwie w 2020 r. największy odsetek stanowili lekarze protetycy. Ich udział w 2020 r. ukształtował się na poziomie 26,7% wobec 34,3% w 2012 r. oraz 27,8% w 2019 r. W kraju natomiast w latach 2019–2020 największy udział w strukturze lekarzy dentystów w podziale na rodzaj specjalizacji odnotowała stomatologia zachowawcza (odpowiednio: 22,3% oraz 22,9%), natomiast w 2012 r. protetyka stomatologiczna (23,0%). Zespół lekarzy specjalizujących się w protetyce stomatologicznej w województwie w relacji do 2012 r. ukształtował się na takim samym poziomie (w kraju – zwiększył się o 9,8%), a w stosunku do 2019 r. zmniejszył się o 4,0% (w kraju – zwiększył się o 0,6%).

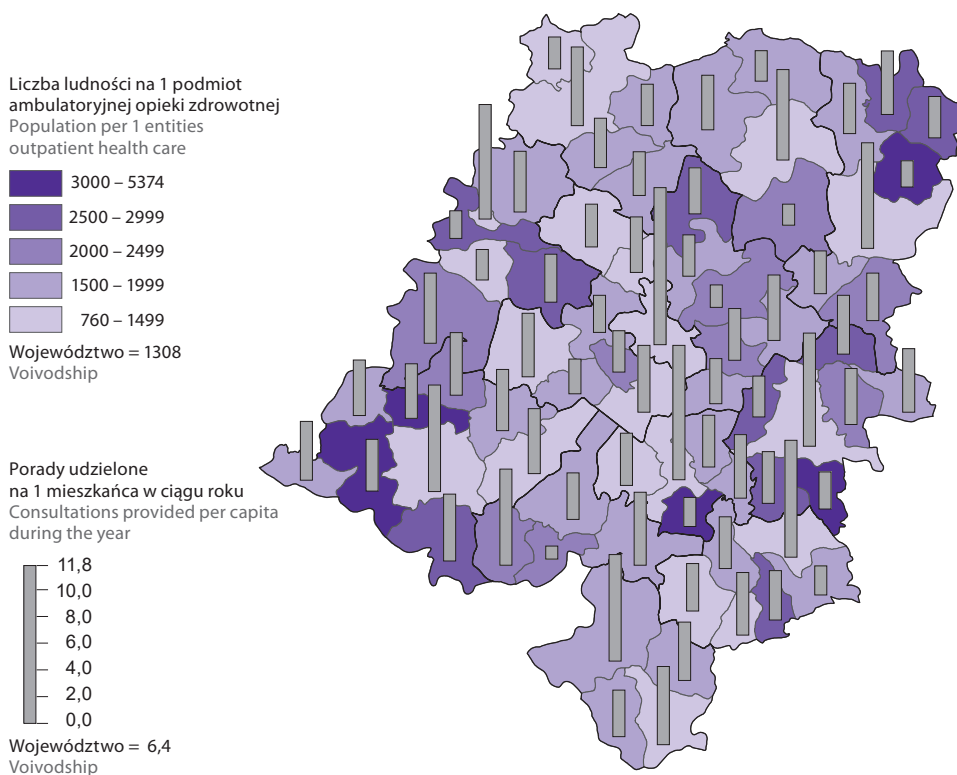

Na koniec 2020 r. na terenie województwa opolskiego świadczeń medycznych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielało mieszkańcom 747 podmiotów leczniczych, spośród których 75,8% zlokalizowanych było w miastach. W relacji do 2012 r. liczba przychodni zwiększyła się w województwie o 2,7% (w kraju – o 10,7%), natomiast zmalała liczba praktyk lekarskich – o 25,1% (w kraju – o 35,6%). W skali roku zarówno liczba przychodni jak i praktyk lekarskich w województwie, podobnie jak w kraju, uległa zmniejszeniu (odpowiednio: o 2,9% oraz o 8,1%; w kraju – o 1,6% oraz o 8,8%). W m. Opolu na koniec 2020 r. funkcjonowało 159 podmiotów leczniczych (w tym 116 przychodni).

Na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w końcu 2020 r. przypadało w województwie opolskim 1308 osób (w kraju – 1498), wobec 1255 w końcu 2012 r. (w kraju – 1499) oraz 1257 w końcu 2019 r. (w kraju – 1461). W układzie województw najniższą wartość analizowanego wskaźnika na koniec 2020 r. odnotowano w województwie podkarpackim (1263), a najwyższą w pomorskim (1795). Województwo opolskie usytuowało się na 3 lokacie.

W przestrzeni województwa opolskiego dostrzega się zróżnicowanie liczby ludności przypadającej na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W przekroju gmin w końcu 2020 r. najmniej mieszkańców w przeliczeniu na 1 podmiot leczniczy notowano w gminie Kluczbork (760 osób), a najwięcej w gminie Walce (5374 osoby).

Mapa 32. Ambulatoryjna opieka zdrowotna^a w 2020 r.
Map 32. Outpatient health care^a in 2020

^a Bez porad udzielonych w izbach przyjęć w szpitalach ogólnych.
^a Excluding consultation provided by doctors in admission rooms in general hospitals.

W 2020 r. we wszystkich placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie udzielono łącznie 6332,9 tys. porad (w miastach – 5304,3 tys.). W porównaniu z 2012 r. ich liczba zmalała o 6,5% (w kraju – o 4,6%). Na terenie m. Opola zrealizowano 1514,6 tys. świadczeń (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych).

Liczba porad ambulatoryjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. ukształtowała się w województwie opolskim na poziomie 6,5 (w kraju – 7,5) plasując je na przedostatnim miejscu. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (8,3), a najniższą w lubuskim (6,3). Względem 2012 r. odnotowano spadek liczby udzielonych porad w relacji do liczby ludności zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju.

W ujęciu gmin województwa opolskiego w 2020 r. największą liczbą porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych) wyróżniało się m. Opole (11,8) natomiast najmniejszą gmina Lubrza (1,0).

W ogólnej liczbie udzielonych porad ambulatoryjnych w województwie opolskim w 2020 r. zdecydowaną większość (92,2%) stanowiły porady lekarskie (w kraju – 90,8%). Ich liczba w stosunku do 2012 r. zmniejszyła się w województwie o 5,2% (w kraju – o 2,7%). W zakresie specjalistycznej lekarskiej opieki zdrowotnej w województwie opolskim w 2020 r., podobnie jak w kraju, najczęściej świadczeń medycznych udzielano w poradniach chirurgicznych. W 2020 r. ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad w omawianym zakresie ukształtował się w województwie na poziomie 18,0% (w kraju – 16,9%) i w porównaniu z 2012 r. zmniejszył się o 1,1 p. proc. (w kraju – o 0,9 p. proc.).

Porady stomatologiczne świadczone są w poradniach: chirurgii stomatologicznej, ortodontycznych, periodontologicznych oraz chorób błon śluzowych przyzębia, stomatologicznych i protetyki stomatologicznej. W 2020 r. stanowiły one 7,8% ogólnej liczby porad świadczonych w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie opolskim (w kraju – 9,2%). W stosunku do 2012 r. ich liczba spadła w województwie (o 19,1%), podobnie jak w kraju (o 20,3%). Spośród wszystkich porad udzielonych w ramach specjalistycznej stomatologicznej opieki zdrowotnej najwięcej świadczeń, zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju udzielono w poradniach stomatologicznych. Ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad stomatologicznych w 2020 r. kształtował się na poziomie 83,2% wobec 81,1% w 2012 r. oraz 81,7% w 2019 r. (w kraju odpowiednio: 83,4%, 85,2% oraz 83,6%).

Podobnie jak w kraju, ponad połowę porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych) udzielono kobietom. Liczba świadczeń medycznych udzielonych kobietom w 2020 r. ukształtowała się w województwie opolskim na poziomie 3583,1 tys. i w porównaniu z 2012 r. zmniejszyła się o 3,2% (w kraju – o 2,8%). Różnica między odsetkiem porad udzielonych kobietom, a odsetkiem porad udzielonych mężczyznom w 2020 r. wynosiła 15,0 p. proc. (w kraju – 16,2 p. proc.) Zróżnicowanie liczby udzielonych porad ze względu na płeć świadczeniobiorców zaobserwowano również w obu kategoriach leczenia ambulatoryjnego, przy czym większym cechowały się porady udzielone w zakresie porad lekarskich. W 2020 r. odsetek porad lekarskich udzielonych kobietom wynosił w województwie opolskim 57,6% wobec 42,4% dla mężczyzn (w kraju – 58,3% wobec 41,7%). W m. Opolu wśród zrealizowanych usług medycznych (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych), zarówno ogółem, jak i w podziale na lekarskie oraz stomatologiczne, również przeważały porady udzielone kobietom, a ich udziały w 2020 r. kształtowały się następująco: 57,8%, 58,1% oraz 55,8%.

Biorąc pod uwagę udzielone porady według grup wieku świadczeniobiorców (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych) najczęściej były one udzielane pacjentom w grupie wieku 18–64 lata. W 2020 r. udzielono ich 3149,0 tys., co stanowiło 50,5% wszystkich świadczonych usług ambulatoryjnych w województwie opolskim (w kraju – 52,8%). W odniesieniu do 2012 r. liczba porad medycznych udzielonych w omawianej grupie świadczeniobiorców zmalała w województwie o 9,9% (w kraju – o 6,5%), a udział zmniejszył się o 2,0 p. proc. (w kraju – o 1,3 p. proc.). Liczba porad udzielonych dzieciom i młodzieży w 2020 r. wynosiła 933,9 tys. i względem 2012 r. zmalała w województwie o 28,2% (w kraju – o 26,7%). Osobom w najstarszej grupie wieku (tj. 65 lat i więcej) w 2020 r. udzielono w województwie o 15,6% więcej porad niż w 2012 r. (w kraju – o 18,7%), a ich udział zwiększył się o 6,5 p. proc.

(w kraju – o 6,1 p. proc.). Wśród porad udzielonych zarówno przez lekarzy, jak i lekarzy dentystów w 2020 r., podobnie jak w kraju, największy udział stanowiły w województwie opolskim usługi medyczne świadczone pacjentom w grupie wieku 18–64 lata, choć odsetek świadczeń stomatologicznych był wyższy o 7,8 p. proc. (w kraju – o 5,2 p. proc.). W m. Opolu w 2020 r. ponad połowę wszystkich porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej również zrealizowano w grupie wieku 18–64 lata (52,3%).

Całodobowej opieki w trybie stacjonarnym udzielają mieszkańcom m.in. szpitale ogólne oraz placówki długoterminowej opieki zdrowotnej.

W końcu 2020 r. w województwie opolskim działało 29 stacjonarnych szpitali ogólnych, które dysponowały łącznie 4,0 tys. łóżek. W porównaniu z 2012 r. liczba szpitali w województwie zwiększyła się o 3,6% (w kraju – zmniejszyła się o 1,6%) przy jednoczesnym spadku liczby łóżek o 19,1% (w kraju – o 11,3%). W skali roku, liczba placówek w województwie utrzymała się na takim samym poziomie (w kraju – wzrosła o 0,9%), a liczba łóżek zwiększyła się o 4,8% (w kraju – o 0,4%). W m. Opolu na koniec 2020 r. funkcjonowało 6 stacjonarnych szpitali ogólnych, w których do dyspozycji pacjentów było 1,1 tys. łóżek.

Na 10 tys. mieszkańców w końcu 2020 r. przypadało w województwie opolskim 41 łóżek, natomiast w 2012 r. – 49, a w 2019 r. – 39 (w kraju odpowiednio: 44, 49 oraz 43). W ujęciu międzywojewódzkim największą wartość omawianego miernika w 2020 r. notowano w województwie lubelskim (51), a najmniejszą w pomorskim i wielkopolskim (po 37), natomiast województwo opolskie wraz z lubuskim i zachodniopomorskim uplasowało się na 9 lokacie. W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najwięcej łóżek szpitalnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców notowano w m. Opolu (83), natomiast najmniej w powiecie opolskim (17).

Według stanu na koniec 2020 r. stacjonarne szpitale ogólne w województwie opolskim wyposażone były m.in. w 76 sal operacyjnych oraz 76 stołów operacyjnych, które wykorzystano podczas 44,9 tys. zabiegów operacyjnych (łącznie z wykonanymi w trybie dziennym). W relacji do 2012 r. zarówno liczba sal operacyjnych, jak i stołów operacyjnych zwiększyła się w województwie o 16,9% (w kraju – zmniejszyła się odpowiednio: o 3,5% oraz o 2,8%). Dodatkowo w szpitalach ogólnych w województwie w końcu 2020 r. znajdowało się 29 stanowisk porodowych (w tym 72,4% było przystosowanych do porodów rodzinnych), a ich zasób w relacji do 2012 r. uległ zmniejszeniu o 12,1% (w kraju – o 13,0%). Liczba inkubatorów w 2020 r. wyniosła w województwie 81 szt., co w stosunku do 2012 r. oznacza spadek o 14,7% (w kraju – o 11,6%), natomiast stanowisk dializacyjnych odnotowano 59 szt., a ich stan w porównaniu z 2012 r. powiększył się o 20,4% (w kraju – o 9,1%).

W ciągu 2020 r. w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) leczonych było w województwie 115,0 tys. osób (w tym 12,5 tys. osób do 18 roku życia), tj. mniej o 30,4% w porównaniu z 2012 r. (w kraju – o 27,4%). Chorzy (łącznie z międzyoddziałowym ruchem), podobnie jak w kraju, najczęściej byli hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych i w 2020 r. stanowili w województwie 26,1% wszystkich leczonych w szpitalach ogólnych (w kraju – 24,7%). W 2020 r. w m. Opolu 34,3 tys. osób udzielono całodobowej opieki w trybie stacjonarnym (bez międzyoddziałowego ruchu chorych).

Na 1 łóżko w szpitalach ogólnych przypadało w województwie opolskim średnio 29 pacjentów wobec 33 w 2012 r. oraz 41 przed rokiem (w kraju analogicznie: 34, 42 oraz 45). W województwie średni czas pobytu chorego na oddziale szpitalnym w 2020 r. wynosił 5,7 dnia (w kraju – 5,3 dnia) wobec 6,3 dnia w 2012 r. (w kraju – 5,5 dnia) oraz 5,5 dnia przed rokiem (w kraju – 5,3 dnia). Stopień wykorzystania łóżek w szpitalach ogólnych w województwie wynosił 51,8% wobec 65,8% w 2012 r. oraz 71,5% przed rokiem (w kraju analogicznie: 55,0%, 67,4% oraz 69,2%).

Poza szpitalami funkcjonującymi w trybie stacjonarnym, w województwie opolskim na koniec 2020 r. działalność medyczną prowadziły również 3 szpitale dzienne.

Oprócz szpitali, w 2020 r. w ramach długoterminowej opieki zdrowotnej obejmującej: zakłady opiekuńczo-lecznicze (łącznie z placówkami typu psychiatrycznego), zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze i hospicja, 25 placówek zapewniało mieszkańcom województwa opolskiego całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze, rehabilitacyjne oraz opiekę w terminalnym stadium życia. W 2020 r. w stosunku do 2012 r.

liczba placówek świadczących tego typu usługi utrzymała się na takim samym poziomie, a w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 10,7% (w kraju – zwiększyła się odpowiednio: o 27,4% i o 1,9%). Podobnie jak w kraju, spośród wszystkich placówek najczęściej odnotowano zakładów opiekuńczo-leczniczych, które w końcu 2020 r. stanowiły w województwie 72,0% (w kraju – 57,6%). Ich udział w porównaniu z 2012 r. obniżył się o 8,0 p. proc. (w kraju – o 2,4 p. proc.), natomiast w relacji do 2019 r. zwiększył się o 0,6 p. proc. (w kraju – o 0,2 p. proc.).

Placówki opieki długoterminowej w województwie opolskim na koniec 2020 r. dysponowały łącznie 1,1 tys. łóżek, co w relacji do 2012 r. oznacza wzrost o 12,7% (w kraju – o 28,7%), natomiast w skali roku spadek o 4,3% (w kraju – wzrost o 0,3%). Spośród ogółu dostępnych łóżek zdecydowaną większość, podobnie jak w kraju, oferowały zakłady opiekuńczo-lecznicze i ich udział w końcu 2020 r. ukształtował się na poziomie 91,7% (w kraju – 71,4%). W odniesieniu do 2012 r. ich udział w województwie był niższy o 1,6 p. proc. (w kraju – o 0,8 p. proc.), natomiast w relacji do 2019 r. zwiększył się o 2,6 p. proc. (w kraju – spadek o 0,2 p. proc.). Analiza liczby łóżek w zakładach długoterminowej opieki przypadających na 100 tys. mieszkańców potwierdziła, że dostępność tego typu usług w województwie opolskim w 2020 r. była wyraźnie wyższa niż średnio w kraju. W 2020 r. na 100 tys. ludności przypadało w województwie średnio 115 łóżek, wobec 99 w 2012 r. oraz 120 w 2019 r. (w kraju odpowiednio: 99, 76 oraz 98). Wśród województw w 2020 r. najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie dolnośląskim (149), natomiast najniższą w wielkopolskim (49), a opolskie zajmowało 4 lokatę.

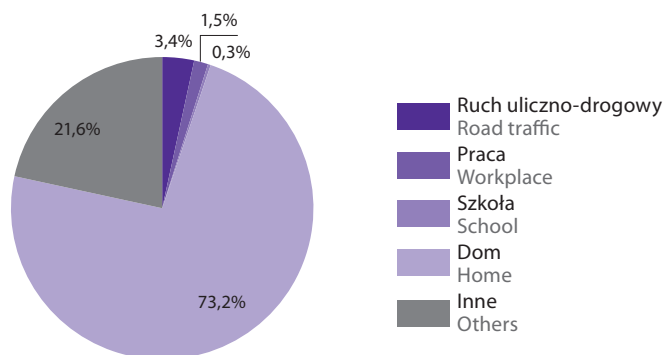
W 2020 r. placówki działające na terenie województwa opolskiego zapewniły opiekę w trybie stacjonarnym 2,8 tys. osób. W porównaniu z 2012 r. liczba leczonych uległa w województwie zwiększeniu o 0,5% (w kraju – o 10,6%), natomiast w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 12,2% (w kraju – o 9,9%). Najliczniejszą grupę, podobnie jak w kraju stanowili pensjonariusze zakładów opiekuńczo-leczniczych i w 2020 r. ich liczba ukształtowała się w województwie na poziomie 1,8 tys., a udział wynosił 64,7% ogółu leczonych i był niższy od notowanego w 2012 r. o 0,9 p. proc. (w kraju odpowiednio: 54,4% oraz 1,6 p. proc.), a w skali roku zwiększył się o 4,0 p. proc. (w kraju – o 3,2 p. proc.). Średni pobyt pensjonariusza w placówkach długoterminowej opieki zdrowotnej w 2020 r. wynosił w województwie 136 dni i był krótszy o 52 dni względem 2012 r., a o 16 dni dłuższy w relacji do 2019 r. W kraju w analogicznym okresie wynosił odpowiednio: 140, 132 oraz 130 dni.

Na koniec 2020 r. w województwie opolskim pomoc medyczną w nagłych przypadkach świadczyły 52 jednostki systemu ratownictwa medycznego, w skład którego wchodziły 44 zespoły ratownictwa medycznego (w tym 12 specjalistycznych), 7 szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz 1 lotnicze pogotowie ratunkowe. W porównaniu z 2012 r. baza wymienionych jednostek zwiększyła się w województwie o 10,6% (w kraju – o 7,2%). Z podmiotami systemu ratownictwa medycznego współpracowały również 4 izby przyjęć, a ich liczba w województwie względem 2012 r. nie zmieniła się. W m. Opolu na koniec 2020 r. świadczeń opieki zdrowotnej osobom znajdującym się w stanie nagłego zagrożenia życia udzielało łącznie 12 podmiotów (tj. 10 zespołów ratownictwa medycznego oraz 2 szpitalne oddziały ratunkowe).

Na 1 jednostkę systemu ratownictwa medycznego w końcu 2020 r. przypadało 18,8 tys. mieszkańców województwa (w kraju – 20,8 tys. osób), natomiast w końcu 2012 r. – 21,5 tys. osób (w kraju – 22,4 tys. osób). Pod względem wartości omawianego wskaźnika województwo opolskie w 2020 r. uplasowało się na 5 miejscu w kraju. Najniższą jego wartość odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (15,2 tys. osób), a najwyższą w śląskim (25,2 tys. osób).

W 2020 r. w województwie opolskim zespoły ratownictwa medycznego zrealizowały 65,4 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia. W odniesieniu do 2012 r. ich liczba uległa zwiększeniu o 2,3% (w kraju – spadek o 2,5%), natomiast w skali roku zmniejszyła się o 9,1% (w kraju – o 11,0%). Biorąc pod uwagę miejsce zdarzenia, podobnie jak w kraju, najczęściej zespoły ratownictwa wyjeżdżały do domu pacjenta. W m. Opolu w 2020 r. odnotowano 17,1 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia (z czego 13,0 tys. do domu).

Wykres 37. Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2020 r.
 Chart 37. Calls of emergency medical system units to the occurrence places in 2020

Na terenie województwa opolskiego z pomocy ratowników medycznych w 2020 r. skorzystało łącznie 65,5 tys. osób, tj. o 2,9% mniej niż w 2012 r. (w kraju – o 3,2%). Wśród ogółu osób, które otrzymały pomoc w ramach ratownictwa medycznego w 2020 r. ponad połowę (52,8%) stanowiły kobiety (w kraju – 49,2%). W stosunku do 2012 r. udział kobiet korzystających z pomocy ratowników medycznych zwiększył się o 2,6 p. proc. (w kraju – o 2,8 p. proc.). Spośród osób, którym udzielono świadczeń medycznych najwięcej było osób w grupie wieku 65 lat i więcej. W 2020 r. ich udział w województwie ukształtował się na poziomie 51,6% (w kraju – 48,5%) i względem 2012 r. zwiększył się o 9,2 p. proc. (w kraju – o 8,3 p. proc.). W m. Opolu w 2020 r. pomocy medycznej w nagłych wypadkach udzielono 17,1 tys. osobom (w tym 8,4 tys. w grupie wieku 65 lat i więcej).

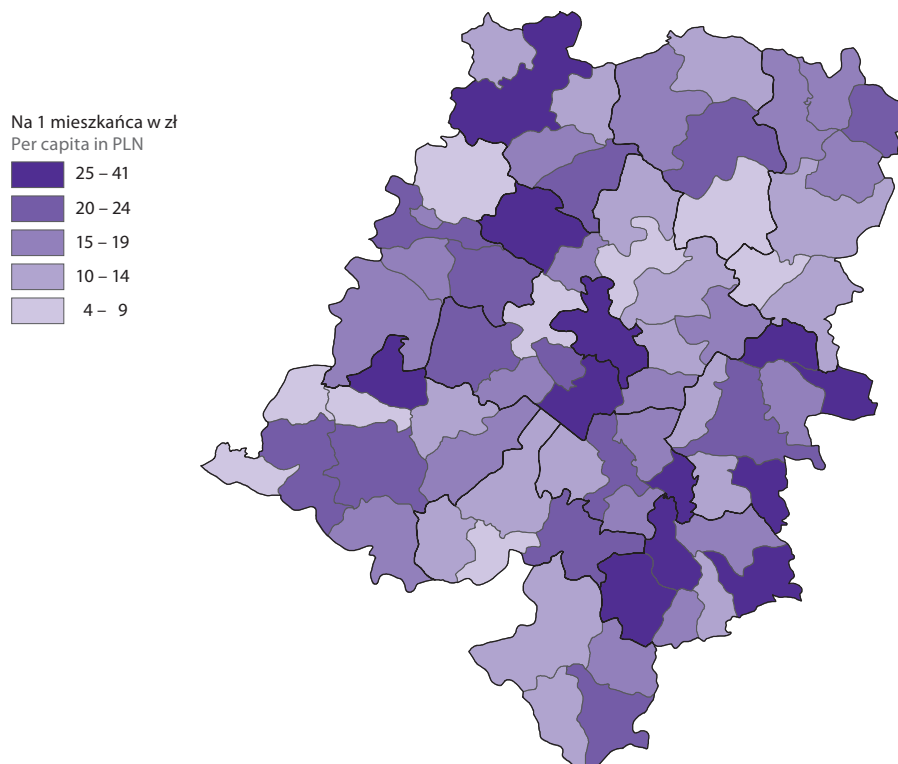
Doraźnej pomocy medycznej w trybie ambulatoryjnym (niezakończonym hospitalizacją) w 2020 r. udzielały w województwie 4 izby przyjęć oraz 7 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Łącznie z ich usług skorzystało 64,1 tys. pacjentów, co względem 2012 r. oznacza wzrost o 2,3% (w kraju spadek – o 22,2%), natomiast w odniesieniu do 2019 r. spadek o 29,7% (w kraju – o 29,0%). W 2020 r. zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju, najczęściej świadczeń udzielano w poradniach chirurgicznych (łącznie z chirurgią urazowo-ortopedyczną oraz neurochirurgią) – 45,1% ogółu świadczeń (w kraju – 40,0%), a najrzadziej w poradniach stomatologicznych – 0,03% (w kraju – 0,1%).

Na ochronę zdrowia jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2020 r. przeznaczyły łącznie 108309,1 tys. zł, co stanowiło 1,6% wszystkich poniesionych wydatków (w kraju – 1,9%). W stosunku do 2012 r. wysokość środków wydatkowanych na ochronę zdrowia w województwie zwiększyła się o 49,6% (w kraju – o 64,9%). Najwięcej środków na ochronę zdrowia w 2020 r. wydatkowały budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego (2,6% ogólnej kwoty wydatkowanych środków), a najmniej zachodniopomorskiego (1,4%).

Na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług zdrowotnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2020 r. wydatkowały średnio 110,43 zł wobec 71,53 zł w 2012 r. oraz 73,57 zł w 2019 r. (w kraju analogicznie: 151,14 zł, 91,21 zł oraz 117,41 zł). W przekroju województw w 2020 r. najwięcej środków na ochronę zdrowia w relacji do liczby ludności wydatkowano w województwie mazowieckim (233,04 zł), a najmniej w lubelskim (110,36 zł).

Wydatki budżetów gmin województwa opolskiego (z miastem na prawach powiatu – Opole) na ochronę zdrowia w 2020 r. ukształtowały się na poziomie 21233,3 tys. zł i były o 19,6% niższe niż w 2012 r. W m. Opolu na cele związane z ochroną zdrowia w 2020 r. przeznaczono 5006,5 tys. zł, tj. o 15,7% więcej niż przed rokiem.

Mapa 33. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r.
 Map 33. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Health care” division in 2020

Pod względem wysokości środków wydatkowanych na ochronę zdrowia w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. na 1 miejscu uplasowała się gmina Namysłów, w której omawiany wskaźnik wynosił 40,60 zł, natomiast najmniej środków przeznaczono w gminie Pakosławice – 3,96 zł.

Kultura Culture

Wyniki badań z działalności instytucji kultury w województwie opolskim za 2020 r. wykazały, że w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się liczba czytelników bibliotek publicznych, zwiedzających muzea i wystawy, odwiedzających galerie oraz uczestników imprez w centrach kultury, domach i ośrodkach kultury oraz klubach i świetlicach (w porównaniu z 2011 r.). Odnotowano również spadek liczby widzów oraz słuchaczy teatrów i instytucji muzycznych, a także widzów w kinach stałych.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2020 r. na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego przeznaczyły mniej środków finansowych niż w 2010 r.

W województwie opolskim na koniec 2020 r. funkcjonowały 302 biblioteki publiczne, w tym 229 filii bibliotecznych. Większość z nich, tj. 74,8% prowadziła działalność na wsi. Liczba bibliotek publicznych w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 16. Na koniec 2020 r. działalność prowadziło 13 punktów bibliotecznych wobec 18 w 2010 r. Przeciętnie na 1 placówkę biblioteczną w województwie w 2020 r. przypadało 3101 osób (w kraju – 4424), a w 2010 r. – 3028 (w kraju – 3940). Przeciętnie w mieście wskaźnik ten był 3-krotnie większy niż na wsi i wyniósł odpowiednio: 6255 i 1973. W 2020 r. najwięcej ludności na 1 placówkę biblioteczną przypadało w województwie pomorskim (6412 osób), a najmniej w lubelskim (2955).

**Tablica 25. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia**Table 25. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	336	330	320	315
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	3028	3018	3071	3101
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture and cultural centres establishments	88 ^a	85	89	88
Kluby i świetlice Clubs and community centres	125 ^a	129	122	116
Muzea i oddziały muzealne Museums with branches	13	16	20	18 ^b
Galerie Art galleries	3	3	2	2
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	3	3	5	5
Kina stałe Indoor cinemas	9	11	11	12

a Dane za 2011 r. b Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach.

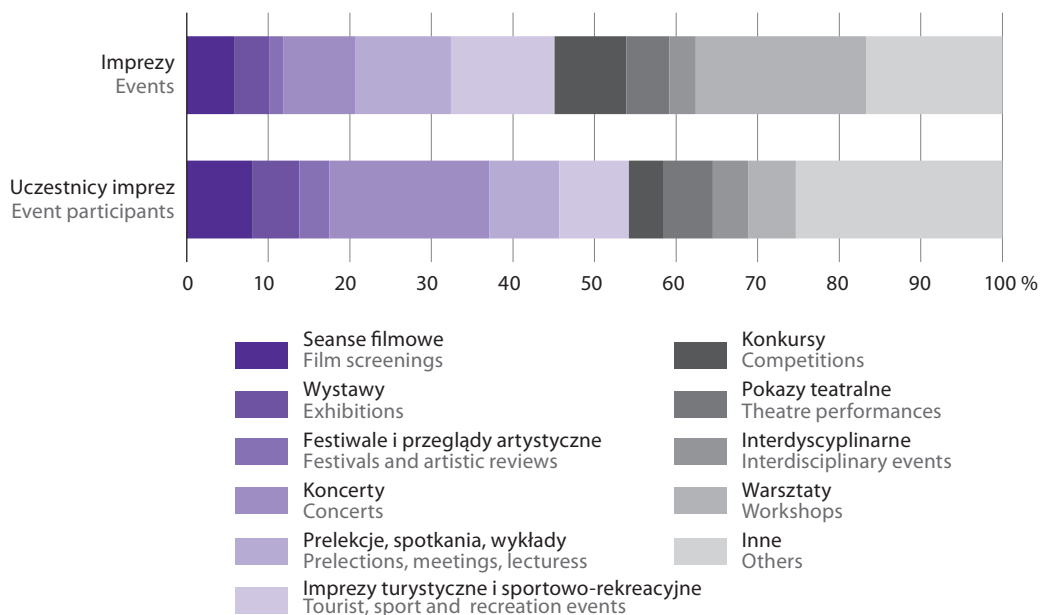
a Data for 2011. b Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulation agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums.

Poziom czytelnictwa, mierzony liczbą czytelników w bibliotekach publicznych obniżył się w porównaniu z 2010 r. Liczba zarejestrowanych użytkowników aktywnie wypożyczających w 2020 r. wynosiła 121,6 tys. osób, tj. o 21,6% mniej w odniesieniu do 2010 r. Najwięcej czytelników w 2020 r. skorzystało z bibliotek publicznych w m. Opolu (28,6 tys.), a następnie w gminach Kędzierzyn-Koźle (7,6 tys.) oraz Brzeg (6,4 tys.). Liczba czytelników na 1000 ludności w województwie opolskim w 2020 r. wynosiła 124 osoby i pod tym względem województwo uplasowało się na 8 miejscu w kraju. Województwem z największą liczbą czytelników na 1000 ludności było małopolskie (160), a najmniejszą odnotowano w kujawsko-pomorskim (98 osób). W przekroju gminnym województwa opolskiego największa liczba czytelników na 1000 mieszkańców wystąpiła w gminach: Krąpkowice (246) i Tarnów Opolski (234) oraz m. Opolu (223).

Wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika w województwie opolskim w 2020 r. wynosił 16,3 wol. wobec 20,2 wol. w 2010 r. Najwyższy wskaźnik wypożyczeń został odnotowany w gminie Kietrz (36,5 wol.), Turawa (29,3 wol.) oraz Nysa (26,2 wol.). Najwyższe wskaźniki wypożyczeń księgozbioru z bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w gminach: Olesno (3694), Niemodlin (3653) oraz Tarnów Opolski (3258).

W województwie opolskim w 2020 r. funkcjonowały 204 centra, domy i ośrodki kultury oraz kluby i świetlice, tj. o 9 placówek mniej niż w 2011 r. Najliczniejszą grupę stanowiły świetlice (53,9% wszystkich placówek), a najmniej liczną centra kultury oraz kluby (po 2,9%). Większa część placówek (75,0%) zlokalizowana była na terenach wiejskich. Najwięcej placówek działało w gminie Strzelce Opolskie, Lubsza i Wołczyn (odpowiednio: 20, 16 i 12).

Wykres 38. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2020 r.
 Chart 38. Events organised by culture institutions and event participants in 2020

W 2020 r. centra, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice zorganizowały 3,0 tys. imprez, w których udział wzięło 180,0 tys. uczestników. W porównaniu z 2011 r. liczba imprez zmniejszyła się o 64,4%, a liczba uczestników – o 83,4%. Najczęściej organizowane w 2020 r. były warsztaty (20,9%), imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne (12,7%) oraz prelekcje, spotkania, wykłady (11,7%). Największa liczba uczestników na 1 imprezę przypadała w przypadku koncertów (136), festiwali i przeglądów artystycznych (122) oraz imprez interdyscyplinarnych (84). Pod względem liczby imprez zorganizowanych przez 1 placówkę pozytywnie wyróżniały się centra kultury – przeciętnie 38 imprez w ciągu roku, a następnie ośrodki kultury – 30. Z kolei przez domy kultury zorganizowanych zostało średnio 12 imprez w ciągu roku, przez kluby – 10, a przez świetlice – 9.

We wszystkich placówkach w 2020 r. działało 475 grup artystycznych, które zrzeszały 6,5 tys. członków (w 2011 r. odpowiednio: 533 i 8,2 tys.). Najliczniejsze były grupy taneczne (2,6 tys.), wokalne i chóry (1,4 tys.) oraz grupy muzyczno-instrumentalne (1,1 tys.). W 2020 r. przeciętnie na 1000 mieszkańców województwa 7 osób (w kraju – 6) było członkiem wybranej grupy artystycznej działającej w centrum kultury, domu i ośrodku kultury, klubie lub świetlicy. Największą aktywnością w tym zakresie wykazali się mieszkańcy województwa podkarpackiego, w którym 11 na 1000 osób uczestniczyło w działalności grup artystycznych, a najmniejszą mieszkańcy województwa pomorskiego (3 osoby na 1000 ludności). W województwie opolskim najlepszą sytuację pod tym względem odnotowano w gminie Baborów, w której 36 na 1000 osób uczestniczyło w działalności grup artystycznych.

W centrach kultury, domach i ośrodkach kultury, klubach oraz świetlicach prowadzone były także liczne koła (kluby). W 2020 r. działalność prowadziło 709 kół (w 2011 r. – 440), w zajęciach których udział wzięło 12,8 tys. osób (w 2011 r. – 9,5 tys.). Przeciętnie 1 koło liczyło 18 uczestników. Najwięcej członków w przeliczeniu na 1 koło skupiały koła seniora/Uniwersytetu Trzeciego Wieku (47 osób) oraz dyskusyjne kluby filmowe (39). Poziom wskaźnika uczestnictwa mieszkańców w działalności kół (liczba członków kół na 1000 ludności) na koniec 2020 r. dla województwa wyniósł 13 (w 2011 r. – 9). W kraju ukształtował się on na poziomie 12 osób, przy czym najwyższy odnotowano w województwie dolnośląskim (17), a najniższy w pomorskim (8). W przekroju gminnym województwa opolskiego najlepszą sytuacją pod tym względem wystąpiła w gminie Świerczów (97), a następnie w gminie Wołczyn (74 osoby).

Oferta centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic obejmowała również organizację różnego rodzaju kursów. W 2020 r. wszystkie instytucje przeprowadziły 94 kursy (w 2011 r. – 129), wśród których najpopularniejsze były kursy nauki gry na instrumentach (33), plastyczne (21) oraz języków obcych (17). Status absolwenta kursu otrzymało 1,0 tys. osób. Co 7 absolwentem była osoba powyżej 60 roku życia.

W końcu 2020 r. w województwie opolskim działalność wystawienniczą prowadziło 18 muzeów (w 2010 r. – 13), w tym 1 oddział muzealny. Łączna liczba zbiorów muzealnych, według stanu na koniec 2020 r. wyniosła 253,2 tys. Najwięcej muzealiów znajdowało się w muzeach w m. Opolu (46,0%), a następnie w powiecie brzeskim (24,2%). Najbardziej zasobne w muzealia były muzea interdyscyplinarne (45,1%) oraz historyczne (24,3%). Najbardziej liczną dziedzinę stanowiły eksponaty z historii (24,5%) i archeologii (22,6%). Zbiory muzealne prezentowane były w ramach wystaw stałych, jak i czasowych. W 2020 r. w muzeach zorganizowano 55 wystaw stałych oraz 77 wystaw czasowych (w 2010 r. odpowiednio: 36 i 141).

Muzea w 2020 r. odwiedziło 95,9 tys. osób i ich liczba zmniejszyła się o 46,8% w porównaniu z 2010 r. Zorganizowane grupy młodzieży szkolnej stanowiły 12,3% ogólnej liczby zwiedzających (w 2010 r. – 37,3%). W 2020 r. liczba zwiedzających muzea i wystawy na 1000 ludności wynosiła 98 osób (w kraju – 434), a w 2010 r. – 177. Największą popularnością wśród zwiedzających cieszyły się muzea o profilu martyrologicznym i interdyscyplinarnym, które odwiedziło odpowiednio: 19,4 tys. i 14,8 tys. osób.

W województwie opolskim w 2020 r. działalność prowadziły 2 galerie sztuki (w 2010 r. – 3). Liczba zwiedzających opolskie galerie sztuki wynosiła 6,7 tys. osób i była mniejsza o 97,6% w porównaniu z 2010 r. Na 1 galerię sztuki w województwie przypadało przeciętnie 3,4 tys. zwiedzających (w kraju – 6,7 tys.), w 2010 r. – 95,3 tys., a przed rokiem – 11,2 tys. Średnio 1 wystawę obejrzało 0,3 tys. osób (w kraju – 0,9 tys.), w 2010 r. – 5,4 tys., a przed rokiem – 0,7 tys. W opolskich galeriach zbiory własne obejmowały 1241 eksponaty, przy czym największą część stanowiły zbiory z zakresu malarstwa (602) i fotografii (289).

Działalność sceniczną w 2020 r. w województwie opolskim prowadziło 5 teatrów i instytucji muzycznych (2 teatry dramatyczne, teatr lalkowy, muzyczny i filharmonia) i wszystkie posiadały własny, stały zespół artystyczny. Teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 322 przedstawienia i koncerty, w których uczestniczyło 40,4 tys. widzów i słuchaczy. W porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się zarówno liczba przedstawień i koncertów, jak i widzów oraz słuchaczy, tj. odpowiednio: o 64,9% i o 73,8%. Średnia liczba przedstawień i koncertów przypadających na 1 podmiot w 2020 r. wynosiła 64 wobec 306 w 2010 r. oraz 224 w 2019 r. W województwie opolskim w 2020 r. najwięcej przedstawień (54,0%) zorganizowano w teatrze lalkowym. Przedstawienia teatrów dramatycznych stanowiły 23,6% ogólnej liczby przedstawień i koncertów, zorganizowane przez filharmonię – 16,1%, a w teatrze muzycznym – 6,2%. Teatry: dramatyczne i lalkowy w 2020 r. zgromadziły 16,9 tys. widzów na 250 przedstawieniach. W 52 koncertach zorganizowanych przez filharmonię uczestniczyło 19,5 tys., słuchaczy, a w teatrze muzycznym 4,0 tys. widzów i słuchaczy w 20 przedstawieniach i koncertach. Liczba widzów i słuchaczy przypadających na 1 przedstawienie i koncert w 2020 r. kształtowała się na poziomie 126 wobec 168 w 2010 r. oraz 172 przed rokiem. Biorąc pod uwagę średnią liczbę widzów i słuchaczy przypadających na 1 przedstawienie i koncert, najwięcej – 376 osób uczestniczyło w koncertach w filharmonii. W teatrze muzycznym 1 przedstawienie obejrzało średnio 200 osób, w teatrach dramatycznych – 86, a w lalkowym – 60 osób. Wskaźnik określający liczbę widzów i słuchaczy na 1000 ludności w województwie opolskim w 2020 r. wynosił 41 (w kraju – 117) wobec 151 w 2010 r. oraz 196 w 2019 r.

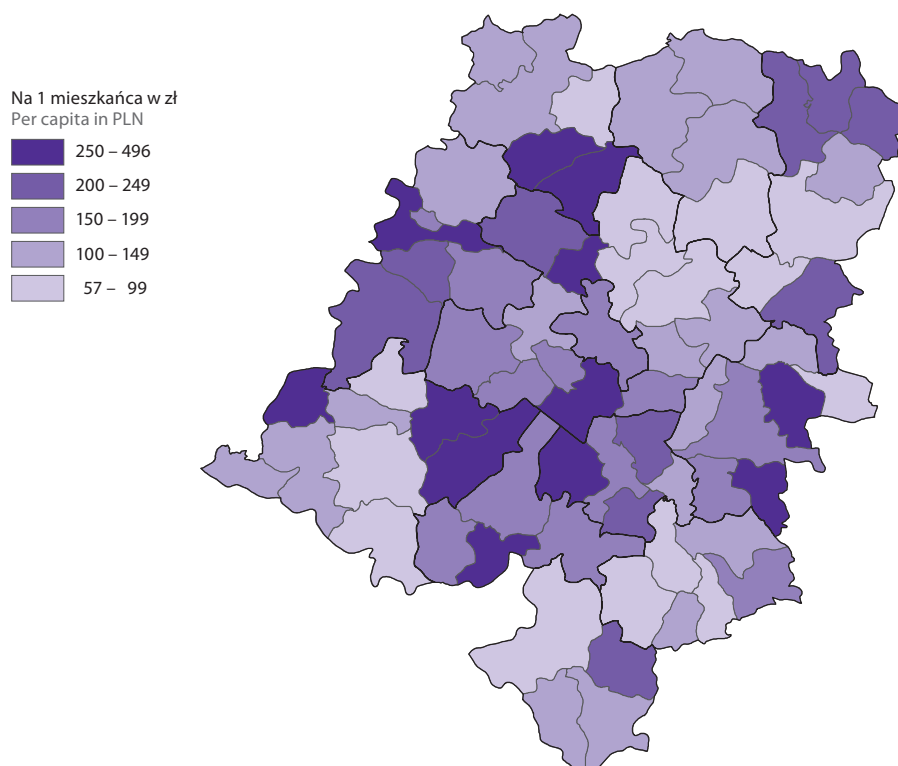
W województwie opolskim na koniec 2020 r. działało 12 kin stałych, tj. o 3 więcej niż w 2010 r. Kina stałe posiadały 21 sal projekcyjnych i dysponowały 4,2 tys. miejsc na widowni. Liczba sal projekcyjnych zwiększyła się o 7 w porównaniu z 2010 r., a liczba miejsc na widowni o 18,7%. W 2020 r. w kinach stałych odbyło się 14,4 tys. seansów filmowych, które obejrzało 287,4 tys. widzów. Liczba seansów filmowych zwiększyła się o 1,6% w porównaniu z 2010 r., a zmniejszyła się o 42,8% w stosunku do 2019 r. Liczba widzów w kinach stałych w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 48,8%. Przeciętnie na 1 seans w województwie opolskim przypadało 20 widzów (w kraju – 18) wobec 40 w 2010 r. oraz 32 przed rokiem. Wśród ogólnej liczby seansów 35,1% stanowiły seanse filmów produkcji polskiej (w 2010 r. – 13,1%, w 2019 r. – 25,2%). W 2020 r. filmy produkcji polskiej w kinach stałych zgromadziły 134,5 tys. widzów, co stanowiło 46,8% ogólnej liczby widzów w kinach stałych (w 2010 r. – 13,3%, w 2019 r. – 30,1%).

W 2020 r. na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego wydatkowały łącznie 203330,9 tys. zł, tj. 2,9% wszystkich poniesionych wydatków (w kraju – 3,1%). Udział wydatków na te cele w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego uplasował województwo opolskie na 8 miejscu w kraju. Najwyższy udział (3,7%) odnotowano w województwie podlaskim, natomiast najniższy (2,5%) w świętokrzyskim. Wysokość środków wydatkowanych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w województwie opolskim w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 6,2% (w kraju – wzrost o 31,9%).

Na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług kultury w przeliczeniu na 1 mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2020 r. wydatkowały średnio 207,32 zł wobec 212,92 zł w 2010 r. i 239,36 zł w 2019 r. (w kraju odpowiednio: 240,99 zł, 181,90 zł i 251,11 zł). W przekroju województw w 2020 r. najwięcej środków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowano w województwie podlaskim (285,43 zł), a najmniej w świętokrzyskim (181,28 zł). Pod tym względem województwo opolskie uplasowało się na 13 miejscu w kraju.

Mapa 34. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r.

Map 34. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2020

Wydatki budżetów gmin województwa opolskiego (z miastem na prawach powiatu – Opole) na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2020 r. kształtowały się na poziomie 158497,0 tys. zł i były o 8,3% niższe niż w 2010 r. W m. Opolu wydatki na te cele wynosiły 22173,9 tys. zł. Najwięcej środków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. wydatkowano w gminie Dobrzeń Wielki, a najmniej w gminie Turawa.

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

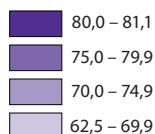
W 2021 r. w województwie opolskim liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się, a wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim. Jednocześnie odnotowano wyższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw w relacji do 2015 r., a niższą w stosunku do 2020 r.

W województwie opolskim zarówno liczba wypadków drogowych, ich ofiar śmiertelnych i rannych zmniejszyła się w porównaniu z 2010 r., natomiast zwiększyła się w odniesieniu do roku poprzedniego.

W województwie opolskim w 2021 r. liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych kształtowała się na poziomie 17,3 tys., tj. niższym o 13,2% w porównaniu z 2015 r. (w kraju – wyższym o 2,6%), a o 10,1% wyższym niż przed rokiem (w kraju – o 7,2%). W odniesieniu do 2015 r. spadek liczby przestępstw odnotowano w czterech województwach, największy wystąpił w województwie opolskim. Spadek wystąpił jeszcze w województwie świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim oraz wielkopolskim (odpowiednio: o 9,1%, o 6,3% i o 2,0%). W większości województw nastąpił wzrost liczby przestępstw, największy odnotowano w województwie łódzkim (o 13,5%), a najmniejszy w zachodniopomorskim (o 0,3%). W porównaniu z 2020 r. również w większości województw nastąpił wzrost liczby przestępstw, od 22,7% w łódzkim do 0,9% w małopolskim. Spadek liczby przestępstw miał miejsce tylko w województwach: podkarpackim, warmińsko-mazurskim oraz świętokrzyskim (odpowiednio: o 9,7%, o 3,4% i o 0,9%).

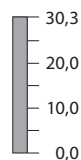
Mapa 35. Zagrożenie przestępczością w 2021 r.
Map 35. Crime risk in 2021

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %
Rate of detectability of delinquents in crimes ascertained by the Police in %

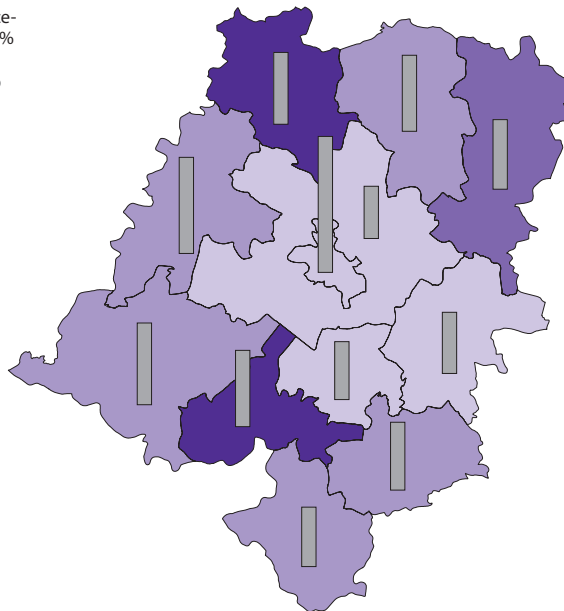

Województwo = 70,2
Voivodship

Przestępstwa stwierdzone przez Policję na 1000 ludności
Crimes ascertained by the Police per 1000 population

Województwo = 17,8
Voivodship

Analizując zjawisko przestępczości według powiatów zauważyć można znaczne jego zróżnicowanie. W 2021 r. najbardziej zagrożone przestępczością było m. Opole (22,3% ogółu przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie), natomiast najniższy poziom przestępczości występował w powiecie głubczyckim (3,5%). W 2021 r. w odniesieniu do roku poprzedniego wzrost liczby przestępstw

stwierdzonych wystąpił w dziesięciu powiatach, od 52,6% w m. Opolu do 4,3% w powiecie głubczyckim. W powiecie oleskim i nyskim odnotowano spadek liczby przestępstw stwierdzonych w stosunku do 2020 r., tj. odpowiednio: o 45,4% i o 6,5%.

Ponad połowa przestępstw stwierdzonych w 2021 r. w województwie opolskim miała charakter kryminalny. Ich liczba wynosiła 10,0 tys., co stanowiło 57,6% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (w kraju – 59,6%), a w odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 26,5% (w kraju – o 6,4%). Wśród przestępstw kryminalnych 84,9% stanowiły przestępstwa przeciwko mieniu. Liczba tego rodzaju przestępstw ukształtowała się na poziomie 8,5 tys. i zmniejszyła się o 21,0% w odniesieniu do 2015 r., a zwiększyła o 15,5% w stosunku do roku poprzedniego. Liczba przestępstw o charakterze gospodarczym wynosiła 4,8 tys., tj. 27,8% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (w kraju – 27,4%). W porównaniu z 2015 r. liczba przestępstw gospodarczych w województwie opolskim zwiększyła się o 41,4%, wobec wzrostu o 34,0% dla kraju. W 2021 r. na terenie województwa opolskiego stwierdzono 1,7 tys. przestępstw drogowych, tj. mniej o 15,2% w stosunku do 2015 r. (w kraju – o 7,4%), ale więcej o 7,7% w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju – o 6,3%).

Miarą, która pozwala ocenić poziom bezpieczeństwa publicznego jest wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych. W 2021 r. ukształtował się on na poziomie niższym niż w kraju (70,2% wobec 71,2%), plasując województwo opolskie na 11 miejscu. Najwyższą skutecznością w wykrywalności sprawców przestępstw charakteryzowało się województwo lubelskie (80,1%), natomiast najniższą województwo pomorskie (62,5%). Wartość wskaźnika w województwie opolskim w 2021 r. była wyższa w porównaniu z 2015 r. (o 4,4 p. proc.), ale niższa niż przed rokiem (o 2,4 p. proc.).

W województwie opolskim obserwowane było znaczne zróżnicowanie wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Rozpiętość wskaźnika w powiatach w 2021 r. wynosiła 18,6 p. proc. Najwyższą wartość odnotowano w powiecie prudnickim (81,1%), natomiast najniższą w m. Opolu (62,5%). W porównaniu z 2020 r. spadek omawianego wskaźnika wystąpił w sześciu powiatach, największy w powiecie oleskim (o 14,4 p. proc.). W pozostałych sześciu powiatach odnotowano wzrost wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych, w granicach od 6,1 p. proc. w m. Opolu do 0,1 p. proc. w powiecie prudnickim.

W relacji do 2015 r. w województwie opolskim wzrosła skuteczność wykrywania sprawców przestępstw o charakterze kryminalnym (o 10,2 p. proc.) oraz przestępstw drogowych (o 1,0 p. proc.), a zmniejszyła się skuteczność w wykrywaniu sprawców przestępstw o charakterze gospodarczym (o 16,7 p. proc.). W kraju również wzrósł wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw o charakterze kryminalnym (o 12,4 p. proc.), a zmniejszył się dla przestępstw gospodarczych (o 9,9 p. proc.). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw drogowych w kraju utrzymał się na poziomie z 2015 r.

Wartość wskaźnika zagrożenia przestępczością, wyrażanego liczbą przestępstw stwierdzonych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa opolskiego w 2021 r. kształtowała się na poziomie 17,8, podczas gdy w kraju – 21,5. Pod względem wysokości tego wskaźnika województwo opolskie uplasowało się na 4 miejscu w kraju. W przekroju województw najniższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie podkarpackim (13,7), a najwyższą w dolnośląskim (28,4). W województwie opolskim najkorzystniejszą sytuację pod względem tego wskaźnika odnotowano w powiecie opolskim (11,8), natomiast najmniej korzystną występowała w m. Opolu (30,3).

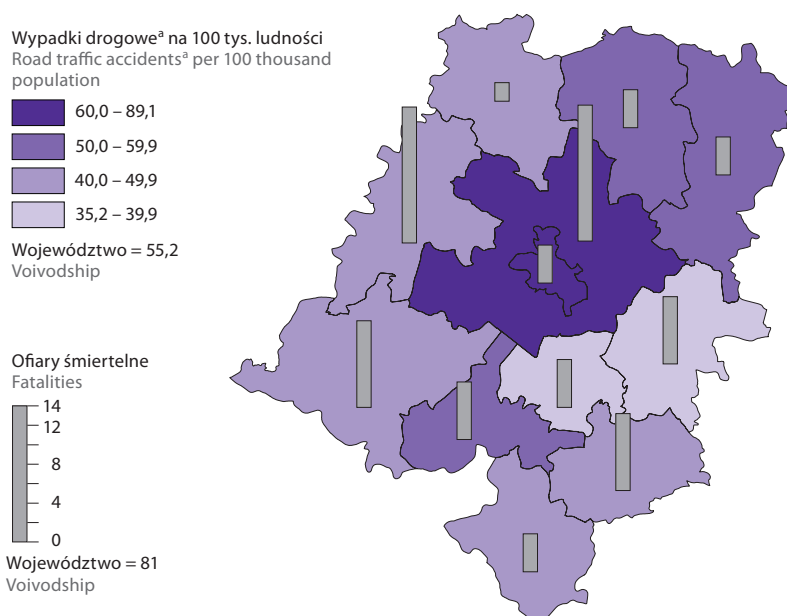
W 2021 r. w województwie opolskim odnotowano 0,5 tys. wypadków drogowych, co stanowiło 2,4% ogólnej liczby wypadków w kraju. W relacji do 2010 r. ich liczba zmniejszyła się o 35,8% (w kraju – o 41,2%), natomiast zwiększyła się o 10,0% (w kraju – spadek o 3,1%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadek liczby wypadków drogowych w odniesieniu do 2010 r. odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 56,1% w śląskim do 17,8% w wielkopolskim. W stosunku do roku poprzedniego wzrost liczby wypadków drogowych wystąpił w sześciu województwach, największy w opolskim. W pozostałych dziesięciu województwach odnotowano spadek liczby wypadków drogowych, największy wystąpił w województwie wielkopolskim (o 14,6%), a najmniejszy w małopolskim (o 1,1%).

Tablica 26. Wypadki drogowe oraz ich skutki
Table 26. Road accidents and their effects

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Wypadki Accidents	836	710	488	537
Ofiary śmiertelne Fatalities	107	102	65	81
Ranni Injured persons	1028	808	538	593

Wartość wskaźnika wyrażonego liczbą wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności w województwie opolskim kształtowała się na korzystniejszym poziomie niż przeciętnie w kraju. W 2021 r. wynosił on 55 wobec 60 dla kraju i ułożył województwo na 6 pozycji. Najmniej wypadków w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców zanotowano w województwie podlaskim (37), a najwięcej w województwie łódzkim (95). W województwie opolskim najbezpieczniejszą sytuację na drogach w 2021 r. zanotowano w powiecie strzeleckim, w którym wartość analizowanego wskaźnika kształtowała się na poziomie 35. Największą skłonność do nieprzestrzegania przepisów kodeksu ruchu drogowego zaobserwowano w powiecie opolskim, co potwierdza najwyższa (tj. 89) wartość omawianego wskaźnika w województwie.

Mapa 36. Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r.
Map 36. Road safety in 2021

^a Zarejestrowane przez Policję.
^a Registered by the Police.

W wyniku wypadków drogowych w 2021 r. w województwie opolskim 81 osób poniosło śmierć, tj. o 24,3% mniej niż w 2010 r. (w kraju – o 42,5%), a o 24,6% więcej niż przed rokiem (w kraju – mniej o 9,9%). Obrażenia ciała odniosło 0,6 tys. osób i ich liczba w odniesieniu do 2010 r. zmniejszyła się o 42,3% (w kraju – o 46,0%), a zwiększyła się o 10,2% (w kraju – zmniejszyła się o 0,2%) w stosunku do roku poprzedniego.

Miernikiem, dzięki któremu można ocenić poziom bezpieczeństwa drogowego jest m.in. liczba ofiar śmiertelnych czy rannych w przeliczeniu na 100 wypadków. W województwie opolskim w 2021 r. na każde 100 wypadków śmierć poniosło 15 osób, podczas gdy w 2010 r. i 2020 r. po 13 osób. W kraju w 2021 r. liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków drogowych ukształtowała się na tym samym poziomie co w 2010 r., tj. 10, a w 2020 r. wynosiła 11. Najmniej ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków odnotowano w województwie małopolskim (6), a najwięcej w podlaskim (18). W województwie opolskim najmniejszą liczbą ofiar śmiertelnych na 100 wypadków wyróżniało się m. Opole (4), natomiast największą powiat brzeski (34).

W 2021 r. liczba rannych na 100 wypadków drogowych w województwie opolskim była niższa niż w 2010 r. i wynosiła tak jak przed rokiem 110 (w 2010 r. – 123). W kraju na każde 100 wypadków zostało rannych 116 osób i ich liczba zmniejszyła się o 10 w stosunku do 2010 r., a wzrosła o 4 w porównaniu z rokiem poprzednim. Najmniej rannych w przeliczeniu na 100 wypadków odnotowano w województwie lubelskim (108), a najwięcej w lubuskim i łódzkim (po 120). W przestrzeni powiatów województwa opolskiego w 2021 r. najmniejszą liczbę rannych w przeliczeniu na 100 wypadków odnotowano w powiecie strzeleckim (73), natomiast największą w powiecie oleskim i m. Opolu (po 122).

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

W 2021 r. w województwie opolskim odnotowano wyższy niż w 2015 r., ale niższy niż przed rokiem odsetek gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata, które miały dostęp do Internetu. Analogiczna tendencja wystąpiła wśród osób korzystających z Internetu, w tym korzystających z niego regularnie.

Dostęp do Internetu w województwie opolskim w 2021 r. posiadało 89,8% (w kraju – 92,4%) gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata. Ich udział w porównaniu z 2015 r. wzrósł o 11,1 p. proc., a obniżył się o 0,4 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego (w kraju wzrósł odpowiednio: o 16,6 p. proc. i o 2,0 p. proc.). Najwyższy odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu odnotowano w województwie mazowieckim (95,3%), a najniższy w świętokrzyskim (86,5%).

Wśród mieszkańców województwa opolskiego w wieku 16–74 lata odsetek osób korzystających z Internetu w 2021 r. wynosił 81,5%, tj. o 7,4 p. proc. więcej niż w 2015 r., a o 2,8 p. proc. mniej niż przed rokiem. Co najmniej raz w tygodniu korzystało z sieci 75,7% mieszkańców, czyli o 10,0 p. proc. więcej w stosunku do 2015 r., a o 3,6 p. proc. mniej w porównaniu z 2020 r. W kraju regularnie korzystało z Internetu 83,6% osób wobec 64,8% w 2015 r. oraz 81,4% w roku poprzednim.

Tablica 27. Gospodarstwa domowe^a posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby^b korzystające z Internetu

Table 27. Households^a with access to the Internet at home and Internet users^b

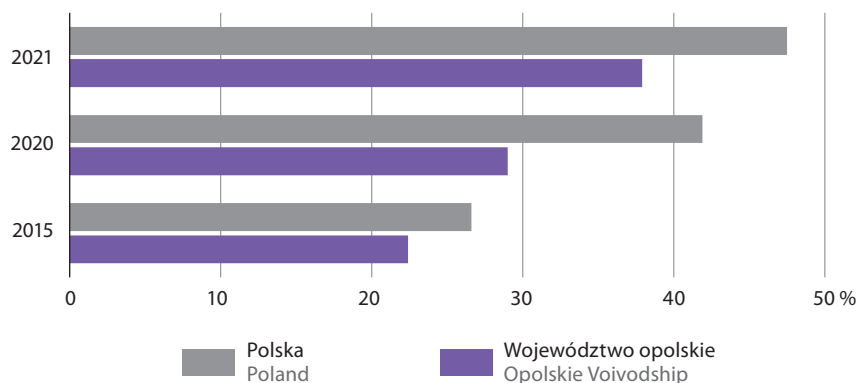
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with access to the Internet at home	78,7	90,2	89,8
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of individuals using the Internet	74,1	84,3	81,5
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using the Internet regularly (at least once a week)	65,7	79,3	75,7

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej jedną osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with at least person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Uwzględniając cele korzystania z Internetu, w województwie opolskim najbardziej popularne było czytanie on-line wiadomości, gazet lub czasopism oraz korzystanie z poczty elektronicznej. W 2021 r. czynności te wykonywało odpowiednio: 68,5% i 64,5% osób w wieku 16–74 lata. Innymi często wskazywanymi czynnościami były: wyszukiwanie informacji o towarach i usługach (58,8%), wykonywanie rozmów przez Internet (48,9%), korzystanie z komunikatorów (48,2%) czy korzystanie z serwisów społecznościowych (48,0%).

Wykres 39. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 39. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

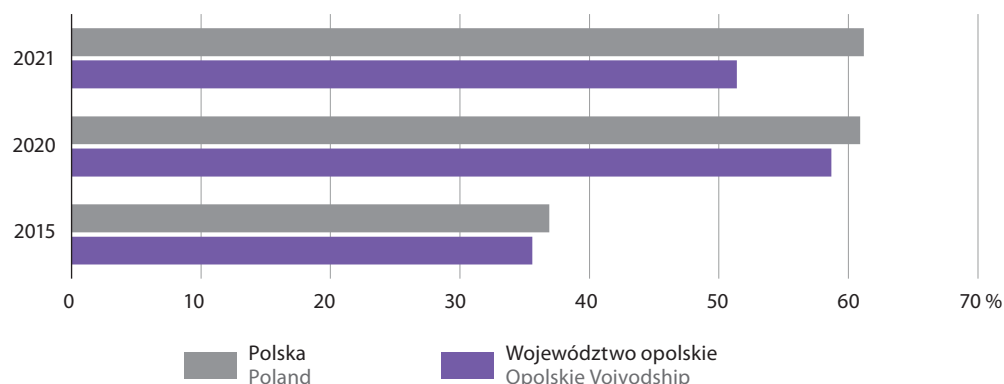

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2021 r. osoby korzystające w ciągu 12 ostatnich miesięcy z usług administracji publicznej przez Internet stanowiły w województwie opolskim 37,9% (w kraju – 47,5%) populacji osób w wieku 16–74 lata. W porównaniu z 2015 r. ich udział wzrósł o 15,5 p. proc. (w kraju – o 20,9 p. proc.). Podczas korzystania z usług e-administracji najczęściej wykonywanymi czynnościami było wysyłanie wypełnionych formularzy.

Wykres 40. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 40. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Zakupy przez Internet w 2021 r. dokonywała ponad połowa (51,4%) osób w wieku 16–74 lata z województwa opolskiego. Odsetek osób zamawiających towary lub usługi w sieci wzrósł o 15,8 p. proc. w stosunku do 2015 r., a obniżył się o 7,3 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju wzrósł odpowiednio: o 24,3 p. proc. i o 0,3 p. proc.).

Aktywność społeczna

Social activity

Liczba aktywnie działających w województwie opolskim organizacji non-profit w 2020 r. w odniesieniu do 2010 r. zwiększyła się.

W 2021 r. zanotowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w relacji do 2010 r.

W 2020 r. na terenie województwa opolskiego odnotowano 2,5 tys. aktywnie działających organizacji non-profit (tj. mających osobowość prawną stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego), z których 51,6% stanowiły jednostki zlokalizowane na wsi (w kraju przeważały organizacje działające w miastach – 57,1%). W odniesieniu do 2010 r. liczba organizacji zwiększyła się o 0,4 tys. (w kraju – o 14,8 tys.).

Wskaźniki kapitału stowarzyszeniowego odnoszą się do dobrowolnego uczestnictwa (aktywności, zaangażowania) w mniej lub bardziej sformalizowanych organizacjach (świeckich organizacjach pozarządowych oraz wspólnotach, organizacjach lub grupach religijnych, a także związkach zawodowych i innych organizacjach pracowników, organizacjach samorządu gospodarczego, zawodowego i pracodawców, spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, partiach politycznych, inicjatywach będących częścią działalności instytucji publicznych). Wskaźnik ten obliczono jako udział osób w wieku 16 lat i więcej, które zadeklarowały zaangażowanie w co najmniej jednym rodzaju stowarzyszenia.

Najbardziej liczną grupę (tak jak w kraju) tworzyły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, których było 2,1 tys., co stanowiło 83,6% ogółu aktywnych organizacji non-profit w województwie (w kraju – 70,1%). Jednostek posiadających status organizacji pożytku publicznego odnotowano 0,3 tys. (13,3%), natomiast podmiotów ekonomii społecznej – 2,5 tys. (99,2%).

Organizacje non-profit w 2020 r. zrzeszały w województwie łącznie 191,4 tys. członków osób fizycznych, z czego ponad połowę (tj. 58,8%) stanowili mężczyźni (w kraju – 55,1%). Najczęściej obszarem ich statutowej działalności, tak jak w kraju, były takie dziedziny jak: sport, turystyka, rekreacja, hobby (29,5% ogólnej liczby organizacji), ratownictwo (20,9%) oraz kultura i sztuka (12,1%). W kraju udziały te kształtowały się odpowiednio: 26,9%, 15,3% oraz 12,4%.

W województwie opolskim w 2021 r. do rejestru REGON wpisanych było 3,9 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (w tym 0,4 tys. fundacji), co względem 2010 r. oznacza wzrost o 43,0% (w kraju – o 48,3%). Biorąc pod uwagę typ organizacji większy udział w strukturze w 2021 r. stanowiły (podobnie jak w kraju) stowarzyszenia i organizacje społeczne (88,6%; w kraju – 79,3%).

Tablica 28. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON Stan w dniu 31 grudnia

Table 28. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total	2720	3336	3802	3890
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	27	33	39	40

W końcu 2021 r. na 10 tys. ludności w województwie opolskim przypadało średnio 40 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (w kraju – 41) wobec 27 w 2010 r., zarówno w województwie jak i w kraju. Wśród województw wartość omawianego wskaźnika w 2021 r. wahała się od 30 w śląskim do 50 w mazowieckim. Województwo opolskie wraz z lubelskim uplasowało się na 6 pozycji. W układzie powiatów województwa opolskiego największą liczbą fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyróżniało się m. Opole z wynikiem 69, natomiast najmniej korzystnie pod tym względem prezentowała się sytuacja w powiecie strzeleckim (30).

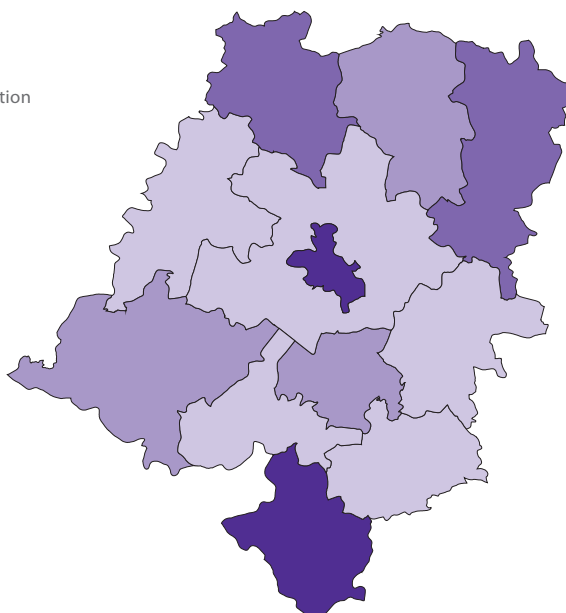
Mapa 37. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 37. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2021 As of 31 December

Na 10 tys. ludności
Per 10 thousand population

	45 – 69
	40 – 44
	35 – 39
	30 – 34

Województwo = 40
Voivodship

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

W latach 2011–2020 produkt krajowy brutto w województwie opolskim na ogół rósł wolniej niż przeciętnie w kraju. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto (WDB) na 1 pracującego kształtowały się poniżej średniej krajowej. W strukturze WDB według rodzajów działalności największy odsetek, powyżej przeciętnego w kraju, stanowił przemysł. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny, korzystniejsze wskaźniki obserwowano w podregionie opolskim.

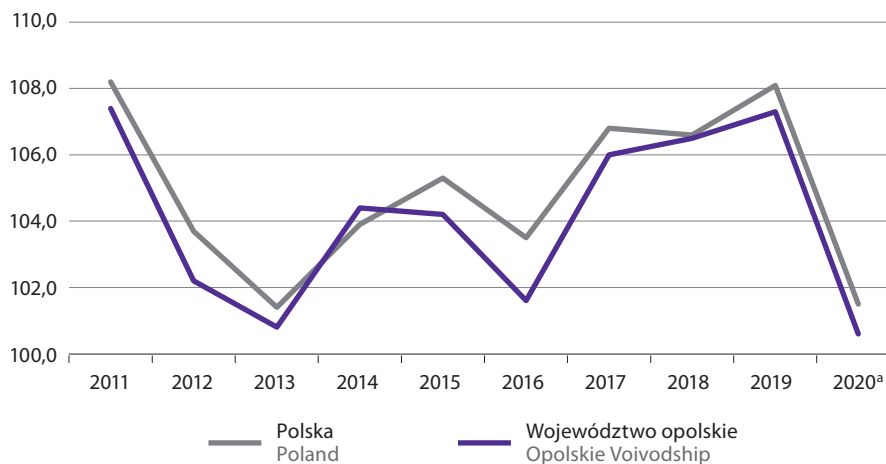
Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Na podstawie wstępnego szacunku w 2020 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie opolskim ukształtowała się na poziomie 46805 mln zł, tj. o 0,6% wyższym w cenach bieżących niż w roku poprzednim (w kraju – o 1,5%). Udział województwa w generowaniu PKB był najmniejszy w skali kraju i podobnie jak w 2019 r. wyniósł 2,0%, a w odniesieniu do 2010 r. obniżył się o 0,2 p. proc.

Wykres 41. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 41. Indices of gross domestic product (current prices)
Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. osiągnął poziom 47723 zł, tj. wyższy (w cenach bieżących) zarówno w odniesieniu do 2019 r. (o 1,0%), jak i 2010 r. (o 54,8%). Wartość PKB przypadająca na 1 mieszkańca stanowiła 78,7% wartości przeciętnej w kraju (wobec 79,1% w roku poprzednim i 82,1% w 2010 r.) i lokowała województwo na 11 miejscu w kraju. Poziom wskaźnika przekraczający przeciętną w kraju odnotowano w województwach: mazowieckim, dolnośląskim i wielkopolskim.

PKB na 1 mieszkańca jest głównym kryterium podziału środków finansowych Unii Europejskiej na poszczególne państwa członkowskie. Wyodrębniono trzy kategorie regionów: słabiej rozwinięte (PKB na 1 mieszkańca poniżej 75% unijnego PKB), w fazie przejściowej (PKB na 1 mieszkańca większy niż 90% unijnego PKB) oraz lepiej rozwinięte (PKB na 1 mieszkańca większy niż 90% unijnego PKB). W latach 2010–2020 PKB według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca (w PPS) w województwie opolskim wzrósł z 52% do 60% średniej obliczonej dla 27¹ państw Unii Europejskiej. Taki poziom wskaźnika zakwalifikował województwo do grupy regionów słabiej rozwiniętych. W 2020 r. w grupie tych regionów znalazła się większość województw. Do regionów w fazie przejściowej zaliczono województwa: dolnośląskie, wielkopolskie i śląskie. Jedynym regionem lepiej rozwiniętym było województwo mazowieckie.

Analiza PKB na poziomie podregionów wykazała, że w 2019 r. jednostki prowadzące działalność w podregionie opolskim wytworzyły ponad 2-krotnie większą wartość PKB niż w podregionie nyskim (odpowiednio: 33337 mln zł i 13195 mln zł). Udział podregionu opolskiego w generowaniu PKB w skali województwa wynosił 71,6%, a podregionu nyskiego – 28,4% (w 2010 r. odpowiednio 70,2% i 29,8%). W badanym okresie utrzymywał się także wyraźnie większy udział podregionu opolskiego w tworzeniu krajowej wartości PKB (1,5% wobec 0,6% podregionu nyskiego).

Różnice między podregionami obserwowano także w zakresie PKB przypadającego na 1 mieszkańca – w podregionie opolskim kształtował się on powyżej średniej wojewódzkiej, a w podregionie nyskim – poniżej tej średniej. W podregionie opolskim wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 r. osiągnęła poziom 54277 zł (114,8% średniej wojewódzkiej), a w podregionie nyskim – 35648 zł (75,4%). W ciągu ostatnich dziesięciu lat relacja do średniej wartości w województwie w podregionie opolskim wzrosła o 1,8 p. proc., przy spadku o 3,3 p. proc. w podregionie nyskim.

Na stosunkowo niski poziom wskaźnika w badanych podregionach wskazuje relacja do średniej krajowej. Wartość PKB na 1 mieszkańca w podregionie opolskim w 2019 r. stanowiła 90,9% średniej krajowej wobec 59,7% w podregionie nyskim. Względem 2010 r. jej relacja do średniej krajowej obniżyła się w obu podregionach (w opolskim – o 1,8 p. proc., w nyskim – o 4,9 p. proc.).

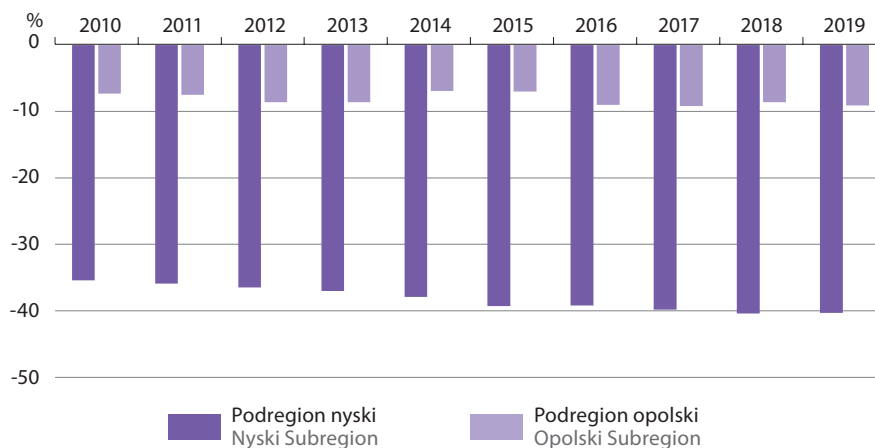
W badanym okresie obserwowano zwiększenie zróżnicowania PKB na 1 mieszkańca między podregionami. Świadczy o tym wskaźnik dyspersji, który w 2019 r. wynosił 18,5% i w odniesieniu do 2010 r. wzrósł o 2,4 p. proc. Największe zróżnicowanie PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów obserwowano w województwie mazowieckim (55,0%), a najmniejsze – w województwie lubuskim (0,8%).

¹ Bez Wielkiej Brytanii.

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wykres 42. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

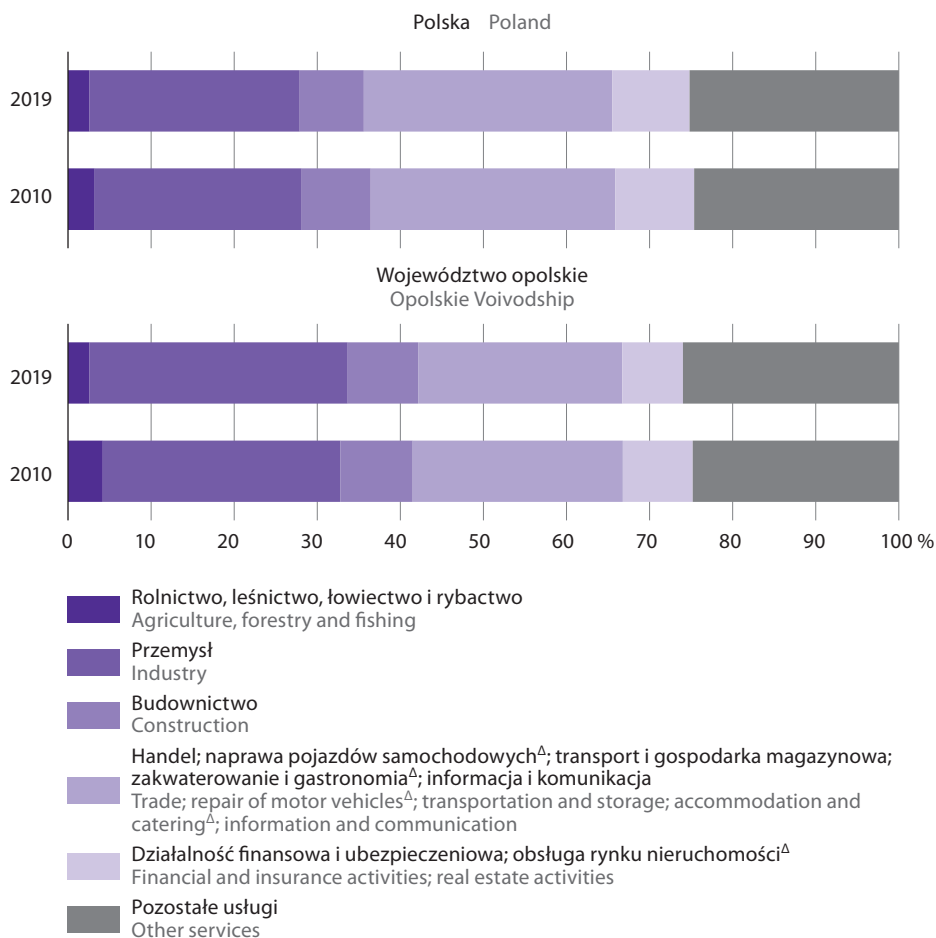
Chart 42. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value

Wartość dodana brutto w 2019 r. wynosiła 40908 mln zł i stanowiła 2,0% WDB w kraju. W strukturze WDB według rodzajów działalności największy udział, powyżej przeciętnej w kraju, dotyczył przemysłu (31,1% wobec 25,3%), będącego wyróżnikiem gospodarki województwa. Wyższy niż przeciętnie w kraju był także udział budownictwa (8,5% wobec 7,7%) oraz pozostałych usług (26,0% wobec 25,2%). W porównaniu ze strukturą w 2010 r. obserwowano wzrost udziału przemysłu, przy jednoczesnym spadku udziału rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, budownictwa oraz usług ogółem.

Wydajność pracy mierzona WDB na 1 pracującego ukształtowała się na poziomie 125427 zł, tj. o 41,5% wyższym niż w 2010 r. (w kraju – o 43,4%). Wartość wskaźnika stanowiła 95,0% średniej krajowej wobec 96,3% w 2010 r. Wydajność pracy przekraczającą przeciętną w kraju odnotowano w województwach: mazowieckim, dolnośląskim, śląskim i pomorskim.

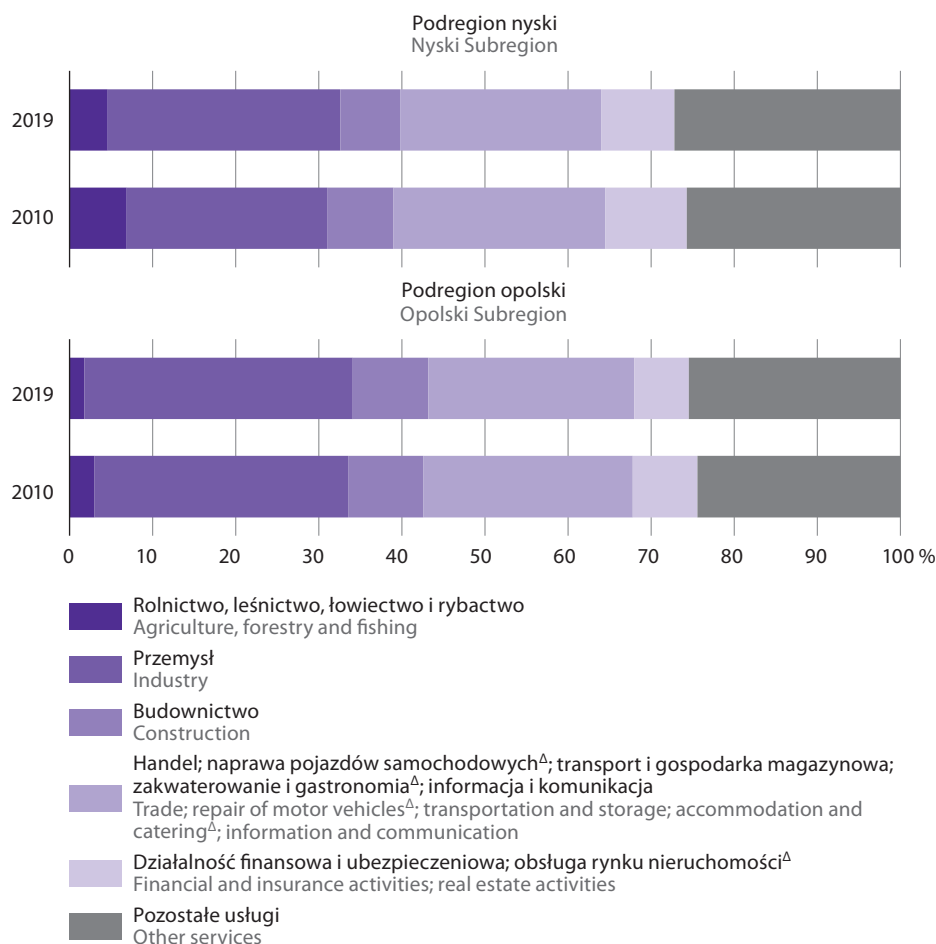
Wykres 43. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
Chart 43. Gross value added by kind of activity (current prices)

Z analizy WDB według rodzajów działalności w 2019 r. w poszczególnych podregionach wynika, że podregion nyski miał bardziej rolniczy charakter. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w tym podregionie stanowiło 4,6% WDB, podczas gdy w podregionie opolskim – 1,8%. Z kolei podregion opolski wyróżniał się przed wszystkim wyższym udziałem przemysłu (32,3% wobec 28,0%) oraz budownictwa (9,1% wobec 7,2%) w generowaniu WDB. W porównaniu ze strukturą w 2010 r. w obu podregionach, podobnie jak przeciętnie w województwie, odnotowano wzrost udziału przemysłu, przy jednoczesnym spadku udziału rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa oraz usług ogółem.

WDB w przeliczeniu na 1 pracującego w podregionie nyskim osiągnęła poziom 113982 zł (wzrost o 40,4% względem 2010 r.), a w podregionie opolskim – 130618 zł (o 41,7%). W badanym okresie w obu podregionach wydajność pracy kształtowała się poniżej średniej krajowej. Wyjątkiem był 2010 r., kiedy to WDB na 1 pracującego w podregionie opolskim nieznacznie przekroczyła średnią krajową (100,2%). W 2019 r. w podregionie nyskim wydajność pracy stanowiła 86,4% średniej krajowej, a w podregionie opolskim – 99,0%.

Wykres 44. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
 Chart 44. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Koniunktura gospodarcza

6.2. Business tendency

W województwie opolskim w kwietniu 2022 r. wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury gospodarczej kształtuje się w większości prezentowanych obszarów gospodarki negatywnie. Najbardziej pesymistycznie oceniają koniunkturę podmioty z sekcji budownictwo. Najkorzystniejsze oceny koniunktury formułują firmy zakwaterowania i gastronomii.

Koniunktura gospodarcza to całokształt wskaźników życia gospodarczego charakteryzujących stan gospodarki danego kraju lub rynku, pozwalających ocenić tendencje rozwojowe; koniunktura podlega wskaźnikom zależnym głównie od cyklu koniunkturalnego, a także innych czynników: regularnych (np. sezonowe wahania popytu i podaży) i nieregularnych (np. urodzaj lub nieurodzaj w rolnictwie, wzrost lub spadek popytu na dany towar na rynku krajowym lub zagranicznym, klęski żywiołowe).

W przetwórstwie przemysłowym w kwietniu br. wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtował się na poziomie minus 10,3, a przed rokiem minus 0,7. Diagnozy dotyczące portfela zamówień (krajowego i zagranicznego) oraz produkcji oceniane były pozytywnie. Bardziej negatywna niż w kwietniu ub. roku była diagnoza sytuacji finansowej. Prognozy w zakresie portfela zamówień, a także produkcji były pozytywne. Przewiduje się nieco mniejszy niż w ub. roku wzrost zatrudnienia oraz wzrosty cen wyrobów przemysłowych.

Tablica 29. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
Table 29. General business climate indicator by kind of activity

Wyszczególnienie Specification	Styczeń January 2011	Styczeń January 2016	Styczeń January 2021	Styczeń January 2022	Kwiecień April 2022	Kwiecień April 2022 Polska Poland
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	0,3	9,8	5,9	-3,7	-10,3	-11,5
Budownictwo Construction	-22,7	-12,0	-0,5	-2,8	-13,3	-15,4
Handel hurtowy Wholesale trade	-0,5	16,3	1,3	0,4	5,4	0,9
Handel detaliczny Retail trade	-7,9	-8,4	-17,2	-12,4	-10,2	-7,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	-15,2	-16,1	-17,0	14,3	-9,7	-5,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^a Accommodation and catering ^a	-19,7	3,8	-37,1	19,5	23,8	-4,0
Informacja i komunikacja Information and communication	-8,5	3,9	-41,2	-5,6	-9,5	14,1

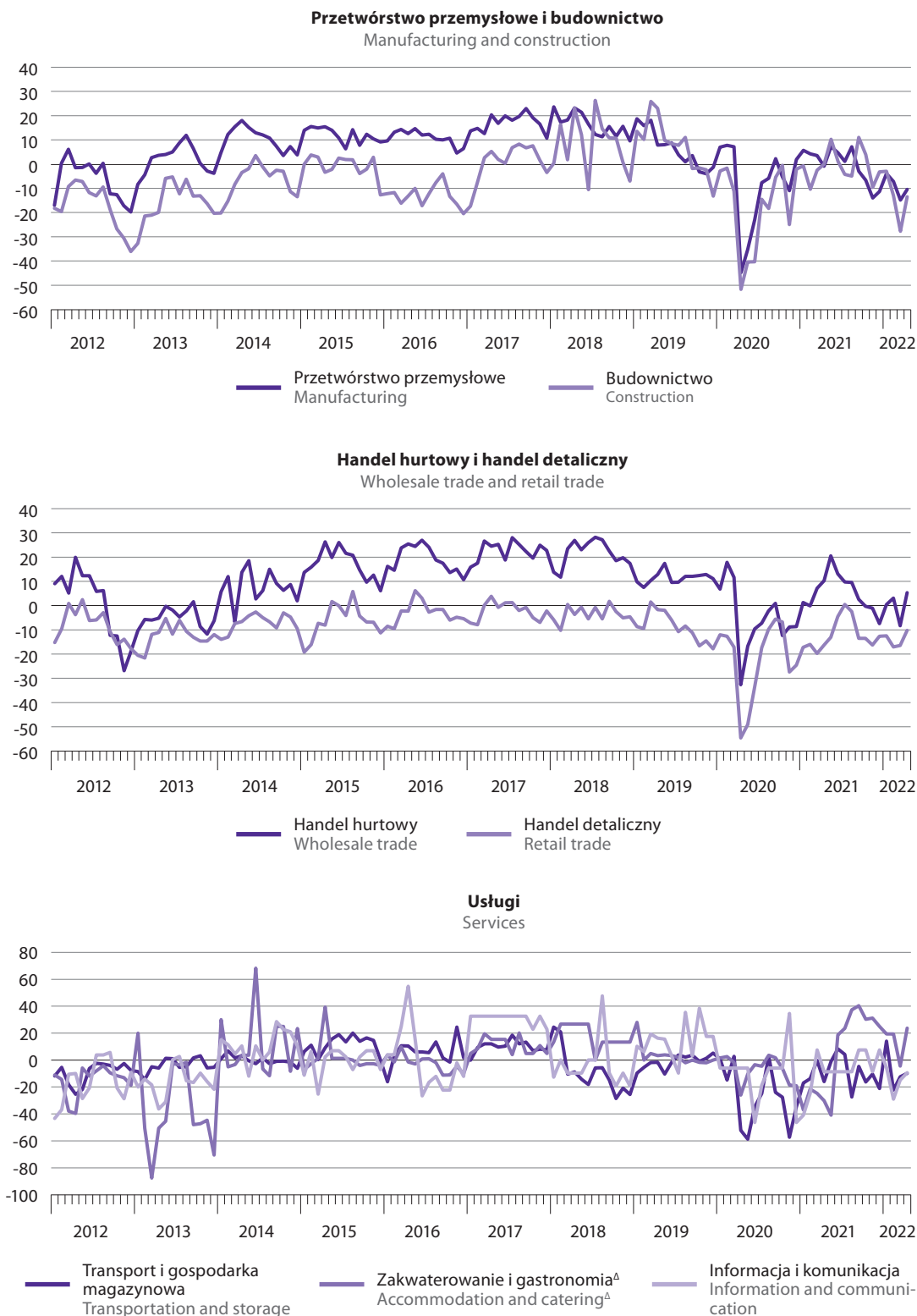
Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie w kwietniu br. wynosił minus 13,3 wobec plus 0,2 przed rokiem. Oceny bieżące w zakresie portfela zamówień oraz produkcji budowlano-montażowej na rynku krajowym były pozytywne, natomiast w zakresie sytuacji finansowej bardziej negatywne od zgłaszanych przed rokiem. Prognozy dotyczące produkcji były pozytywne, natomiast dotyczące sytuacji finansowej były bardziej pesymistyczne niż przed rokiem, przewidywania w zakresie portfela zamówień były pozytywne. Przedsiębiorcy budowlani przewidują zwiększenie zatrudnienia, a także prognozują, że ceny robót budowlano-montażowych mogą rosnąć.

W kwietniu br. wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w handlu hurtowym kształtował się na poziomie plus 5,4, a przed rokiem plus 10,3. Ocena sprzedaży była pozytywna. Diagnozy oraz prognozy sytuacji finansowej były bardziej negatywne niż przed rokiem. Prognozuje się, że może nastąpić wzrost zamówień towarów u dostawców. Może zwiększyć się poziom zatrudnienia. Przedsiębiorcy przewidują, że ceny będą rosły.

W handlu detalicznym wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w kwietniu br. wynosił minus 10,2 wobec minus 16,2 przed rokiem. Oceny sprzedaży oraz sytuacji finansowej były mniej pesymistyczne niż przed rokiem. Prognozy w zakresie sprzedaży były pozytywne, natomiast dotyczące sytuacji finansowej były negatywne. Przewiduje się, że zamówienia towarów u dostawców mogą być nieco mniej ograniczone. Może nastąpić redukcja zatrudnienia. Przedsiębiorcy prognozują wzrost cen.

W kwietniu br. w transporcie i gospodarce magazynowej wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtował się na poziomie minus 9,7, a przed rokiem minus 16,0. Bieżący popyt oraz sprzedaż oceniane były pozytywnie, natomiast sytuacja finansowa mniej pesymistycznie niż przed rokiem. Prognozy w zakresie popytu poprawiły się, choć były nadal niekorzystne, natomiast dotyczące sprzedaży i sytuacji finansowej były bardziej pesymistyczne niż przed rokiem. Przewidywane są redukcje zatrudnienia. W najbliższych trzech miesiącach spodziewany jest wzrost cen.

Wykres 45. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
 Chart 45. General business climate indicator by kind of activity

W zakwaterowaniu i gastronomii w kwietniu br. wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury wynosił plus 23,8, wobec minus 30,2 przed rokiem. Bieżący popyt oraz sprzedaż oceniane były mniej pesymistycznie niż przed rokiem. Prognoza w zakresie popytu, sprzedaży oraz sytuacji finansowej była pozytywna. Może nastąpić wzrost zatrudnienia. Przedsiębiorcy prognozują większy wzrost cen niż przed rokiem.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w informacji i komunikacji w kwietniu br. wynosił minus 9,5, przed rokiem minus 8,8. Diagnozy dotyczące popytu, sprzedaży oraz sytuacji finansowej były mniej pesymistyczne niż przed rokiem. Przewidywania w tym zakresie były pozytywne. Przedsiębiorcy prognozują ograniczenie zatrudnienia oraz stabilną sytuację jeśli chodzi o ceny w najbliższych trzech miesiącach.

Przedsiębiorcy bardzo często w prowadzeniu bieżącej działalności napotykają na różnego rodzaju bariery. W kwietniu br. w przetwórstwie przemysłowym największe trudności wskazywane przez przedsiębiorców wynikały z niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej (56,5% wobec 43,4% przed rokiem). Jednak najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie niedoboru surowców, materiałów i półfabrykatów (o 13,8 p. proc.). Najbardziej obniżyło się znaczenie bariery związanej z niedoborem pracowników (z 31,4% do 17,9%).

W budownictwie największe trudności napotykane przez przedsiębiorstwa w kwietniu br. dotyczyły kosztów materiałów (83,3%, wobec 59,4% przed rokiem). W przypadku tej bariery odnotowano największy wzrost w skali roku. Najbardziej zmniejszyło się znaczenie bariery dotyczącej niedostatecznego popytu (o 4,4 p. proc.).

Największe trudności zgłaszane przez przedsiębiorców w kwietniu br. w handlu hurtowym dotyczyły niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych (75,2% wobec 61,7% przed rokiem). W przypadku tej bariery odnotowano największy wzrost w porównaniu z kwietniem ub. roku. Najbardziej zmniejszyło się znaczenie bariery dotyczącej niedostatecznego popytu (o 11,0 p. proc.).

W przypadku handlu detalicznego w kwietniu br., podobnie jak w przetwórstwie przemysłowym, największe trudności zgłaszane przez przedsiębiorców związane były z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (58,1%, przed rokiem – 49,2%). Jednak najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie zbyt dużej konkurencji na rynku (o 9,8 p. proc.). Zmniejszyła się natomiast najbardziej istotność bariery związanej z kosztami zatrudnienia (z 69,4% do 56,4%).

W sferze transportu i gospodarki magazynowej największe trudności wskazywane przez przedsiębiorców w kwietniu br. związane były z niedoborem wykwalifikowanych pracowników (59,5% wobec 7,5% w kwietniu ub. roku). Jest to bariera, której znaczenie w skali roku zwiększyło się najbardziej. W porównaniu w kwietniu 2021 r. coraz mniejsze znaczenie miały bariery dotyczące niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej (o 42,6 p. proc.).

Największe trudności wskazywane przez firmy działające w sekcji zakwaterowanie i gastronomia w kwietniu br., podobnie jak w przetwórstwie przemysłowym i handlu detalicznym, dotyczyły barier związanych z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (82,8%, przed rokiem 64,9%). Jednak najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych (o 52,1 p. proc.). Zmniejszyła się natomiast bariera związana z wysokimi obciążeniami na rzecz budżetu (z 11,0% do 8,8%).

W sekcji informacja i komunikacja w kwietniu br., podobnie jak w większości sekcji, największe trudności wskazywane przez przedsiębiorców wynikały z barier związanych z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (67,9% wobec 64,8% w kwietniu ub. roku). W tym obszarze działalności wzrosło znaczenie niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych (o 11,8 p. proc.), a obniżyło się znaczenie m. in. bariery dotyczącej niedostatecznego popytu (o 15,1 p. proc.).

Do standardowego badania koniunktury gospodarczej dołączony został dodatkowy moduł. Uzyskane dane dostarczają, równoległe z wynikami standardowej części badania bieżących ocen skutków pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie dla przedsiębiorstw. W przeciwieństwie do podstawowego badania koniunktury, odpowiedzi na dodatkowy blok pytań były udzielane na zasadzie dobrowolności. Badanie zostało przeprowadzone na próbie jednostek przemysłowych, budowlanych, handlowych i usługowych.

Na podstawie badania przeprowadzonego od 1 do 10 kwietnia 2022 r. wynika, że w większości prezentowanych sektorów gospodarki dyrektorzy ankietowanych jednostek wskazywali głównie na nieznaczne negatywne skutki pandemii i wojny oraz jej konsekwencje dla firm. Na brak negatywnych skutków najczęściej wskazywali przedsiębiorcy w handlu hurtowym.

Przewidywany okres przetrwania firmy w przypadku utrzymywania się przez dłuższy czas sytuacji wynikającej z pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie różnił się w zależności od rodzaju działalności. Najbardziej optymistyczni pod tym względem byli przedsiębiorcy działający w usługach i handlu hurtowym. Odsetek przewidujących przetrwanie firmy powyżej 6 miesięcy wyniósł w tych sekcjach odpowiednio: 74,6% i 72,6%. Krótszy okres przetrwania firmy (4–6 miesięcy) przeważał w prognozach przedsiębiorców działających w budownictwie (71,1%). Bardziej pesymistyczne oceny w tym zakresie wyrażali przedsiębiorcy przetwórstwa przemysłowego, spośród których 27,4% uznało, że firma przetrwałaby przez okres od 2 do 3 miesięcy.

W większości obszarów przedsiębiorcy przewidywali, że w 2022 r. inwestycje utrzymają się na poziomie z poprzedniego roku. Spadek inwestycji w relacji do 2021 r. przewidywało 41,8% przedsiębiorstw w handlu hurtowym.

Oceniając negatywny wpływ wojny w Ukrainie na działalność firmy, przedstawiciele większości badanych rodzajów działalności najczęściej byli zdania, że powoduje ona wzrost kosztów. Przedsiębiorcy z handlu hurtowego i przetwórstwa przemysłowego wskazywali również na problem zakłóceń w łańcuchu dostaw. Spadek sprzedaży (przychodów) oraz zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami w największym stopniu dotyczyły przedsiębiorstw z przetwórstwa przemysłowego.

Przedstawiciele firm zatrudniający pracowników z Ukrainy w kwietniu br. zaobserwowali odpływ pracowników w przetwórstwie przemysłowym (dotyczyło to 48,1% firm), budownictwie (18,0%) oraz usługach (6,9%). Napływ najczęściej dotyczył firm z handlu hurtowego (40,9%) oraz przetwórstwa przemysłowego (38,6%).

6.3. Przedsiębiorczość

6.3. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W województwie opolskim na koniec 2021 r. było 108,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej wpisanych w rejestrze REGON i ich liczba zwiększyła się o 9,2% w relacji do 2010 r. Najwięcej podmiotów prowadziło działalność w czterech sekcjach, tj.: handel; naprawa pojazdów samochodowych, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe oraz obsługa rynku nieruchomości. W zbiorowości podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły 71,8% podmiotów ogółem.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Na koniec 2021 r. w województwie opolskim w rejestrze REGON wpisanych było 108,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 2,2% ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w kraju.

**Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Stan w dniu 31 grudnia**

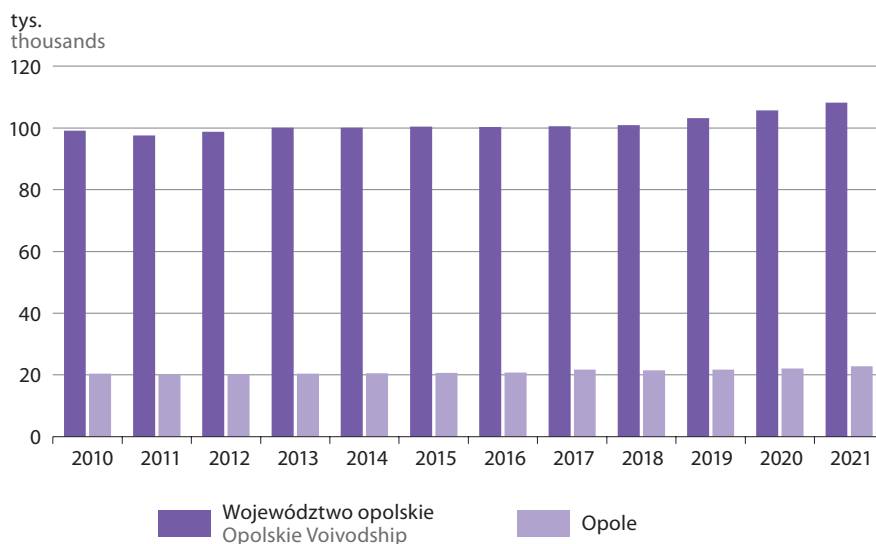
Table 30. Entities of the national economy in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 w odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	99118	100432	105694	108222	2,2
sektor publiczny public sector	4199	4192	3927	3919	3,5
sektor prywatny private sector	94919	95819	100715	103046	2,2
Z liczby ogółem: Of total number:					
spółki partnerships and companies	11799	13673	14083	14527	1,6
fundacje foundations	120	248	417	444	1,4
stowarzyszenia i organizacje społeczne associations and social organisations	2600	3088	3385	3446	2,8
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	73772	71483	75931	77738	2,3

Liczba wpisanych do rejestru podmiotów w województwie opolskim w stosunku do 2010 r. zwiększyła się o 9,2% (w kraju – o 23,7%). Wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów odnotowano we wszystkich województwach, od 36,2% w mazowieckim do 8,9% w zachodniopomorskim.

**Wykres 46. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 46. Entities of the national economy
As of 31 December

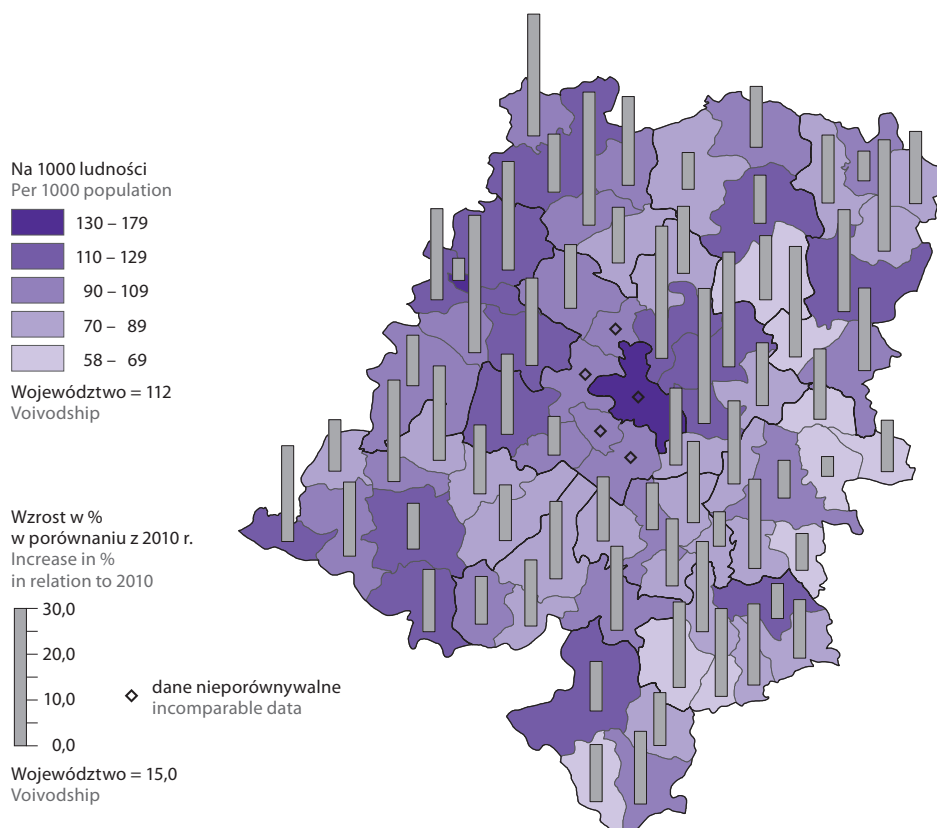
W województwie opolskim na koniec 2021 r. w ujęciu terytorialnym najwięcej podmiotów w rejestrze REGON odnotowano w m. Opolu (21,0% ogólnej liczby jednostek), gminie Nysa (6,7%) oraz m. Kędzierzynie-Koźlu (6,4%). Najmniej podmiotów było w gminach: Polska Cerekiew, Zębowice oraz Kamiennik (po 0,2%).

W większości gmin województwa opolskiego w 2021 r. wystąpił wzrost liczby podmiotów w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy wzrost odnotowano w gminach: Zębowice, Wilków i Dobrzeń Wielki (odpowiednio: o 6,6%, o 6,2% i o 5,5%). Spadek natomiast zaobserwowano w gminie Radłów (o 1,5%) i Branice (o 1,0%).

Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 ludności (wskaźnik przedsiębiorczości) w 2021 r. w województwie opolskim osiągnęła poziom 112 (w kraju – 127). Pod względem poziomu przedsiębiorczości województwo opolskie uplasowało się na 8 miejscu w kraju (razem z województwem łódzkim). Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano dla województwa mazowieckiego (171), a najniższą dla podkarpackiego (93). W przekroju gmin w województwie opolskim na koniec 2021 r. najkorzystniejsze wartości wskaźnika przedsiębiorczości zaobserwowano w m. Opolu (179), m. Brzegu (145), a następnie w gminach: Niemodlin i Nysa (po 129). Najmniej podmiotów w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w gminie Jemielnica (58), Polska Cerekiew (62) oraz Branice (64).

**Mapa 38. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 38. Entities of the national economy in 2021
As of 31 December

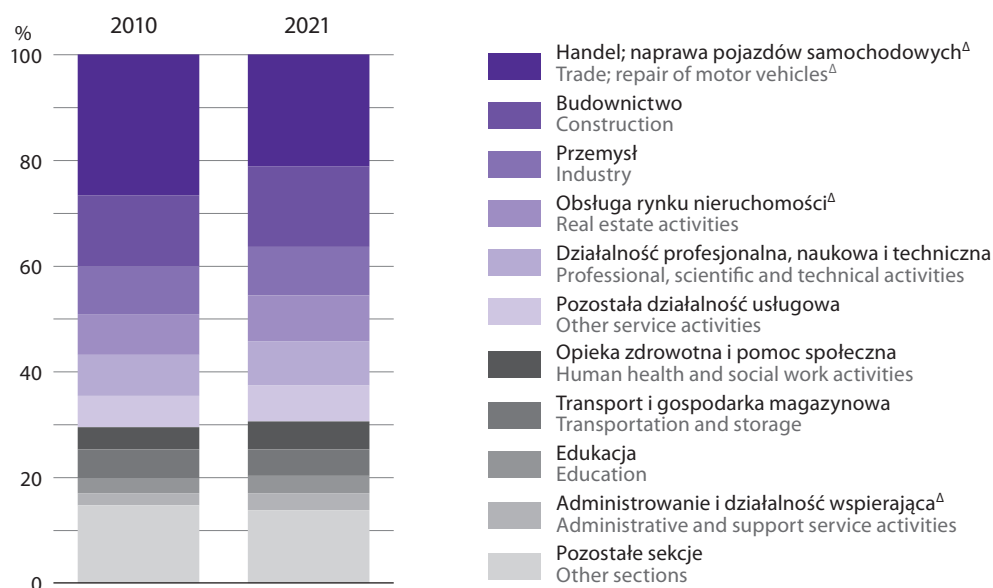

W województwie opolskim w 2021 r. do rejestru REGON wpisano 6,7 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej. Ich liczba zmniejszyła się o 21,5% w porównaniu z 2010 r. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 83,6% nowych jednostek. Udział spółek w analizowanych podmiotach wynosił 11,3%, w tym spółek handlowych – 9,8%. Podmioty nowo wpisane do rejestru jako podstawowy rodzaj działalności najczęściej wskazywały budownictwo (22,7% ogólnej liczby nowo zarejestrowanych jednostek), handel; naprawę pojazdów samochodowych (16,6%) oraz działalność profesjonalną, naukową i techniczną (9,1%). Z rejestru REGON w 2021 r. wykreślono 3,9 tys. jednostek, tj. mniej o 21,2% w relacji do 2010 r. Większość, tj. 89,6% wszystkich wyrejestrowanych jednostek stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wykreślenia odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (23,9% ogólnej liczby wykreślonych podmiotów), budownictwie (19,9%) oraz przetwórstwie przemysłowym (9,3%).

W 2021 r. w województwie opolskim, podobnie jak w latach poprzednich, ponad połowa (53,7%) podmiotów gospodarki narodowej skupiona była w czterech sekcjach, tj.: handel; naprawa pojazdów samochodowych (21,2% ogólnej liczby podmiotów), budownictwo (15,2%), przetwórstwo przemysłowe (8,7%) oraz obsługa rynku nieruchomości (8,6%).

Wykres 47. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD Stan w dniu 31 grudnia

Chart 47. Entities of the national economy by PKD sections
As of 31 December

W zbiorowości podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W województwie opolskim na koniec 2021 r. zarejestrowanych było 77,7 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Stanowiły one 71,8% (w 2010 r. – 74,4%) podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Ich liczba w porównaniu z 2010 r. zwiększyła się o 5,4%. Zarejestrowane spółki handlowe stanowiły 7,2% (w 2010 r. – 5,4%) podmiotów ogółem. Liczba spółek handlowych w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 45,4% i na koniec 2021 r. było ich 7,8 tys. Wzrost w porównaniu z 2010 r. odnotowano również w przypadku spółek cywilnych (o 4,6%). Na koniec 2021 r. ich liczba wyniosła 6,7 tys., co stanowiło 6,2%

podmiotów ogółem. W stosunku do 2010 r. wzrosła również liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych (o 32,5%). W rejestrze REGON na koniec 2021 r. odnotowano 3,4 tys. tych jednostek, tj. 3,2% wszystkich podmiotów. Liczba fundacji w relacji do 2010 r. wzrosła o 270,0% i wyniosła 0,4 tys., a ich udział w ogólnej liczbie podmiotów w 2021 r. ukształtował się na poziomie 0,4%. Mniej niż w 2010 r. odnotowano spółdzielni (o 26,1%) i na koniec 2021 r. było ich 0,4 tys., co stanowiło 0,3% podmiotów ogółem.

W województwie opolskim na koniec 2021 r. w grupie spółek handlowych 83,0% stanowiły spółki kapitałowe (w 2010 r. – 85,5%), a pozostałe 17,0% spółki osobowe (w 2010 r. – 14,5%). Liczba spółek zarówno kapitałowych, jak i osobowych wzrosła w porównaniu z 2010 r., tj. odpowiednio: o 41,3% i o 69,9%. Pod względem formy prawnej w spółkach handlowych dominowały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (81,5%) i było ich więcej o 42,2% w relacji do 2010 r. Najwięcej spółek handlowych koncentrowało działalność w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (21,2%, spadek udziału o 9,2 p. proc. w porównaniu z 2010 r.), przetwórstwie przemysłowym (15,5%, spadek o 4,9 p. proc.) oraz budownictwie (13,1%, spadek o 0,1 p. proc.). Analizując rodzaj kapitału zaangażowanego w spółkach handlowych zaobserwowano, że 80,7% spółek posiadało kapitał prywatny krajowy. Liczba tych spółek wzrosła o 41,0% w porównaniu z 2010 r. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 11,9% spółek handlowych ogółem, a ich liczba zmniejszyła się o 33,4% w relacji do 2010 r. Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego prowadziło działalność w przetwórstwie przemysłowym (27,1%, wzrost udziału o 1,7 p. proc. wobec 2010 r.), następnie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (17,4%, spadek o 9,5 p. proc.) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (12,7%, wzrost o 4,1 p. proc.).

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development as well as innovation activity

W 2020 r., w relacji do roku poprzedniego, zaobserwowano w województwie opolskim zwiększenie nakładów wewnętrznych ogółem na działalność badawczą i rozwojową (B+R) oraz w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W skali roku zmalało natomiast rzeczywiste zaangażowanie personelu B+R wyrażone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC), jak również w przeliczeniu na 1000 osób aktywnych zawodowo. W omawianym okresie wzrósł udział przedsiębiorstw zarówno przemysłowych, jak i usługowych, które wprowadziły innowacje, natomiast spadła ogólna wartość nakładów na innowacje w przedsiębiorstwach.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w 2020 r. w województwie opolskim wynosiły 256,5 mln zł, co stanowiło 0,8% nakładów ogółem w kraju. W relacji do poprzedniego roku wielkość omawianych nakładów na działalność B+R wzrosła zarówno w województwie opolskim (o 1,3%) jak i w zdecydowanie większym stopniu w kraju (o 7,0%).

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 31. Intramural expenditure^a on research and development by source of funds (current prices)

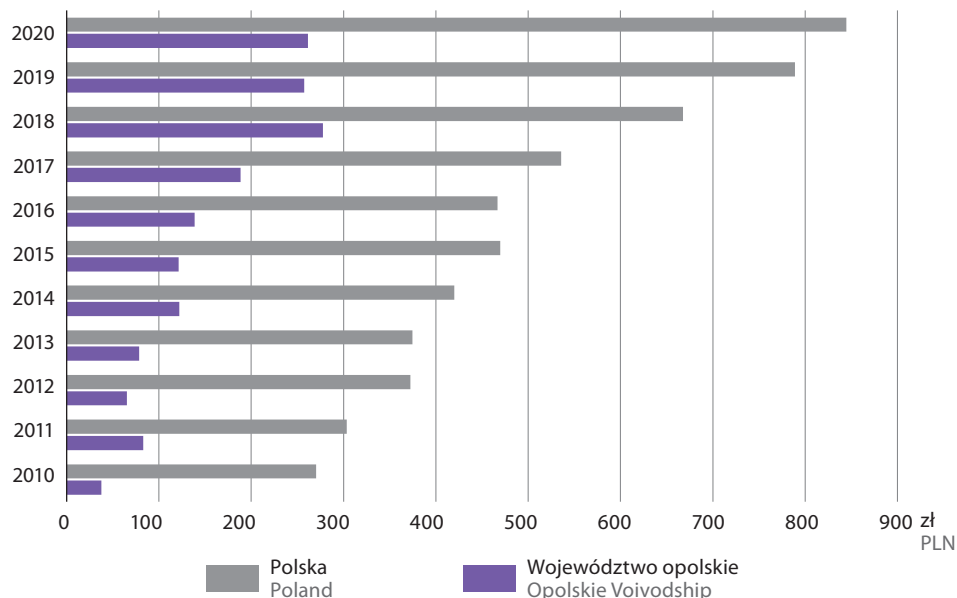
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	38,5	121,2	253,2	256,5
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	27,5	50,5	126,9	124,7
Przedsiębiorstw Business enterprise	8,0	43,4	105,2	117,5
Szkolnictwa wyższego Higher education	.	0,6	.	.
Reszta świata Rest of the world	3,1	.	.	13,6

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Na 1 mieszkańca województwa opolskiego kwota nakładów na działalność B+R w 2020 r. kształtowała się na poziomie 261,5 zł (w podregionie opolskim – 404 zł, a w nyskim – 24 zł) i była ponad 3-krotnie niższa od zanotowanej w kraju. W skali roku omawiane nakłady na 1 mieszkańca wzrosły w województwie zaledwie o 4,3 zł, w kraju natomiast o 55,9 zł.

Wykres 48. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca

Chart 48. Intramural expenditure^a on research and development per capita

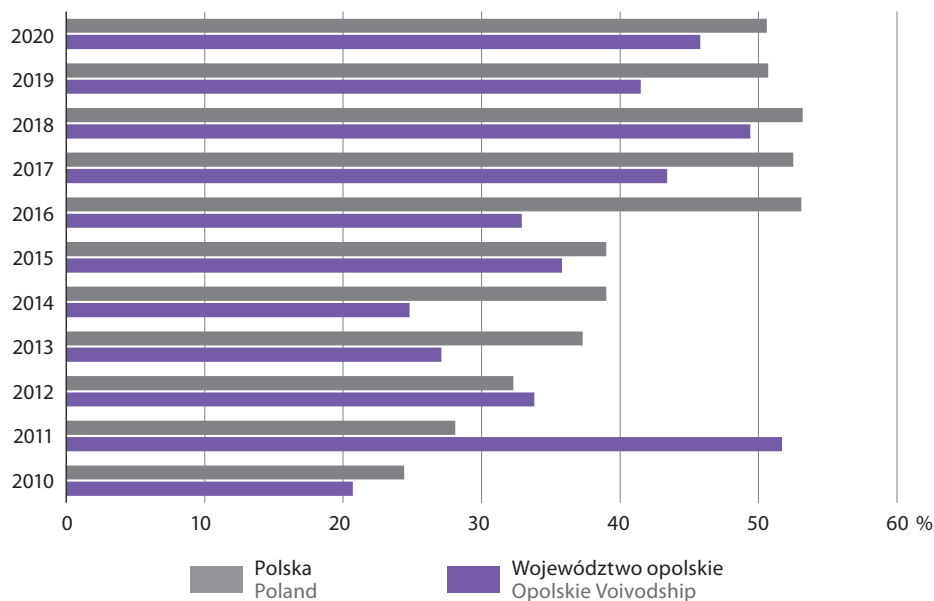

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Rozpatrując źródła finansowania, udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw finansujących działalność B+R w nakładach wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową w 2020 r. wynosił w województwie opolskim 45,8% i kształtował się na niższym poziomie niż w kraju (50,6%). W województwie opolskim, jak i w kraju odsetek nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R ogółem zwiększył się w porównaniu z 2010 r. (odpowiednio: o 25,1 p. proc. i o 26,2 p. proc.).

Wykres 49. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 49. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

Badanie nakładów w województwie opolskim na działalność badawczą i rozwojową według pochodzenia środków w 2020 r. wykazało, że w większości (57,8%) ich źródłem były środki zewnętrzne (w tym 83,1% pochodzących od instytucji rządowych i samorządowych). Udział środków zewnętrznych w podregionie opolskim wynosił 59,1%, a w nyskim – 21,4%. Nakłady finansowane ze środków wewnętrznych, czyli środków kontrolowanych i przeznaczonych na projekty B+R według uznania jednostki sprawozdawczej, wynosiły 42,2% ogólnych analizowanych nakładów. W kraju natomiast, ponad połowa (50,8%) nakładów na działalność B+R została sfinansowana ze środków wewnętrznych, a na zewnętrzne przypadało 49,2%. Te ostatnie również w przeważającej mierze (78,4%) pochodziły od instytucji rządowych i samorządowych.

W porównaniu z 2019 r. w województwie opolskim ogólna kwota nakładów na działalność badawczą i rozwojową pochodząca ze środków zewnętrznych pozostała na podobnym poziomie, natomiast zmniejszyła się (o 1,9%) część pochodząca z instytucji rządowych i samorządowych. W omawianym okresie wzrosła (o 3,1%) kwota nakładów ze środków wewnętrznych. W kraju odnotowano wzrost nakładów na działalność B+R ze środków zewnętrznych o 7,6%, w tym o 7,2% z instytucji rządowych i samorządowych oraz o 6,4% ze środków wewnętrznych.

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Table 32. Intramural expenditure^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	
	w mln zł in million PLN		Polska=100 Poland=100	
Ogółem Total	274,2	253,2	256,5	0,8
nakłady finansowane ze środków: expenditure financed by:				
Wewnętrznych Internal funds	131,8	104,9	108,2	0,7
Zewnętrznych External funds	142,3	148,3	148,3	0,9
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	117,7	125,6	123,3	1,0

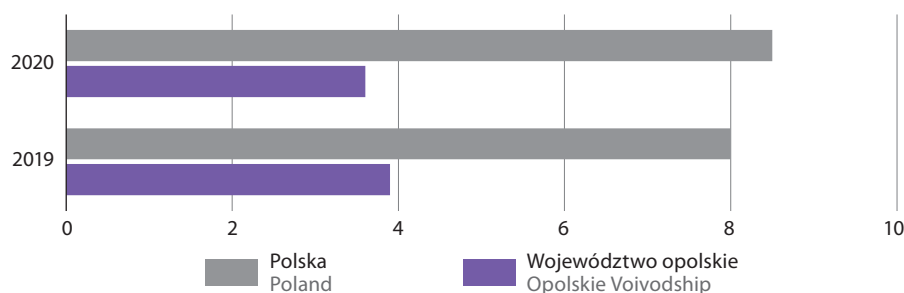
^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden ECP oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Działalność B+R w województwie opolskim była realizowana przede wszystkim przez personel wewnętrzny, którego zaangażowanie w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe w 2020 r. wyniosło 1422,6 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (ECP), co oznacza spadek o 10,8% w skali roku (w kraju – wzrost o 5,1%). W 2020 r. na 1000 osób aktywnych zawodowo w województwie opolskim przypadało mniej osób z personelu wewnętrznego w działalności B+R, w przeliczeniu na ECP, niż w kraju (3,6 wobec 8,5). Liczba personelu wewnętrznego w B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku w województwie (o 0,3 ekwiwalentu pełnego czasu pracy), natomiast w kraju wzrosła (odpowiednio o 0,5).

Wykres 50. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Chart 50. Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

^a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (ECP). ^b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.
^a In full time equivalent (FTE). ^b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2020 r. z ogólnej liczby personelu wewnętrznego (w EPC) 74,0% stanowili badacze (w kraju – 72,6%), których udział obniżył się o 3,0 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem (w kraju – o 0,5 p. proc.).

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Aktywność innowacyjną w latach 2018–2020 (tj. wdrożenie innowacji produktowych lub procesów biznesowych, bądź prowadzenie działalności innowacyjnej zaniechanej lub niezakończonych) zadeklarowało 30,1% przedsiębiorstw przemysłowych i 23,4% przedsiębiorstw usługowych.

W tym okresie innowacje (nowe lub ulepszone produkty lub procesy biznesowe) wprowadziło 27,6% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 21,2% – usługowych. W porównaniu z poprzednim okresem udział przedsiębiorstw, zarówno przemysłowych, jak i usługowych, które wprowadziły innowacje zwiększył się (odpowiednio: o 8,4 p. proc. i o 17,1 p. proc.).

Największy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych wystąpił w działach: produkcja urządzeń elektrycznych (66,7%), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (55,0%) oraz produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (52,6%), natomiast w usługach – w działach: finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (70,8%), działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (65,4%), a także działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (62,5%).

Ogólna wartość nakładów na innowacje w 2020 r. kształtowała się na poziomie 260,7 mln zł, co stanowiło 0,7% omawianych nakładów w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem ich wartość zmniejszyła się o 29,0% (w kraju – wzrosła o 0,5%).

Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji
Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2008–2010	2013–2015	2017–2019	2018–2020	2018–2020 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	19,3	21,5	19,2	27,6	31,5
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	13,5	11,4	14,9	16,3	18,4
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	14,7	16,3	17,0	24,7	26,3

a W latach 2008–2010 i 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.
a In the years 2008–2010 and 2013–2015 the data relate to process innovations.

Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji (dok.)
 Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations (cont.)

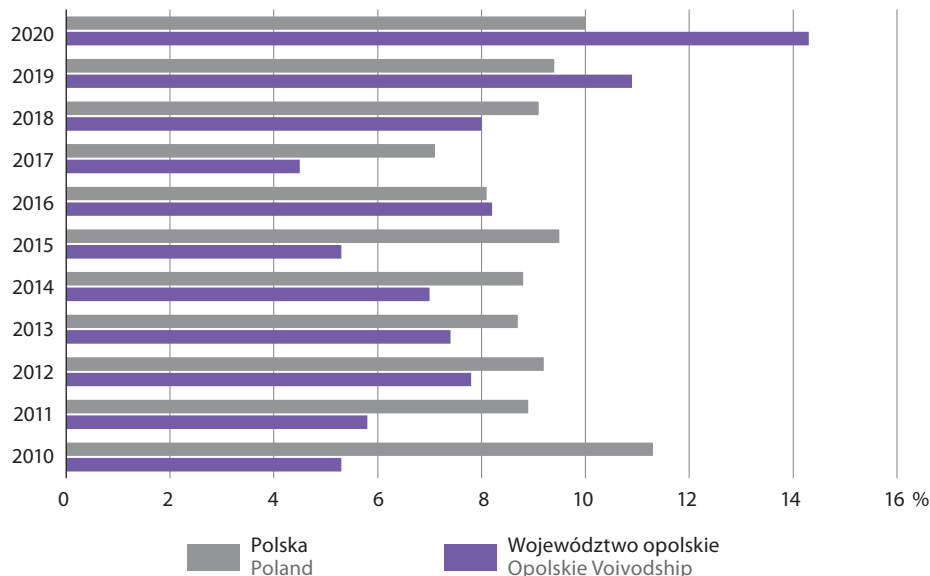
Wyszczególnienie Specification	2008–2010	2013–2015	2017–2019	2018–2020	2018–2020 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	13,7	8,6	4,1	21,2	30,8
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	7,3	4,4	2,9	9,7	12,1
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	10,6	5,7	3,1	19,9	27,6

a W latach 2008–2010 i 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.
 a In the years 2008–2010 and 2013–2015 the data relate to process innovations.

W 2020 r. udział przychodów netto przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem kształtował się w województwie opolskim na poziomie 14,3% (wobec 10,0% w kraju) i zwiększył się w porównaniu z poprzednim rokiem o 3,4 p. proc. (wobec 0,6 p. proc. w kraju).

Wykres 51. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 51. Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales

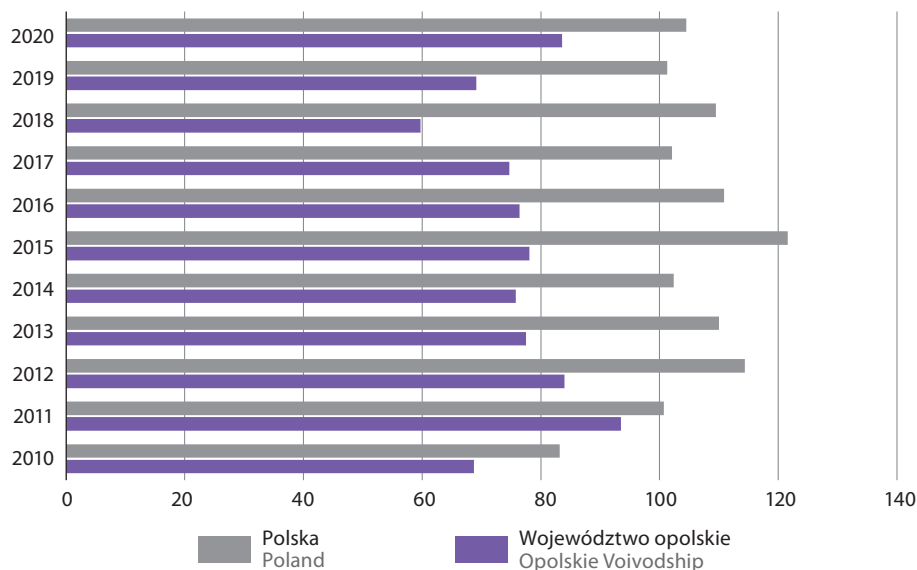

W 2020 r. w województwie opolskim zgłoszono 82 wynalazki w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (UPRP), co stanowiło 2,0% wszystkich zgłoszeń w kraju. W porównaniu z 2010 r. wystąpił wzrost ich liczby o 17,1% (w kraju – o 25,1%).

W województwie udzielono w 2020 r. 43 patenty (1,9% ogólnej liczby patentów w kraju) i było ich o 53,6% więcej niż w 2010 r. (w kraju – o 63,2%).

W 2020 r. dokonano 6 zgłoszeń wzorów użytkowych w województwie opolskim (0,8% zgłoszeń w kraju), a ich liczba zmniejszyła się o 64,7% wobec 2010 r. (w kraju – o 9,8%).

Wykres 52. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców
Chart 52. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

W przeliczeniu na 1 mln mieszkańców, w województwie opolskim w 2020 r. zanotowano 83,6 zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe, co było wynikiem niższym niż średnia dla kraju w tym samym okresie (104,5).

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Using of information and communication technologies in enterprises

W 2021 r., w porównaniu z poprzednim rokiem obniżył się udział przedsiębiorstw w województwie opolskim posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu, pozostając jednak na poziomie przekraczającym 96%. W omawianym okresie zwiększył się natomiast odsetek przedsiębiorstw korzystających z płatnych usług w chmurze obliczeniowej.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

W wyniku ogłoszenia w Polsce, w marcu 2020 r., stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2 zwanej COVID-19, rozpowszechniła się forma pracy zdalnej, a wraz z nią otworzyli się pracodawcy na coraz większą liczbę technologii usprawniających tę formę świadczenia pracy.

W 2020 r. w województwie opolskim 28,5% przedsiębiorstw deklaroowało zwiększenie wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych (35,5% w kraju). W województwie 13,5% firm wskazało wzrost odsetka pracowników posiadających zdalny dostęp do poczty elektronicznej przedsiębiorstwa, 15,7% zadeklarowało wzrost odsetka pracowników posiadających zdalny dostęp do aplikacji lub systemów przedsiębiorstwa innych niż poczta elektroniczna, a 24,4% wskazało wzrost liczby spotkań zdalnych prowadzonych za pośrednictwem komunikatorów internetowych.

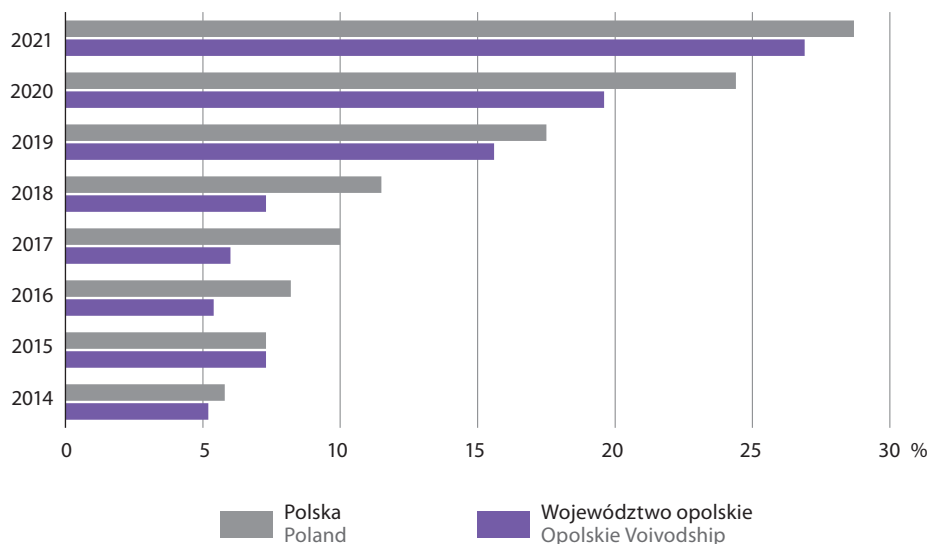
Udział przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w województwie opolskim kształtował się w 2021 r. na poziomie 96,1% i zmniejszył się o 1,3 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego. W porównaniu z krajem, udział ten był niższy o 2,4 p. proc. W 2021 r. odnotowano również mniejszy niż w kraju odsetek przedsiębiorstw wyposażających swoich pracowników w urządzenia przenośne pozwalające na mobilny dostęp do Internetu (76,6% wobec 78,6%). W relacji do poprzedniego roku odsetek tych przedsiębiorstw w województwie nie zmienił się, natomiast w kraju wzrósł o 0,3 p. proc.

Pod pojęciem **chmury obliczeniowej** rozumie się korzystanie ze skalowalnych usług ICT za pomocą Internetu. Usługi mogą obejmować dostęp do oprogramowania, korzystanie z określonej mocy obliczeniowej, przechowywanie danych. Wymienione usługi:

- dostarczane są przy wykorzystaniu serwerów usługodawcy,
- mogą być skalowalne w górę lub w dół (skalować można na przykład liczbę użytkowników czy też ilość przechowywanych danych),
- mogą być zmieniane lub dostosowywane na własne żądanie, to znaczy bez konieczności ingerencji usługodawcy,
- podlegają płatności w formie stałego abonamentu lub opłaty elastycznej skalkulowanej na podstawie ilości i rodzaju zakupionych usług.

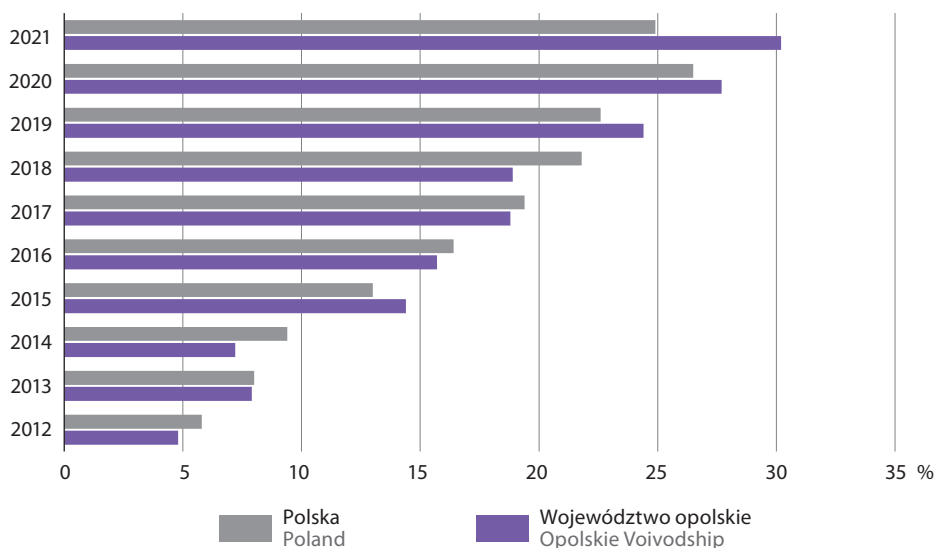
Wykres 53. Przedsiębiorstwa korzystające z płatnych usług w chmurze obliczeniowej

Chart 53. Enterprises using cloud computing paid services

Zwiększył się natomiast udział przedsiębiorstw kupujących usługi w chmurze obliczeniowej. W 2021 r. odsetek takich przedsiębiorstw w województwie opolskim wynosił 26,9%, tj. o 7,3 p. proc. więcej niż rok wcześniej (w kraju odpowiednio: 28,7% i wzrost o 4,3 p. proc.). Najczęściej występującymi rodzajami płatnych usług oferowanych w chmurze obliczeniowej, z których korzystały przedsiębiorstwa były: oprogramowanie biurowe – 19,5%, e-mail – 18,5% i oprogramowanie związane z bezpieczeństwem ICT – 11,8% (w kraju odpowiednio: 18,3%, 22,6% i 11,9%).

Wykres 54. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a
Chart 54. Enterprises with Internet^a access

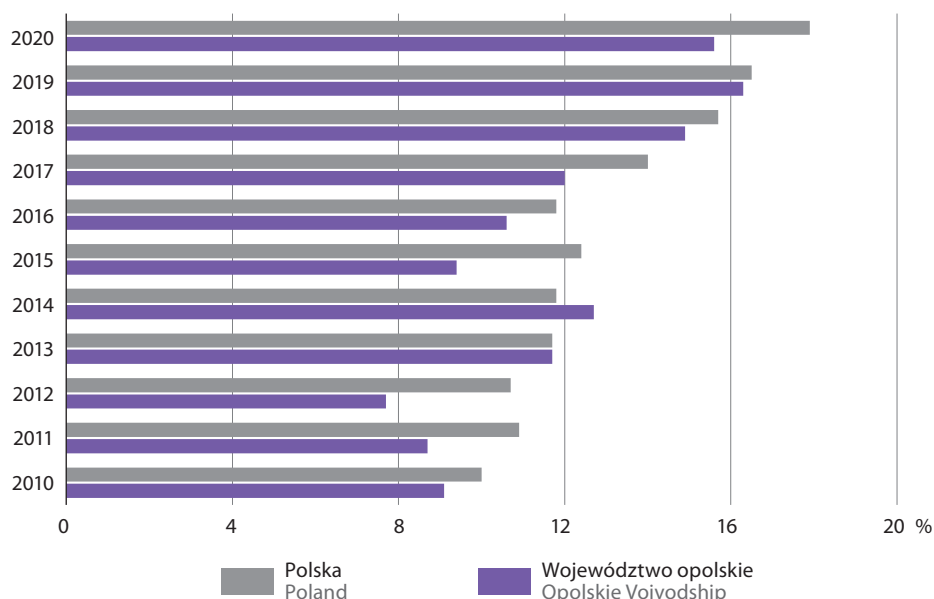

a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
a Internet access 30–100 Mbit/s.

W województwie opolskim w zakresie sprzedaży elektronicznej zaobserwowano spadek odsetka przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe z 16,3% w 2019 r. do 15,6% w 2020 r. (w kraju wzrost odpowiednio z 16,5% do 17,9%). W relacji do kraju udział takich przedsiębiorstw w województwie w 2020 r. był o 2,3 p. proc. mniejszy.

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI (elektroniczna wymiana informacji, która zapewnia automatyczne przetwarzanie). Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faksem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Wykres 55. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
 Chart 55. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

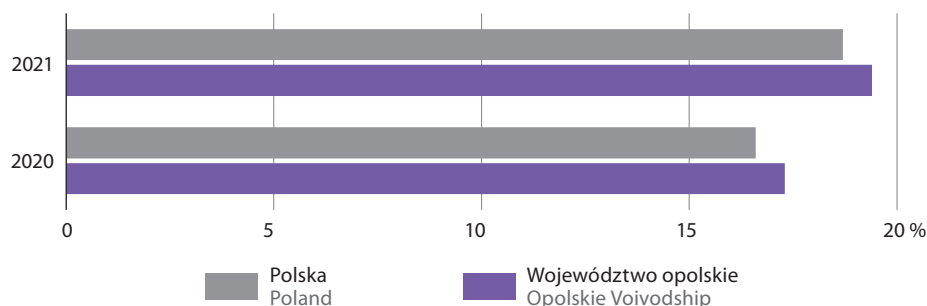
W 2020 r. w odniesieniu do poprzedniego roku, w województwie opolskim wystąpił spadek udziału przedsiębiorstw korzystających z otwartych danych publicznych (o 7,3 p. proc.) do poziomu – 11,6% (w kraju odpowiednio: o 0,2 p. proc.; 17,3%). W województwie opolskim największy odsetek (10,4%) przedsiębiorstw korzystał w 2020 r. z otwartych danych z kategorii gospodarka i finanse (w kraju – 15,6%).

Określenie **Internet Rzeczy (IoT)** odnosi się do urządzeń lub systemów, nazywanych potocznie „inteligentnymi”, połączonych ze sobą za pośrednictwem Internetu. Zbierają one dane i wymieniają je między sobą; mogą być kontrolowane lub monitorowane przez Internet. Przykładami takich urządzeń (systemów) są:

- inteligentne liczniki, inteligentne oświetlenie, inteligentne termostaty stosowane w celu optymalizacji zużycia energii,
- w przedsiębiorstwie – etykiety RFID umieszczane wewnątrz produktu umożliwiające jego śledzenie, czujniki śledzące ruch i stan techniczny pojazdów.

W województwie opolskim w 2021 r., z Internetu Rzeczy korzystało 19,4% przedsiębiorstw (w kraju – 18,7%). W stosunku do roku poprzedniego, zarówno w województwie, jak i w kraju odsetek ten wzrósł o 2,1 p. proc. Internet Rzeczy był najczęściej stosowany w logistyce (np. czujniki monitorujące ruch pojazdów i produktów) – 13,1% oraz w zabezpieczaniu pomieszczeń (np. inteligentne systemy alarmowe, zamki i kamery) – 11,2%. Wskaźniki te w kraju wynosiły odpowiednio: 11,5% i 11,3%.

Wykres 56. Przedsiębiorstwa wykorzystujące urządzenia lub systemy Internetu Rzeczy
Chart 56. Enterprises using Internet of Things devices or systems

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych²

Financial results of non-financial enterprises²

W 2021 r. w województwie opolskim wyniki finansowe brutto i netto badanych przedsiębiorstw niefinansowych były wyższe niż uzyskane w 2010 r. W odniesieniu do 2010 r. zwiększyły się przychody ze sprzedaży na eksport oraz ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Poprawił się również wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto.

Przychody z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw ukształtowały się w 2021 r. na poziomie 60623,1 mln zł i były wyższe o 123,8% od uzyskanych w 2010 r. Największy udział w ogólnym poziomie przychodów miały sekcje przetwórstwo przemysłowe – 54,9% oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 28,3%. W 2021 r. w porównaniu z 2010 r. w większości sekcji odnotowano wzrost przychodów z całokształtu działalności, w tym m.in. w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 230,5%). Spadek przychodów ogółem natomiast zanotowano m.in. dla sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 7,1%).

W 2021 r. przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 59402,2 mln zł i w stosunku do 2010 r. wzrosły o 126,4%. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w przychodach ogółem kształtował się na poziomie 98,0% (w 2010 r. – 96,9%). W porównaniu z 2010 r. wzrost przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 231,7%), natomiast spadek w obsłudze rynku nieruchomości (o 5,3%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

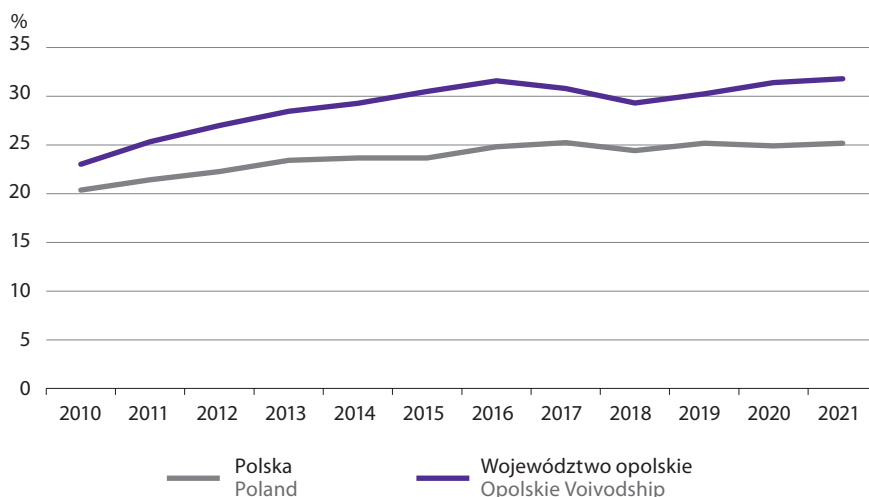
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w 2021 r. wynosiły 18884,9 mln zł. Poziom przychodów ze sprzedaży na eksport był o 213,1% wyższy niż w 2010 r. Udział tych przychodów w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów zwiększył się z 23,0% w 2010 r. do 31,8% w 2021 r. Największą część przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport wygenerowały działalności gospodarcze z sekcji przetwórstwo przemysłowe (76,8%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (13,2%). W strukturze przychodów ze sprzedaży na eksport znaczący udział, tj. 85,1% stanowiły produkty.

² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Wykres 57. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 57. Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności gospodarczej w 2021 r. osiągnęły wartość 57041,2 mln zł i były wyższe o 121,9% w porównaniu z 2010 r. Najwyższy odsetek tych kosztów w 2021 r. odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (53,9%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (29,1%). W 2021 r. w większości sekcji odnotowano wzrost kosztów z całokształtu działalności w porównaniu z osiągniętymi w 2010 r., w tym m.in. w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 232,9%). Spadek kosztów ogółem zanotowano m.in. dla sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 11,5%).

Koszty własne sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów stanowiły 98,3% ogółu kosztów. Wzrosły one o 124,3% w stosunku do 2010 r. i wynosiły 56099,3 mln zł. W strukturze kosztów ogółem największy udział miały koszty własne sprzedanych produktów, które w 2021 r. stanowiły 68,9%.

Koszty bieżącej działalności poniesione przez badane podmioty w 2021 r. były o 99,7% wyższe niż w 2010 r. W strukturze rodzajowej kosztów największe znaczenie miały zużycie materiałów i energii (55,3%), usługi obce (20,8%) oraz wynagrodzenia (13,8%). W porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział kosztów zużycia materiałów i energii (o 5,5 p. proc.), zmniejszył się natomiast udział usług obcych (o 2,6 p. proc.), amortyzacji oraz podatków i opłat (po 1,0 p. proc.), pozostałych kosztów (o 0,6 p. proc.), a także wynagrodzeń (o 0,3 p. proc.). Udział ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń pozostał bez zmian.

Wyniki finansowe:

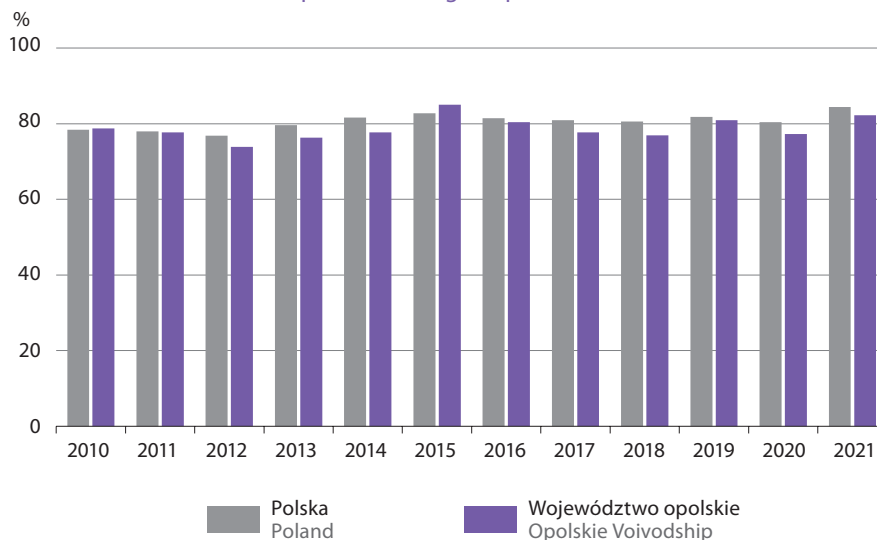
- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (-);
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się na poziomie 3302,9 mln zł, tj. o 168,9% wyższym w odniesieniu do 2010 r. Lepszy był wynik na pozostałej działalności operacyjnej, który wynosił 431,9 mln zł wobec 233,5 mln zł w 2010 r. Gorszy natomiast był wynik na operacjach finansowych (minus 152,9 mln zł w 2021 r. wobec minus 79,2 mln zł w 2010 r.). Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 3581,9 mln zł, tj. o 158,7% większą niż w 2010 r.; zysk brutto wynosił 3980,3 mln zł,

a strata brutto – 398,4 mln zł. Obciążenia wyniku finansowego brutto zwiększyły się o 122,9% w stosunku do 2010 r. (do 596,9 mln zł). Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 2985,0 mln zł i był wyższy o 167,3% od wyniku osiągniętego w 2010 r.; zysk netto w porównaniu z 2010 r. zwiększył się o 159,5%, a strata netto o 113,5%. Poprawa wyniku finansowego netto w porównaniu z 2010 r. miała miejsce m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 54,3 mln zł do 72,7 mln zł) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 1530,2 mln zł do 2121,0 mln zł).

Wykres 58. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 58. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Wskaźnik poziomu kosztów w 2021 r. wynosił 94,1% (wobec 94,9% w 2010 r.). W kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 93,3%. Poprawę wskaźnika poziomu kosztów w stosunku do 2010 r. zanotowały podmioty zaliczane m.in. do sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 4,6 p. proc.) i górnictwo i wydobywanie oraz przetwórstwo przemysłowe (po 2,4 p. proc.).

W 2021 r. wskaźnik rentowności sprzedaży brutto ukształtował się na poziomie 5,6% (w kraju – 5,8%) i zwiększył się w porównaniu z 2010 r. o 0,9 p. proc. Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto były wyższe odpowiednio po 0,8 p. proc. niż w 2010 r. i ukształtowały się na poziomie 5,9% i 4,9%. W kraju wskaźnik rentowności brutto w 2021 r. wynosił 6,7%, a netto – 5,6%. Wzrost wskaźnika rentowności obrotu netto w porównaniu z 2010 r. odnotowano m.in. w sekcjach: obsługa rynku nieruchomości (z 2,4% do 6,9%). Jednym z najbardziej opłacalnych rodzajów działalności w 2021 r. była ta prowadzona w zakresie informacji i komunikacji – wskaźnik rentowności obrotu netto wyniósł 8,6%. Nieco mniej opłacalna była obsługa rynku nieruchomości (6,9%).

W 2021 r. wskaźnik płynności finansowej I stopnia wynosił 42,3% (w 2010 r. – 24,0%, przed rokiem – 43,3%), a płynności finansowej II stopnia 102,7% (odpowiednio: 94,4% i 106,2%). Płynność finansowa I stopnia

w województwie opolskim była niższa niż notowana w kraju, podobnie jak II stopnia. Najwyższy wzrost zarówno wskaźnika płynności I stopnia, jak i II stopnia w porównaniu z 2010 r. odnotowano w górnictwie i wydobywaniu odpowiednio: z 11,7% do 122,0% i z 75,8% do 192,1%.

Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020		2021	2021 Polska Poland
			w %	in %		
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	94,9	95,7	95,7		94,1	93,3
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	4,7	4,3	4,5		5,6	5,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	5,1	4,3	4,3		5,9	6,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	4,1	3,5	3,5		4,9	5,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	24,0	27,5	43,3		42,3	44,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	94,4	91,2	106,2		102,7	107,6

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

W końcu 2021 r. aktywa obrotowe badanych przedsiębiorstw osiągnęły wartość 21260,5 mln zł, tj. więcej o 160,3% w porównaniu z 2010 r. W stosunku do 2010 r. zapasy były wyższe o 206,0%, należności krótkoterminowe – o 89,7%, inwestycje krótkoterminowe – o 290,2%, a krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 138,8%. W strukturze aktywów obrotowych 36,4% stanowiły należności krótkoterminowe, 35,5% – zapasy, 25,5% – inwestycje krótkoterminowe i 2,6% – krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych w porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział inwestycji krótkoterminowych (o 8,5 p. proc.) oraz zapasów (o 5,3 p. proc.). Obniżył się natomiast udział należności krótkoterminowych (o 13,5 p. proc.) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 0,3 p. proc.).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec 2021 r. wyniosły 16738,5 mln zł i były o 111,0% wyższe niż w 2010 r. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 23,5% ogółu zobowiązań (wobec 27,0% w 2010 r.). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 3929,1 mln zł i była o 83,8% większa niż w grudniu 2010 r. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 12809,5 mln zł i były wyższe o 121,1% w stosunku do 2010 r. Największą ich część stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług (50,5% wobec 54,0% w 2010 r.). Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu wyniosła 98,0% i zwiększyła się o 1,4 p. proc. w stosunku do 2010 r.

Z analizy wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw wynika, że w porównaniu z 2010 r. skróceniu o 4 dni uległ cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług (do 40 dni) oraz cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług o 3 dni (do 39 dni), natomiast wydłużył się cykl rotacji zapasów – o 12 dni (do 45 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

W 2021 r. odnotowano w porównaniu z 2010 r. wzrost nakładów inwestycyjnych w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych. W odniesieniu do 2010 r. większe były nakłady na budynki i budowle oraz zakupy inwestycyjne. Zwiększyła się również liczba nowo rozpoczętych inwestycji oraz ich wartość kosztorysowa.

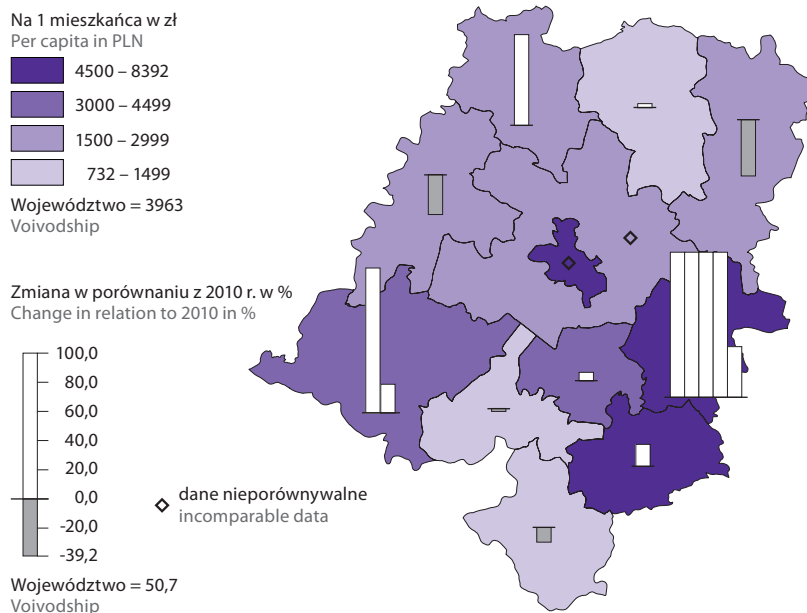
Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach³ w 2020 r. wynosiła 3887,1 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 45,1% więcej niż w 2010 r., a o 21,4% mniej w porównaniu z 2019 r. Największe nakłady poniesiono w przedsiębiorstwach zaklasyfikowanych do sekcji przetwórstwo przemysłowe (50,8% ogółu nakładów) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (14,7%). Duże nakłady poniesione zostały również w przedsiębiorstwach należących do sekcji transport i gospodarka magazynowa (12,5%).

W 2020 r. w porównaniu z 2010 r. odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych w piętnastu sekcjach. Największa jego skala, wśród sekcji o znaczącym udziale nakładów inwestycyjnych, dotyczyła transportu i gospodarki magazynowej (o 190,3%). Spadek natomiast zarejestrowano w czterech sekcjach, m.in. w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 19,9%).

Wśród powiatów w 2020 r. największą wartość nakładów inwestycyjnych odnotowano w m. Opolu (1045,1 mln zł). Drugim pod względem wielkości nakładów był powiat strzelecki (622,5 mln zł). Najniższy poziom nakładów inwestycyjnych został odnotowany w powiatach: prudnickim i głubczyckim (odpowiednio: 40,3 mln zł i 45,1 mln zł). Biorąc pod uwagę wartość nakładów inwestycyjnych przeliczonych na 1 mieszkańca w poszczególnych powiatach, najwyższą odnotowano w powiecie strzeleckim (8392 zł), natomiast najniższą w powiecie prudnickim (732 zł).

Mapa 39. Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w 2020 r.

Map 39. Investment outlays per capita in 2020

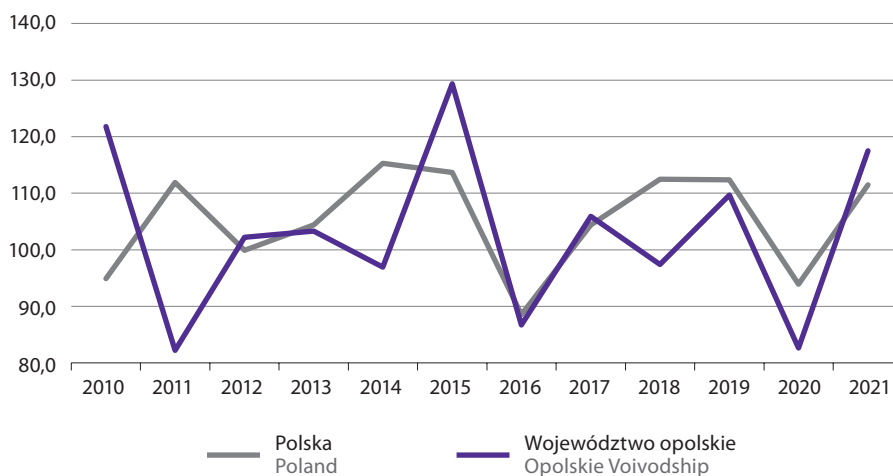
³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) poniesione w 2021 r. przez badane przedsiębiorstwa⁴ mające siedzibę na terenie województwa opolskiego wynosiły 1537,8 mln zł i były o 3,5% wyższe od zrealizowanych w 2010 r. (w kraju – o 87,2%).

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Wykres 59. Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące)
Rok poprzedni=100

Chart 59. Indices of investment outlays (current prices)
Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W 2021 r. w województwie opolskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 555,4 mln zł (więcej o 7,8% niż w 2010 r.), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 808,6 mln zł (mniej o 7,3%), a na środki transportu – 169,1 mln zł (więcej o 95,0%). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 977,7 mln zł i w porównaniu z 2010 r. zwiększyła się o 1,9%, a udział tych zakupów w ogólnej liczbie nakładów inwestycyjnych spadł o 1,0 p. proc.

⁴ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Tablica 35. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)
Table 35. Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem: Total:				
w mln zł in million PLN	1485,4	1614,8	1309,3	1537,8
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	1,7	1,2	0,9	0,9
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	34,7	43,0	36,7	36,1
Zakupy Purchases	64,6	56,7	63,0	63,6
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	58,8	46,8	50,4	52,6
środków transportu transport equipment	5,8	9,9	12,6	11,0

Wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2010 r. odnotowano w przedsiębiorstwach zaklasyfikowanych m.in. do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 69,3%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 58,5%). Spadek nakładów miał miejsce m.in. wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 73,0%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 8,0%).

W 2021 r. na największą skalę inwestowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, które zrealizowały 69,6% nakładów inwestycyjnych poniesionych w województwie opolskim (wobec 67,4% w 2010 r.). W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z 2010 r. najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 2,9 p. proc.), natomiast największy spadek udziału dotyczył przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,7 p. proc.).

W 2021 r. inwestorzy rozpoczęli realizację 1080 nowych inwestycji (więcej o 36,0% niż w 2010 r.) o łącznej wartości kosztorysowej 742,7 mln zł, tj. więcej o 119,3%. Najwięcej inwestycji w województwie opolskim rozpoczęto w przedsiębiorstwach zaklasyfikowanych do sekcji przetwórstwo przemysłowe – 63,9% ogółu oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 19,6%.

W województwie opolskim w badanym okresie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 27,6% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych, a w 2010 r. – 30,2%. W porównaniu z 2010 r. zwiększyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w podmiotach prowadzących działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 298,9%) oraz przetwórstwa przemysłowego (o 185,8%). Spadek wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych notowano natomiast m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 39,6%).

6.4. Produkcja i usługi

6.4. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W 2021 r. w odniesieniu do 2010 r. zwiększyło się pogłowie bydła oraz drobiu, a zmniejszyło trzody chlewnej i owiec.

W województwie opolskim w 2021 r. w porównaniu z 2010 r. odnotowano wzrost skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych, ziemniaków, żywca rzeźnego oraz mleka krowiego. W odniesieniu do 2010 r. wzrosły ceny skupu zbóż, żywca rzeźnego wołowego, wieprzowego i drobiowego oraz mleka krowiego, natomiast spadły ziemniaków jadalnych.

W 2020 r. w województwie opolskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej.

Według stanu w czerwcu 2021 r. pogłowie bydła w województwie opolskim liczyło 133,9 tys. szt., tj. 2,1% ogólnego pogłowia w kraju. Liczebność stada bydła zwiększyła się o 9,2% w stosunku do 2010 r. W kraju pogłowie bydła wzrosło o 11,5% w porównaniu z 2010 r.

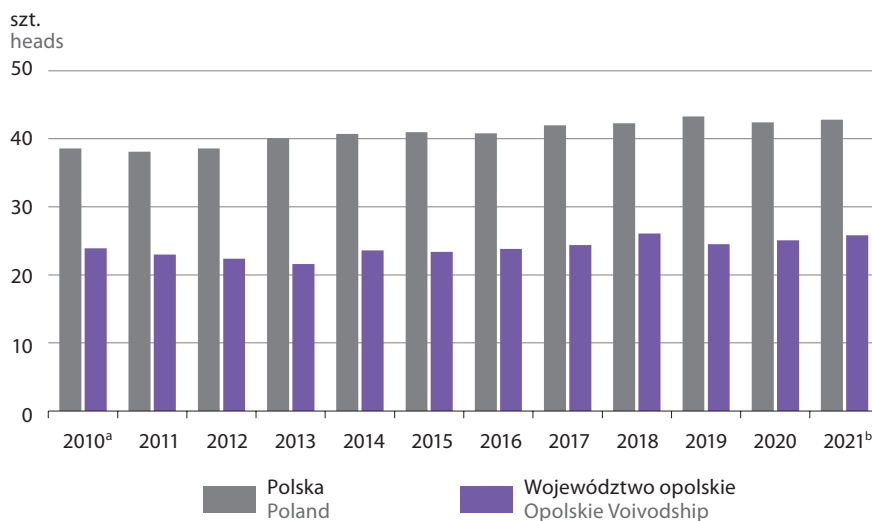
Udział krów w pogłowie bydła w województwie w czerwcu 2021 r. kształtował się na poziomie 33,8%, tj. o 5,5 p. proc. mniej niż w 2010 r. W stadzie krów dominujący udział (86,8%) miały krowy mleczne (w 2010 r. – 96,2%).

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2021 r. wyniosła 25,8 szt., w tym krów – 8,7 szt. (w kraju odpowiednio: 42,8 szt. i 16,0 szt.).

Wykres 60. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 60. Cattle density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. b Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

a Data of the Agricultural Census as of 30 June. b The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021.

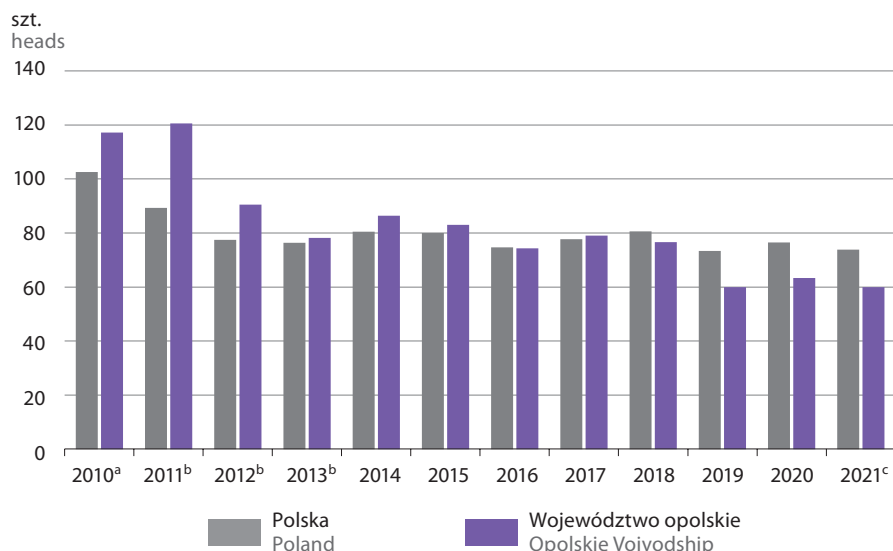
W czerwcu 2021 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie ukształtowało się na poziomie 310,2 tys. szt., co stanowiło 2,8% w ogólnokrajowym pogłowie świń. W odniesieniu do stanu odnotowanego w 2010 r. wielkość stada spadła o 48,4% (w kraju – o 27,6%).

W województwie opolskim w 2021 r. stado loch na chów w porównaniu z 2010 r. zmniejszyło się o 50,4% do poziomu 28,5 tys. szt., w tym pogłowie loch próśnych o 44,6% do 19,9 tys. szt.

W czerwcu 2021 r. obsada trzody chlewnej ogółem, w tym loch na chów, na 100 ha użytków rolnych wyniosła odpowiednio: 59,9 szt. i 5,5 szt. (w kraju odpowiednio: 73,8 szt. i 4,9 szt.).

Wykres 61. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych Stan w dniu 1 czerwca

Chart 61. Pigs density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. b Stan w końcu lipca. c Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

a Data of the Agricultural Census as of 30 June. b As of the end of July. c The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021.

Stado owiec w województwie opolskim w czerwcu 2021 r. liczyło 2,5 tys. szt. i stanowiło 0,9% pogłowia krajowego. Liczebność stada w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 17,8%. W skali kraju pogłowie owiec zwiększyło się o 10,7% w stosunku do 2010 r.

W czerwcu 2021 r. w strukturze stada owiec maciorki owcze (tj. samice, które miały już potomstwo i samice pokryte po raz pierwszy) stanowiły 34,6%, a ich udział w odniesieniu do 2010 r. zmniejszył się o 26,7 p. proc.

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2021 r. ukształtowała się na poziomie 0,5 szt., przy średniej w kraju 1,9 szt.

Pogłowie drobiu ogółem w czerwcu 2021 r. wyniosło 5034,0 tys. szt., tj. 2,6% pogłowia w kraju. W odniesieniu do stanu notowanego w 2010 r. pogłowie drobiu zwiększyło się o 3,1%, natomiast w kraju o 9,1%, a zmniejszyło się o 11,3% w skali roku (w kraju – o 11,5%).

W strukturze pogłowia drobiu ogółem największy udział (97,2%) miał drób kurzy, a jego udział wzrósł o 3,7 p. proc. w porównaniu z 2010 r.

W czerwcu 2021 r. obsada drobiu ogółem na 100 ha użytków rolnych w województwie opolskim wyniosła 971,2 szt. (w kraju – 1272,4 szt.).

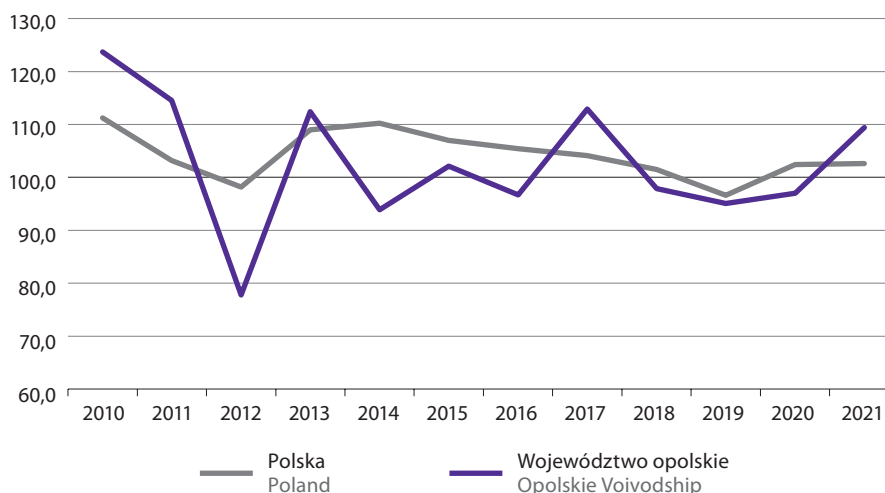
W 2021 r. w województwie opolskim na rynku rolnym skupiono 766,9 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 8,6% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu z 2010 r. skup zbóż był wyższy o 21,4% (w kraju – o 8,3%), a niższy w skali roku o 19,5% (w kraju – o 16,2%). W województwie opolskim skupiono 564,2 tys. t pszenicy, tj. więcej o 8,4% w porównaniu z 2010 r., a mniej o 21,7% niż w 2020 r. Skup jęczmienia wynosił 128,5 tys. t i był wyższy o 66,3% w stosunku do notowanego w 2010 r., a niższy o 9,0% w porównaniu z 2020 r.

Skup ziemniaków w analizowanym roku ukształtował się na poziomie 62,8 tys. t i stanowił 3,0% skupu w kraju. W relacji do 2010 r. skup ziemniaków był wyższy o 64,1%. W kraju, podobnie jak w województwie w stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost o 82,0%.

W województwie opolskim w 2021 r. skupiono 141,6 tys. t żywca rzeźnego (w wadze żywej), czyli więcej o 3,4% niż w 2010 r. Żywiec rzeźny skupiony na terenie województwa stanowił 2,2% skupu ogólnokrajowego. Skup żywca wieprzowego wynosił 76,9 tys. t, tj. więcej o 4,2% w odniesieniu do 2010 r. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 6,8 tys. t i był mniejszy o 40,1% w stosunku do 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 57,9 tys. t, tj. więcej o 11,9% w porównaniu z 2010 r.

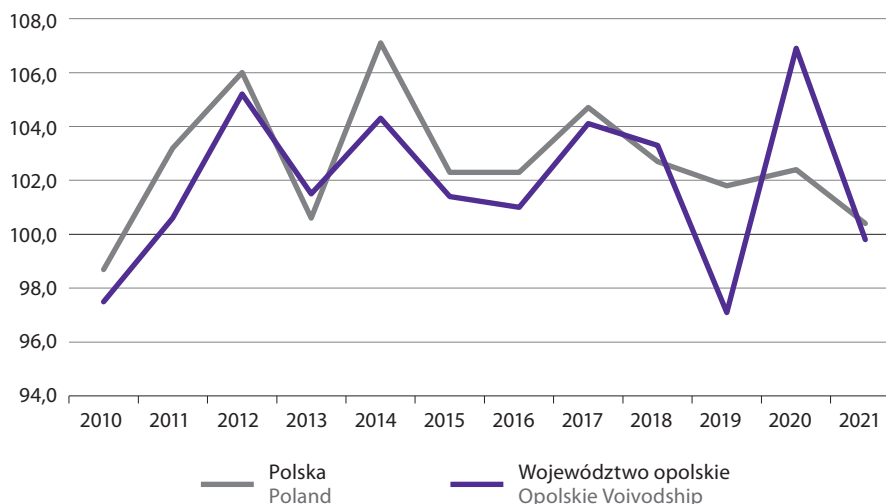
Wykres 62. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej) Rok poprzedni=100

Chart 62. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)
Previous year=100

W 2021 r. skup mleka krowiego wynosił 278,3 mln l (2,3% ogółu mleka skupionego w kraju). W punktach skupu przyjęto więcej o 27,8% niż w 2010 r., a mniej o 0,2% w odniesieniu do 2020 r. W skali kraju w porównaniu z 2010 r. zanotowano wzrost o 38,8% i o 0,4% w stosunku do 2020 r.

Wykres 63. Dynamika skupu mleka
Rok poprzedni=100
 Chart 63. Indices of cows' milk procurement
 Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

W województwie opolskim w 2021 r. średnia cena skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wynosiła 90,27 zł za 1 dt i była o 54,0% wyższa niż w 2010 r. Średnia cena skupu pszenicy w omawianym roku wynosiła 94,87 zł za 1 dt (w kraju – 96,76 zł) i była wyższa od notowanej w 2010 r. o 56,8%. W 2021 r. w województwie opolskim cena żyta w skupie kształtowała się na poziomie 73,15 zł za 1 dt (w kraju – 75,36 zł za 1 dt), tj. wyższym w stosunku do 2010 r. o 81,8%.

W województwie opolskim w 2021 r. średnia cena skupu ziemniaków jadalnych za 1 dt wynosiła 51,30 zł i była niższa w porównaniu z 2010 r. o 1,8% (w kraju odpowiednio: 60,61 zł za 1 dt i wyższa o 19,2%).

Cena skupu żywca wołowego (bez cieląt) w 2021 r. wynosiła 7,62 zł za kg (w kraju – 7,63 zł/kg), tj. wzrosła o 66,0% w odniesieniu do 2010 r. i o 23,0% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku (w kraju odnotowano wzrost o 67,3% w porównaniu z 2010 r. i o 19,2% w stosunku do 2020 r.). Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,79 zł za kg (w kraju – również 4,79 zł za kg) i była wyższa o 24,4% w porównaniu z zanotowaną w 2010 r., a niższa o 7,6% niż w 2020 r. (w kraju odpowiednio: wyższa o 23,1% i niższa o 6,6%). W 2021 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 3,95 zł za kg (w kraju – 4,18 zł za kg) i była wyższa o 25,0% w stosunku do 2010 r. i o 23,6% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku (w kraju odpowiednio wyższa: o 21,5% i o 18,9%).

Za 1 l mleka krowiego w 2021 r. płacono 1,58 zł (w kraju – 1,57 zł), tj. więcej o 48,4% niż w 2010 r. (w kraju – o 47,2%).

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej w 2020 r. w województwie opolskim 64,1% przypadało na dominującą produkcję roślinną, natomiast pozostałe 35,9% stanowiła produkcja zwierzęca. W 2020 r. w porównaniu z rokiem poprzednim (w cenach stałych 2019 r.) wartość produkcji globalnej wzrosła o 10,9%, o czym zadecydowała wyższa wartość zarówno produkcji roślinnej (o 10,9%), jak i zwierzęcej (o 10,8%). Województwo opolskie w 2020 r. wytworzyło 2,8% krajowej globalnej produkcji rolniczej (udział produkcji roślinnej i zwierzęcej wynosił odpowiednio: 3,4% i 2,2%).

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie opolskim w 2020 r. – 54,7% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadało 45,3%. Końcowa produkcja rolnicza w województwie w 2020 r. była o 4,2% wyższa niż w roku poprzednim, na co wpływ miał wzrost produkcji zwierzęcej o 9,6%. Udział województwa w krajowej końcowej produkcji rolniczej wynosił 2,6% (produkcji roślinnej – 3,1% i zwierzęcej – 2,2%).

W towarowej produkcji rolniczej w 2020 r. wystąpił wzrost produkcji ogółem o 17,7%, przy zwiększeniu się wartości produkcji roślinnej o 26,7%. W 2020 r. udział województwa w ogólnokrajowej towarowej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 2,9% (produkcja roślinna i zwierzęca stanowiły odpowiednio: 3,7% i 2,2%). Skup produktów rolnych zwiększył się o 17,4%, a sprzedaż w obrocie targowiskowym – o 19,2%. W 2020 r. w strukturze towarowej produkcji rolniczej udział produkcji roślinnej wyniósł 57,2%.

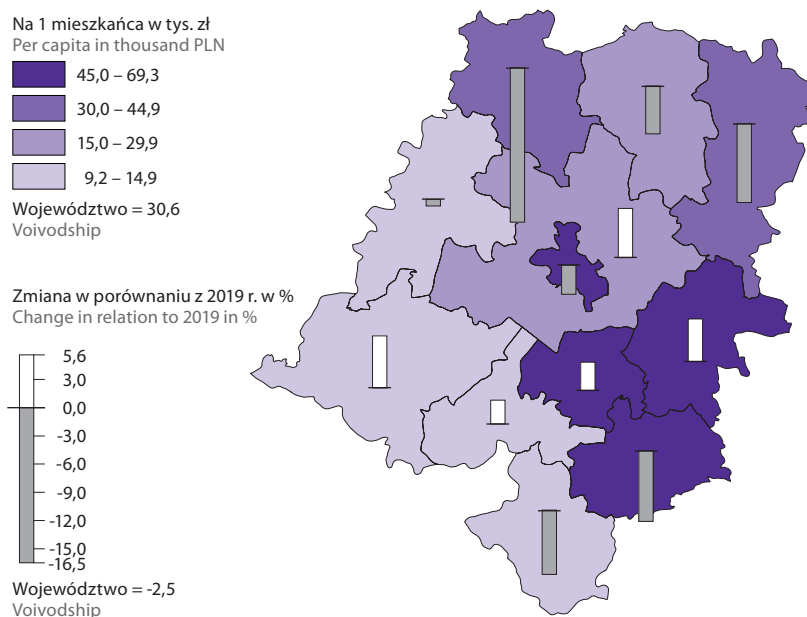
Przemysł Industry

W województwie opolskim produkcja sprzedana przemysłu w 2021 r. była wyższa w odniesieniu do 2015 r. W stosunku do 2015 r. odnotowano zwiększenie wydajności pracy w przemyśle, mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego oraz wzrost przeciętnego zatrudnienia.

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie opolskim w 2020 r. osiągnęła wartość 30039,8 mln zł (w cenach bieżących), tj. mniej o 3,3% (w cenach stałych) w porównaniu z 2019 r. Badaniem objęto 882 przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Udział produkcji sprzedanej przemysłu w województwie opolskim wyniósł 2,1% produkcji krajowej. Pod tym względem województwo uplasowało się na 13 pozycji w kraju obok województwa podlaskiego i świętokrzyskiego. Wśród powiatów w 2020 r. największą wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) odnotowano w m. Opolu (6130,6 mln zł). Drugim pod względem wartości produkcji był powiat kędzierzyńsko-kozielski (4464,4 mln zł). Najniższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w powiatach: głubczyckim i prudnickim (odpowiednio: 417,1 mln zł i 643,7 mln zł).

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie opolskim przypadająca na 1 mieszkańca w 2020 r. (w cenach bieżących) wynosiła 30629 zł i wzrosła o 81,4% w porównaniu z 2010 r., a spadła o 2,3% w odniesieniu do 2019 r. (w kraju odpowiednio: o 57,7% i o 2,3%). Biorąc pod uwagę wartość produkcji sprzedanej przemysłu przeliczoną na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) województwo opolskie znalazło się na 8 miejscu w kraju. W większości powiatów odnotowano spadek produkcji sprzedanej przemysłu przypadającej na 1 mieszkańca w stosunku do 2019 r., największy wystąpił w powiecie namysłowskim (o 16,6%). Wzrost wystąpił w pięciu powiatach, najwyższy w powiecie nyskim (o 5,5%). Największą wartość produkcji sprzedanej przemysłu przypadającej na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) odnotowano w powiecie krapkowickim (69296 zł).

Mapa 40. Produkcja sprzedana przemysłu w 2020 r. (ceny bieżące)
 Map 40. Sold production of industry in 2020 (current prices)

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie opolskim w 2020 r. ukształtowało się na poziomie 58,1 tys. osób i zwiększyło się o 0,1% w relacji do 2010 r., a zmniejszyło się o 4,0% w stosunku do 2019 r. Największy udział przeciętnego zatrudnienia w przemyśle ogółem w województwie odnotowano w m. Opolu (18,9%). Przeciętne zatrudnienie w stosunku do 2019 r. zmniejszyło się prawie we wszystkich powiatach, od 11,5% w namysłowskim do 2,0% w kędzierzyńsko-kozielskim. Jedynie w powiecie nyskim odnotowano wzrost (o 1,7%) przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Wydajność pracy w przemyśle w 2020 r. mierzona produkcją sprzedaną przemysłu na 1 zatrudnionego wynosiła 517,5 tys. zł (w cenach bieżących) i wzrosła o 74,5% w stosunku do 2010 r., i o 1,3% w porównaniu z 2019 r. Wydajność pracy w przemyśle w stosunku do poprzedniego roku wzrosła w większości powiatów, od 12,1% w opolskim do 1,1% w m. Opolu. Spadek wystąpił w czterech powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim, oleskim, namysłowskim oraz kluczborskim (odpowiednio: o 6,1%, 6,0%, 5,7% i 2,0%).

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

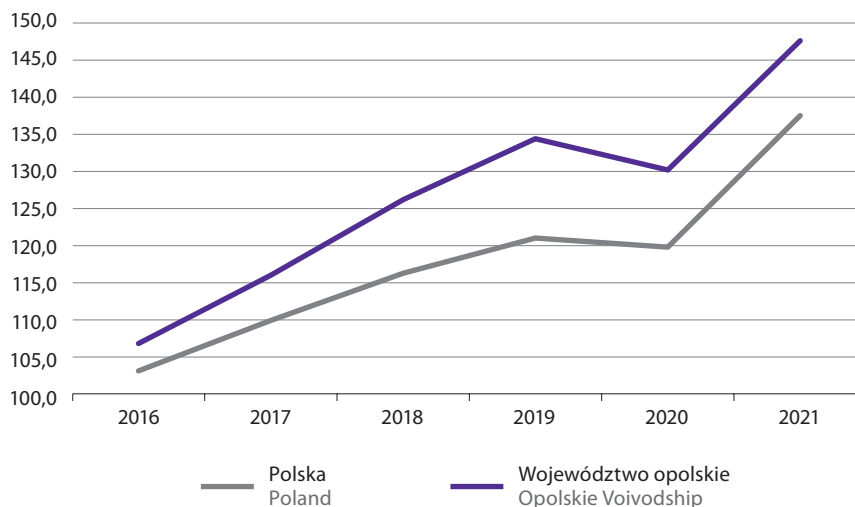
W 2021 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie opolskim osiągnęła wartość 39449,5 mln zł (w cenach bieżących), co stanowiło 2,1% krajowej produkcji sprzedanej przemysłu. W porównaniu z 2015 r. odnotowano jej wzrost (w cenach stałych) o 47,6%, a w kraju o 37,5%. Wzrost produkcji wystąpił we wszystkich województwach. Największy odnotowano w województwie podlaskim (o 62,7%), a najmniejszy w warmińsko-mazurskim (o 19,3%). Województwo opolskie uplasowało się na 4 pozycji w kraju.

Tablica 36. Przemysł
Table 36. Industry

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): Sold production of industry (current prices):				
w mln zł in million PLN	17713,2	23388,9	32247,2	39449,5
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	1,9	2,0	2,1	2,1
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	85,5	95,1	95,1	95,6
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	55,5	53,8	58,8	59,3

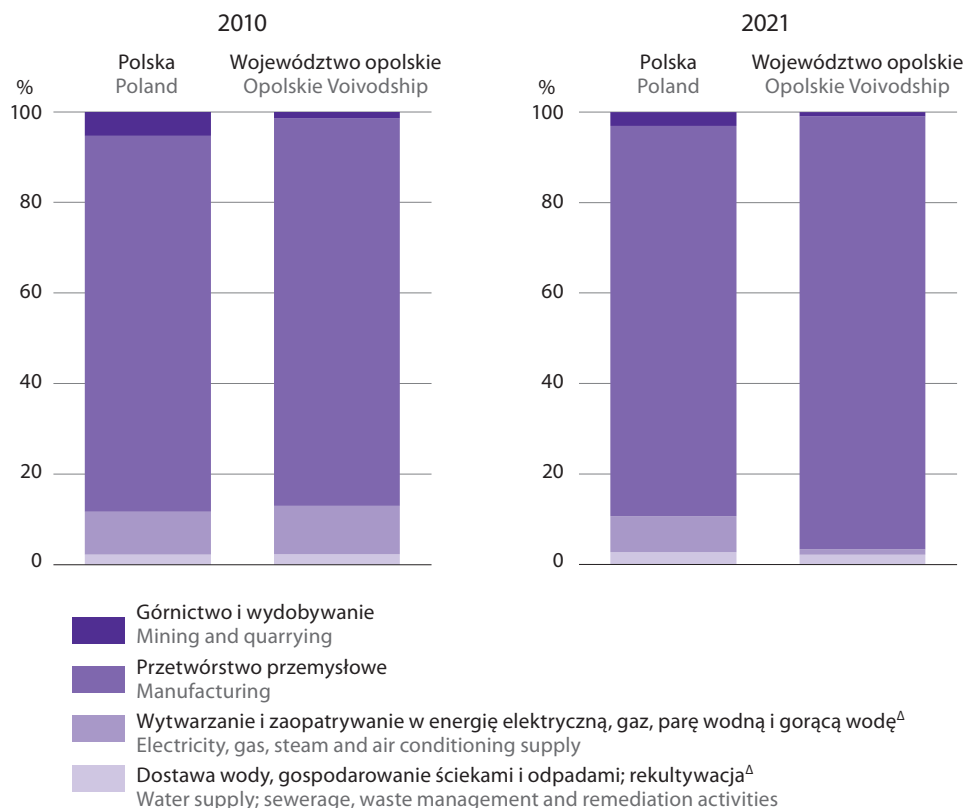
Wykres 64. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2015=100

Chart 64. Indices of sold production of industry (constant prices) 2015=100

W 2021 r. w województwie opolskim udział przetwórstwa przemysłowego w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu (cenach bieżących) wyniósł 95,6% (37703,7 mln zł). Pozostałe sekcje przemysłowe łącznie stanowiły 4,4% (1745,8 mln zł). Biorąc pod uwagę działy przetwórstwa przemysłowego największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu miały: produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (14,5%) oraz produkcja artykułów spożywczych (14,1%).

Wykres 65. Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)
Chart 65. Sold production of industry by PKD sections (current prices)

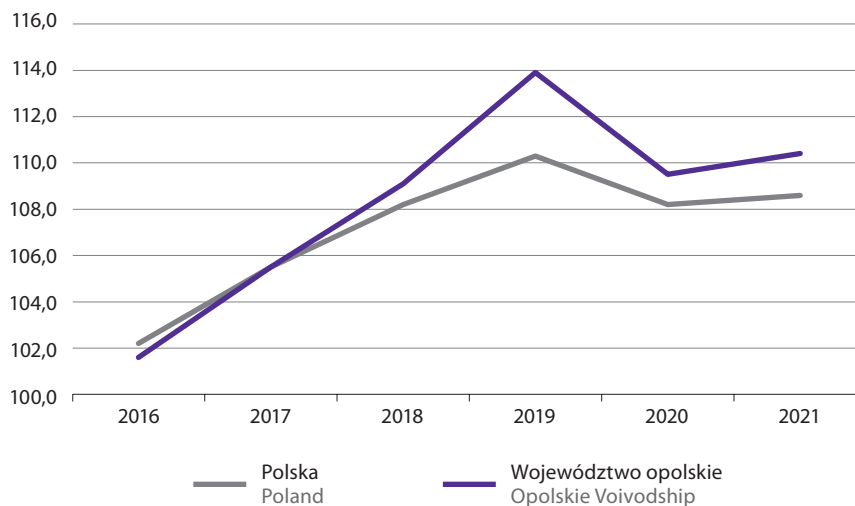

W porównaniu z 2015 r. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano we wszystkich sekcjach grupujących przemysł. Największy wystąpił w przetwórstwie przemysłowym o 48,3%. We wszystkich działach o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu (powyżej 10%) odnotowano wzrost produkcji w stosunku do 2015 r. Największy wystąpił w przypadku produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 58,7%).

W 2021 r. w województwie opolskim wzrosł poziom produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z 2015 r. towarzyszył szybszy wzrost przeciętnego zatrudnienia niż średnio w kraju (o 10,4% wobec 8,6%). Przeciętne zatrudnienie w stosunku do 2015 r. zwiększyło się prawie we wszystkich województwach, od 22,9% w podlaskim do 1,5% w warmińsko-mazurskim. Jedynie w województwie łódzkim przeciętne zatrudnienie w przemyśle utrzymało się na zbliżonym poziomie.

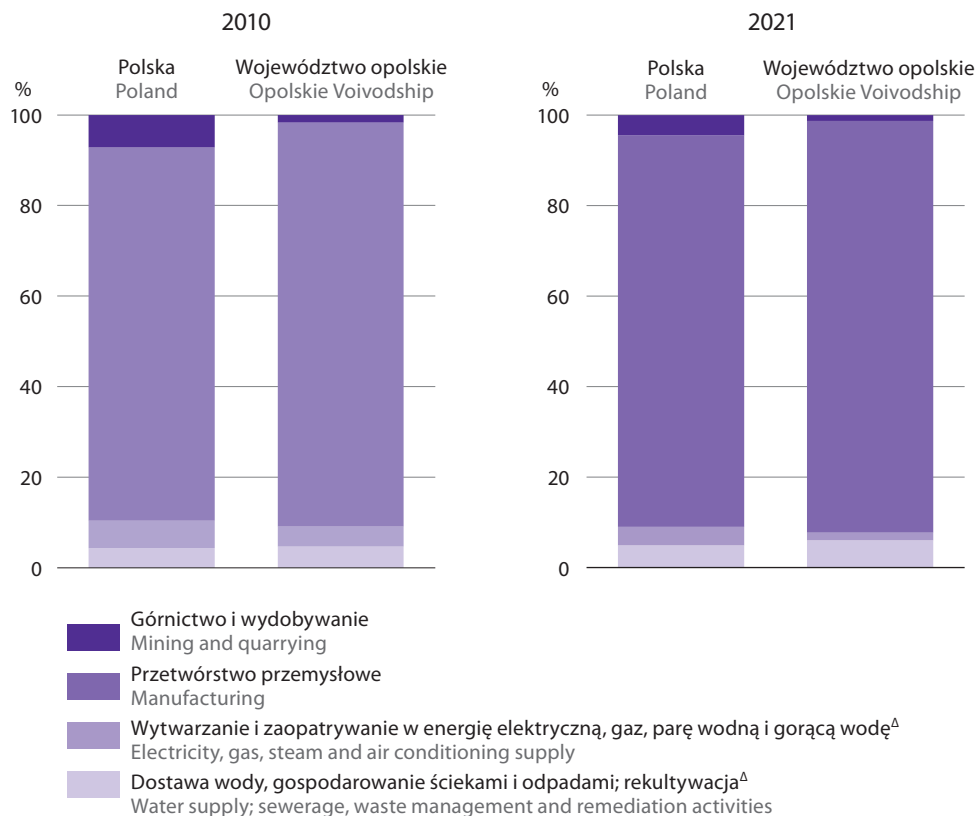
Wykres 66. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2015=100

Chart 66. Indices of average employment in industry 2015=100

Wykres 67. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD

Chart 67. Average paid employment in industry by PKD sections

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie opolskim w 2021 r. ukształtowało się na poziomie 59,3 tys. osób. W jego strukturze największy udział (91,0%) odnotowano w przetwórstwie przemysłowym. W omawianej sekcji przeciętne zatrudnienie w 2021 r. wynosiło 54,0 tys. osób i zwiększyło się o 10,0% w relacji do 2015 r.

Wydajność pracy w przemyśle w 2021 r. mierzona produkcją sprzedaną przemysłu na 1 zatrudnionego wynosiła 664,9 tys. zł (w cenach bieżących) i wzrosła o 33,6% w stosunku do 2015 r.

Budownictwo Construction

W 2021 r. w porównaniu z 2010 r. w województwie opolskim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa. Wyższa była również wartość produkcji budowlano-montażowej. Odnotowano także wzrost wydajności pracy w budownictwie, przy spadku przeciętnego zatrudnienia. W 2021 r. w porównaniu z 2010 r. wzrosła zarówno liczba mieszkań oddanych do użytkowania, jak i mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była mniejsza niż w 2010 r.

W województwie opolskim w 2021 r. produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) osiągnęła poziom 6011,9 mln zł i zwiększyła się w porównaniu z 2010 r. o 118,8% (w kraju – o 88,4%). Udział produkcji sprzedanej budownictwa w województwie opolskim wyniósł 2,0% produkcji krajowej i wzrósł o 0,3 p. proc. w stosunku do 2010 r. Pod tym względem województwo uplasowało się na 12 miejscu w kraju (w 2010 r. – na 14). Najwyższy udział w produkcji krajowej miały jednostki z województwa mazowieckiego, a najniższy z lubuskiego.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

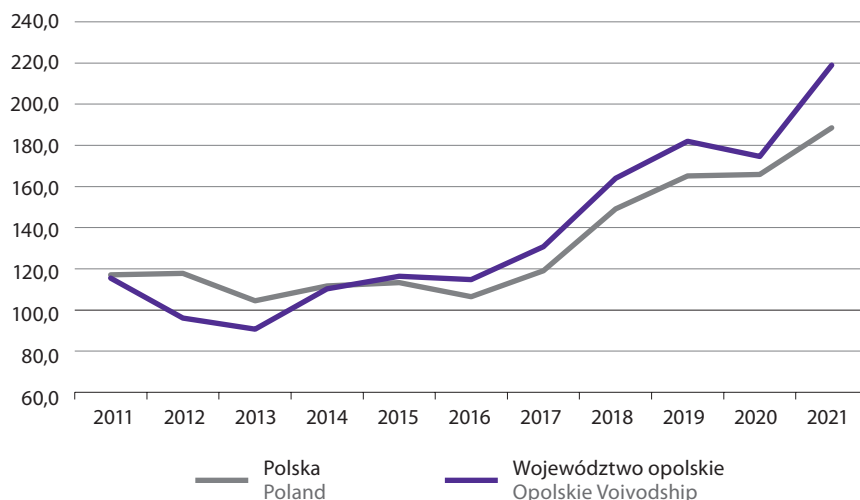
Tablica 37. Budownictwo
Table 37. Construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w mln zł in million PLN	2752,6	3208,8	4799,3	6011,9
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	1,7	1,8	1,8	2,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	51,8	43,4	39,2	32,5
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	8,1	7,5	7,0	7,3

**Wykres 68. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2010=100**

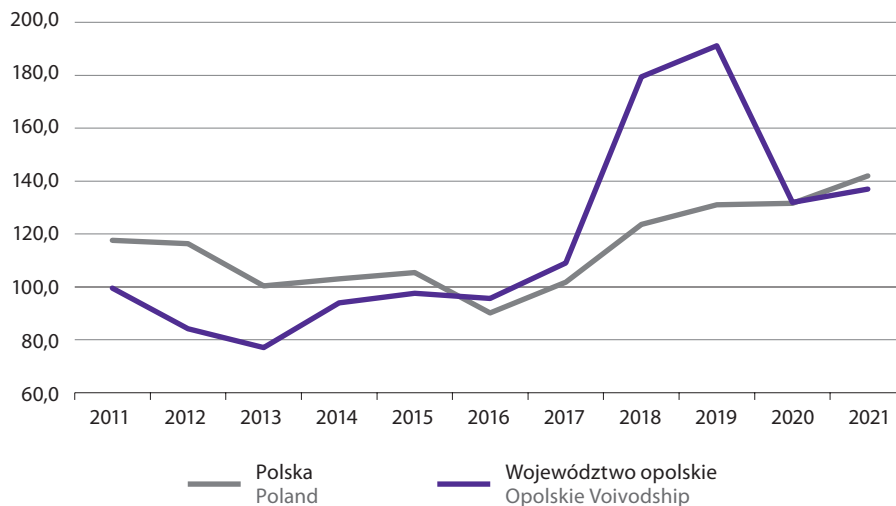
Chart 68. Indices of sold production of construction (current prices)
2010=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

**Wykres 69. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)
2010=100**

Chart 69. Indices of construction and assembly production (current prices)
2010=100

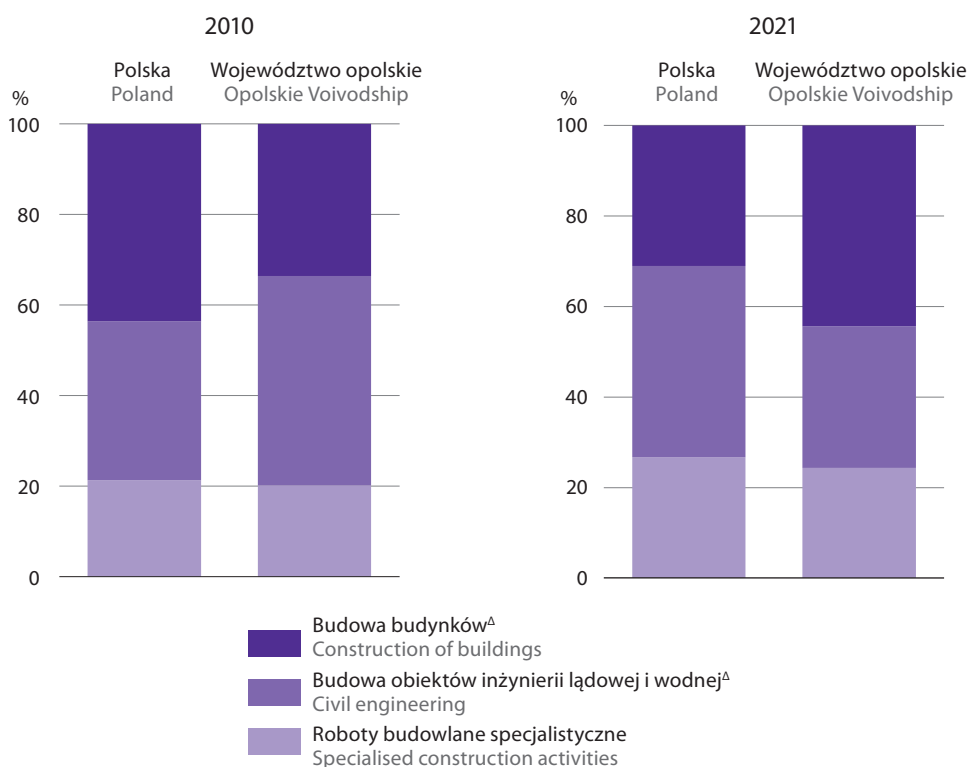

Produkcja budowlano-montażowa w 2021 r. wynosiła 1952,8 mln zł i zwiększyła się o 37,0% w stosunku do odnotowanej w 2010 r. W kraju wartość produkcji budowlano-montażowej w analizowanym okresie była wyższa o 41,9%. W województwie opolskim produkcja budowlano-montażowa stanowiła 32,5% przychodów ogółem osiągniętych przez jednostki w sekcji budownictwo. Pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej województwo opolskie zajmowało 15 lokatę w kraju, ale wskaźnik dynamiki w odniesieniu do 2010 r. ukształtował się na 9 miejscu. Najwyższą wartość produkcji budowlano-montażowej odnotowano w województwie mazowieckim, a najniższą w lubuskim.

W 2021 r. w porównaniu z 2010 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej odnotowano w podmiotach, których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (o 81,4%) oraz w jednostkach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 65,3%), natomiast spadek w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 7,6%).

W strukturze produkcji budowlano-montażowej, w porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (o 10,8 p. proc. do 44,4%) oraz jednostek zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 4,2 p. proc. do 24,3%), natomiast zmniejszył się w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 15,0 p. proc. do 31,3%).

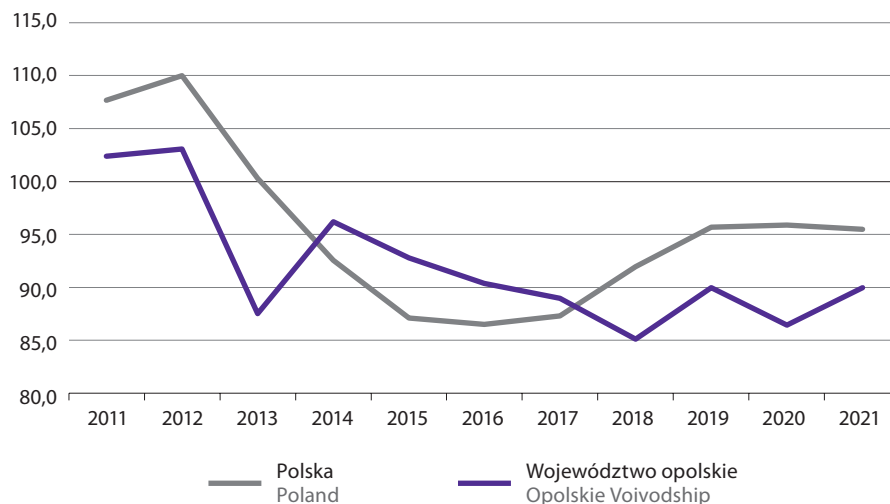
Wykres 70. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)
Chart 70. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

W województwie opolskim przeciętne zatrudnienie w budownictwie w 2021 r. wynosiło 7,3 tys. osób i zmniejszyło się o 10,0% w stosunku do 2010 r. W kraju również odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie o 4,5%.

Wykres 71. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie 2010=100

Chart 71. Indices of average paid employment in construction
2010=100

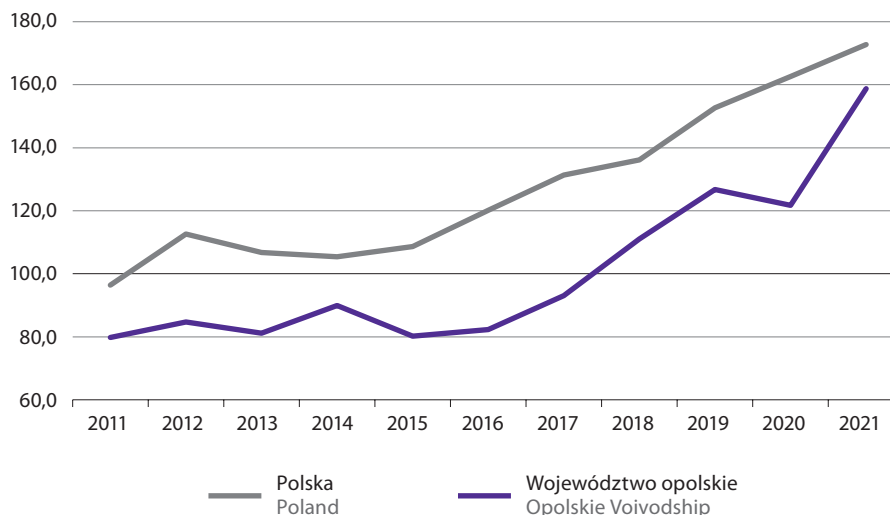

W 2021 r. wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, w cenach bieżących ukształtowała się na poziomie 823,1 tys. zł i była o 143,3% wyższa w porównaniu z 2010 r.

W województwie opolskim w 2021 r. oddano do użytkowania 3410 mieszkań, tj. o 58,7% więcej w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych w 2010 r. W kraju oddano więcej o 72,8% mieszkań w relacji do 2010 r. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych w województwie w 2021 r. wynosiła 359,3 tys. m² i była o 46,8% większa niż w 2010 r.

Wykres 72. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania 2010=100

Chart 72. Indices of the number of dwellings completed
2010=100

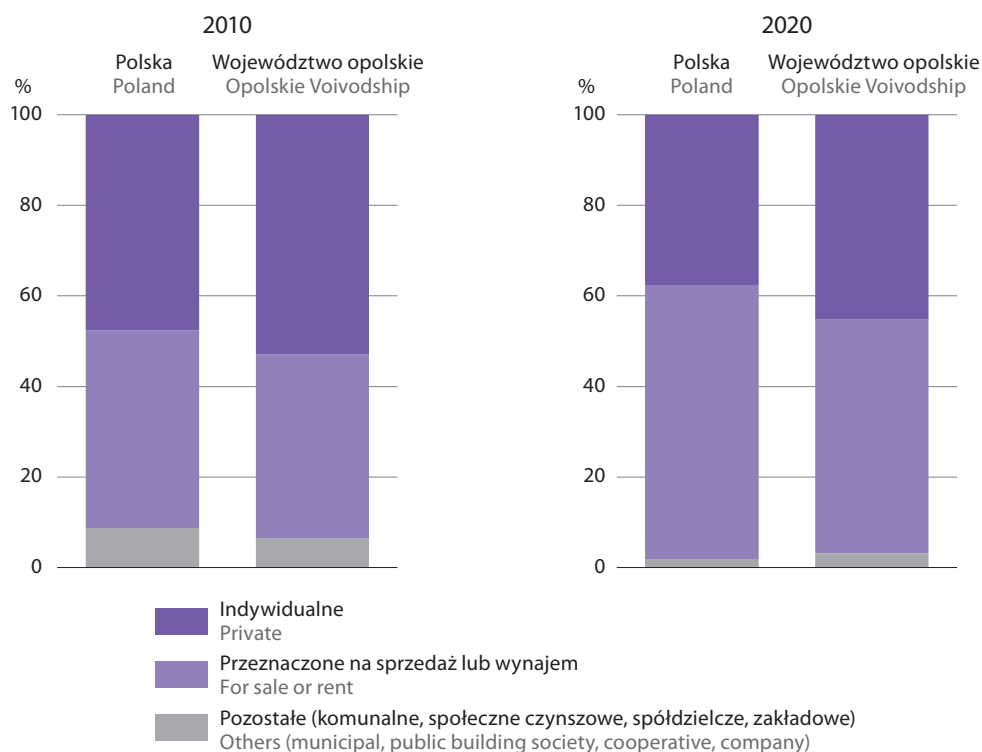

Tablica 38. Budownictwo mieszkaniowe
Table 38. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	2,1	1,7	2,7	3,5	6,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	113,9	130,8	115,2	105,4	92,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or whose construction projects were registered per 1000 population	2,5	1,8	4,1	5,0	8,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1000 population	1,9	1,6	3,3	4,4	7,3

W województwie opolskim w 2021 r. w strukturze mieszkań według form budownictwa, ponad połowę (51,7%) mieszkań oddanych do użytkowania stanowiły mieszkania powstałe z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem. Mieszkania wybudowane przez inwestorów indywidualnych stanowiły 45,2% nowo oddanych mieszkań, komunalne – 3,0%, a spółdzielcze – 0,1%. W porównaniu z 2010 r., udział mieszkań realizowanych w budownictwie na sprzedaż lub wynajem zwiększył się o 11,2 p. proc., a zmniejszył się mieszkania budownictwa indywidualnego o 7,8 p. proc. oraz komunalnego i spółdzielczego – po 0,3 p. proc.

Wykres 73. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa
Chart 73. Dwellings completed by forms of construction

W 2021 r., w stosunku do 2010 r. liczba lokali przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem wzrosła o 102,5%, a mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie komunalnym oraz indywidualnym odpowiednio: o 48,6% i o 35,3%, natomiast spadła w budownictwie spółdzielczym o 77,8%.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie opolskim w 2021 r. wynosiła 105,4 m² (w kraju – 92,9 m²) i zmniejszyła się o 8,5 m² w stosunku do 2010 r. (w kraju – o 13,2 m²). Największe mieszkania wybudowali inwestorzy indywidualni. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w budownictwie indywidualnym wynosiła 153,3 m² (o 9,9 m² mniej niż w 2010 r.). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przekazanego do użytkowania w miastach wynosiła 85,4 m², a w kraju 73,4 m² (w 2010 r. odpowiednio: 92,0 m² i 86,4 m²). Mieszkanie oddane do użytkowania na wsi miało przeciętnie – 143,2 m² (w 2010 r. – 149,5 m²); w kraju było to 127,5 m² (w 2010 r. – 140,2 m²).

W województwie opolskim na 1 mieszkanie oddane do użytkowania w 2021 r. przypadało 4,3 izby (w 2010 r. – 4,7), a w kraju wskaźnik ten wynosił 3,9 (w 2010 r. – 4,3). Największą przeciętną liczbę izb odnotowano w budownictwie indywidualnym – 5,7. W budownictwie komunalnym były to przeciętnie 3,6 izby, w przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 3,1, a w spółdzielczym – 1,5. W 2021 r. w miastach województwa opolskiego wskaźnik przeciętnej liczby izb wynosił 3,6 i był o 0,4 większy niż w kraju (w 2010 r. odpowiednio: 4,1 i większy o 0,5). Na wsi oddano do użytkowania mieszkania mające przeciętnie 5,6 izby (w 2010 r. – 5,7); w kraju było to 5,1 izby (w 2010 r. – 5,5).

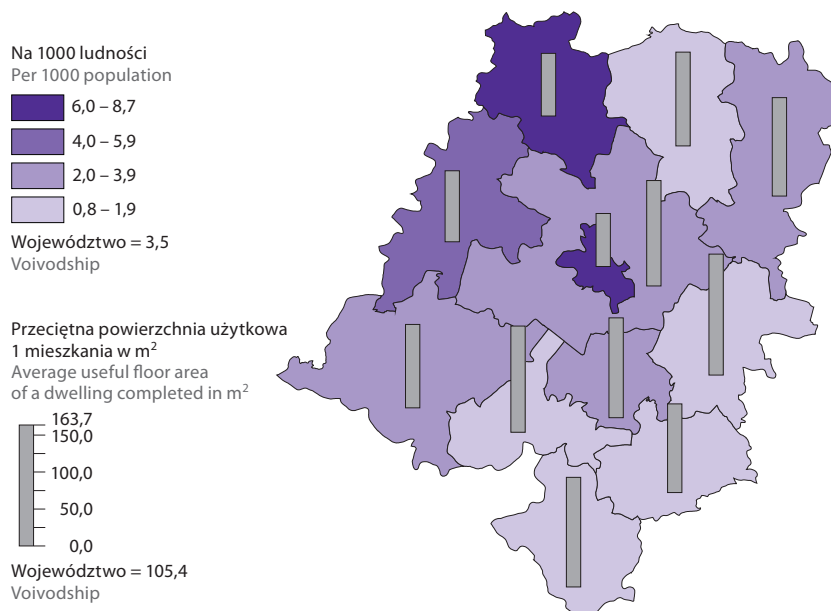
Wszystkie mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r. w województwie opolskim były wyposażone w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne, tj. wodociąg, kanalizację oraz centralne ogrzewanie. Wodociąg z podłączeniem do czynnej sieci posiadało 80,8% mieszkań przekazanych do eksploatacji. Wyposażenie w kanalizację z odprowadzeniem do sieci odnotowano w 74,3% mieszkań oddanych do użytkowania, a w centralne ogrzewanie z sieci – 20,1% mieszkań. Odsetek mieszkań wyposażonych w gaz z sieci w 2021 r. w województwie opolskim wynosił 43,4%, a wyposażenie w ciepłą wodę dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej posiadało 19,9% mieszkań oddanych do użytkowania.

Wskaźnik nasilenia budownictwa mieszkaniowego, wyrażony liczbą mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności, w 2021 r. wynosił w województwie opolskim 3,5 (w 2010 r. – 2,1). W kraju wskaźnik ten osiągnął poziom 6,1, tj. więcej o 2,6 pkt. w porównaniu z 2010 r.

Wśród powiatów województwa opolskiego najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności oddano do użytkowania w 2021 r. w m. Opolu (8,7) oraz w powiecie namysłowskim (6,6), natomiast najmniej w powiecie głubczyckim (0,8) oraz kędzierzyńsko-kozielskim i prudnickim (po 1,3).

W 2021 r. w województwie opolskim największe mieszkania oddano do użytku w powiecie strzeleckim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 163,7 m²) i głubczyckim (149,4 m²), a najmniejsze – w m. Opolu (72,9 m²) oraz w powiecie namysłowskim (85,8 m²).

Mapa 41. Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.
Map 41. Dwellings completed in 2021

W województwie opolskim w 2021 r. wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na budowę 4895 mieszkań, co stanowiło 1,4% ich liczby w kraju. Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 89,7%, natomiast w kraju o 95,0%.

W 2021 r. inwestorzy indywidualni uzyskali pozwolenia na wybudowanie lub dokonali zgłoszenia z projektem budowlanym na 2405 lokali mieszkalnych i będą realizowali 49,1% ogółu mieszkań. W budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 2369 mieszkań, tj. 48,4% ogółu mieszkań. Pozostałe mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem, będą realizowane w komunalnej i społecznej czynszowej formie budownictwa.

W dziesięciu powiatach województwa opolskiego w 2021 r. w porównaniu z 2020 r. miał miejsce wzrost liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Największy wzrost odnotowano w powiecie kluczborskim (o 236,2%), natomiast najwyższy spadek wystąpił w m. Opolu (o 28,2%).

W 2021 r. w województwie opolskim rozpoczęto budowę 4243 mieszkań. Stanowiło to 1,5% liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto w kraju. W porównaniu z 2010 r. liczba rozpoczętych budów zwiększyła się o 114,1%, a w kraju o 75,5%. Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 2133, a pozostałe realizowane były przez inwestorów budujących na sprzedaż lub wynajem.

W przekroju powiatowym, w porównaniu z 2020 r. w większości powiatów wystąpił wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto, w tym największy odnotowano w powiecie brzeskim (o 148,6%) oraz kędzierzyńsko-kozielskim (o 126,5%). Spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto wystąpił w dwóch powiatach, namysłowskim (o 17,5%) i oleskim (o 10,3%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W województwie opolskim w 2021 r. zarówno sprzedaż detaliczna, jak i wartość sprzedaży hurtowej uległa zwiększeniu w stosunku do 2020 r.

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tablica 39. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)

Table 39. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	113,1	101,4	96,4	113,5	112,9
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	168,1	120,0	86,9	107,9	113,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	114,7	87,0	97,7	156,0	122,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	105,3	101,2	109,6	97,7	104,7
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialised stores	102,7	82,2	117,7	154,6	.
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment	101,9	114,7	122,8	105,0	110,3
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	113,5	92,6	44,1	84,4	132,0
Mebłe, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	103,6	103,8	89,6	102,8	109,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialised stores	119,3	127,8	113,7	123,9	110,8
Pozostałe Others	91,3	80,2	84,3	115,3	112,4

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), including a given enterprise in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

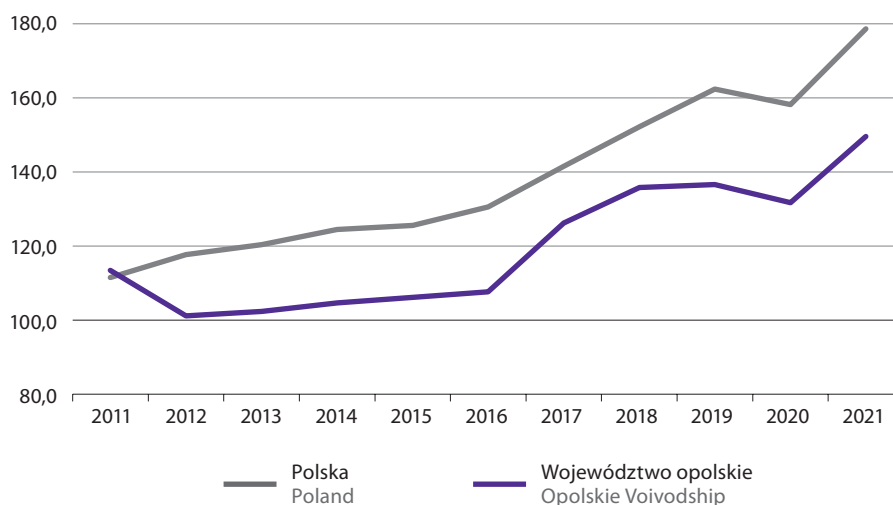
Wartość sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2021 r. w województwie opolskim uległa zwiększeniu w odniesieniu do poprzedniego roku o 13,5% (w 2020 r. spadła o 3,6%). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 12,9% wyższym niż w roku poprzednim (w 2020 r. spadła o 2,6%). We wszystkich województwach wystąpił

wzrost sprzedaży detalicznej w stosunku do poprzedniego roku, a najwyższym charakteryzowało się województwo lubuskie (o 23,9%).

W województwie opolskim w 2021 r. wśród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem (powyżej 10%) wzrost w ujęciu rocznym zaobserwowano w przedsiębiorstwach z grup: paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 56,0%), „pozostałe” (o 15,3%) oraz pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 7,9%). Niższy poziom sprzedaży niż notowany w 2020 r. uzyskano natomiast w jednostkach z grupy żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 2,3%).

Wykres 74. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące) 2010=100

Chart 74. Indices of retail sales of goods (current prices) 2010=100

Najwyższy udział w sprzedaży detalicznej ogółem w 2021 r. w województwie opolskim miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli, części (25,8%). Kolejne pod względem udziału wielkości przypadają na przedsiębiorstwa zgrupowane w kategoriach: żywność, napoje i wyroby tytoniowe (23,1%) oraz „pozostałe” (12,7%).

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W województwie opolskim w 2021 r. sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych była wyższa o 46,4% niż przed rokiem (plasując je na 1 lokacie wśród województw), w tym o 48,1% w przedsiębiorstwach hurtowych. W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w skali roku uległa zwiększeniu o 22,5%, w tym wśród przedsiębiorstw hurtowych o 21,8%. W układzie województw zwiększenie poziomu sprzedaży hurtowej w przedsiębiorstwach handlowych w stosunku do roku 2020 odnotowano we wszystkich województwach.

W województwie opolskim wzrost sprzedaży hurtowej w ujęciu rocznym odnotowano w większości grup rodzajów działalności przedsiębiorstw hurtowych, a biorąc pod uwagę te, w których udział w sprzedaży hurtowej był znaczący (powyżej 10%) w skali roku najbardziej wzrosła wartość pozostałej wyspecjalizowanej sprzedaży hurtowej (o 55,7%).

Transport

Transport

W województwie opolskim w 2020 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni zmniejszyła się względem 2010 r. Obniżeniu uległ również poziom wskaźnika gęstości dróg publicznych. W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się długość dróg rowerowych.

W zakresie krajowej regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r. odnotowano wzrost liczby linii, przy jednoczesnym zmniejszeniu ich długości. Taborem komunikacji miejskiej przewieziono w 2020 r. mniej pasażerów niż w 2010 r.

Długość eksploatowanej w województwie opolskim sieci kolejowej w stosunku do 2010 r. zmniejszyła się.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 470) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

W 2020 r. w województwie opolskim długość dróg publicznych ogółem wyniosła 10406,3 km i uległa zmniejszeniu względem 2010 r., a wzrosła w stosunku do 2019 r. (odpowiednio: o 9,1% i o 0,4%), natomiast w kraju w omawianym okresie wzrosła (odpowiednio: o 5,9% i o 1,3%). Długość dróg publicznych o nawierzchni twardej wyniosła 8521,8 km (co stanowiło 81,9% ogólnej długości dróg) i w porównaniu z 2010 r. była mniejsza o 1,1%, a większa o 0,7% niż rok wcześniej (w kraju wzrosła odpowiednio: o 14,5% i o 2,1%).

**Tablica 40. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

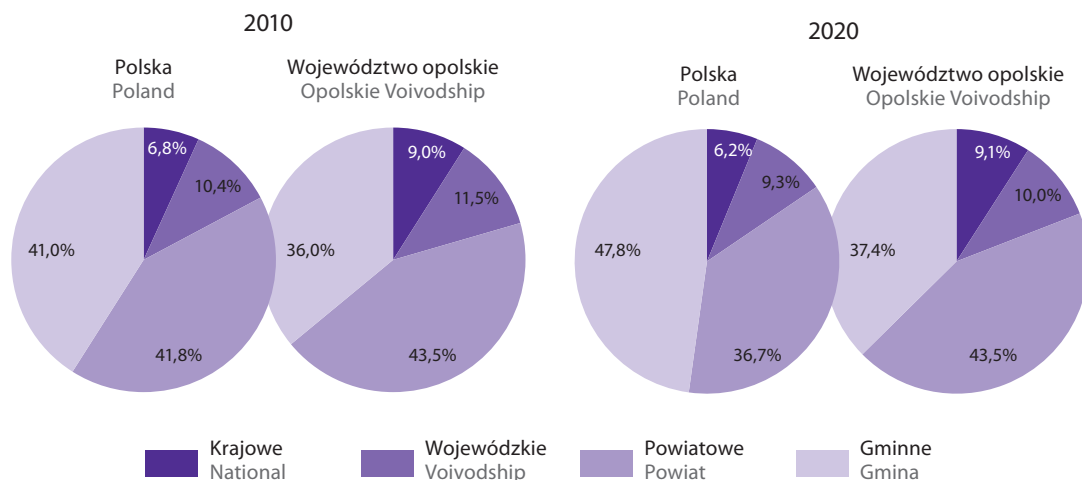
Table 40. Public roads by types of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	11445,5	10481,8	10364,5	10406,3
o nawierzchni twardej hard surface	8614,6	8399,6	8460,8	8521,8
w tym ulepszonej of which improved	7764,4	7853,3	7965,8	8011,0
o nawierzchni gruntowej unsurfaced	2830,9	2082,2	1903,7	1884,5

Biorąc pod uwagę funkcje dróg w 2020 r. drogi krajowe o nawierzchni twardej liczyły w województwie 779,7 km (tj. 9,1% ogólnej liczby dróg o tym typie nawierzchni), drogi wojewódzkie – 852,4 km (10,0%), powiatowe – 3705,2 km (43,5%), a gminne – 3184,5 km (37,4%).

**Wykres 75. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 75. Hard surface public roads
As of 31 December

Wskaźnik gęstości dróg publicznych o nawierzchni twardej (mierzony relacją długości dróg o nawierzchni twardej do powierzchni na 100 km²) w 2020 r. wyniósł w województwie 90,5 km na 100 km² (w kraju – 100,3 km) wobec 91,5 km w 2010 r. (w kraju – 87,6 km) oraz 89,9 km przed rokiem (w kraju – 98,2 km). Wartość omawianego wskaźnika była mocno zróżnicowana wśród województw i wahała się od 59,3 km w warmińsko-mazurskim do 181,9 km w śląskim. Województwo opolskie pod względem jego poziomu uplasowało się na 11 miejscu.

Utrzymująca się od 2010 r. (za wyjątkiem 2011 r.) w województwie opolskim długość autostrad na poziomie 88,1 km nie wpłynęła na zmianę wysokości miernika w przeliczeniu na 1000 km², który wyniósł 9,4 km. W kraju w końcu 2020 r. ukształtował się na poziomie 5,5 km na 1000 km².

**Tablica 41. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 41. Hard surface public roads
As of 31 December

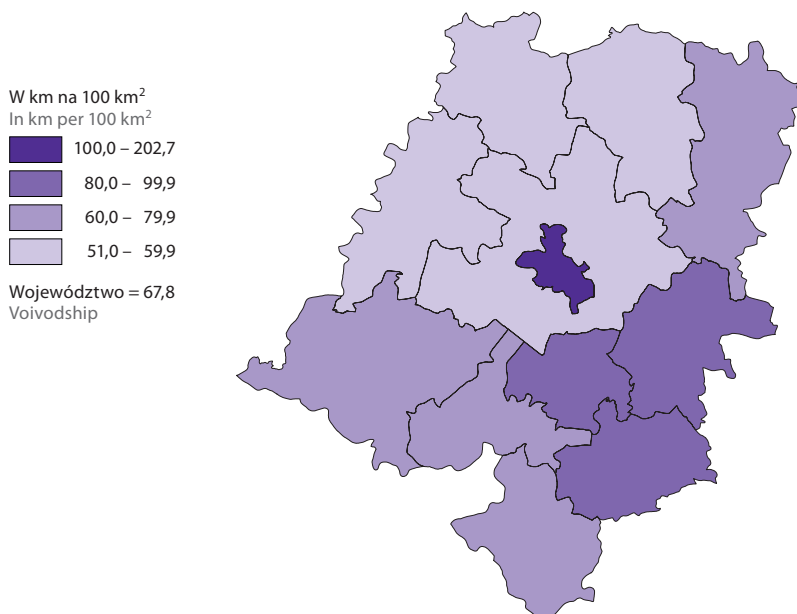
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	8614,6	8399,6	8460,8	8521,8
na 100 km ² per 100 km ²	91,5	89,2	89,9	90,5
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	7764,4	7853,3	7965,8	8011,0
w tym: of which:				
ekspresowe expressways	–	–	–	–
autostrady motorways	88,1	88,1	88,1	88,1

W 2020 r. na 100 km² powierzchni ogólnej województwa przypadało 73,2 km dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej (w 2010 r. – 72,8 km). Gęstość tych dróg była zróżnicowana terytorialnie. W 2020 r. największą długością dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej w przeliczeniu na 100 km² cechowało się w województwie opolskim m. Opole z wynikiem (203,3 km), a najniższą powiat namysłowski (56,7 km).

Łączna długość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w 2020 r. wyniosła 1884,5 km i była mniejsza o 33,4% w porównaniu z 2010 r. (w kraju – o 11,8%). Udział tych dróg wyniósł w województwie 21,5% (w 2010 r. – 29,3%), natomiast w kraju ukształtował się na poziomie – 30,6% (w 2010 r. – 36,9%). Na 100 km² powierzchni województwa w 2020 r. przypadało średnio 20,0 km dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej (w 2010 r. – 30,1 km). Najwyższy wskaźnik odnotowano w powiecie nyskim – 54,9 km na 100 km², a najniższy w kluczborskim – 3,0 km na 100 km².

Mapa 42. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 42. Improved hard surface gmina and powiat roads in 2020
As of 31 December

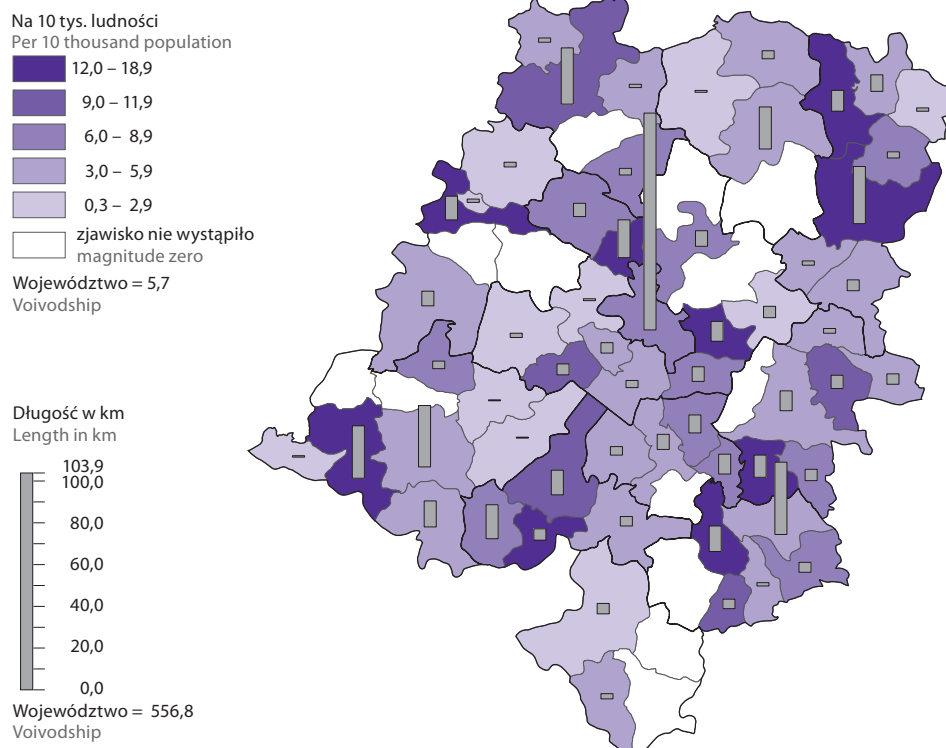
Łączna długość ścieżek rowerowych (dróg dla rowerów) w 2020 r. w województwie opolskim wyniosła 556,8 km. W porównaniu z 2015 r. ich długość wzrosła o 250,5 km, tj. o 81,8% (w kraju odpowiednio: o 6457,4 km i o 59,8%). Najwięcej dróg rowerowych znajdowało się m. Opolu – 103,9 km, natomiast najmniej w powiecie głubczyckim – 7,6 km. W porównaniu z 2015 r. najwyższy wzrost długości ścieżek rowerowych odnotowano w powiecie namysłowskim (6-krotny).

W województwie opolskim w 2020 r. na 100 km² przypadało 5,9 km dróg rowerowych, tj. o 2,6 km więcej niż w 2015 r. W kraju wskaźnik ten wyniósł 5,5 km i wzrósł o 2,0 km. Największą długością dróg rowerowych w przeliczeniu na 100 km² charakteryzowało się m. Opole (69,8 km), a najmniejszą powiat głubczycki (1,1 km).

Biorąc pod uwagę długość dróg rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, w 2020 r. w województwie opolskim przypadało 5,7 km dróg rowerowych, tj. o 2,6 km więcej niż w 2015 r. (w kraju – o 1,7 km). Najdłuższe ścieżki rowerowe przypadające na 10 tys. ludności, znajdowały się w powiecie oleskim – 9,0 km, najkrótsze w głubczyckim – 1,7 km.

**Mapa 43. Drogi dla rowerów w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 43. Bicycle tracks in 2020
As of 31 December

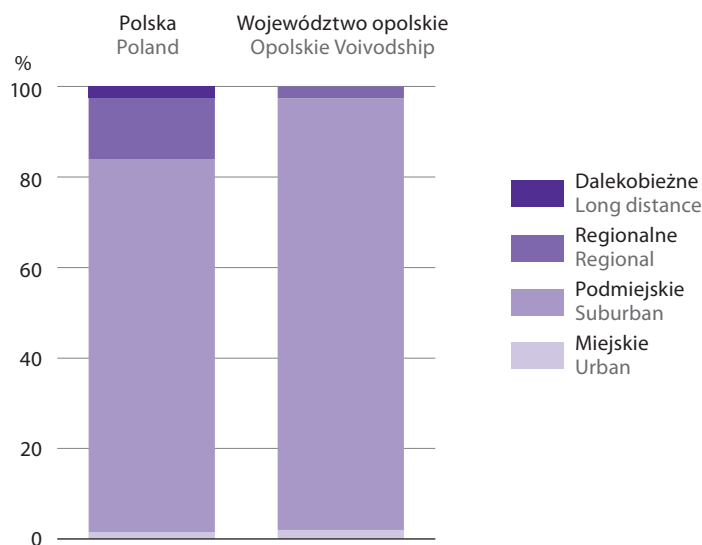

W 2020 r. regularną komunikację autobusową (bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej) w województwie opolskim prowadzono na 502 liniach krajowych o łącznej długości 13,2 tys. km. W odniesieniu do 2010 r. liczba linii uległa zwiększeniu o 9,6%, natomiast długość linii zmniejszyła się o 18,8%. W kraju względem 2010 r. odnotowano spadek zarówno liczby linii, jak i ich długości (odpowiednio: o 47,9% i o 52,0%).

Biorąc pod uwagę typ linii poprawę zanotowano w przypadku linii miejskich oraz linii podmiejskich, których liczebność w porównaniu z 2010 r. zwiększyła się w województwie o 42,9% oraz o 23,5%, a ich długość odpowiednio: o 29,6% i o 7,4%. Największe zmniejszenie w stosunku do 2010 r. odnotowano natomiast w przypadku linii dalekobieżnych, ponieważ zostały one w województwie całkowicie zlikwidowane. Głęboki spadek w województwie opolskim dotyczył również linii regionalnych, ponieważ nastąpiło zmniejszenie ich liczby o 77,2%, a długości o 72,8%. W kraju w stosunku do 2010 r. zanotowano spadek zarówno liczby, jak i długości wszystkich typów linii. Biorąc pod uwagę liczbę linii największy dotyczył linii dalekobieżnych (o 65,5%), natomiast ich długość zmniejszyła się o 55,5%.

Wykres 76. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 76. National lines of scheduled bus transport in 2020
As of 31 December

Ponadto w województwie opolskim w 2020 r. w ramach regularnej komunikacji autobusowej czynnych było 14 linii międzynarodowych o długości 28,1 tys. km. Względem roku 2010 zarówno ich liczebność, jak i długość zmniejszyły się (odpowiednio: o 30,0% oraz o 12,3%). W kraju w analizowanym okresie również zanotowano spadek liczby obsługiwanych linii międzynarodowych, jak i ich długości (odpowiednio: o 48,8% oraz o 70,4%).

W 2020 r. transportem samochodowym zarobkowym zostało przewiezionych łącznie 6,5 mln pasażerów, tj. o 46,2% mniej niż w 2010 r. Średnia odległość przewozu 1 pasażera w komunikacji krajowej wyniosła 22,7 km, a w komunikacji międzynarodowej 1936,5 km.

Transport miejski w 2020 r. w województwie opolskim obsługiwany był na 776 km linii autobusowych, których długość względem 2010 r. uległa zwiększeniu o 34,1% (w kraju – o 6,6%). Tabor komunikacji miejskiej liczył w województwie 173 autobusy (w tym 132 stanowiły jednostki przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych), które dysponowały łącznie 17,3 tys. miejsc (w tym 76,6% dla osób z niepełnosprawnościami). W porównaniu z 2010 r. liczba autobusów zmniejszyła się w województwie o 5,5% (w kraju – wzrosła o 1,1%), a liczba miejsc o 8,6% (w kraju – spadek o 5,7%).

Tablica 42. Komunikacja miejska^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Urban transport^a
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	579	692	773	776
w tym linii autobusowych of which bus lines	579	692	773	776
Tabor autobusowy komunikacji miejskiej Urban transport buses fleet	183	168	173	173
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	85	128	132	132
Liczba miejsc w autobusach Number of seats in buses	18923	16248	17174	17290
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	9115	12728	13241	13241
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	28,7	25,4	26,7	16,1
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	28,2	25,4	27,1	16,4

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

W 2020 r. w województwie opolskim z komunikacji miejskiej skorzystało 16,1 mln pasażerów, tj. o 43,9% mniej niż w 2010 r. (w kraju – o 41,8%). Średnio na 1 mieszkańca województwa przypadało 16 przewozów pasażerskich komunikacją miejską wobec 28 w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 59 i 101).

Długość linii kolejowych eksploatowanych w 2020 r. na terenie województwa opolskiego wyniosła 786 km i w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 9,4% (w kraju – o 4,0%). Gęstość sieci kolejowych eksploatowanych w przeliczeniu na 100 km² powierzchni w 2020 r. wyniosła w województwie 8,4 km wobec 9,2 km w 2010 r. W kraju omawiany miernik osiągał niższe wartości (analogicznie: 6,2 km oraz 6,5 km).

W układzie województw w 2020 r. najbardziej korzystnym poziomem gęstości sieci kolejowej wyróżniało się śląskie z wynikiem 15,5 km na 100 km² powierzchni, natomiast najmniej podlaskie (3,7 km), a opolskie zajmowało 3 lokatę.

Energia Energy

W 2020 r. w województwie opolskim w odniesieniu do 2010 r. zwiększeniu uległa zarówno moc zainstalowana, jak i moc osiągalna przez elektrownie, co skutkowało wzrostem poziomu wyprodukowanej energii.

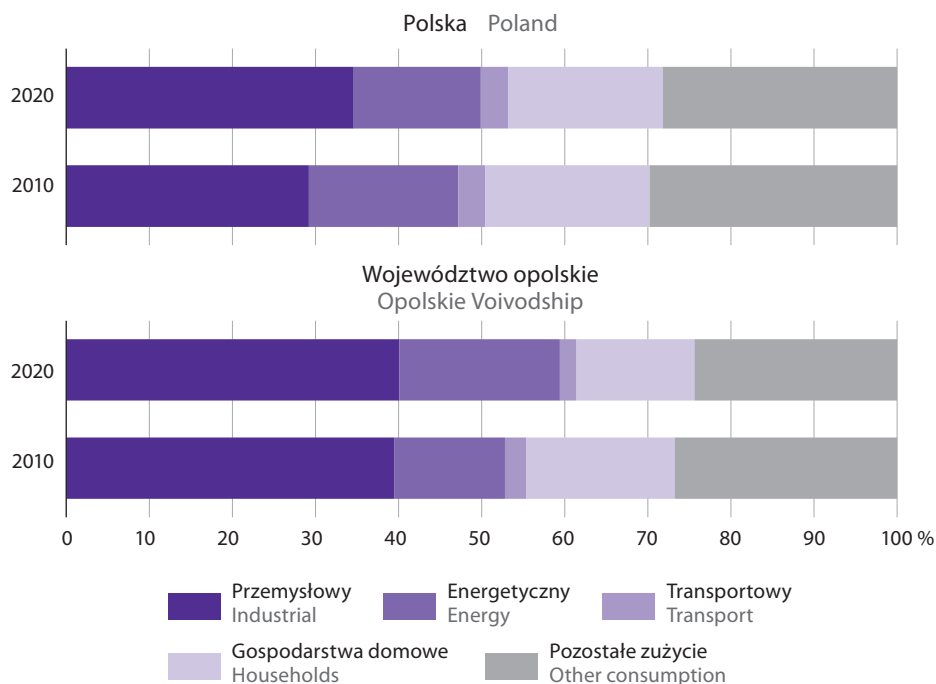
W porównaniu z 2010 r. odnotowano wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, przy jednoczesnym spadku poziomu jej zużycia. Średnie zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. w relacji do notowanego w 2010 r. zmniejszyło się.

W 2020 r. zainstalowana moc w elektrowniach działających w województwie opolskim wynosiła 4046,6 MW (w kraju – 51792,7 MW) i w odniesieniu do 2010 r. zwiększyła się o 120,4% (w kraju – o 43,6%). Poziom osiągalnej mocy wynosił w województwie 3959,9 MW (w kraju – 49732,6 MW) i w relacji do 2010 r. wzrósł o 113,9% (w kraju – o 37,9%).

Głównymi producentami energii elektrycznej są elektrownie zawodowe. Moc zainstalowana elektrowni zawodowych w końcu 2020 r. wyniosła 3696,3 MW, a moc osiągalna tych elektrowni ukształtowała się na poziomie 3623,2 MW. Moc osiągalna elektrowni zawodowych stanowiła 91,5% ogółu mocy osiągalnej w elektrowniach.

Wykres 77. Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki

Chart 77. Electricity consumption by economy sectors

W 2020 r. w województwie opolskim wyprodukowano 13,5 tys. GWh energii elektrycznej, tj. o 50,9% więcej niż w 2010 r. (w kraju – o 0,2%).

Produkcja z odnawialnych nośników energii wyniosła 549,2 GWh, tj. więcej o 103,7% niż w 2010 r. W kraju produkcja energii z OZE zwiększyła się o 159,2% w stosunku do 2010 r. i wyniosła 28226,6 GWh.

Udział wyprodukowanej energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii w 2020 r. w województwie ukształtował się na poziomie 4,1% (ostatnia lokata wśród województw; w kraju – 17,9%) i w stosunku do 2010 r. uległ zwiększeniu o 1,1 p. proc. (w kraju – o 11,0 p. proc.). W układzie województw w 2020 r. największym udziałem odnawialnych nośników energii w produkcji energii elektrycznej wyróżniało się warmińsko-mazurskie z wynikiem 87,1%.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

W 2020 r. w województwie opolskim odnotowano 407,4 tys. odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (w tym 238,8 tys. w miastach), a jej zużycie ukształtowało się na poziomie 844,5 GWh (tj. 2,7% zużycia notowanego w kraju). W porównaniu z 2010 r. w województwie liczba odbiorców uległa zwiększeniu o 2,5%, natomiast zużycie energii zmalało o 9,1%. W kraju w analogicznym okresie zanotowano natomiast zarówno wzrost liczby odbiorców, jak i zużycia energii elektrycznej (odpowiednio: o 11,4% oraz o 5,9%). W odniesieniu do roku poprzedniego liczba odbiorców energii elektrycznej wzrosła o 0,5%, a zużycie o 2,5% (w kraju odpowiednio: o 1,4% i o 3,0%).

Tablica 43. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 43. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	397,4	391,0	405,3	407,4
miasta urban areas	224,8	222,5	236,2	238,8
wieś rural areas	172,6	168,5	169,1	168,7
Zużycie: Consumption:				
w GWh in GWh	928,5	781,3	823,6	844,5
miasta urban areas	470,2	380,1	401,7	416,4
wieś rural areas	458,3	401,1	421,9	428,0
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	2336,3	1998,0	2032,1	2072,6
miasta urban areas	2091,6	1708,3	1700,8	1744,1
wieś rural areas	2655,0	2380,7	2494,9	2537,6

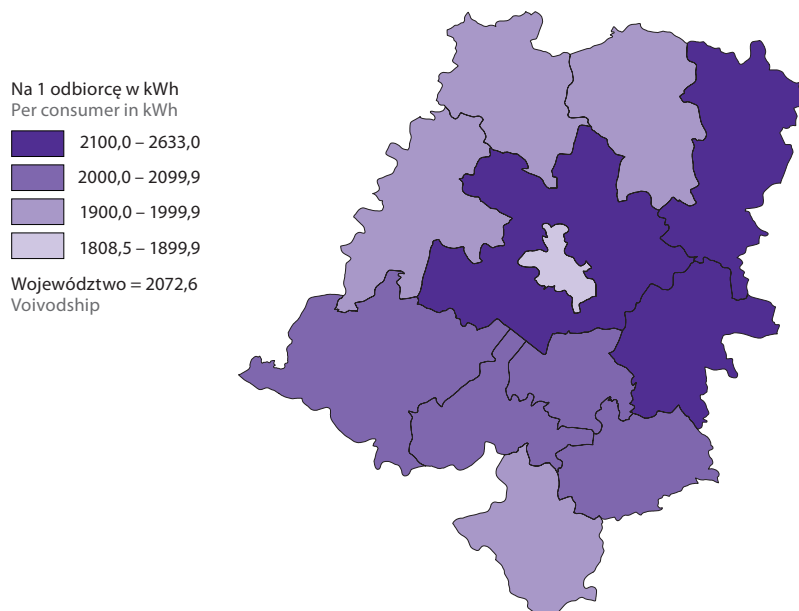
a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.
a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca ogółem w województwie opolskim, wyrażany relacją zużycia energii elektrycznej do liczby ludności, osiągnął w 2020 r. poziom 861,0 kWh i był niższy od notowanego w 2010 r. o 50,6 kWh, a o 24,3 kWh wyższy niż przed rokiem. W kraju natomiast w 2020 r. wyniósł 822,2 kWh i zarówno w stosunku do 2010 r., jak i 2019 r. zwiększył się (odpowiednio: o 49,2 kWh oraz o 24,7 kWh). Wyższym zużyciem energii w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. podobnie jak w kraju charakteryzowały się tereny wiejskie. W 2020 r. omawiany miernik na wsi osiągnął poziom 932,3 kWh wobec 798,3 kWh w miastach (w kraju analogicznie: 849,1 kWh wobec 804,3 kWh).

Województwem o najwyższej wartości wskaźnika zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca w 2020 r. było mazowieckie (960,2 kWh), natomiast najniższą cechowało się podkarpackie (600,7 kWh), a opolskie uplasowało się na 3 lokacie.

Mapa 44. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r.
Map 44. Consumption of electricity in households in 2020

Rozdział 7

Chapter 7

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Finance of local government units

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W latach 2010–2020 dochody ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego rosły szybciej niż wydatki. W największym stopniu wzrosły dochody budżetu miasta na prawach powiatu – Opole, a w najmniejszym – budżetu samorządu województwa. Ponad połowę dochodów ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiły dochody gmin. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu. Dotacje inwestycyjne w największym zakresie sfinansowały wydatki inwestycyjne w budżecie samorządu województwa.

W 2020 r. dochody ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie opolskim wynosiły 7324,5 mln zł i w porównaniu z 2010 r. wzrosły o 77,6% (w kraju – o 87,3%). Najszybciej rosły dochody budżetu miasta na prawach powiatu (138,0%), a najwolniej – budżetu samorządu województwa (28,1%). Ponad połowę dochodów ogółem osiągnęły gminy (59,6%), w tym głównie miejsko-wiejskie (37,0%). Najmniejszy udział w generowaniu dochodów ogółem miał budżet samorządu województwa (8,6%).

Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. osiągnęły poziom 7468,12 zł, tj. o 84,4% wyższy w odniesieniu do 2010 r. (w kraju – o 88,1%). W poszczególnych rodzajach jednostek samorządu terytorialnego wzrost dochodów ogółem na 1 mieszkańca wahał się od 33,0% (budżet samorządu województwa) do 128,1% (budżet miasta na prawach powiatu).

Tablica 44. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 44. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4049,84	4569,59	6771,33	7468,12	45,7
Gminy ^a Gminas ^a	2639,73	3100,54	4715,50	5116,85	46,3
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	4407,22	5423,05	8902,51	10050,99	56,0
Powiaty Powiats	810,66	869,79	1093,29	1222,89	40,2
Województwo Voivodship	484,21	425,51	559,59	643,98	29,0

a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

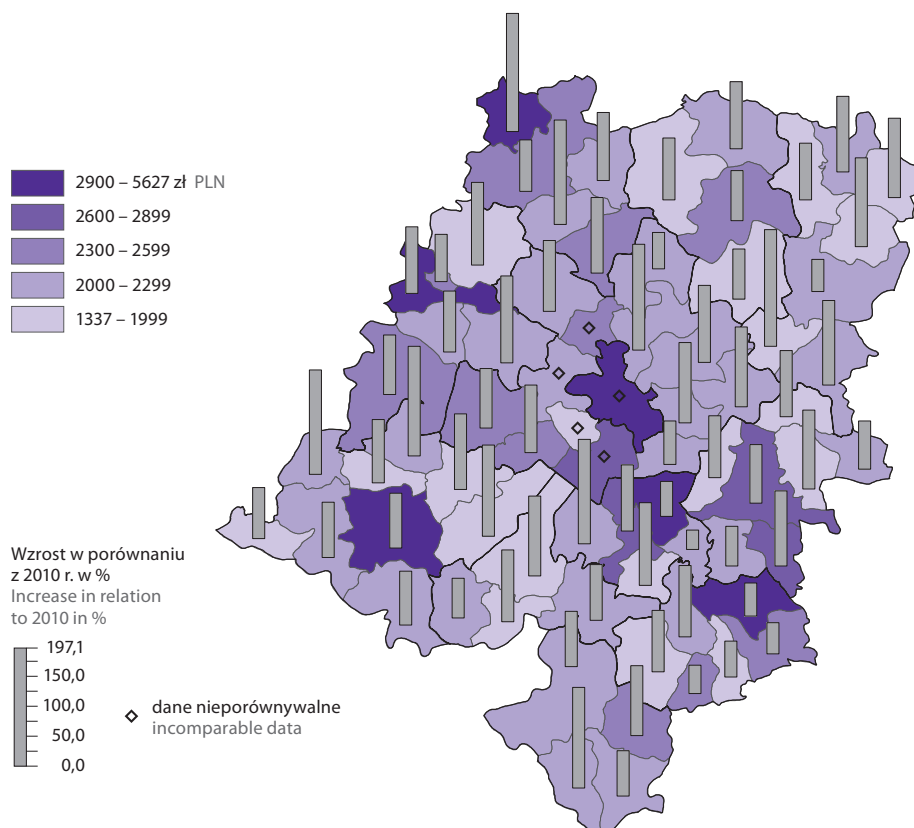
a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Główne źródło dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiły dochody własne – w 2020 r. wynosiły one 3344,8 mln zł i były o 88,2% wyższe niż w 2010 r. (w kraju – o 86,2%). Ponadprzeciętny wzrost dochodów własnych odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu (o 125,0%) oraz w budżetach powiatów (o 92,8%). W najmniejszym stopniu dochody własne wzrosły w budżecie samorządu województwa (o 70,3%). W 2020 r. dochody własne stanowiły największy udział w budżecie miasta na prawach powiatu (56,0% dochodów ogółem) oraz w budżetach gmin (46,3%).

Dochody własne budżetów jednostek samorządu terytorialnego przypadające na 1 mieszkańca w 2020 r. były równe 3410,42 zł i zwiększyły się w porównaniu z 2010 r. o 95,5% (w kraju – o 87,0%). Dochody własne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 2371,32 zł, tj. o 87,7% więcej niż w 2010 r. W gminach miejskich wskaźnik ten osiągnął poziom 2778,03 zł, w gminach miejsko-wiejskich – 2408,13 zł, a w gminach wiejskich – 2115,14 zł. Najwyższy poziom dochodów własnych na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Gogolin (4273,74 zł), a najniższy – w gminie Radłów (1336,70 zł). Dochody własne budżetów powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 491,66 zł, tj. o 102,5% wyższym w porównaniu z 2010 r. Rozpiętość dochodów na 1 mieszkańca wynosiła od 383,29 zł w powiecie oleskim do 916,36 zł w powiecie głubczyckim. Dochody własne przypadające na 1 mieszkańca w budżecie miasta na prawach powiatu osiągnęły poziom 5626,97 zł i wzrosły o 115,6% w odniesieniu do 2010 r., a w budżecie samorządu województwa wynosiły 186,68 zł i były o 76,9% wyższe względem 2010 r.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są: udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), wpływy z podatków oraz opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez JST (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej), odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej) i inne.

Mapa 45. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2020 r.
 Map 45. Own revenue of gminas budgets^a per capita in 2020

a Dochody własne miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
 a Own revenue of the city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Istotną pozycję w budżecie każdej jednostki samorządu terytorialnego stanowią dotacje, szczególnie inwestycyjne, które mają na celu zdynamizowanie rozwoju danego obszaru. W 2020 r. dotacje ogółem były równe 2249,4 mln zł i w odniesieniu do 2010 r. zwiększyły się o 109,2% (w kraju – o 147,2%). Blisko 4-krotny wzrost dotacji względem 2010 r. odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu (o 294,9%), a ponad 2-krotny – w budżetach gmin (o 165,7%). W budżetach powiatów dotacje były o 16,4% wyższe niż w 2010 r. Tymczasem w budżecie samorządu województwa w badanym okresie dotacje ogółem zwiększyły się w najmniejszym zakresie (o 7,6%), stanowiąc jednocześnie największą pozycję dochodów ogółem (w 2020 r. – 47,1%).

Dotacje o charakterze inwestycyjnym wynosiły 398,5 mln zł, tj. o 2,2% więcej niż w 2010 r. i o 30,9% mniej względem 2019 r. Największy odsetek dotacji inwestycyjnych odnotowano w budżetach gmin (36,6% dotacji inwestycyjnych budżetów jednostek samorządu terytorialnego), a najmniejszy – w budżetach powiatów (8,4%). W porównaniu z 2010 r. wzrost dotacji wystąpił w budżecie miasta na prawach powiatu (o 209,6%) i w budżetach gmin (o 5,8%), przy spadku w budżecie samorządu województwa (o 39,8%) oraz w budżetach powiatów (o 11,8%). W odniesieniu do 2019 r. spadek dotacji obserwowano we wszystkich rodzajach jednostek samorządu terytorialnego.

W 2020 r. dotacje o charakterze inwestycyjnym sfinansowały 39,1% wydatków inwestycyjnych budżetów jednostek samorządu terytorialnego (w kraju – 33,0%). Największy odsetek wydatków sfinansowanych przez dotacje odnotowano w budżecie samorządu województwa – 66,4%. W budżecie miasta na prawach powiatu dotacje o charakterze inwestycyjnym były źródłem finansowania 41,9% wydatków

inwestycyjnych, w budżetach gmin – 31,1%, a w budżetach powiatów – 27,9%. W odniesieniu do 2010 r. odsetek sfinansowanych wydatków inwestycyjnych poprzez dotacje inwestycyjne zwiększył się w budżecie miasta na prawach powiatu i w budżetach gmin, a zmniejszył się w budżetach powiatów oraz w budżecie samorządu województwa.

Większość wpływów w formie dotacji stanowiły dotacje celowe (73,8%), w tym dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (64,0%) i na zadania własne (6,9%). W poszczególnych rodzajach jednostek samorządu terytorialnego odsetek dotacji celowych w dotacjach ogółem mieścił się w przedziale od 9,0% (budżet samorządu województwa) do 89,1% (budżety gmin). Udział dotacji przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 oraz 205 i 625 klasyfikacji budżetowej) wynosił 26,2% dotacji ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Największy udział omawianych dotacji w dotacjach ogółem odnotowano w budżecie samorządu województwa (91,0%), a najmniejszy – w budżetach gmin (10,9%)⁵.

Budżety jednostek samorządu terytorialnego zasila również subwencja ogólna z budżetu państwa, która w 2020 r. wynosiła 1730,3 mln zł i była o 36,0% większa w porównaniu z 2010 r. (w kraju – o 42,1%). W budżecie miasta na prawach powiatu subwencja wzrosła o 68,7%, w budżecie samorządu województwa – o 38,3%, w budżetach gmin – o 33,8%, a w budżetach powiatów – o 26,2%. Subwencja ogólna stanowiła największą pozycję w budżetach powiatów (38,7% dochodów ogółem). Największy udział w subwencji ogólnej miała część oświatowa (71,7%). Poszczególne rodzaje jednostek samorządu terytorialnego na zadania oświatowe przeznaczyły od 8,4% (budżet samorządu województwa) do 92,6% (budżet miasta na prawach powiatu) subwencji ogólnej.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

W latach 2010–2020 wzrost wydatków ogółem odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu oraz w budżetach gmin i powiatów, a spadek – w budżecie samorządu województwa. Większość wydatków, podobnie jak dochodów, ponosiły gminy. Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące, z których najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia, zakup materiałów i usług oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych. Wydatki inwestycyjne wzrosły w budżecie miasta na prawach powiatu oraz w budżetach powiatów. W budżecie samorządu województwa stanowiły one największy odsetek wydatków ogółem.

W 2020 r. wydatki ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego wynosiły 6940,3 mln zł i w porównaniu z 2010 r. wzrosły o 53,0% (w kraju – o 68,3%). Wzrost wydatków odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu (o 120,1%) oraz w budżetach gmin (o 55,9%) i powiatów (o 31,9%), a spadek – w budżecie samorządu województwa (o 1,4%). Większość wydatków ogółem poniosły gminy (59,9%), w tym głównie miejsko-wiejskie (37,1%).

Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 7076,37 zł, tj. o 58,9% wyższy w odniesieniu do 2010 r. (w kraju – o 69,0%). Ponadprzeciętny wzrost wydatków ogółem na 1 mieszkańca odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu (o 110,9%) oraz w budżetach gmin (o 63,8%). W budżetach powiatów omawiany wskaźnik był o 38,5% wyższy, a w budżecie samorządu województwa – o 2,4%.

⁵ Więcej informacji o zagadnieniach związanych z dotacjami na realizację projektów europejskich w podrozdziale 7.4.

Tablica 45. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 45. Expenditure of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of investment expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4454,40	4475,76	6886,20	7076,37	14,7
Gminy ^a Gminas ^a	2975,01	3046,43	4800,30	4872,68	11,3
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	4637,23	5359,25	9214,96	9779,07	21,3
Powiaty Powiats	834,91	864,11	1141,21	1156,58	12,2
Województwo Voivodship	544,85	391,95	518,34	557,67	29,4

a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego są wydatki bieżące. W 2020 r. wynosiły one 5875,5 mln zł i były o 71,7% wyższe niż w 2010 r. (w kraju – o 87,6%), stanowiąc 84,7% wydatków ogółem. Podobny odsetek wydatków bieżących (ponad 80%) odnotowano w budżetach gmin i powiatów. W budżecie miasta na prawach powiatu wydatki bieżące stanowiły 76,9% wydatków ogółem, a w budżecie samorządu województwa – 70,6%. Z wydatków bieżących najwięcej środków przeznaczono na wynagrodzenia (36,3%), świadczenia na rzecz osób fizycznych (22,5%) oraz zakup materiałów i usług (19,8%).

Wydatki majątkowe były równe 1064,7 mln zł i w porównaniu z 2010 r. zmniejszyły się o 4,5% (w kraju – wzrost o 10,2%). Spadek wydatków majątkowych odnotowano w budżecie samorządu województwa (o 37,7%) i w budżetach gmin (o 21,0%), a wzrost w budżecie miasta na prawach powiatu (o 122,4%) oraz w budżetach powiatów (o 17,6%).

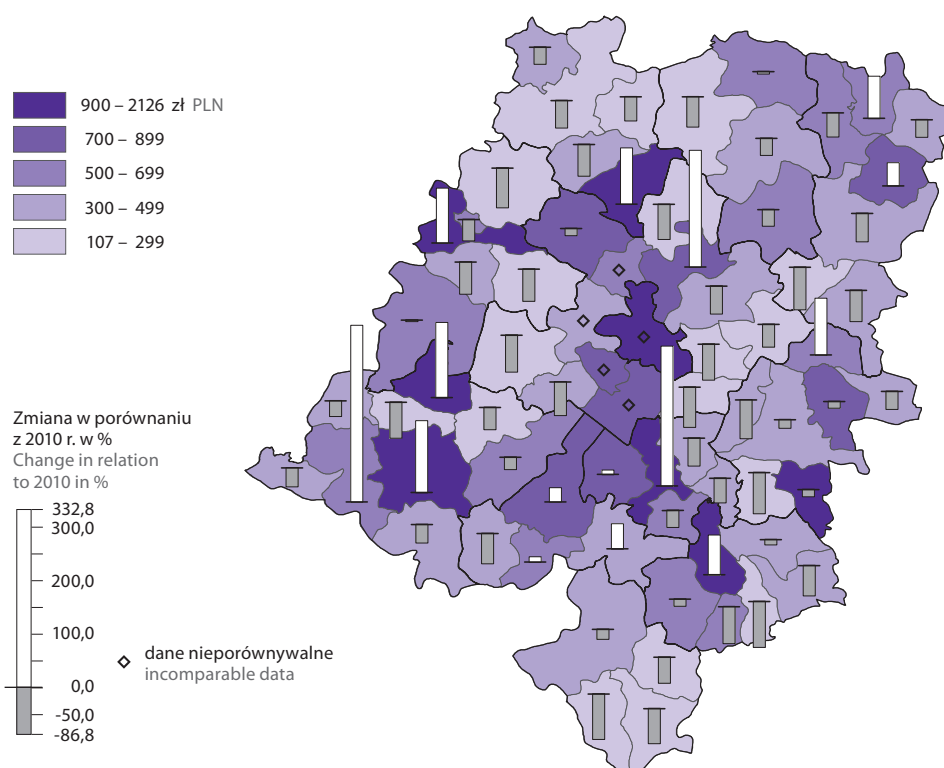
W 2020 r. wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 1085,62 zł i były o 0,9% niższe względem 2010 r. (w kraju – o 10,6% wyższe). W poszczególnych rodzajach jednostek samorządu terytorialnego wskaźnik wahał się od 145,45 zł w budżetach powiatów do 2258,43 zł w budżecie miasta na prawach powiatu.

Większość wydatków majątkowych (95,6%) miała charakter inwestycyjny. Na inwestycje przeznaczono 1018,4 mln zł, tj. o 5,8% mniej niż w 2010 r. (w kraju – o 7,7% więcej). Spadek wydatków inwestycyjnych wystąpił w budżecie samorządu województwa (o 37,7%) i w budżetach gmin (o 20,0%), przy wzroście tych wydatków w budżecie miasta na prawach powiatu (o 105,4%) oraz w budżetach powiatów (o 14,8%).

Wydatki inwestycyjne stanowiły 14,7% wydatków ogółem (w kraju – 15,6%) i w porównaniu z 2010 r. ich udział obniżył się o 9,1 p. proc. (w kraju – o 8,7 p. proc.). Ponadprzeciętny odsetek wydatków inwestycyjnych notowano w budżecie samorządu województwa (29,4%) i w budżecie miasta na prawach powiatu (21,3%). W pozostałych rodzajach jednostek samorządu terytorialnego udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem mieścił się w przedziale od 11,3% do 12,2%.

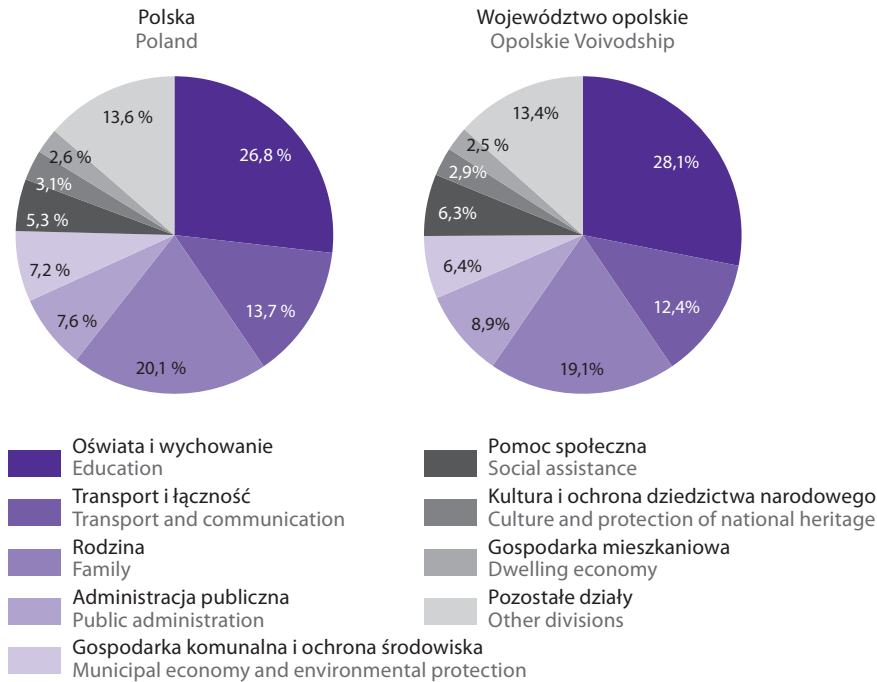
Wydatki inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca w 2020 r. wynosiły 1038,35 zł i spadły o 2,2% w porównaniu z 2010 r. (w kraju – wzrost o 8,2%). Wydatki inwestycyjne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 550,72 zł i były o 16,0% niższe względem 2010 r. W gminach miejskich wskaźnik ten wynosił 506,36 zł, w gminach miejsko-wiejskich – 539,65 zł, a w gminach wiejskich – 595,03 zł. Najwyższy poziom wydatków inwestycyjnych na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Skarbimierz (2126,15 zł), a najniższy – w gminie Cisek (106,57 zł). Wydatki inwestycyjne budżetów powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 141,40 zł, tj. o 20,6% wyższym w porównaniu z 2010 r. Rozpiętość wydatków na 1 mieszkańca wynosiła od 29,66 zł w powiecie kluczborskim do 349,03 zł w powiecie prudnickim. Wydatki inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca w budżecie miasta na prawach powiatu osiągnęły poziom 2086,57 zł i wzrosły o 96,9% w odniesieniu do 2010 r., a w budżecie samorządu województwa wynosiły 164,22 zł i były o 35,3% niższe względem 2010 r.

Mapa 46. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2020 r.
Map 46. Investment expenditure of gminas budgets^a per capita in 2020

^a Wydatki inwestycyjne miasta na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gminy i powiatu.
a Investment expenditure of the city with powiat status concerns the statutory tasks of gmina and powiat.

Wykres 78. Wydatki budżetowe według działów w 2020 r.
Chart 78. Budgetary expenditure by divisions in 2020

W 2020 r. struktura wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w województwie i przeciętnie w kraju przedstawiała się podobnie. Blisko 60% ogółu wydatków skupiały trzy działy spośród trzydziestu czterech ujętych w klasyfikacji budżetowej. Największy udział w strukturze stanowiły wydatki na oświatę i wychowanie (28,1% wydatków ogółem wobec 26,8% w kraju). Znaczący odsetek wydatków przeznaczono także na rodzinę – 19,1% oraz transport i łączność – 12,4% (w kraju odpowiednio: 20,1% i 13,7%). Na stosunkowo niskim poziomie, zarówno w województwie, jak i przeciętnie w kraju, kształtowały się natomiast wydatki dotyczące gospodarki mieszkaniowej oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (2,5% – 3,1%).

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2020 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się zbiorczo nadwyżką, po trzech latach osiągnięcia deficytu. Dodatni wynik odnotowano we wszystkich rodzajach jednostek samorządu terytorialnego. Największy udział nadwyżki w dochodach ogółem obserwowano w budżecie samorządu województwa. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego nieznacznie wzrosło w skali roku. Najwyższą relację zobowiązań ogółem do dochodów odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu.

W 2020 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie opolskim, podobnie jak przeciętnie w kraju, zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 384,2 mln zł (w 2010 r. deficyt 412,1 mln zł). W latach 2010–2020 nadwyżkę w budżetach jednostek samorządu terytorialnego odnotowano

5-krotnie, w tym największą w 2020 r. Dodatni wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowił 5,2% dochodów ogółem (w kraju – 1,9%). Nadwyżkę osiągnęły wszystkie rodzaje jednostek samorządu terytorialnego. Przeciętnie w kraju nadwyżką zamknęły się budżety gmin, powiatów i samorządów województw, a ujemny wynik odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu.

Tablica 46. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 46. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	-412,1	93,7	-113,1	384,2
Gminy ^a Gminas ^a	-300,4	47,6	-72,6	208,2
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	-28,2	7,6	-40,1	34,8
Powiaty Powiats	-21,7	5,0	-41,0	56,5
Województwo Voivodship	-61,8	33,5	40,6	84,6

a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Gminy województwa opolskiego zamknęły rok budżetowy nadwyżką w wysokości 208,2 mln zł, stanowiącą 4,8% dochodów ogółem (w 2010 r. odpowiednio deficyt 300,4 mln zł i 12,7%). Dodatni wynik budżetów odnotowano w sześćdziesięciu czterech gminach, w tym największy, stanowiący ponad 15% dochodów ogółem, w gminach: Leśnica, Zębowice, Baborów, Rudniki i Branice. Do gmin z deficytem w budżecie należały: Krapkowice, Brzeg, Izbicko, Skarbimierz, Komprachcice i Kędzierzyn-Koźle.

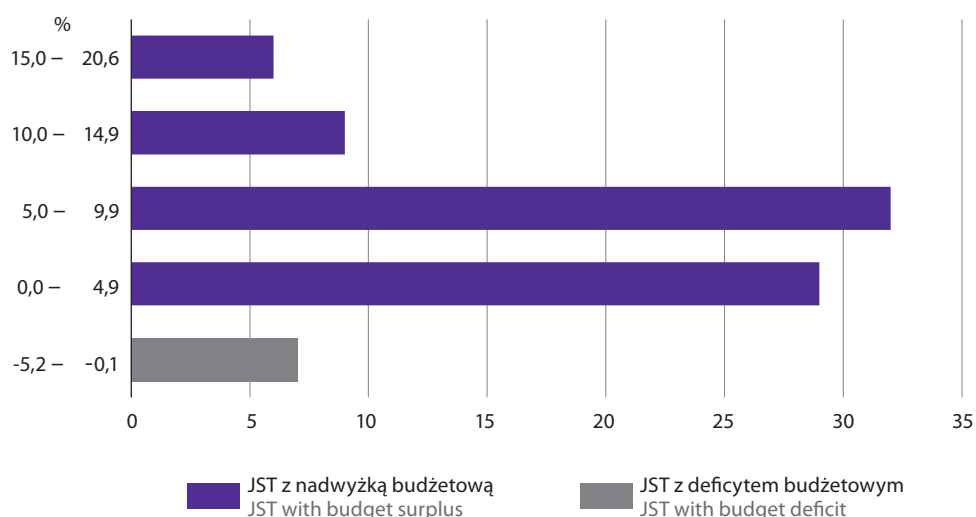
Wynik budżetów powiatów wynosił 56,5 mln zł (w 2010 r. minus 21,7 mln zł). Udział wyniku w dochodach ogółem ukształtował się na poziomie 5,4% wobec 3,0% w 2010 r. Nadwyżkę odnotowano w dziesięciu powiatach, w tym największą w powiecie namysłowskim (18,1% dochodów ogółem), oleskim (9,8%) i brzeskim (7,8%). W powiecie strzeleckim rok budżetowy zamknął się deficytem.

Miasto na prawach powiatu zamknęło rok budżetowy nadwyżką w kwocie 34,8 mln zł, stanowiącą 2,7% dochodów ogółem (w 2010 r. odpowiednio: minus 28,2 mln zł i 5,2%).

W budżecie samorządu województwa opolskiego dziewiąty rok z rzędu odnotowano nadwyżkę, która w 2020 r. wynosiła 84,6 mln zł, tj. 13,4% dochodów ogółem (w 2010 r. odpowiednio: minus 61,8 mln zł i 12,5%).

Wykres 79. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2020 r.

Chart 79. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2020

W 2020 r. zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w województwie opolskim, którego źródłem finansowania były kredyty, pożyczki, papiery wartościowe oraz zobowiązania wymagalne wynosiło 1755,5 mln zł i w porównaniu z 2019 r. zwiększyło się o 0,4% (w kraju – o 9,5%). Wzrost zobowiązań ogółem w odniesieniu do 2019 r. odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu oraz w budżetach powiatów, a spadek – w budżecie samorządu województwa i w budżetach gmin. Największy udział w generowaniu zadłużenia miały budżety gmin (58,3% zobowiązań ogółem jednostek samorządu terytorialnego), a najmniejszy – budżet samorządu województwa (4,6%). Wskaźnik zadłużenia, liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów, wyniósł od 12,7% w budżecie samorządu województwa do 29,7% w budżecie miasta na prawach powiatu.

Tablica 47. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Table 47. Debt of local government units in 2020 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2019=100
Ogółem Total	1755,5	1797,20	24,0	100,4
Gminy ^a Gminas ^a	1023,8	1205,97	23,5	98,4
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	382,5	2992,15	29,7	110,5
Powiaty Powiats	269,2	317,05	25,8	102,4
Województwo Voivodship	80,0	81,90	12,7	80,9

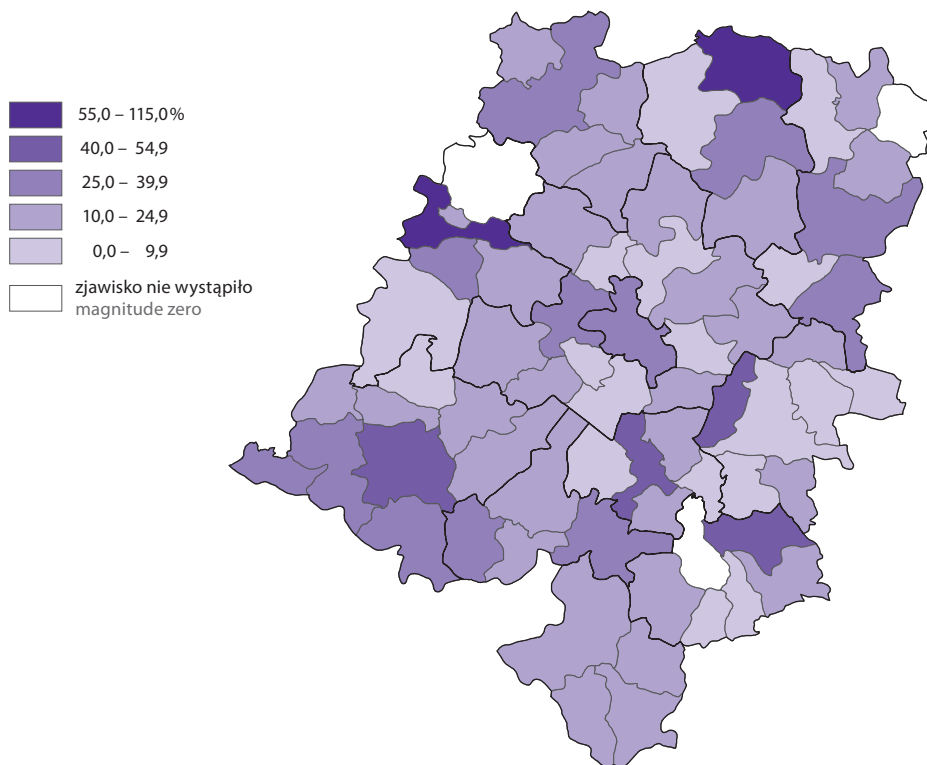
^a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Spośród gmin najbardziej zadłużone w 2020 r. były Byczyna (115,0% dochodów ogółem), Skarbimierz (65,2%) i Izbicko (50,3%). Bez zadłużenia pozostawały trzy gminy: Lubsza, Reńska Wieś i Rudniki. Wskaźnik zadłużenia budżetów powiatów wynosił od 0,5% (powiat opolski) do 91,4% (powiat kluczborski).

**Mapa 47. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 47. Debt of gminas in % of revenue in 2020
As of 31 December

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

W całkowitej wartości umów/decyzji o dofinansowanie największy odsetek stanowił Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego. Ze środków UE w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 dofinansowano ponad 60% całkowitej wartości projektów. Ponadprzeciętne dofinansowanie projektów środkami europejskimi dotyczyło Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego. Najwięcej dotacji na realizację projektów europejskich otrzymywał budżet samorządu województwa.

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zalicza się zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Sposób wykorzystania głównej części funduszy napływających do Polski z budżetu UE został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020. W okresie wcześniejszym podstawą były Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013, a środki przewidziane na ten okres programowania były wykorzystywane w niewielkiej skali także po 2015 r. Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz Funduszu Spójności przypada na krajowe programy operacyjne (56,3%), niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast mniejsza ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO; 40,7%) oraz PO Polska Wschodnia (2,6%). W okresach programowania 2007–2013 oraz 2014–2020 dodatkowe niewielkie środki były kierowane do obszarów przygranicznych w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna. Poza polityką spójności i Umową Partnerstwa 2014–2020 znajdują się środki przyznane Polsce przez UE w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Dysponentami tych funduszy są ministrowie właściwi dla rolnictwa i gospodarki morskiej.

Całkowita wartość realizowanych przez samorządy projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 są wykazywane przez samorządy w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

Tablica 48. Wartość całkowita projektów, w tym wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca 2021 r.^a

Table 48. The total value of projects including the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of 2021^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków Unii Europejskiej Of which co-financing from the European Union resources	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	11867,9	7561,4	12242,36	2,2^c
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	3751,6	2282,0	3869,95	1,7
Inteligentny Rozwój Smart Growth	1644,4	717,1	1696,32	2,1
Polska Cyfrowa Digital Poland	212,7	103,7	219,38	1,4
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	324,3	273,5	334,58	1,3
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	5934,9	4185,1	6122,14	3,0

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

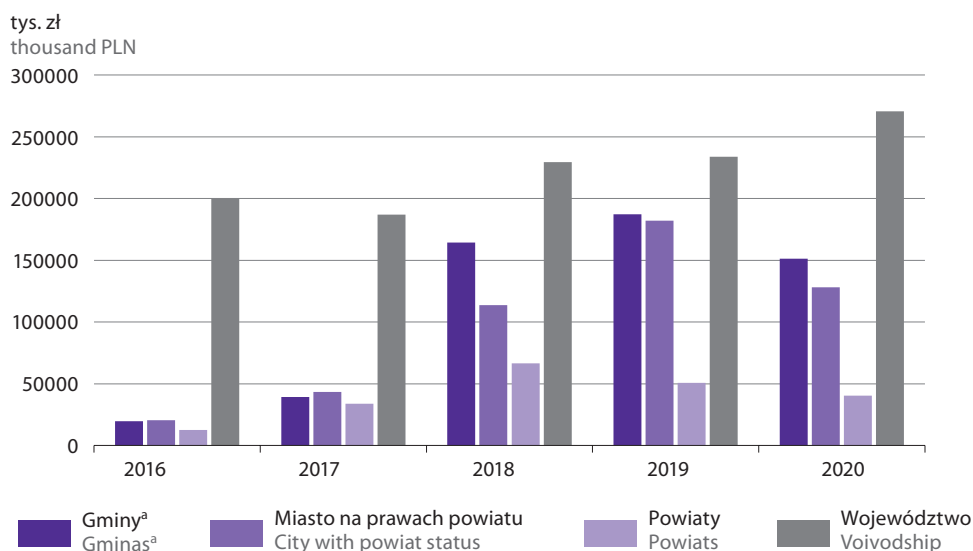
a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 31 December 2021 was adopted. c For Poland, together with the funds of the Operational Programme Eastern Poland.

Do końca 2021 r. całkowita wartość umów/decyzji o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa opolskiego wyniosła 11867,9 mln zł i stanowiła 2,2% wartości projektów w kraju. Najwięcej środków przeznaczono na Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego (50,0% całkowitej wartości umów/decyzji), a najmniej – na Program Operacyjny Polska Cyfrowa (1,8%).

W porównaniu z końcem 2020 r. całkowita wartość umów na realizację projektów zwiększyła się o 2,6%. Wzrost wartości umów odnotowano w ramach następujących programów operacyjnych: Inteligentny Rozwój (o 7,8%), Regionalny Program Operacyjny (o 7,2%) i Wiedza Edukacja Rozwój (o 2,2%), a spadek – w Infrastruktura i Środowisko (o 5,8%) oraz Polska Cyfrowa (o 0,1%).

W ramach Umowy Partnerstwa ze środków UE dofinansowano 63,7% całkowitej wartości projektów (w kraju – 60,7%). Ponadprzeciętne dofinansowanie projektów środkami europejskimi dotyczyło Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (84,3%) i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego (70,5%). W najmniejszym stopniu środkami europejskim został dofinansowany Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (43,6%).

Wykres 80. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich
Chart 80. Total value of subsidies received by local governments for the implementation of European projects

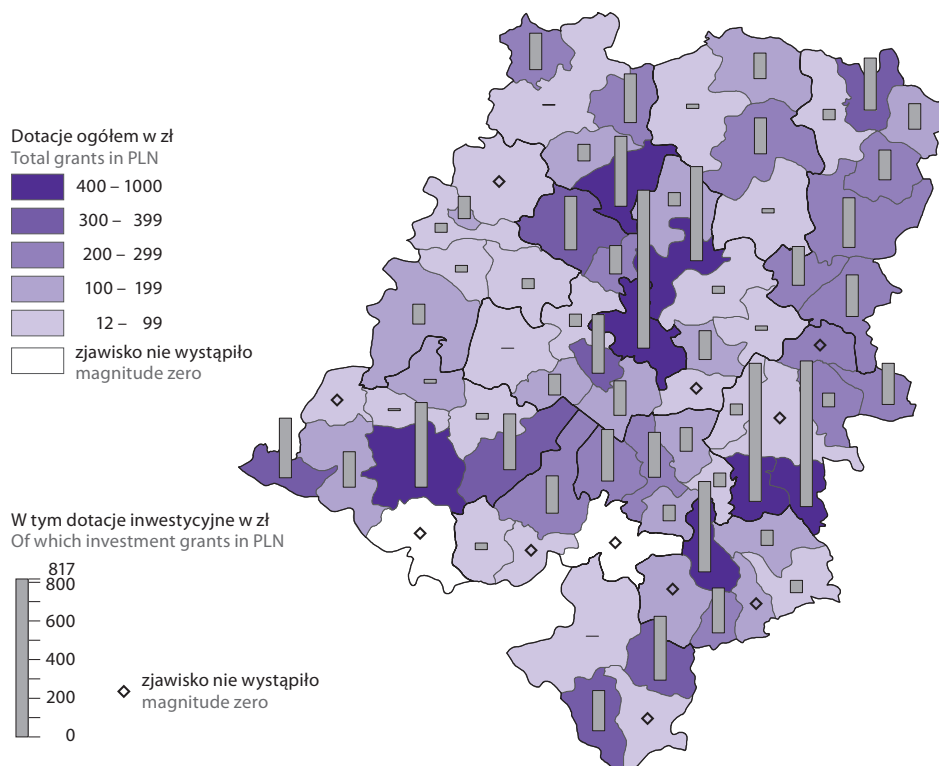

^a Bez dotacji gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding grants of gmina which is also city with powiat status.

W latach 2016–2020 łączna wartość dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich wynosiła 2374,9 mln zł. W wykorzystaniu środków europejskich dominował samorząd województwa (47,2% łącznej wartości dotacji), a najmniejsze zaangażowanie w realizację projektów europejskich obserwowano w budżetach powiatów (8,6%). We wszystkich rodzajach jednostek samorządu terytorialnego najwięcej projektów europejskich zrealizowano w latach 2018–2020.

Mapa 48. Dotacje na projekty europejskie uzyskane przez gminy^a na 1 mieszkańca w 2020 r.
 Map 48. Subsidies for European projects obtained by gminas^a per capita in 2020

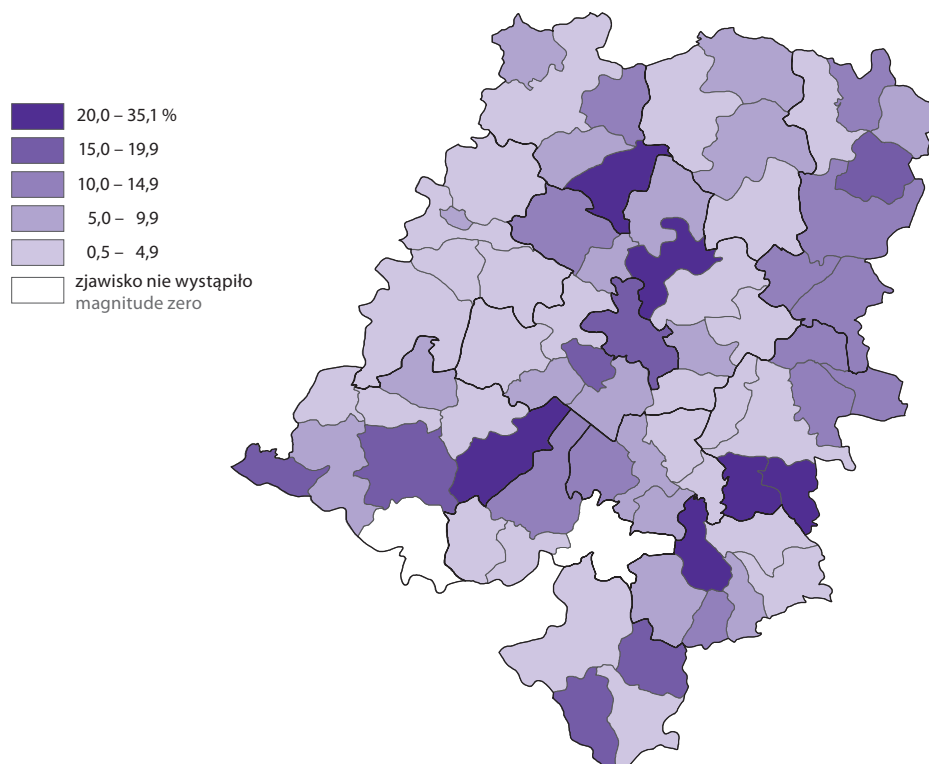
a Dotacje miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
 a Grants for city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały tytułem dotacji przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich 590,4 mln zł, tj. o 9,7% mniej niż w 2019 r. (w kraju – o 3,5% więcej).

Dotacje na projekty europejskie w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. osiągnęły poziom 601,98 zł i były o 9,4% niższe w odniesieniu do 2019 r. (w kraju – o 3,6% wyższe). Dużą rozpiętość dotacji na 1 mieszkańca obserwowano między poszczególnymi rodzajami jednostek samorządu terytorialnego – od 47,40 zł w budżetach powiatów do 1000,38 zł w budżecie miasta na prawach powiatu.

W budżetach gmin omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 177,45 zł. Ponadprzeciętny poziom dotacji na 1 mieszkańca odnotowano w trzydziestu gminach, w tym w szczególności w Ujeździe (847,36 zł), Leśnicy (728,83 zł), Łubnianach (573,67 zł) i Pokoju (571,21 zł). Najniższe dotacje w ujęciu względnym obserwowano w gminach Tarnów Opolski (11,90 zł) oraz Namysłów (14,90 zł). Gminy Głucholazy i Głogówek nie uzyskały w 2020 r. dotacji na projekty europejskie.

Mapa 49. Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach^a w 2020 r.
 Map 49. Ratio of the value of subsidies for European projects to own revenue of gminas^a in 2020

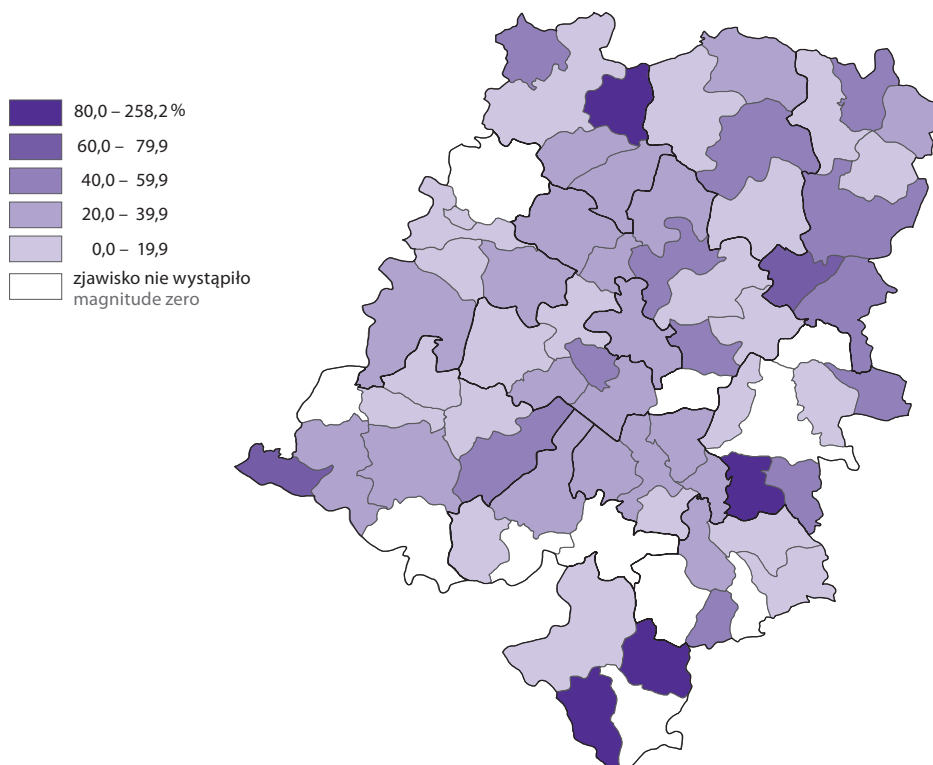
^a Dane dla miasta na prawach powiatu dotyczą części gminnej i powiatowej.
^a Data for city with powiat status refers to the gmina and powiat parts.

W 2020 r. relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych wynosiła 17,7% (w 2019 r. – 21,9%). W budżetach gmin dotacje na projekty europejskie stanowiły 7,5% dochodów własnych, w budżetach powiatów – 9,6%, a w budżecie miasta na prawach powiatu – 17,8%. Najwyższą relację dotacji do dochodów odnotowano w budżecie samorządu województwa – 147,8%.

Zróżnicowanie udziału dotacji na projekty europejskie w dochodach własnych obserwowano w poszczególnych budżetach gmin. Najwyższa relacja dotacji do dochodów wystąpiła w gminach: Leśnica (35,1%), Ujazd (30,6%) i Łubniany (26,0%). W czterdziestu czterech gminach udział dotacji na projekty europejskie w dochodach własnych nie przekroczył 10%.

Mapa 50. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach^a w 2020 r.

Map 50. Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas^a in 2020

^a Dane dla miasta na prawach powiatu dotyczą części gminnej i powiatowej.
^a Data for city with powiat status refers to the gmina and powiat parts.

Szczególne znaczenie dla samorządów mają dotacje europejskie o charakterze inwestycyjnym. Dla wielu z nich projekty europejskie są jedyną szansą na modernizację danej jednostki terytorialnej i poprawę jakości życia jej mieszkańców.

W 2020 r. udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ukształtował się na poziomie 34,3% (w 2019 r. – 39,7%). W poszczególnych rodzajach jednostek samorządu terytorialnego wskaźnik wynosił od 16,0% w budżetach powiatów do 63,7% w budżecie samorządu województwa.

W budżetach gmin europejskie dotacje inwestycyjne stanowiły 26,2% wydatków inwestycyjnych. W dwunastu gminach udział dotacji europejskich wynosił ponad 50% wydatków inwestycyjnych, w tym w czterech gminach (Leśnica, Baborów, Domaszowice i Branice) przekroczył 100% z powodu przesunięć czasowych realizacji wydatków i otrzymania transzy płatności. Warto również podkreślić, że w 2020 r. jedenaście gmin nie realizowało ani jednej inwestycji z udziałem środków europejskich.

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie opolskim

Selected data on Opolskie Voivodship

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	328613,5	315314,9	337731,8	399754,1	433898,4	414665,1
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	67986,6	106203,7	128989,7	163812,6	228608,3	241231,2
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dan³	0,029	0,030	0,029	0,029	0,030	0,031
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	7,0	8,1	8,8	12,9	23,6	28,0
Ludność ^a	1017241	1013950	1010203	1004416	1000858	996011
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,7	-1,0	-1,2	-2,0	-1,2	-2,2
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,0	8,6	8,8	8,2	8,6	8,3
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,8	-2,2	-2,2	-3,3	-2,3	-2,4 ^b
Wskaźnik starości demograficznej w %	14,2	14,4	14,8	15,3	15,9	16,4
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	788	790	793	815	884 ^c	.
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale w %	47,4	.	.	.	.	51,4
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 4 kwartale w %	52,2	.	.	.	.	54,3
Stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale w %	9,0	.	.	.	.	5,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^a	46	65	109	67	39	22
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^d w zł	3035,73	3187,01	3226,97	3351,15	3533,89	3699,85
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	215,6	211,5	208,1	204,5	201,8	201,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1560,14	1640,76	1729,76	1827,00	1887,91	1948,36
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1118,53	1187,24	1294,26	1198,79	1244,69	1288,74
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	6,5	6,1	6,0	6,4	6,1	5,6
Dzieci przebywające w żłobkach ^e i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^a	.	47,7	72,1	86,6	96,6	112,1
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności ^a	338,1	340,6	343,4	347,0	349,9	353,2
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	29,2	29,0	29,5	28,9	28,8	30,0
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ^f na 1 mieszkańca	6,1	6,0	6,1	6,3	6,4	6,6
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ^{af}	1382	1266	1255	1260	1261	1256

a Stan w dniu 31 grudnia. b Do obliczenia salda migracji wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Łącznie z oddziałami żłobkowymi. d Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony a As of 31 December. b For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. c The entities employing more than 9 persons. e Including nursery wards. f Since 2012, data have included health care of: the Ministry of National Defence, the

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
272822,1	207752,1	271376,6	359638,4	292053,9	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
146371,5	63060,8	74319,5	109046,4	95940,2	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
0,032	0,032	0,032	0,033	0,033	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
27,2	31,8	32,9	35,3	39,8	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %
993036	990069	986506	982626	976774	969410	Population ^a
-1,4	-1,8	-2,1	-2,2	-4,9	-6,1	Natural increase per 1000 population
8,7	9,2	8,7	8,6	8,1	7,5	Live births per 1000 population
-1,4	-1,2	-1,3	-1,5	-1,1	-1,4	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
17,1	17,6	18,2	18,8	19,4	19,9	Old age ratio in %
856	900	920	928	922	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6
.	.	53,9	52,3	54,1	56,5	Employment rate by the LFS in the 4th quarter in %
.	.	55,8	54,6	55,6	57,8	Activity rate by the LFS in the 4th quarter in %
.	.	3,4	4,3	2,7	.	Unemployment rate by the LFS in the 4th quarter in %
14	8	10	13	16	12	Registered unemployed persons per job offer ^a
3871,74	4124,96	4361,48	4648,22	4910,23	5378,28	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^d in PLN
202,5	200,1	205,7	210,0	211,4	209,8	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
1985,35	2014,89	2109,41	2228,55	2354,95	2520,79	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1389,92	1510,73	1589,30	1687,29	1711,34	.	Average monthly available income per capita in households in PLN
5,2	4,7	4,3	4,0	3,6	.	Beneficiaries of social assistance at domicile of total population in %
122,8	125,1	158,1	171,2	176,5	.	Children staying in nurseries ^a and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 ^a
355,9	358,8	362,4	366,3	370,9	.	Dwelling stocks per 1000 population ^a
29,9	29,7	31,4	31,7	31,7	.	Consumption of water from water supply system in households per capita in m ³
6,7	6,8	6,9	6,8	6,0	.	Medical consultations provided within the scope of outpatient health ^f care per capita
1255	1250	1230	1257	1308	.	Population per outpatient health care unit ^{af}

c Do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę dzieci w grupie 3–6 w liczbie ludności w wieku 3–5 lat i połowie rocznika 6-latków. d Dane dotyczą podmiotów narodowej, spraw wewnętrznych i administracji.

rate was calculated using the number of children aged 3–6 in the population aged 3–5 and in half of the 6-year old population. d Data concern economic Ministry of Interior and Administration.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca ^a w zł (ceny bieżące)	37,8	82,9	65,3	78,7	122,0	121,3
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b w %	94,9	95,0	96,9	96,6	96,2	95,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b w %	4,1	3,9	2,3	2,7	3,0	3,5
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b w mln zł (ceny bieżące)	1485,4	1221,7	1248,0	1288,7	1248,2	1614,8
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	121,8	82,2	102,2	103,3	96,9	129,4
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	113,1	113,5	89,2	101,2	102,2	101,4
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej ^d	72,8	71,3	71,7	71,6	70,4	70,5
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	3,0	3,4	4,0	5,1	6,4	7,6
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:						
Ogółem	43,1	45,0	46,1	47,7	48,5	50,6
Gminy ^e	47,9	49,2	51,0	53,5	54,3	54,5
Miasto na prawach powiatu	59,2	60,9	56,5	59,1	62,2	63,7
Powiaty	30,0	29,7	31,4	32,2	32,7	35,8
Województwo	21,8	28,7	27,9	26,8	24,3	32,8
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:						
Ogółem	23,8	20,5	14,8	14,5	15,9	12,7
Gminy ^e	22,0	18,7	14,3	12,4	14,3	12,4
Miasto na prawach powiatu	22,9	18,6	12,7	18,3	12,4	10,3
Powiaty	14,0	14,5	7,9	9,1	13,0	10,9
Województwo	46,6	41,2	33,0	30,2	34,2	22,5
Dotacje inwestycyjne ogółem ^f dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:						
Ogółem	389,8	401,6	292,2	243,0	289,1	242,1
Gminy ^e	138,0	171,9	135,3	83,0	116,6	122,4
Miasto na prawach powiatu	36,2	27,6	51,9	35,6	20,9	22,3
Powiaty	38,1	56,9	17,9	32,9	43,4	28,0
Województwo	177,5	145,2	87,2	91,4	108,2	69,4
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:						
Ogółem	-412,1	-185,3	37,1	39,8	-25,0	93,7
Gminy ^e	-300,4	-127,4	18,7	19,5	-22,1	47,6
Miasto na prawach powiatu	-28,2	-25,8	14,0	-34,4	-4,6	7,6
Powiaty	-21,7	-5,4	1,6	25,5	-5,8	5,0
Województwo	-61,8	-26,7	2,7	29,2	7,5	33,5

a Bez amortyzacji środków trwałych. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. c Dane dotyczą prawach powiatu. f Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Excluding depreciation of fixed assets. b Data concern economic entities employing more than 49 persons. c Data concern economic entities employing

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
138,7	188,6	277,5	257,2	261,5	.	Intramural expenditure ^a on research and development per capita in PLN (current prices)
96,0	96,1	96,3	95,9	95,7	94,1	Cost level indicator in non-financial enterprises ^b in %
3,2	3,2	3,1	3,3	3,5	4,9	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^b in %
1400,0	1483,3	1444,9	1584,4	1309,3	1537,8	Investment outlays of non-financial enterprises ^b in million PLN (current prices)
86,7	105,9	97,4	109,7	82,6	117,5	Investment outlays of non-financial enterprises ^b (previous year=100; current prices)
101,4	117,2	107,6	100,6	96,4	113,5	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
70,6	71,3	71,8	72,6	73,2	.	Hard surface gmina and powiat roads per 100 km ² of total area ^d
7,1	5,5	5,2	4,0	4,1	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
						Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
47,3	46,1	45,8	44,9	45,7	.	Total
50,2	47,9	47,4	46,4	46,3	.	Gminas ^e
60,0	60,0	56,9	51,7	56,0	.	City with powiat status
36,3	35,8	36,6	39,6	40,2	.	Powiats
28,8	27,0	28,7	28,4	29,0	.	Voivodship
						Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %:
12,8	14,1	20,0	19,4	14,7	.	Total
8,4	11,4	17,5	16,2	11,3	.	Gminas ^e
11,9	12,4	19,9	23,1	21,3	.	City with powiat status
10,3	14,0	18,7	17,9	12,2	.	Powiats
47,3	37,1	42,1	39,3	29,4	.	Voivodship
						Total investment grants ^f for local government units in million PLN:
124,0	284,7	540,8	576,6	398,5	.	Total
45,2	65,5	184,7	198,1	146,0	.	Gminas ^e
27,5	36,1	102,8	166,7	112,0	.	City with powiat status
30,8	45,9	86,4	53,9	33,6	.	Powiats
20,6	137,2	167,0	158,0	106,9	.	Voivodship
						Result of budgets of local government units in million PLN:
142,9	-16,2	-207,1	-113,1	384,2	.	Total
84,8	-32,6	-165,6	-72,6	208,2	.	Gminas ^e
3,0	2,9	-35,1	-40,1	34,8	.	City with powiat status
7,2	-18,8	-28,0	-41,0	56,5	.	Powiats
47,9	32,4	21,6	40,6	84,6	.	Voivodship

podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Stan w dniu 31 grudnia. e Bez gminy mającej również status miasta na more than 9 persons. d As of 31 December. e Excluding gmina which is also city with powiat status. f Sum of all types of investment grants.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o mieście Opole

Selected data on city of Opole

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (tony/rok):						
pyłowych	217	204	190	144	164	125
gazowych	558308	517408	538352	549331	543348	555663
Odpady wytworzone ^a (w tys. t)	424,5	98,2	71,4	73,3	78,0	169,2
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca (w kg)	400,7	345,5	329,2	291,2	249,0	243,2
Ludność ^b	122656	122439	121576	120146	119574	118931
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,6	-0,4	-0,9	-1,8	-0,1	-0,6
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,3	-1,4	-2,4	-2,4	-1,1	-0,8 ^c
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ^b	50	52	54	56	58	61
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	910	869	868	878	986 ^d	.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b	6,4	6,2	7,1	6,9	6,0	5,3
Udział długotrwale bezrobotnych ^b (w %)	39,0	43,8	42,4	48,0	52,6	50,8
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b	7	12	23	22	16	6
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	2,2	2,4	2,3	2,5	2,6	2,2
Miejsca ^b w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	.	111	191	293	317	340
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^b (w %)	.	11,2	18,8	26,4	29,9	33,4
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b	2,46	2,44	2,40	2,36	2,33	2,30
Liczba osób na 1 przychodnię ^{be}	1333	1237	1228	1190	1118	1081
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^e na 1 mieszkańca	9,6	9,9	10,4	10,9	11,3	11,7
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności ^b	166	164	166	170	172	174
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności ^b	113	110	110	111	111	110
Spółki handlowe na 1000 ludności ^b	17	18	18	20	22	23
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^f (w %)	3,0	2,9	1,2	2,1	2,9	3,8
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,9	3,3	2,9	2,5	3,7	2,7
Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca (w zł)	2610,33	2746,41	2703,35	2972,99	3242,10	3452,73
Wydatki majątkowe budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca (w zł)	1059,86	880,25	597,61	1104,18	715,31	594,15

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Do obliczenia salda migracji wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za rocznika 6-latków. e Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych

a Excluding municipal waste. b As of 31 December. c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration

e Since 2012, data have included health care of: the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. f Data concern economic

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
						Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (tonnes/year):
125	287	375	453	354	.	particulate pollutants
529125	6873142	8183331	7562777	10245565	.	gaseous pollutants
118,8	445,1	490,1	647,9	407,3	.	Waste generated ^a (in thousand tonnes)
263,1	244,2	269,7	260,8	253,4	.	Mixed municipal waste collected per capita (in kg)
118722	128140	128137	128035	127839	127077	Population ^b
0,6	0,9	0,1	0,0	-1,4	-4,7	Natural increase per 1000 population
0,7	0,6	2,1	1,5	0,6	0,1	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
64	66	68	71	73	75	Non-working age population per 100 persons of working age ^b
923	1015	1026	1018	985	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6
4,9	3,9	3,2	2,8	3,8	3,2	Registered unemployment rate ^b
49,7	52,5	50,0	41,6	42,5	55,3	Share of long-term unemployed persons ^b (in %)
3	2	4	4	6	6	Registered unemployed persons per job offer ^b
2,2	2,1	1,9	1,9	1,9	.	Beneficiaries of social assistance at domicile of total population in %
356	320	436	474	451	.	Places ^b in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3
33,6	28,3	38,8	39,4	33,7	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club ^b (in %)
2,28	2,29	2,26	2,21	2,17	.	Population per dwelling in dwelling stocks ^b
1089	1165	1114	1133	1102	.	Population per outpatient department ^{be}
11,9	10,8	11,6	11,7	10,5	.	Medical consultations provided in outpatient health care ^e per capita
175	170	168	170	173	179	Entities of the national economy per 1000 population ^b
109	106	109	109	111	114	Natural persons conducting economic activity per 1000 population ^b
25	24	20	22	23	25	Commercial companies per 1000 population ^b
3,6	3,2	3,6	3,1	3,5	4,8	Net turnover profitability indicator ^f (in %)
3,8	4,8	6,2	9,2	7,3	8,7	Dwellings completed per 1000 population
3680,33	4018,16	4384,55	4606,99	5626,97	.	Own revenue of city with powiat status budget per capita (in PLN)
807,78	850,72	1733,37	2212,46	2258,43	.	Property expenditure of city with powiat status budget per capita (in PLN)

2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. d Do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę dzieci w grupie 3–6 w liczbie ludności w wieku 3–5 lat i połowie w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
for 2014 were used. d The rate was calculated using the number of children aged 3–6 in the population aged 3–5 and in half of the 6-year old population. entities employing more than 49 persons.

Źródła danych

- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy
- Główny Urząd Geodezji i Kartografii
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Ministerstwo Edukacji i Nauki
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Ministerstwo Zdrowia
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
- Komenda Główna Policji
- Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- Regionalna Izba Obrachunkowa
- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Sources of data

- Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute
- Head Office of Geodesy and Cartography
- Ministry of Agriculture and Rural Development
- Ministry of Family and Social Policy
- Ministry of National Education
- Ministry of Education and Science
- Social Insurance Institution
- Agricultural Social Insurance Fund
- Ministry of Health
- Ministry of Interior and Administration
- National Police Headquarters
- Patent Office of the Republic of Poland
- General Directorate for National Roads and Motorways
- Ministry of Climate and Environment
- Regional Chamber of Audit
- Ministry of Funds and Regional Policy